

~~Dedicamenta Arrestotelis~~ Folio xxxix

primo. Quid sit subiectum cathedgoriarum. **A**res-
Quod est. qd latine predicantia appellari. **D**om
q ens dicibile in corporeum ordinare significari. **C**ui
sub et super substar voci tale ordine significari. **L**ui
ro est. q est qd immunitum in ista scia considerari. **T**er-
tia. ppa passio in ista scia (scz ordinabile in genere).
sibi demuratur inesse per ppa principia. q sunt ens inco-
plexum finitum limitate nature vle vel pticulare. q tra-
hunt ex antepdicamentis. **O**cto in afflictione subieci or-
notat (ens) ha no entia (quodemodum ficta negatio-
nes puationes) no sunt in pdicamento. **E**t addit (di-
cibile) ad designandum q generaz spes sunt pncipaliter
in pdicamento. et no individualia qb no ppxre puenit di-
ci seu pdicari. In signu cui pdicamentu derivat ap-
dicari. **D**icitur (dicibile) qd p hoc nota q pderabilis
lia in hac scia quibus sunt entia realia. no in reali p-
deratur. s in ordine ad passiones ronis q sunt dici et p-
dicari. **D**icitur (incompleta) qd pplexa no sunt p se in pdi-
cameto. **L**ui ro est. qd solum vlia ponunt in pdicame-
to. sed vle d3 esse qd unum. **E**t iterum. vniquodque pos-
nitur in pdicamento fin sua essentia. sed pplexa no hz
vn essentia s essentias. **O**cto intelligi de pplexo re et
voce sit. vel de pplexo re tñ. qd nibil phibet pplexum
voce tñ ponit in pdicamento. vt p3 inductio in singul
Dicitur (ordinabile in genere). ppter trascendentia et domi-
na. qd se no cadunt sub pderatione hui scie. neqz co-
ntinent sub isto subiecto. **E**t sicut duplicita. na quedam sit
trascendentia. ppter infinita pfectione sicut deus. q collig-
it nobilitates et pfectioes omnia genera. et qd nullum
gen determinat. **A**lla sunt trascendentia ppter coita-
tem pdicatiois. et illa sunt duplicita. na aliqui trascen-
dunt oia pdicamenta. et sunt in numero sex. scz res ens
vn boni veri aliqd. q designatur p banc dcõez (re-
bus). **A**lla sunt q trascendunt alii qd. si moutus q est in trib pdicamentis si capiat prie. vel in qua-
tuor si capiat ut extendit se ad mutationem. ut patet ter-
cio et quanto phisico. et oia talia trascendentia no sunt in
genere ordinabile. qd in nullo genere determinato po-
nuntur. **A**ddivit ultrem (fin sub et super) ad excludendu de-
tinias. q non ponuntur in genere directe fin sub et super. s
solu a latere et indirecte. **D**icitur ultrem (put substar voci
talem ordine significari) qd ordinario pdicabilitu fin
sub et super (qd intendit in libro) no potest determinari
nisi fin qd pdicabile qd sub voce significari. ppter qd
de Boer. qd hec scia pdicantior. e de dece primis
vocib decc rez pma pncipia significatib. i. de decem

generib; p decē voces significatis. Et nō est intelligē;
duim q; illae voces pncipaliter p̄siderentur, sed solū p̄si-
derantur ut signa rez, que tpe disputatiōis nobis st̄
absentes, idēo nominib; p reb; vtumur

All nullū pplexū potest ēc subiectū. sed ens dictibile incōplexū ordinabile in gīe ėc. est qd pplexum. g ėc. Dator. pbaſ. q subiectū dī esse qd vñū. Sed pplexū nō est qd vñū. g ėc. **D**om q subiectū dī esse incōplexū fīm intellectū & featoz. q idem ē subiectū principal & clonis & scī. sicut g vñū est incōplexū ita & alterū. sed bene pē esse pplexū quo ad vocē maxime qñ nō habem⁹ simplex nomē huic subiecto iſ posuit. qz tunc vtrum illo pplexū loco vñū incōplexū nob deficitis. **T**el dñm q nullū pplexū positionale pot esse subiectū. m bñ pplexū orōnale & determinatio.

Predicamentum est quid communissimum in ista scientia consideratur, cui demonstrans inesse proprieatis propositiones per principia propriam scientie. Est hoc subiectum. In predicto passione et principia superioris assigntur. **D**icitur quod predicatorum accipiunt tripliciter, uno per generem predicationis, scilicet non est quod unius cui debeat sint predicatione, sed generis predicationis, et non est hoc subiectum quod debet esse quod unius. **O**ctauum passio (s. ordinabile in genere) non habet sibi co- uertibiliter et adequare. **A**lio capitulo ratione coordinatores generes species in recta linea predicationis, et sic iterum non est subiectum propter eandem causam, quod non est quod unius, sed illius duobus modis predicationis magis est per subiectum subiectumque subiectum. **T**ercio sumus, per se ad interiorum fundationibus suis quodlibet reponibile in predicatione, et sic licet sit quod unum, non enim est principaliter consideratur. **O**ctauum vero magis habet rationem passionis et subiecti

Ans dicibile incoplexi ordinabile in ḡne zc.
nō est p̄mo notū in hac scia. ḡnō est h̄ subiectū
Ans p̄. q̄ antepredicantia sunt p̄us nota.
D̄m dupl. p̄o licet antepredicantia sunt p̄us nota in
executōe q̄ subiectū. tñ ipm ēpus notū inctioe. q̄ p̄o
de illo int̄dīs doceri in hac scia. H̄cō d̄r. q̄ subiectū
dz ec p̄o notū inter p̄ncipalr. p̄fī. h̄z antepredicantia no
pliderā. h̄ p̄ncipalr. q̄ corp. noticia soli q̄nt p̄p alterp.
Ans p̄xrietas. h̄ de ente dicibili icoplexo zc. nō p̄
bant aliq. passiōes in hac scia. q̄ zc. D̄noz p̄z
p̄ totū. p̄cessum istū libri. D̄m licet no demōstrent
aliq. passiōes de subiecto in cōi accepto. demōstrant
tñ z. pbant de suis p̄tib. sbiectiis. s. de decē predica.

Modecumq[ue] de ceteris q[ui]ntis p[ro]p[ter]a p[re]dictis
metis, qd sufficit, a quib[us] etiā ista scia denotatur
Deēcē pdicantis nō ē aliqd coe vniuocū, qd nō
p[ar]t[em] p[re]p[ar]t[em] p[re]s[ent]e subiective. I[n]s p[er] p[ar]t[em] Boetii. et q[ui]
phm q[ui]ro 2 septio metaph. **D**eb[et] q[ui] nibil p[ar]t[em]
h[ab]et deēcē pdicantis ē coe vniuocū p[re]siderat. p[er] ce-
logiciū. q[ui]n ip[s]e p[re]siderat, fm ē reale nihil p[er] esse coe
vniuocū. Quare d[icitur] i[n] metaph. q[ui]ens d[icitur] de entib[us]. i[n]
de deēcē pdicantis suā sanū de santi. s[ed] nō est, q[ui] sanū

Sicut patet in libro de sanctis, q̄z ens de decē predicantr̄
analogice d̄t de sanctis, q̄z et ens p̄ actis p̄t c̄ subiectū alie⁹ sc̄ie. vñ
Meraph. h̄z ens dicibile in cōplexū tē. ē h̄mōi. q̄z
Honor. p̄. qz oē ens p̄ se ē alie⁹ deficiat. q̄z h̄z
subiectū nō ē h̄mōi. cū nō sit subiectū nec op̄tias nec q̄p̄
litas tē. **D**ōs q̄ duplex ē ens p̄ actis. viii ē a calu⁹
a fortū. z de tali i sp̄eālī nō ē sc̄ia. nec p̄t ē s̄biectū sc̄ie.
q̄z h̄z p̄incipia deficiat z necāria. **A**llud ē p̄ actis. i. p̄
ad. qz sc̄ez ē causatū ab intellici b̄is cas z p̄incipia. z de-
tali h̄b̄ est sc̄ia. z tale ens p̄ actis est subiectū hu⁹ sc̄ie.

Realisticorum p. et d. i. ibi et e. r. d. i. p. et d. l. l. et e. g. d. i. b.
et v. d. i. l. p. d. i. t. x. c. p. m. f. r. e. f. n. d. c. e. v. d. i. b.

Questiones

Vel dñm negando minorē. Et ad p̄bationē dicit. q̄ omne ens p̄ se nature est aliquā determinati generis. s̄ hoc nō oportet de ente rōnis.

Sliber iste est de decē vocib⁹ primis decem rez p̄mā p̄incipia significatib⁹. vt de Boetii. ergo videt. q̄ vox suae tm̄n⁹ sit subiectū in hac scia. Dñm q̄ ista rōe mouent̄ moderni. q̄ ponunt p̄ subiecto dece terminos fm̄ suos decē modos significādi incoplexos generalissimos ab inuicē distinctos et for̄ malit nō coincidētes. q̄ significat decē p̄mas intentiones. Sed h̄c sic arguit. p̄dicamenta sunt eadē apud oēs. s̄ decē termini significatiūn̄ sunt h̄dē apud oēs. nam greci h̄nt alios decē terminos q̄ nos. igit. Et si respōdeat q̄ intelligāt dñm suū de terminis mēralib⁹ tūc p̄tra ipsos ē autoritas Boetij. q̄ loquuntur de vocib⁹. Est ergo dñm ad Boetij. q̄ ipse intelligāt dñm suū instrumetalit̄. et nō principalit̄. q̄ p̄ncipalit̄ est ista scia de decē generib⁹ significat̄ p̄ dece voces. Nec p̄tinet p̄sideratio vocū p̄ncipalit̄ ad logicā. s̄ magis ad grāmaticā. q̄ altera ē de simone & groo. alia nō de simone ornato. Et q̄n dicit. logica etiā fm̄otionalē scia dī. a simone vel voce. Dñm q̄ verū est. nō tū p̄siderat illa p̄ncipalit̄. s̄ solū inquātiū sunt signa rez vel p̄ceptū aut etiā inqntū p̄plexio p̄ceptū correspodet p̄plexio nī vocū. et veritas p̄ceptū veritatis vocū. et sic dī alius sedo. Utru de dece p̄dicantib⁹ sit scientia.

Q Dñm q̄ sic. q̄ de illis est scia q̄ zuenunt in aliq̄ cōi subiecto. cui demrātur inesse p̄pria passio p̄ verū et adequatū eius p̄ncipiū. s̄ dece p̄dicamenta sunt hm̄oi. ḡ r̄c. Minor. pbaf. q̄ zuenunt in cōi subiecto supiū assignt̄. et illi demrātur inēc p̄pria passio p̄ verū et adeqtū eius p̄ncipiū. vt p̄t̄ faciliter practicāti. Scđo. pbaf. q̄ de illis est scia que zuenunt in uno subiecto cōi. q̄b̄ h̄z p̄ se p̄ncipia et cās. p̄ que cognosci p̄t̄. et etiā passioes de ipso subiecto p̄ eadī p̄ncipia demrābiles. s̄ p̄dicamenta sunt hm̄oi vt patuit. g.

Solū p̄clonis est scia. s̄ dece p̄dicamenta nō sunt p̄cloni. ḡ r̄c. Major. pbaf. q̄ scia est habit̄ p̄clonis p̄ demrātionē acq̄stūs. vt p̄p̄ p̄hm̄ p̄mo posterio. et p̄ Linconisēm̄ p̄formit hoc dicentes.

Dñm q̄ solī p̄clonis est scia tanq̄ scibilis p̄pinq̄. et alio. et p̄clone p̄t̄ se scia tanq̄ scibilis remoroz. s̄ dece p̄dicamenta sunt scibilis remota. nō quidē sicut

scibet̄ p̄dicatiū p̄clonis. s̄ sic p̄t̄ scibet̄ scibet̄

Solum de vniuoco est scia tanq̄ de p̄tib⁹ sub-

Spectuius. s̄ nihil est cōe vniuoco istis dece genrib⁹. ḡ sic de eis nō est scia. Minor. pbatur. q̄ sunt met̄ p̄ma p̄ncipia. vt de Porphirio. Dñm q̄ p̄dicamenta capiunt dupl̄. vno fm̄ coz. esse reale. et sic nō habet aliq̄d cōe vniuoco. sed sunt p̄t̄s entis. q̄d analogice de eis dī. Alio capiunt fm̄ coz. esse intētionalē. sc̄ fm̄ q̄ referunt ad dici et p̄dicari. et sic cōueñit in illo cōe vniuoco. q̄d est supiū assignt̄ p̄ subiecto. q̄d nō est vniuoco reale. sed intētionalē. Et q̄n dicit. vniuas intētionalis fundat̄ sup vnitate reali. s̄ p̄dicamenta nullā h̄st̄ vnitare reale. ḡ nō h̄st̄ aliqua vnitare intētionalē. Dñm q̄ res nō est cōe intētionalis. s̄ solū occasio. q̄ de Aquincē. q̄ intellect̄ causat vniuersalitate in reb⁹. et ideo nō oī q̄ vnitati intētionalis corindecat vnitatis realis. q̄re etiā aliq̄ p̄t̄ h̄st̄ cōe vniuoco fm̄ esse intētionalē. fm̄ q̄ referunt ad intētionalē scđas. q̄ tū fm̄ se capta et p̄m̄ ce reale sunt p̄mo diuersa

predicamentor̄

SOmne scibile dī h̄st̄ repassiones p̄ se demrātis nō demrāt̄ aliq̄ passioes in ista scia. nec h̄st̄ diffinitioez suā. s̄ de p̄dicamenta

h̄st̄ nō est scia. Minor. p̄ p̄ma p̄te est nota. s̄ p̄scđa p̄baf. q̄ p̄dicamenta nō sunt co-

posita ex genere et dī. cū sunt p̄ma genera. Dñm le-

cet p̄hs in h̄ libro nō faciat aliq̄ demrātions actua-

les. sicut nec in alijs. tū sufficiēt tradit ea ex quib⁹ de

mōstrations formari p̄nt̄. sicut exēpli grā. cognito q̄

suba sit ens. et q̄ nō esse in subiecto sit passio sube. soi-

matur demrātio talis. Nullū ens p̄ se ē in subiecto. s̄

ois suba est ens p̄ se. ḡ nulla suba est in subiecto. Et li-

cer p̄dicamenta nō habeat diffinitioez q̄dditatiū. h̄st̄

tū aliquid q̄d habet modum diffinitionis q̄dditatiue

SPlurib⁹ nō est scia. s̄ dece p̄dicamenta s̄t̄ plā. ḡ de eis nō est scia. Major. pbaf. q̄ idem

est dicere scia et scia vna. ho et vnu h̄o. q̄to

metaphysice. s̄ vna scia nō sit de plurib⁹. vt de subiecto. q̄ vnu

scie est tū vnu subiecto. tū vna scia tene ē plurib⁹ tanq̄

ptim⁹ subiectuaz. mō dece p̄dicamenta nō sunt sub-

iecta. s̄ p̄t̄ subiectuaz. et reduciunt ad duo. s̄ ad subiectu. q̄d

ē ens dicibile incoplexu. et ab h̄ h̄t̄ q̄ de eis ē vna scia

SPrimoz p̄ncipior̄ nō est scia. s̄ p̄dicamenta

sunt p̄ma p̄ncipia. ḡ r̄c. Major. pbaf. q̄ ipsoz

est intellect̄. s̄ scia et intellect̄ sunt hitus itel-

lectualez distincte. sexto ethicoz. Dñm q̄ duplicita

sunt p̄ncipia. q̄dam sunt p̄plexa. s̄c̄ q̄ stant in forib⁹ in-

tellect̄. et illa sunt p̄ se nota. q̄ statim cognoscunt cog-

nitis terminis. sicut ē istud. omne totū est maius sua pre-

dicta sunt p̄ncipia incoplexa. et talia licet fm̄ se sunt no-

tissima. nō tū sunt nobis sp̄ nota. Et illa capiunt du-

p̄t̄. vnu mō fm̄ esse metaphysicu. et sic de eis est sapien-

tia. Alio mō fm̄ esse logici. et sic de eis ē scia. q̄ sic nō

p̄siderant ut p̄ncipia. sed maḡ ut p̄t̄s subiectu

Stercio. Utru ista scia p̄dicamentor̄ sit realis

vel rōnalis. Dñm q̄ est rōnalis. Probaf

p̄mo. q̄ illa scia est rōnalis q̄ p̄siderat entia

inquātiū substantiā p̄ncipib⁹ rōnis. sed noticia p̄nt̄ li-

bi. est hm̄oi. ḡ est rōnalis. Major. ē nota. q̄ scie se cant

quēadmodū et res q̄ ad formales rōes p̄siderāti. q̄s

pleriq̄s circuloq̄m̄ p̄ passioes. Minor. pbaf. q̄ p̄

dicamenta hic p̄siderant inquātiū aliqua p̄prias ab ī

tellectu causatā eis attribuit̄. vt q̄ sube p̄prium est vnu

uoce p̄dicari. et ita de alij. Scđo. pbaf. q̄ logica a to-

to genere ē rōnalis scia. vt in q̄stionib⁹ p̄ambularib⁹

totius veteris artis dñm est. sed scia istius libri est p̄

logice. ergo est rōnalis

Silla scia est realis q̄ p̄siderat de entib⁹ realib⁹

etia realia. ḡ est realis. Minor. pbaf. q̄ de eis

etiā determinat metaphysicu. q̄ est artifex realis. vt p̄

q̄to metaphysicu. q̄d nō eset si nō ponerent entia realia

Dñm q̄ dece p̄dicamenta capiunt dupl̄. Minor. inq-

tū sunt nature et p̄t̄s entis nō h̄st̄ an se p̄ncipia for-

malia et vniuoco. et h̄ mō p̄siderant a metaphysicu. q̄ eius

dē scie est p̄siderare de ente et dī his q̄ h̄st̄ coherētā cū

ente. sic s̄ p̄t̄s entis. In signū cui⁹ metaphysica desce-

dit ad subiecto. et vñter⁹ ad subiecta materiale et imateria-

le. et s̄lī ad p̄t̄s entis et alioz p̄dicamentor̄. Alio capiunt

fm̄ ee logici inqntū eis attribuunt̄ passioes p̄t̄z in

Predicamenta. sed qd ad se dicitur factis. qd ad aliud ante se in genere ad multa et diffida.

Arestotelis

ipsius causata. scz qd sunt dicibilia incomplexa in genere
qm sub et sup ordinata. et hoc modo considerant a logico. et
sunt entia ronis. neq; est incomplexa qd idem qm diuer-
sas formales res considerant a diuersis scientiis.
A Predicamenta in logica considerata sunt res pri-
me intentionis. s; pime intentiones sunt entia rea-
lia. et hinc esse reale. Et etiam predicamenta. Major
probatur qd predictant p se de rebus pime intentionis. qd hec sunt
vere et p se. hoc est subiecta. linea est opititas. Minor p se. qd
qd hoc pime intentiones distinguunt a secundis. Dom
qd predicamenta et alie pime intentiones in logica considera-
ta sunt entia realia. sed non considerant in eadem realitate. qd
non in ordine ad passiones reales. sed magis ronis. et pima
intentionis relata ad passionem ronis etiam dicitur ens ronis.
Pime est qd dicimus logica a toto genere esse scienciam ron-
alem ab ente ronis hoc modo dicitur.

A Secundum predicamenta considerant in ista sciencia
hinc ordinem ad passiones reales. qd consideratur
realitas. Ans probatur qd circa quodlibet predicationem
mentem ponuntur ad minorem aliquae passiones reales. ut p
trahatur singula. Dom qd de illis passionibus non
consideras in illa scientia principaliter. sed soli minoris principali-
ter et p accensu. in quantum ipsas docemur cogitare passiones
ronis. Vel dom qd iste passiones licet sunt reales. non tamen
exponunt realitatem logicaliter. ut inserviant magis declarabitis
consideratio predicamento. pertinet ad phisicam
qd ad logicam. Ans p se p mero tertio phisico.
Ologuetia probatur. qd diuersae scientiae hinc diuersa
considerantur. Dom qd predicamenta capiuntur duplicitate.
Uno modo qd ad ipsa terminata motus. et sic considerantur
ad phisicam. Alio modo capiuntur in quantum referuntur ad divisionem et predictari. et sic considerantur in logica.

Quarto. Quem ordinem hinc iste liber inter libros
vetensis artis. Dom qd est primus scriptus
ab Aresto. qd est de incomplexis. et continet p
me operationi intellectus. Hoc liber pihenomenis est de com-
plexo continens scde operationi intellectus. modo incomplexum
est an inplexum. et simplex est an inpositum. Hoc si capias
verus artem etiam pteheta notitia predictabilium. scd est
scds. qd liber predictabilium procedit libri predictamentorum
sicut absolutus procedit respectus. eo qd alibi determina-
tur de vobis absolute. h. vero respectus. Etiam ille ordi-
nare nescit. qd nones ordinabilium ignorat. sed in libro p
dictabilium Porphyrius agit de ronibus ordinabilibus. sed in
hac scientia determinat de ipsis ordinacionibus. qd et cetero.

A Ita scientia non distinguuntur a notitia predictabilium
qd sufficeret unius liber. Ans probatur. qd utrumque est
de vobis. Dom qd vobis considerant duplicitate.
Uno modo qd se et absolute estum ad eorum distinctiones. et
sic de ipsis determinantur in libro predictabilium. Alio modo
considerant respectus in quantum ipsas ad aliud penes subje-
ctionem et predictionem. et sic de ipsis sit hinc mentio.

Quinto. Quid sit finis hinc scientie. Dom
qd cu; hec scientia sit speculativa. finis ei; intrin-
secus est pteheta cognitionis subiecti ipsius in se et
in se pteheta et pteheta. et scd ordo predictabilium
qm omnino modum predictandi. Hoc finis extrinsecus est
duplex. s; immediatus et mediatus. immediatus est ut ex
ordinatione accipias pteheta vel diuinitus ad enuncia-
tionem constituta. Media est ut ex sic ordinatis et
in enunciatione 2 pteheta colligat forma argumentationis
per quam accipitur notitia ignorantis pplexi.

Folio xl

Potandum. Modus procedendi hinc
scie est triplex qm triplicem
est diffinitum. qm que res notificantur per genus et
diam. Scds est diuinitus. qd notificat rem p sua poster-
iora qd sunt in ipsa. et cum hec scia sit de incomplexis. ne
cessariu; est modus eius formaliter et explicite esse diffini-
tum et diuinitum. qd illis duobus modis incomplexum notifi-
catur diffinitum qd ad esse. et diuinitus a posteriori qd ad
posse. Tercius modus est demonstratus. qm que res no-
tificat in suis passionibus et pteheta. et qd ille modus
magis respicit pplexum in scia non ponitur formaliter
et expresso. sed soli virtualiter et implicite. qd ponuntur ea
ex quibus fieri potest demonstratio ut pteheta patitur.

A Est unus modus qui dicitur ex propria positivus. qd
sunt ples qd tres. Ans probatur qd in scientiis co-
ter utrumque ex propria. Dom qd duplex est mo-
dus procedendi. unus est essentialis necarius ex preceptis
et est soli triplex. Alius est accidentalis necarius ex pre-
scientiis vel illis qd facere querit. et sic positio ex propria est ne-
cessaria ppter discipulorum ut faciliter addiscatur. qd exempla
ad facultatem intelligentiam ignorantis (cu; notitia ignoratur)
auxiliantur.

E Qui voca dicitur. quo nomine so-
lum est commune. qm nomine vero sub-
stantia ratio diversa. ut a alio homo
et qd pingit. Horum enim soli nomen coe est
qm nomine vero substantia ratione diversa. Si qd
enim assignet qd virtus et eorum sit. quo sint aia-
lia; ppter assignabit virtus quae ratione.

Iste est liber predictamento. Arestoteles in quo postea
determinatur est de quinq; vobis. congrue determinatur hic
de predictamentis. Et dividitur prima sui diuinitus in
tres tractas. In primo determinatur de an predictamentis.
In secundo determinatur de veris predictamentis. Et in ter-
cio de postpredictamentis. scds ibi. Eorum qd qm nullam co-
plerionem dicuntur. Tercius ibi. (Quoniam a soleretur opponi)
Nam traxit diuinitus in tria capitulo. qm qd tria sunt
amplicata in genere. In primo determinatur de ante
predictamento qd est diffinitio. In secundo de an predictamen-
to qd est diuinitus. In tertio de an predictamento qd est re-
gula. scd ibi. (Eorum qd dicuntur) tertium ibi. In altero
de altero predictando) Primum capitulo diuinitus in tres pres-
entem qd tres ponit distinctiones. scd equum. vnuocum et de
nostrum. Quod ad pteheta. equum dicuntur. quo est soli
nomine est coe. et ratione illud non est diversa. ut a alio
homo. a alio venus sive viuus et qd pingit. a alio pictum. hinc
non a alio coe. ratione subiecti. qd diuinitus nomine est
diversa. a alio et alio. Si enim alio assignet diffiniti-
tum qd sit virtus et eorum. puta a alio pictum et a alio venus. quo
sunt. a alio qd sunt a alio. ille assignabit vniuersalibus pro-
ptia ratione sive diffinitio. ita qd alio erit a alio coe. ratione
a alio ratione sensibilis. hinc a alio pictum qd est figura represen-
tativa ratione sive diffinitio. et pteheta ratione linearum.

Querit. Quid sit an predictamentum. Bi-
cendi qd est quoddam documentum
traditum ab Aresto. an noticiam

Questiones

veroz predicamentoꝝ valens ad cognitionē eorumdē a priori. Et dicitur ab Aresto. q̄a per hoc excludū tur predicabiliꝝ. q̄ etiā ad noticiā predicamētoꝝ subserviunt. sed nō sunt explicite ab Arestore tradita. Sed dicit̄ (a priori) ppter postpredicamēta. q̄ etiā valent ad cognitōeꝝ predicamētoꝝ. sed a posteriori. q̄a anpredicamēta valent ad cognitōeꝝ ipsorum met veroꝝ pdicamētoꝝ. sed postpredicamēta valent ad cognitōeꝝ quoꝝ rūndā traditoꝝ in veris pdicamētis.

SI predicamēta sunt decem r̄p̄ma p̄ncipia. ḡ nō sunt aliqua anpredicamēta. Ad h̄ respō dent alioꝝ. q̄ anpredicamēta non dicunt quasi sunt p̄ncipia aliquo modo predicamētoꝝ. vel q̄ ducāt nos in cognitionē ipsorum a priori. ppter hoc remouet vltimā clausulā a sup̄dicā diffinitiōe. sed ideo dicitur anpredicamēta. q̄a sunt tradita an noticiā veroꝝ pdicamētoꝝ. ideo b̄m illos si postpredicamēta starent an essent anpredicamēta. si anpredicamēta staret post essent postpredicamēta. Et q̄ illa assignatioꝝ n̄ est aliqua causa. ideo dōm̄ est aliꝝ. q̄ pdicamenta habere an se aliqua p̄ncipia p̄ intelligi dupl̄. Uno mō loquēdo de p̄ncipiis essendi. sic nō habet ante se alia p̄ncipia realia p̄ora. q̄a sicut p̄us dīm̄ fuit predicamēta sunt p̄ me p̄res entis. Alio mō loquēdo dōm̄ p̄ncipiis noticie et cognoscēdi. et sic inquit p̄ siderātur iuxta ordinē ad iurētōe securas q̄is eis rōꝝ p̄ modum passionē attrahuit habēre aliqua p̄ncipia cognitiōis. sicut sunt anpredicamēta. que vt sic a p̄ori dicunt nos in cognitionē veroꝝ predicamentoꝝ.

SI adē sunt p̄ncipia essendi et cognoscēdi. secūdū metaphysice. si ergo anpredicamēta prece- dūt vera predicamēta vt p̄ncipia cognoscēdi ergo etiā vt p̄ncipia essendi. Dōm̄ q̄ bene eadē sunt p̄ncipia essendi et cognoscēdi. nō tamē ecōtra. quare virtualē om̄itit falla p̄ntis in hoc argumēto. q̄a aliqua p̄nt esse p̄ncipia cognoscēdi q̄d tñ non sunt p̄ncipia essendi. vt p̄t de accidētib⁹ magūne p̄p̄is: Et ergo p̄ncipiū essendi est minus cōe q̄ p̄ncipiū cognoscēdi. Et q̄n dicit̄ ad minus sunt eadē p̄ncipia queritib⁹ essendi et cognoscēdi a priori. Dōm̄ q̄ verū est loquendo de p̄ncipiis cognoscēdi ex pte cognoscibil⁹. sed nō oportet de illis p̄ncipiis q̄ se tenent ex pte cognoscētis. Vel dīz q̄ etiā anpredicamēta sunt alioꝝ mō p̄ncipia essendi pdicamentoꝝ. nō quidē naturaꝝ. q̄ si vna queq̄ natura predicamētalis causa ex p̄ncipio sui ordinis. Ned cathegorie sui ordinis. q̄a causa originalis talis cathegorie pdicamētalis est anpredicamētū. sicut exempli grā ex eo q̄ substātia est genus generalissimum habet q̄ sit primū in genere substātiae.

Quoꝝ sunt anpredicamēta. Dōm̄ q̄ tria in genere. s. diffinitio diuīsio et regula. s̄ sunt septē in specie. s. tres diffinitioꝝ. due diuīsio- nes. et due regule. Quoz sufficiet̄ suūmū. quia anrepdicamētū est documentū quoddā valens ad noticiā predicamētoꝝ. vel ergo valet ad cognoscēdū cōuenientiū vel dīm̄ vel ordinē predicamētoꝝ. Si p̄mū sic est diffinitio. si sedm̄ sic est diuīsio. si tertiu sic est regula. Tūc vltra. si valet ad cognoscēdū cōuenientiā hoc est tripl̄. quia vel valet ad cognoscēdū cōuenientiā in omnī equivoco. et sic est diffinitio equivocoꝝ. vel valet ad cognoscēdū cōuenientiā illoꝝ. q̄a cōuenientiā in aliquo cōmūni vnuicōꝝ. et sic est diffinitio vnu-

predicamentoꝝ

uocōꝝ. aut valet ad reductionē oīm acciūtū ad substatiam. et sic est diffinitio denotatiōꝝ. Si vero valet ad cognoscēdū dīm̄ hoc est duplicit̄. quia vel valet ad cognoscēdū dīm̄ illoꝝ que ponuntur in pdicamētis ab his que nō ponuntur in pdicamētis. et sic est p̄ma diuīsio. vel valet ad cognoscēdū dīm̄ eoz q̄ sunt in pdicamētis. et sic est secūda diuīsio. Si aut̄ valet ad cognoscēdū ordinē hoc est duplicit̄. q̄ vel ordinē eoꝝ q̄ ponuntur in eodē pdicamētoꝝ. et sic est p̄ma regula. aut ordinē eoꝝ q̄ ponuntur in diuersis pdicamētis. et sic est secūda regula.

Tria sunt anpredicamēta in genere. et septem in specie. ergo sunt decem. Tener p̄na. q̄a tria et septem faciūt decem. Dōm̄ q̄ licet tria et septem diuersa inter se faciāt decem. nō tamē que sunt sibiūmūc eadē. sed septem in specie sunt tria in genere. et sub ip̄sis cōprehenduntur. ideo nō sunt distincti numeri. Vel dīm̄ q̄ si tria et septem capiātūr eodem mō. tunc faciūt decem. vt tria in genere. et septem in genere. vel tria in specie et septem in specie. non tamē detet hic capi genus p̄rie. sed improp̄e. p̄ generali. et silt species detet capi. p̄ speciali. q̄a diffinitio nō est genus p̄ dicibile respectu trium diffinitionū.

SI predicabiliꝝ et modi essendi sunt anpredicabiliꝝ. q̄ videtur q̄ pl̄a s̄t. q̄ septem vnuicōꝝ pba- tur. q̄a valet ad noticiā veroꝝ pdicamētoꝝ. Dōm̄ q̄ sc̄iētia pdicabiliꝝ non ordinat̄ vel valet immediate ad noticiā predicamētoꝝ. sed solū media te. q̄ immediate ordinat̄ ad cognoscēdū naturas vnuicōꝝ in se. Et q̄n dicit̄. pdicabiliꝝ ingrediuntur p̄stitutionē cathegoriāz pdicamētoꝝ. ergo ad illas immediate valent. Dōm̄ q̄ pdicabiliꝝ ne valent for maliter ad noticiā predicamētoꝝ. sed tñ materialit̄. quia sunt illa q̄ ordinat̄. Ned ad illud q̄ obijcitur de modis essendi dīz. q̄ sufficiēt̄ intelliguntur in secūda diuīsione. Tūc nō valent immediate ad cognoscēdū pdicamēta. sed ad cognoscēdū vnam diuīsionem antepdicamentale.

SI multiuoca seu synonoma et diuersiuoca n̄ po- nuntur p̄ anpredicamētis. ergo neq̄ ponī debet/ rent vnuicōꝝ vel equoꝝ. Tener p̄na p̄sile Dōm̄ q̄ nō est sile. q̄ in illis pdicabiliꝝ nō ordinatur in linea pdicamētali sui generis. nec valent ad scien- dū ea q̄ ponuntur in pdicamētis. Vel dīm̄ q̄ p̄tchē dūns sub illis. Tūc multiuoca sunt multe dōnes vna rem significat̄. vt synonoma. sicut ensis muero glā- dius. Ned diuersiuoca dicitur diuersae voces diuersas res significat̄. vt hō leo bos alimus

Notandum. Q̄ diuersimode tres dif- finitioꝝ valent ad noticiā pdicamētoꝝ. q̄ diffini- tio equivocoꝝ valet ad reductionē decem pdicamētoꝝ ad vnuicōꝝ. nō quidē vnuicōꝝ s̄ equivocoꝝ. aut saltē analogiū q̄ est ens. Et silt valet ad cognoscēdū q̄ nulla equivoca inq̄ntū equoꝝ ponuntur in pdicamētis. s̄ diffi- finitio vnuicōꝝ valet ad cognoscēdū q̄o om̄ia po- sita in uno pdicamēto reducuntur ad vnuicōꝝ vnuicōꝝ. q̄o pdicat̄ vnuicōꝝ de suis specieb⁹. Et diffinitio denotatiōꝝ valet ad cognoscēdū q̄o no- uem genera acciūtū reducuntur ad substantiā de qua pdicantur denotatiue et accidētāliter. Et quo paret ratio ordinis istarū diffinitionū. quia prior est reductio

Arrestotelis

Tractatus de nomine

Folio xli.

ad omnime analogum q̄ ad genus. et reductio ad gen⁹
q̄ ad subiectū. ergo diffinitio vniuocoz (per quā doc⁹
etur priua reductio) prior est secunda. p̄ quā docetur
secunda reductio. et illa p̄or est tercia. p̄ quā docetur re
ductio tercia. Sed Boet⁹ in 2mento suo predicamē
ta assignat altam cām dices. q̄ pl̄s hic fuit modum
boni ortulani. q̄ p̄us extirpat zizania q̄ inserat bona
temina. sed equoca sunt zizania in oto predicamētali
nō serēda. ergo p̄termittunt tanc⁹ abicitā

Qūd utrū diffinitio equoco sit bona. **D**om⁹
q̄ sic; eū intellex⁹ est talis. **E**quuoca sp̄c
equocata p̄ eandē vocē significata (dicunt)
entia (quō p̄ solū nōmē est coe). i. vox significativa est
vna (er rō lube). i. res significata (p̄m illud nōmē ē dī
uerſa). i. alia. i. alia. **E**st fm̄ alios. i. essential⁹ p̄ceptus
sue intētiones aīe sunt diuersae. q̄si dicat q̄ omnia illa dī
cunt equoca aliqu⁹ vocis q̄ueniunt in illa voce. et nō
in re significata illi⁹ vocis. Et quo p̄z q̄ hic diffiniunt
equuoca equocata. de quib⁹ etiā debet dari exempla

Notandum. Q̄ duplex est equuocū.
Est equocū equocās et eā
vocū equocata. Equuoco
cū equocās est vna vox p̄la significās diuersis rōnib⁹.
Et est duplex. i. a casu et a consilio. Equocū a casu ē
vna vox p̄la significās eque p̄mo. vt canis respectu la
trabili p̄fici et stelle. q̄a significat vnu sine q̄uic⁹ bis
tudine ad alterū. Et dī a casu. q̄a casuālē cuenit q̄ ta
lia p̄la p̄ vnu nōmē significant. Sed equocū a consilio
(q̄d alio nōmē dī analogū) est vna vox p̄la signif
cans nō eq̄liter. sed vnu per p̄us et alterū p̄ posteri⁹. vt
aīal respectu aīalis vnu et respectu aīalis p̄ter. Et dī
equocū a consilio. q̄ in impositiōe eius ad significan
di illa p̄la. facta est q̄dam deliberaō ad imponendū
hoc nōmē posteriori significato p̄ter sūtitudinē quam
h̄z cum p̄mo. Et dī alio nōmē analogū ab ana q̄d ē sur
sum. et logos fm̄o. q̄si fm̄o ducens sursum. in q̄ntū m̄
nus p̄ncipale analogatiū reduci⁹ ad p̄ncipale. Et quo
cum equocata est significata equoci equocatis. et ē du
plex. fm̄o q̄ duplex ē equocū equocans. Est tñ alia di
uersio. q̄a quod dī est equocata phisice. vt ē natura di
uersiōne dī diuersas dīas centiales a specieb⁹ alicui
us gener⁹ p̄cipata. vt natura aīalis in hoc cane ast
no et p̄ce. Illud ē equocū equocatiō logicē. et ē res
significata p̄ diuersas rōnes eadē voce. Et h̄z solum
fit mentio de equocis lo gice. Sed de equoco phisico
loquitur Arresto. vñ. phisicoz.

Ailla non p̄t diffiniri q̄ nō habet vna et eandē rō
nem. sed equoca sunt h̄mōi. q̄ non p̄t diffiniri
Hinc p̄bat. q̄a p̄ diffinitorē h̄ posita
Et diffinitorē diffinitiū detet esse q̄d vnu. sed equo
cum nō est q̄d vnu. ergo male diffiniri. Dator p̄bat
q̄ diffinitiū detet explicare vnu esse diffinitiū. Sed mi
no. p̄z. q̄ ponit in pl̄i numero. **D**om⁹ q̄ equoca ca
piunt dupl̄. vno mō fm̄ se. vel etiā fm̄ q̄ueniunt in
coī nōmē equocante. et sic nō p̄t diffiniri. q̄a nō habet
vnā rōem. Alio capiunt fm̄ q̄ueniunt in vna inten
tione secunda. et sic h̄t vnam rōem coīm h̄ posita. Oe
p̄ hoc p̄z solutio vnu coī sophismat⁹. sc̄z illi⁹. Equi
uocū est vnuocū. quod vnu est capiendo equocum se
cundo mō et non p̄mo mō. Et sūt etiā equocum equo
cans p̄t esse vnuocū vnuocas. q̄a omnis dī signifi
cans aliq̄ fm̄ diuersos p̄ceptus p̄t significare vnu ip̄

soz fm̄ vnu p̄ceptū. et in ordine ad illud p̄t esse vnu
vocū. **A**d p̄fimationē dī. q̄ soli⁹ vnuis ē diffinitio
vera et p̄prie deca. vel etiā plurū q̄n accipūmē modū
vnuis. sc̄z inquantū referunt ad aliqud vnum in q̄ que
nunt. **O**t q̄n dīcī. hic diffinitur equocum in pl̄i nu
mero. sed termin⁹ pl̄s numeri semp̄ stat. p̄ plurib⁹. Di
cendū. licet diffinitū nō sit quid vnum quo ad supposi
ta. quare etiā ponitur in pl̄i numero. est tñ quid vnum
quo ad significatiū. quia significat omnia equuoca eq̄
uocata fm̄ q̄ueniunt in vna intētione q̄ importat re
latōe fundabile sup̄ quodlibet equocatū alicui⁹ nois
Sic in ista diffinitio non ponunt genus et dīā. er
go nō est bona. **A**ns est manifestū. quia equo
ca nō habet vnum genus. Sed p̄na tenet per
pl̄m sexto thopicoz. et p̄ Boetii in libro diuisionū
Dīm q̄ sicut p̄z et dīcī. q̄ illa nō est diffinitio qd
dicatur et essential⁹. sed q̄līcūs notificatio. quā non
opozet dari p̄ genus et dīā. Est dī. q̄ hic aliqud po
nit loco generis. sc̄z dicibile subintellecū. et aliquid
loco dītīc. vt totum qd sequitur

Aequuoca met sunt noīa. ergo nō sunt quoz
sunt nomia. **A**ns. p̄bat. q̄a equuoca dicunt
ergo sunt voces. q̄a vocis est per se dici. s̄z vo
ces sunt noīa. q̄z. **D**om⁹ q̄ equuoca equocata (q̄
h̄ diffinitū) capiunt dupl̄. vno mō p̄ vobis signif
cantib⁹. et sic sunt noīa. Alio mō capiunt p̄ rebo signif
cantib⁹. et isto mō h̄ diffiniri. et nō sequit. illa dicunt
ergo sunt voces. q̄a p̄ceptus dīcūt et nō sunt voces
sed dīcūt p̄ voces. **O**tiā (dīcūt) capiunt h̄t va
let. i. ad dīcī et p̄dicari referunt. Et ponitur dīcūt et
non est p̄ter duas causas. p̄ma q̄ res equuoca signi
ficata in solo nomine p̄ueniunt. et nō in aliquo esse. **E**c
cunda causa est. quia logicus omnia p̄siderat referen
do ad dīcī nō ad esse

Adiffinitio equuoco non p̄uenit equocatis
Allo verboz. ergo nō est bona. **A**ns. p̄bat. q̄a eq̄
uocata h̄i⁹ verbi lego nō habet nōmē p̄mu
ne. sed h̄t p̄bum coe. **D**om⁹ q̄ nōmē nō capiunt bic
p̄ p̄te orōnis distincta. ettra p̄bum vel ettra alias p̄res
orōnis. sed capitū generalē. p̄ voce significativa. et va
let ramī sicut notamē. i. signifimenti. et sic sensus
(equuoca) sp̄c equocata (dicunt. quo p̄ solum nōmē
est cōmune). i. vox significativa. etz. Et ponit ibi solū
p̄ter vnuocā. q̄ illoz etiā est cōmuni⁹. Et debet
hoc signū excludiū solum referri ad equocans. ad q̄s
etiā diffinitū refertur. q̄a per relationē ad illud habent
solum nōmē p̄mūne. q̄uis inter se habet aliqua alia. s.
rōnes licet nō p̄mūnes. **E**t q̄n querit. quare in diffi
nitionē dī. solum nōmē. et nō sola vox. **D**om⁹ q̄ ideo. q̄
equuocatio iam p̄supponit relationē vox ad actum
significatiū. vox aut̄ nō importat tamē relationē. s̄z no
men. quia nōmē dīcī vox ad actum significatiū rela
ta. ideo nōmē dīcī a notamē. quia rem notificat
suam significatiōē

Aequuocata h̄i⁹ nōmē petrus non habet no
men cōmune. sed p̄prium nōmē. ergo diffinitio
nō p̄uenit omnib⁹ equocatis. **D**om⁹ q̄ p̄mu
ne accip̄ dupl̄. vno mō capiunt p̄ appellatiō quod
diffinguit ettra singulare vel p̄prium. et sic nō sumit
bic. Alio mō capiunt vt est idem q̄d p̄ueniens multis
vel vt valet tamē sicut idem vel eadē. vt sic sensus. q̄
num solum nōmē. dīcī est cōs. i. eadē

Questiones

predicamentorum

Asta dissimilitudo non querit equiuocat, differen-
tiar, ergo non est bona. **N**isi pbatur, qz equuo-
cata dicitur, ne batene rationem substantie,
quia non habet dissimilitudinem. **E**tiam termini accidentales sive
equinoci, et tri non habent rationem substantie, ergo illa pre-
cula est male posita (**I**n illud nomine non substantia est)

Dominum ad primum, sicut equum dicitur non haben-
te dissimilitudinem, habet rationem significativam p nomine.
Ad secundum dominum q substantia non dicitur hic capi, p di-
stinguit ptra accidentis, sed dicitur h capi, p dissimilitudine, non
quidem essentialis solu que ponitur ex genere et diversitate, sed ge-
neraliter p essentiali intellectu vel re signata, quo modo ge-
neralissima et trascendenter habent rationem.

Nomen dicitur relativa ad signatum, sive multiplicato
caro uno relativus multiplicatus et reliqui, ergo
signatum multiplicato qd est significatio multipli-
catur etiam signum quod est nomine significatis. **D**ominum
q duplex est signum, scilicet naturale et voluntariu, et sive du-
plex est signatum. **N**on multiplicato signatum voluntario
non oportet signum multiplicari. **O**rtu dicitur, significatio
est forma vocis significatis, sed una rei est una
vna forma, ergo una vox est in una significatio.
Dominum q duplex est forma vox, scilicet essentialis ut est
compositione ex litteris syllabis, vel etiam platio aut acci-
tuaria vox, et talis est una in voce una. **A**lia est vox
accidentalis vox, et illa potest multiplicari, qd insinu-
ta una accidit, et significatio est forma vox pertinens
sibi ad placitum primum imponit.

A significatio est forma essentialis de domino, ergo
ad minus nullum nomine qd est inferius ad deo-
num, p la significatur. **D**ominum q deo caput dup-
liciter, uno formaliter ut deo est, et sic non significatur p la
significatur, et ergo (nomine) in dissimilitudine debet capi prie-
re est inferius ad deo, sed dicitur capi, p vox. **E**t qui
replicat, dicit pbs qd metaphysice qd non una signifi-
cat nibil significatur, qd impossibile est eandem vocem p la
significare. **D**ominum q illud qd ad minus non unum sig-
nificant, qd significatur, sic bu bia nibil significatur
Vel dominum q hoc qd plura significatur etiam unum signifi-
cat. **E**t si dicitur significatur p la, ergo significatio uno
sed quod non una significatur nihil significatur. **O**rtu
vox significatis plura significatur non unum, capiendo non
infinitater, non enim capiendo non negatur, ut intelligatur p
cedere psum, sed ita intelligatur pbs deum suum.

Sicut contra exemplum textus. **S**i aial equiuoce que-
rit hoc vero et homi pectori secreteur qd quodli-
bet nomine esset vniuocum. **S**eqla pbatur, qd
libet sic querit vere natura et eius similitudini, et si omnis
modo esset distinguenda. **D**ominum q non est simile, qd aial
de pure equioce de aiali vero et de aiali pectori, sed nomine
quodlibet de analogice de vera natura et eius similitudi-
ne, et non oportet pps semper necessario distinguere in qd tale
ponit, qd analogum p se positum sit, p suo facio famosiori

Aial de analogice de aiali vero et de aiali pectori
ergo non pure equiuoce. **N**isi pbatur p sciam. **T**ho-
ma in prima parte q. xiiij. articulo x. ad quartum. **E**t
pbatur ratione, qd pdicatur de eis uno nomine et una ratione
p sciam et posterius principiata. **D**ominum q duplex est
ratio aialis, scilicet qd non est p sciam quia aliquid de aial, qd haber
figuram aialis, et loquendo de illa al analogice de illis de
qd pictura de aial, eo qd unitas aial verum, et assimilat-

ei qd sum ad figuram exteriorum. **N**on illud p sciam. **T**hos
ma dicitur pdicari analogice qd dicitur de uno p assu-
matione ad alterum. **A**lia est ratio aialis quid re p sciam quia ante
malum imponit ad significandum naturam aialis veri, non
aut figuram exteriorum, cui assimilat animal pictum, et sic
pdicatur pure equiuoce de illis.

Verum est vniuocum, ergo non est equiuoce
cum vel analogum. **N**isi p p sciam qui expletum
est de eo circa dissimilitudinem vniuocorum. **D**ominum
q aialis capit p duplum, uno modo ut patur ad sua figura
que sunt homo leo, etc., et sic est vniuocum, qd de illis
dicitur uno nomine et una ratione principiata. **A**lio modo acci-
pit ut patur ad sua significativa qd sunt aialis verum
et qd pinguis, et sic est equiuocum vel analogum.

Vniuocum vero dicitur, quod nomen co-
mune est, et p sciam nomen eadem substantia ratio.
vt aialis homo atque bos: communis enim nomine
vtrumque aialis nuncupatur, et est substantia ratio
eadem. **S**i quis enim assignat virtusque rationes
quid vtrumque sit, quo sint animalia conditae
assignabit rationem.

In hac secunda pponit pbs secundam dissimilitudinem, scilicet
vniuocorum, dices. **V**niuoca dicuntur quod non est commune
et ratio substantia p sciam illud nomine est eadem, ut aialis homo et
bos, homo et bos sunt vniuocata vniuocum, qd com-
muni nomine vtrumque aialis nuncupantur, et est eadem ratio sub-
stantia. **S**i enim aliquis vtrumque rationem assignaret, scilicet qd
sit ratione que sunt aialis, t. inquantum sunt aialis, assignat
rationem sue dissimilitudinis, istam scilicet substantia aialis sen-
sibilis, qd vere pdicatur de hoie et boue.

Querit **V**trum vniuoca sint a plo in ter-
cu sufficiente dissimilitudine. **D**ominum
q sic ut p p p declaratione p pum dissimili-
tudinis. **N**on p sciam coiter exponentes dissimilitudine illa sic in-
tellegitur. **V**niuoca sp p vniuocata (dicuntur, quod)
significatorum (nomine) vniuocas (est commune, et ratio substantia), i.e. significata (p sciam illud nomine est eadem). **E**t p sciam
sciam sic intelligitur. **V**niuoca dicuntur, quod significatorum
est nomine vniuocas commune, qd illud nomine non
significat aliqd vniuocatum, sed (quod) ut pterior
sub vniuocato (nomine) vniuocatis (est commune, et ratio
substantia) vniuocatorum (est eadem p sciam illud nomine) vniu-
ocans, qd tam vniuocum vniuocas ad minus secunda
significatio significat sua inferiora, p quibus etiam
supponit et appellat. Ideo prima expositio etiam est bona
quibus **S**cotus videat eam destruire.

Rotandum est vniuocum, scilicet duplex est vniuocum p sciam
vniuocum vniuocas et vniuocatum. **V**niuocum vniuoc-
ans est deo significatis sua significata eadem ratione. **E**t
est terminus significans naturam communem multis, ut aialis
respectu sua p spes. **C**ui ad hoc qd terminus sit vniuocum
reprehenditur qd sit impossibile ab una forma eadetur pterior
para ab aliis quibus illud nomine queritur. **S**ed vniuocum
vniuocatum est res significata p vniuocum vniuocas, vel
est inferius naturae causis significata p vniuocum vniuocas.

Arestotelis

Folio xlvi

Ve homo bos respectu animalis: **O**x quo p^z q^z ad hoc q^z
aliq^z dicatur vniuoca reqvrum due p^zdictioes, q^z eti^z tra-
bitur ex diffinitioe vniuocoz. **P**rima est q^z habeat no-
men coep^z qd^z fcan^z vel sub quo p^ztinetur. vt d^r prima
pricula diffinitiois. sicut spes hinc coe genus: t^r indiu^z
dua hinc coem spem. **E**cclia est q^z eq^zlitt principi^z forma
sue qlitate a q^z est talis nois impositio. qre d^r q^z rō sub
statie. i. diffinirio vel p^zincipitio fatio est eadem. sicut
o^r p^zicularies hoies p^zueniunt in vna natura specifica
sim q^z dicitur est in **P**orphyrino. participatoe spci plures
homines sunt vnuus homo

Asta diffinitio quenit vniuocantib;. gñō ē bo-
na: An̄s, pbaſ q̄r vniuocatum nōmē est cōe z
rō ſube eft eadē: vt p̄z inducūte de ſingulis.
Odīm fīm ſcoti q̄r iſta diffinitio exponi p̄t de vniſ
uocis vniuocatib; ſic: **U**nīuocantia it̄ ſt̄ quoz nōmen
cōe eft vniuocatis: z rō ſube vniuocatus eadē eft vniſ
uocatis fīm illud nōmē. **N**ō tñ potuit diffinitio equo
coꝝ intelligi de equocatib;. q̄r illoꝝ nō eft nōmen cōe.
q̄r nihil ſit equocatas nīſi ſola vor. **S**ilt etiā nō hñt ali
quā diffinitioem. ḡ nec diuersam nec eadē. ſed neutrūz
impedit hñt diffinitioem. **Q**uiā tñ Aresto. magus vi-
deſ intelligere de vniuocatis. vt p̄z p̄ expla. ideo alit
dōm eft. q̄līcet cuſiſtib; vniuoc vniuocatus nomē ſit
cōe z rō ſube eadē: noꝝ tñ ſunt dabilia plura vniuocan-
tia quoz nōmen eft cōe. q̄r diuersoz vniuocatuz nunq̄
nōmen eft cōe. ſaltē ſub rōne vniuocatū. **V**el dꝫ q̄r quo
rū refert vniuocata: z ſic excludim⁹ p̄ pīma pīculaz. liſ-
cer ſequens eis queniat.

Sibylla pdicat de hoīe et equo vno noīe fīm eā
dem roēm. qz al's esset equocū. et tñ nō est vni/
uocū. qz diffūtio quenit alijs. Scd aps antis
pbaf. qz est denoiatiūm. Dōm duplīr. Primo qz albi
et qdlibet pcretū accītale excludit p vltimā pcriula dī
finitiois. qz nullū denoiatiūm hz roēm sube respectu il
lius respectu cui⁹ est denoiatiūm. licet in suī genere
posset habere roēm sube. et qm illūm denoiatiūm pdicat
fīm eādē rōnem eēntialē de suis denoiatis. Scd o di
cendū qz hō et equ⁹ nō s̄t vniuocata sub albo. nec qz
qz alia sub aliq⁹ pdicato denoiatiuo. qz illo⁹ nō est vna
rō eēntialis. qz rō albi nō ērō hoīs. neqz est de eēntia
ei⁹. qz tñ recrif. qz aialis t̄ hoīs est vna rō. Iz nō p̄pria
Susta diffūtio quenit equocū. qz non est bona
Suīs pbaf. qz h̄nt idē nomē. scz hoc nomē equi
uocū. et candē rōem sube. et sentie. fīm illud no
men. scz roēm equocōz. Dōm duplīr. Primo qz no
seqtur equoca h̄nt h̄ nomē equocū cōe. et roēm subaze
huius eādē. qz h̄nt idē nome zeāde rōem. sed est fallaz
cia fīm qd et simplīr. qz habere hāc rōem eādē est habe
re eādē rōem fīm qd et simplīr diversam. Uel dōm p̄c
dendo qz equoca s̄t vniuocata. nec pdicat oppositum de
opposito. Pro qz nota qz equocū capis duplīr. Uno⁹
illa intentio scda equocī. qz mībl̄ est nīlī respectus eq
uocī sine equocātis. sine equocātis. et t̄ equocū est vni
uocū. qz pdicat eēntialē t̄ vniuocē d̄ p̄prias inferiorib⁹.
licet pdicet denoiatiue de suis obiectis. Alio⁹ capis p
materiali tñ vel. p denoiato. Et sic itez accipit duplīr
Uno⁹. p denoiato qd est equocātis. et sic nō p̄t zedī qz
equocū sit vniuocū. Alio⁹ capis. p denoiato qd est eq
uocātis. et sic zedī qz equocū est vniuocū. qz equocā
ta p̄t esse vniuocata vniuocata et t̄ etiā vniuocātia. qz li
cer medicina t̄ v̄ina dicant sana equoco. tñ omes me

Dicere dicuntur sane vniuoce et siliter omnes vrine vniuocatoe saltē denoūatia qz omnes vrine hñt silem habētudine indicatiū ad sanitatem. et omnes medicine habēnt silem habitudinem effectiū.

Sicut nomen imponit a forma: sed diuersaz reruz
diuersa sunt forme: & diuersaz reruz diuersa sunt
noia: & p. dñs inconuenient dñ (quoz nomine est dñmne)

Dominus q[uod] duplex est forma rei. scilicet sp[iritu]alis et p[er]sp[ec]tiva. q[uod] diversas rerum est diversa. et sic etiam diversas raz[onem] p[ro]pter diuer-
sa sunt no[n]a q[uod] illis formis cor[re]spondet. Alia est forma ge-
neralis et cois. et illa in diuersis p[ro]pter eam vna. et p[er] q[uod] p[ro]p[ter] vnu
nom[en] generale q[uod] sumis ab illa forma. sicut aial est no-
men coe[rum] et generale boi boui et alijs sp[iritu]eb[us] aialis

And hinc cō generali horizonte et alijs cōtra partibus
hunc et albedo sū vniuocata. et tñ non
hinc nōmē cō. Prima ps. pbaſ. qz hō vniuoca
tur cū asino in aitali. et albedo cū nigredine i co
lore. **O**dīm q illa diffinitio intelligi reddendo sin
gula singulis. i. parādo quelibet vniuoca vniuocata
ad sua vniuocatia. et hoc mō hō et albedo nō sunt vni

A vocata vniuersitatis
Illa quod non sunt eadē essentialitatem non habent eadē
rōem subiectū. id diffinitio est essentialitatis. sed vniuersitas
ca vniuersitatis non sunt eadē essentialitatis. quod non habent eadē
rōem essentialitatis. **V**incor. p. 32. qz hoc etiam sit vniuersitas
ta aialis. et differentia essentialitatis. **O**domus quod illa quod non sit
eadē essentialitatem non habet eadē rōem subiectū. p. 32 et plerius
p. 33 habere eadē rōem coem. scilicet rationem vniuersitatis
quod nulli vniuersitatis est propria. **E**t illa unitas secundum Her-
culem est unitas rationis. licet res intellectus quod sic vniuersitas
intelligit si res vera extra aias. sicut cum intelligo hominem
indeterminate. hoc dicitur res vera ex parte extra aias; sed
indeterminatio ipsa est ens rationis. qz non ponunt hoc nisi
putent est obiectum in intellectu indeterminate ipsum intellectu
gentem. **E**t ita sicut dicitur de ratione sive diffinitio eius
dem rei. quod est animal rationale

Querit Utrum genus sit vniuocum suis
spēb. Quidam q̄ genus accipit
dupl. Tnō logice fm q̄ fcat
ceptū vñū pueniente suas spēs. & sic est vniuocuz ad
illas. q̄ pdcat fm idē nomen & cādē rōez de illis. que
rō est rō sube illis spēb. Ultro^o capit gen^o phisice filij q̄
repit in diuersis eius spēb. vel b^m q̄ natura genena
est diuersimode p̄ dñas essentiales ad spēs illas con-
tracta. & sic est equocū: quare dī vñ^o: phisicoz. q̄ in ge-
nere larent multa. i. multe c̄quocatoes. & silt dī: in pro-
hemio de aia. q̄ rō aialis fm vñiq̄d q̄ aial est altera &
altera. qd̄ verū est de aiali. prout est contractū ad suas
species. & ab eis participatum

Spēces t̄ ab eis participati^m
P̄tēs nō p̄tinēt eūlī sub suo genere. ḡ ḡ gen?
Anō est vniuocū ad illas. T̄nis p̄baſ. q̄ sp̄es re-
nū h̄nt se sicut numeri. sed vñ^o numerus est p̄t̄ r̄ p̄-
fectioꝝ alio. Denet q̄nā: q̄r vniuocū p̄dicaſ vno noīe
vna rōne eq̄liter p̄cipitata. D̄m q̄ sp̄es p̄t̄ dupli-
cari. Uno^o inter se km̄ q̄ vna p̄par ad alia: t̄ su h̄m̄
se sicut numeri. t̄ vna est p̄t̄ r̄ p̄fectioꝝ alia. Alio^o
p̄pari ad ip̄m genus. t̄ sic sunt coeq̄ue sub genere. i: ec-
p̄mo sub ip̄lo posite eq̄liter p̄cipitātes nome t̄ rōem ge-
neris. t̄ sic etiā genus est vniuocū respectu sp̄ez. t̄ sp̄es
vniuocē sub suo genere p̄tinētur

Sicut vniuersitatis genere
potest fieri spatium sicut omne vniuersum; sed sicut
genus non fit spatium. q[uod] genus non est vniuersum.
A maior et minor sunt phisici septem phisicorum.

Questiones

predicaminetorum

Dom q̄ argumentū bene p̄bat genus nō esse vniuersitatis phisice, qd̄ oeccl̄sum est. **V**el d̄r q̄ nō fīm om̄e vnuio cū sit sp̄atio, sed fīm sp̄em athomā tm̄. i. fīm sp̄em sp̄ea lissimā: et ḡ maior est solū vera loquēdo de vnuiuoco fīm naturā p̄phīm apd̄ quē gen̄ ē equocū: q̄ nō ē vnu fīm vnitā forme p̄pleror̄, licet sit vnuiuocū fīm logīcum apud quē om̄e illud dicīt vnuiuocū qd̄ p̄ vnu rōnem est apud intellectū fīm quā de multis dicitur

Asi gen̄ esset vnuiuocū seq̄ret q̄ rāta esset vnuis generis q̄ta esset vnuitas sp̄ei. qd̄ falsus est et r̄tra p̄hīm q̄nto metaphysice, caplo de vno. Et p̄falsitas rōe, q̄ vnu sp̄e infert vnu genere, et nō ecōuerlo. **S**ecula p̄baſ, q̄ sp̄e nō est vna in existendo sed tot q̄t s̄upposita in q̄b̄ exīst̄. sed est vna in diffīlētōe et vnu obiectu intellex̄. et vnuatē b̄z gen̄ p̄cello q̄ sit vnuiuocū. **D**om q̄ illis duab̄ vnuatib̄ gen̄ et sp̄e eq̄lit vnu dicitur, sed ē alia vnuitas forme p̄plētive, et in illa sp̄es excedit genus: q̄ gen̄ talia vnitate formalis nō est vnu. cū sit vlt̄rius diuīsibile p̄ denas formales, et q̄ solet dici q̄ p̄ter illā vnitatē for malem p̄plētua vnuitas sp̄e spealissime sit realis, sed p̄ter caretā illī vnuatē d̄r gen̄ solū vnu fīm rōm.

Annimal est equocū. q̄ h̄c male d̄r q̄ sit vnuiuocū cū. **A**nis p̄baſ p̄phīm in p̄hemio de aīa. vbi d̄r q̄ rō aialis fīm vnuiq̄bz aialis sit altera et altera. **D**om q̄ duplex est rō aialis. Icz sp̄ealit̄. q̄ sez p̄tracta est ad diuersas sp̄es p̄ diuersas dñas, et illa est altera et altera fīm vnuiq̄bz aialis: et hoc mō phisic̄ loquit̄ de aiali et eius rōe. q̄ d̄r aial qd̄libet gen̄ esse equocū. **A**lia est rō aialis generalis et cois, q̄ daf̄ de animali sine contradictione et ad aliq̄ infuso: et illa est eadez in oīb̄ sp̄eb̄, q̄re etiā aial d̄r vnuiuocū ad suas species: et hoc modo loquitur de genere logicus.

Denoiativa vno dicunt̄ q̄cūq̄ ab aliquo solo dñia casu fīm nomē h̄nt appellatiōem ut a grāmatica grāmatic̄. a fortitu die fortis

In hac tercia p̄ phīs ponit diffīlētōem denoiativū. **D**icēs q̄ denoiativa dicunt̄ q̄cūq̄ ab aliq̄ sup̄le p̄ncipali vel abstracto (solo casu differit). i. sola cā dētia ad subiectū (et fīm illud nomē h̄nt appellatiōem). i. denoiatōem vel ad alienā naturā pulsione, ut a grāmatica dicit aliq̄s denoiate grāmatic̄: et a fortitu dñe dicit q̄s denoiativē fortis

Querit. Utz denoiativa sint p̄uenientia p̄ phī diffīlētā. **D**om q̄ sic, et diffīlētū in plurali mōro, p̄pter eoz multitudinē. Est aut̄ sensus diffīlētōis (Denoiativa) sup̄le vocē et sc̄torē sumul (dicuntur) ab aliq̄bz. v̄l sūt dicibilitā (quecūq̄). i. q̄ dñia s̄t (ab aliq̄bz) sup̄le abstracto, nō vno, sed reddēdo singula singul. q̄ qd̄libet p̄cretū differt a suo abstracto (solo casu). i. sola finali terminatōe q̄stum est ex pte vocis, q̄ etiam differit ī his q̄ sequitur finale terminatōe, et cōmō siḡnificādi (et fīm illud noī) Icz forme denoiantis vel abstracti (h̄nt appellatiōem). i. appulsionē ad naturā alienā inq̄z̄ denoiativū p̄ formā denoiantē pellit ad subiectū qd̄ est alienē nature. **O**x q̄ p̄z q̄ q̄cūq̄ p̄dicatus est de cēntia subiectū: vel q̄n̄ inest sibi p̄ se p̄mo mō, tuc nō est denoiativa p̄dicatio. et h̄ fīca in illo p̄bo denoia-

re, qd̄ est ab extrīnseco aliquid nomīare, illa em̄ (q̄sūt de cēntia alicui) nō denoiant id cui sūt extrīnsece; et h̄ idē designat d̄r (et fīm illud noī) h̄nt appellatiōem). i. extraneā pulsione et accītalem denoiatōem

Alis illa p̄pō est falsa in q̄ p̄dicat vle v̄l r̄sum̄ p̄tū, sed p̄pō in q̄ p̄dicat diffīlētōem denoia tōz̄ dīfīlētōem est h̄mō. q̄ est falsa. **H**at̄ et p̄phī p̄mo per h̄barmentas. **D**icēs p̄z, q̄ p̄dicat h̄ signū vle q̄cūq̄. **D**om q̄ q̄cūq̄ accipit dupl̄. **U**no dīfīlētōe ut tīn valer sicut om̄ia, et sic noī capis hic. **A**lio ut tīn valer sicut que, qd̄ vno teneri p̄ infinitē, et sic est p̄ mus vnu dīfīlētōis, et ponit ad designātiū infinitā multitudinē accītē. **A**lio tenet relatuē: et sic intellīgit̄ly p̄terera. **O**ct̄ q̄ replicat infinitū nihil notificat ḡ male (q̄cūq̄) capīt infinitē, p̄ (q̄). **D**icēs licer infinitū p̄ le sumptū nihil notificat, tīn infinitū sumptū cū alib̄ particulis ipm̄ finitārib̄ bene notificat

Albū et albedo sunt p̄cretū et abstractum, et tīn nō differunt ab aliq̄ solo casu. **S**ecunda p̄s assumpti p̄z, q̄ dif̄erunt ab aliq̄, sc̄z albū ab albedine, et nigrū ab nigredine. **D**om q̄ exponētes diffīlētōem solet cōsider dīfīlētōe ab aliq̄ vel aliq̄b̄ ab abstracto vel abstractis p̄phēdēdo mūez plurale sub singulari, et h̄ ideo, q̄ nō ē aliqd̄ ita multiforme q̄n̄ in ipso reperiāt̄ aliq̄ vnu. **V**el dñm q̄ diffīlētō d̄r intelligi reddītūe reddēdo singula singulis. i. p̄phēdēt̄ qd̄libet denoiativū ad suū p̄ncipale siue ad suā formā denoiantem

Albū et albedo sunt p̄cretū et abstractum, et tīn nō differunt solo casu. **S**ecunda p̄s p̄z, q̄ sunt eiusdem casus. **D**om q̄ casus sumis dupliciter Uno, p̄ accītē respectivo p̄tis casuālis: et sic accipit̄ grāmatica. **A**lio sumis p̄ finali terminatōe siue pro oī illo qd̄ est post p̄ncipiū dictōis siue sit mediū siue finis et sic accipit̄ hic q̄n̄ dicim̄ denoiativa differre solo casu. **O**ct̄ q̄n̄ d̄r denoiativū et suū p̄ncipale etiā differit in mō fēcādi, q̄ nō differit solo casu. **A**nis p̄baſ, q̄ de/ noiativū siue p̄cretū significat subiectū a q̄ denoians et p̄ncipale abstractū, ut p̄z ex noī v̄t̄ris, q̄ denoia tīn d̄r p̄cretū a p̄cēmēdo: q̄ p̄ter p̄ncipale fēcāti con certit̄ subiectū. **S**ed abstractū d̄r ab abstractēdo, q̄ fēcāt̄ formā p̄ modū p̄ se st̄atīs: et nō p̄ modū inherētis subiecto, salte in accentib̄. **D**om q̄ hec dictio excludit̄ siua (solū) accipit̄ dupl̄. **U**no ut excludit̄ omnem dñnam a finali terminatōe, et sic nō detet̄ hic capi, q̄tē diffīlētō eset̄ falsa. **A**lio capīt ut excludit̄ omnē alia dñnam q̄, p̄uenit ex p̄e vocis, q̄ sez nō est in voce alia dñna, licet sit in mō fēcādi, et sic sumis h̄ albedo, et tīn nō differit ab ipso solo casu, patet q̄ dñna etiā ab ipso in genere. **D**om licer differant ab albedinei genere, nō tīn dīfīlētō ab albedine in p̄ncipiō vocis, sed vt̄ iā dīfīlētō est hoc signū (solū) non excludit̄ qualibet alia dñnam ab ea q̄ est in casu, sed excludit̄ solū dñnam q̄ eset̄ ī p̄ncipiō vocis, vt̄ sit sensus (solo casu). i. sola finali terminatōe et nō ī p̄ncipiō.

Albū et albedo sunt denoiativa h̄iuta septē artib̄ liberalib̄ fuit grāmatica denoiantiue a grāmatica, et tīn denoiativū sez grāmatica adiectū, et denoiantiue sez grāmatica subiectū nō differit finali terminatōe. **D**icēs q̄ licer grāmatica adiectū ī seino genere nō differat a grāmatica subiectū ī finali terminatōe, tīn differt ab ipso ī finali terminatōe ī masculino et neutrō genere qd̄ sufficit

Qualis est ista p̄dicatio. Petrus est studi⁹
suis a p̄tute. **O**m̄ q̄ est denoiaiu⁹. nō tñ
vt hic diffiniuntur denoiaiu⁹. **P**ro ḡ nota q̄
triplicia s̄z denoiaiu⁹. s̄z voce tñ. sc̄ato tñ. voce ⁊
sc̄atio simul. Denoiaiu⁹ voce tñ s̄z p̄creta hñtia
abstracta cū q̄b in p̄ncipiis quenam t̄ in fine dñit lit⁹
teral⁹ vel syllabalit⁹. sed dicit formā accītale subiect⁹
to inherētē. sicut hñ t̄ humanitas. et illis nō quenam
diffinitio. q̄ nō hñt pulsione ad alienā naturā. q̄re ex/
cluditur p̄sc̄am p̄cīculā diffinitiois. **E**nī cū dī sortes
est human⁹ ad humanitatē. denoiaiu⁹ p̄dicatio nō
st̄ diversor⁹ gener⁹. s̄z ponitur in eodē p̄dicamēto. s̄z
sube. Denoiaiu⁹ p̄catōe tñ s̄z p̄creta hñtia abstracta
cū q̄b nō quenam in p̄ncipio ⁊ differit in fine. s̄z tñ
sc̄at formā accītale subiecto inherētē. vt studi⁹ et
p̄tus. s̄līt̄ grāmatica substātūe ⁊ adiectiue. nāz alīq̄s
denoiaiu⁹ studi⁹ et p̄tute ⁊ nō a studio. q̄r studi⁹ fm̄
Tulli⁹ est vēhemēs applicatio aī cūz lūmo desiderio
ad alīq̄ op̄ p̄ficiendū s̄ue boni s̄ue malū. sed studi⁹/
sus dī q̄ applicat se ad p̄ficiendū op̄ nō q̄dēcūq̄ sed bo
mū. ad q̄d inclinat p̄tus. ideo dicitur studi⁹ et p̄tute.
Si aut̄ capiāt studi⁹ sp̄eciat⁹. p̄ bono studi⁹ tūc secūs
erit. q̄r tūc dicit studi⁹ denoiaiu⁹ a studio fm̄ vo
cem ⁊ p̄catōem simul. quēadmodū inclus⁹ patebit cir
ca diffinitioēm q̄lium. Et denoiaiu⁹ p̄catōe tñ exclu
ditur p̄ p̄mā p̄cīculā diffinitiois. q̄ nō differit solo ca
su. Denoiaiu⁹ voce ⁊ p̄catōe simul sunt p̄creta cū s̄z
is abstractis in p̄ncipio quenam t̄ in fine dñna lit⁹
raliter vel syllabalit⁹ ip̄portat⁹ dispōen⁹ accītale subie
cto inherētē. sicut albū ⁊ albedo. ⁊ illa hic diffiniuntur

Rotandū fm̄ vocē ⁊ p̄catōem simul
requiruntur tria. Primum q̄
forma denoians sit aliena natura distincta a subiecto
denoiai⁹ sic q̄ nō sit dī cēntia subiecti. sicut gen⁹ respec
tu sp̄et. Et ppter defectū illi⁹ nō ē denoiaiu⁹. hñ est
rōnalis a rōnalitate. vel humanus ab humanitatē. ne
q̄ ista fm̄ re est denoiaiu⁹ de⁹ est iustitia: q̄r iu
sticia nō ē aliena natura distincta fm̄ re a deo: **E**cōm
est q̄ denoiaiu⁹ significet vt ad subiectū cadet ⁊ ad
ip̄m depēdētā hñs; ppter q̄d nullā abstracta p̄dicant⁹
denoiai⁹. Parz q̄r in oīn denoiaiu⁹ p̄dicatōe desi
gnat accītale subiecto inherere. cū denoiaire nō sit aliud
q̄ subiectū aliena natura informātū designare. sicut
denoiam⁹ aliq̄ accītale. **C**ercū est q̄ abstracta s̄ue
p̄ncipiale etiā p̄creta quenam in p̄ncipio
⁊ differit in fine. ⁊ ppter hoc studi⁹ non dicit⁹ p̄fici
denoiai⁹ a p̄tute. sed hec est p̄fici denoiaiu⁹ hñ est
albo. ⁊ s̄līt̄ hñ est niger. in q̄b sunt tria. s̄z denoiaiu⁹ ut
subiectū. denoiaiu⁹. vt p̄creta accītale ⁊ forma de
noians. sicut est abstractū accītale.

R in ista p̄dicatione hñ est risibilis a risibilitate
obseruat⁹ p̄dicit̄ tres p̄ditōes. ⁊ tñ nō ē de
noiaiu⁹ sed vniuoca: vt p̄z p̄. **D**or. in de cōita
tib⁹. vbi dicit dñnam sp̄em ⁊ p̄p̄u p̄dicari vniuoca.
Dom⁹ q̄ aliq̄ excludit eā p̄ p̄mā p̄ditōem: ⁊ addiunt
q̄ forma denoians non dī fluere ex p̄ncipiis cēntialib⁹
subiecti. q̄re dicit⁹ q̄r p̄p̄u q̄r p̄ditable nō p̄dicit⁹
simpli⁹ denoiaiu⁹. q̄r p̄dicate⁹ se in sc̄o mō p̄ficiatis
Sz melius dñm q̄ois illa p̄dicatio est denoiaiu⁹ q̄ est
p̄p̄u vel accītis de suo subiecto inherētis. ⁊ ad **D**or/
p̄p̄u dī q̄ capit ibi p̄dicaōem vniuocā large. p̄ p̄di

catione necāria ⁊ ordinata. ⁊ nō est incōueniēs q̄ hoc
mō sint idē p̄dicatio denoiaiu⁹ et vniuoca

Aut̄ p̄dicatōes aer est tenebrosus. sortes est se
noiaiu⁹. t̄ enī subiecta non hñt de/
noiaiu⁹ ad alīq̄ forma extrinseca inherente
Dom⁹ q̄ in illis nō sc̄at subiectū extrinseca natura in/
formati. s̄z sc̄at subiectū cē p̄uati natura extinseca. ⁊ ḡ
reductiue sume denoiaiu⁹ p̄dicatōes. quo mō p̄uatio
reducit ad suū habitu

Querif **Q**ualis est illa p̄dicatio cūz dī
ens est vnu. **O**m̄ q̄ vnu ca
pis dupl̄r. **E**nī mō p̄o vno q̄d
quenam cū ente ⁊ put est trascēdēs: ⁊ sic valet vnum. i.
ens indiūsum. ⁊ sic illa est p̄dicatio fm̄ re idēptica s̄z
ue vniuoca. q̄r ens ⁊ vnu idē sc̄ant: q̄rō metaphi. nā
vnu hoc mō nō p̄uat diūlōne p̄tinui. sed dicit nega
tōem diūlōne formalis. ⁊ illo mō vnu inuenit in oī
generē sicut et. ⁊ nō addit enti aliquā naturā. **E**lio
mō capiāt fm̄ q̄ est p̄ncipiū mōri vel multitudinis de
genere cētitatis: ⁊ sic vnu p̄uat diūlōne p̄tinui. ⁊ si
ista p̄dicatio ens est vnu est denoiaiu⁹. q̄ sensus est.
ens est vnu. id est cētūm indiūsum. ⁊ ergo p̄dicatur
accīs de suo subiecto

Rotandū **Q**z vnu q̄d quenam cū en
te differt dupl̄cē ab vno
q̄d est p̄ncipiū mōri. **P**ri
mo q̄r vnu q̄d quenam cū ente inuenit in oī ente: vnu
q̄d ē p̄ncipiū mōri inuenit in defīnitio ente. s̄z in cō
tinuo. ex cui⁹ indiūlōne dicit causari. **E**cō q̄r vnu
q̄d quenam cum ente videſ ip̄portare absolūtā indiūlō
nē. vnu aut̄ q̄d est p̄ncipiū mōri videſ importare prez
aliquotā rot⁹. dīcreti. q̄r quenam mōdef ad interrogati
one facīt p̄ quot. vt cu q̄r. quot sunt. respōdet vnu
vel duo. ⁊ p̄stat q̄ ibi mōdef vnu. q̄d est p̄ncipiū mōri

Allō exēpla text⁹. abstractū deriuat a p̄cre
to ⁊ nō ecōtra. ḡ male dī a grāmatica grāmati
cos q̄ docent formare abstractū a p̄creto. vt iust⁹ iusti
addat cīa fit iusticia. **O**m̄ q̄ aliter loquitur de ab
stractū ⁊ p̄creta grāmatici. ⁊ alīt̄ logici: nā grāmati
ci attendētēs vocalē deriuatōem dicit abstractū deri
uari a p̄creto: sed logici attendētēs extraneā denoiai
tōe dicit p̄creta deriuari ab abstracto. q̄r illā denoiai
tōe hñ p̄creta ab ip̄o abstracto. vt albedo est p̄ncipiū
eius q̄d est esse albū. **E**tīa p̄positōra a abstractis. ḡ ab eis
formātū. **D**inor p̄z. q̄r p̄creta sc̄at q̄litātē cū ordine
ad subiectū abstracta p̄o p̄creta solā q̄litātē. q̄r p̄nci
piū formale ⁊ rō eēndi p̄creta. q̄re abstractū simpli⁹ et
natura p̄us est p̄creto. sicut p̄ncipiū est aī p̄ncipiat⁹
q̄r attendētēs logic⁹ dicit p̄creta deriuari ab abstracto

A Et q̄n dī p̄creta multotēs diffunt abstractū. vt p̄z
ex diffinitioē q̄litātēs. q̄r p̄ncipiū naturē p̄us: **O**m̄ q̄
creta p̄nōt̄ in diffinitioē abstracti sicut nobis not̄ et
p̄us est. q̄r vt dictū est p̄creta est p̄positōra abstracto. s̄z
p̄positōra nobis sunt notiora simplicib⁹

Qz p̄creta idē significet q̄d abstractū. s̄z
cē p̄mā vel aliud. s̄z subiectū. **O**m̄ q̄
idē p̄cat: s̄z cē p̄mā accītale. licet alio mo
scandi. Et hñ p̄baſ autoritatib⁹ ⁊ rōnib⁹. **P**rimo auto
ritate p̄bi in hñ loco dicētis q̄ denoiaiu⁹ differit solo
casu a lūis p̄ncipialib⁹ ex q̄ infert q̄ nō differit in p̄cate

Questiones

predicamentoꝝ

Sed o pbaꝝ cūdeꝝ inferius in p̄dicamēto sube circa terciā p̄prietatē. vbi dī q̄ nūlī aliud albu fcat q̄ q̄lītateꝝ. et per hoc differt a sc̄da suba. q̄ fcat q̄le q̄d. et non fcat q̄litatē. sed albu est p̄cretū. **S**ed o pbaꝝ roly. Pri ma est. q̄ sube et accēti nūlī est cōe vniuocū. si ḡ p̄cre tū accētale fcarer subiectū et accēns. tūc om̄e tale eſſ̄ equocū. q̄d est incōueniens ecēdere. q̄ perire finis ser monis. co q̄ vix posse aliq̄d determinari. acceptū exp̄ mēre. q̄ tūc nulla eset. p̄pō simpl̄r vera. et nulla fieret ī eis p̄tradictio et nulla p̄na. q̄ om̄ia sunt incōuenientia. **S**c̄da rō est. si p̄cretū fcarer subiectū. secr̄f q̄ no d̄f simire p̄ additamētu. q̄d est p̄tra p̄m̄ sepr̄ma meta phisicē. **S**eql̄a pbaꝝ. q̄ tūc q̄c̄d ponere in eius diffi nūrōe effet de rōne essentiale ipſius.

Sed o cōmentator. auerois lug p̄mo phisicor̄ dicit q̄ nomē p̄cretū fcat formā et suscep̄tuū. h̄z suscep̄tuū est subiectū. ḡ terminū. p̄cretū accētala fcat subiectū. Et sūl̄ dicit. x̄ metaphi. q̄ fcat ambo. Dicendū q̄ p̄metatoꝝ accip̄t ibi fcarē cōiter et extensio q̄ p̄significare vel dare intelligere. q̄ nomē p̄cretū p̄n cipaliꝝ et p̄mo fcat formā accētala. sed etiā dat intelligere et p̄significare aliq̄d pl̄. sc̄z subiectū. p̄tra Juicen nā q̄ dicit q̄ p̄mo significet subiectū. et deinde formaz. **V**n̄ dicit q̄ albu est suba h̄ns albebinē.

Sed o significare est in intellectū rei p̄stituere. sed no men p̄cretū. platiꝝ p̄stittuit intellectū subiectū. ḡ fcat subiectū. **D**aior est p̄hi p̄mo perib̄. caplo de p̄bo. **D**inor p̄z q̄ p̄stittuit intellectū accētū. sed impossibile est intelligere accēns sine subiecto. quia vnuq̄d̄s sicut h̄z esse ita h̄z cognosci. sedo metaphi. **O**dm̄ q̄ dupl̄ aliq̄d dī intellectū aliquiꝝ p̄stittuire. **V**no mō p̄ncipaliꝝ. **A**lioꝝ ex sequētiꝝ et minus p̄ncipaliꝝ. **V**n̄ sicut aliq̄d p̄stittuit intellectū aliquiꝝ sic fcat p̄pm. sed p̄cretū no p̄ncipaliꝝ p̄stittuit intellectū subiectū. ḡ etiā solū ex p̄nti subiectū fcat. **E**el dōm̄ negādo minorē. Et ad p̄baꝝ dem̄ minoris dī. q̄ accēns no posse intelligi sine suo subiecto intelligi dupl̄. **V**n̄ sic q̄ accēns sine subiecto naturaliſ no habeat ee. et sic ē v̄ra. **A**lio mō sic q̄ accēns no posse intelligi no cointellicendo subiectū. et sic est falsa. q̄ fm̄ Juicēna accētis intellectus est absolutus. i. cētia accētis est absoluta esse p̄o eius est dependēs. **O**th̄ in P̄o. est ad longu declaratū. q̄i q̄rebat. vnu liberetia sit de cētia accētū.

Sed o terminū idē fcat q̄d supponit. sed p̄cretū ac cētale supponit. p̄ subiecto. ḡ fcat subiectuz. **D**aior. pbaꝝ. q̄ terminus ex hoc q̄ supponit no h̄z nouū fcatū. **D**inor p̄z p̄ p̄m̄ p̄mo posteriō dicēt. q̄ hec est p̄ accēns albu ē lignū. q̄ fcat q̄ illud cui accidit albu est lignū. h̄z illud est subiectū. q̄ supponit p̄ subiecto. **O**dm̄ q̄ p̄creta capiunt dupl̄. **V**no mō adiective et p̄fatiōe p̄ncipaliꝝ. et sic copulat̄ et non supponit. **A**lioꝝ capiuntur substatutie. sc̄z inq̄stum iclūdūt sua subiecta. p̄ q̄b̄ accipiuntur. et sic supponit. **V**el dōm̄ ad maiore etiā sc̄tū. q̄ terminū idē fcat q̄d supponit. capiendo fcatōem large. vt extendit se ad p̄significatōem. sicut etiā dicim̄ de timino cōt̄ q̄ supponit p̄linis suppositis. sicut in suppone p̄sonaliꝝ. et tū p̄ncipaliꝝ fcatōe no significat ipsa.

Sed o idē fcat nomē et diffinitio. sed diffinitio p̄cretū. tū h̄z ī se subiectū et accēns. ḡ nomē h̄z fcat. **D**aior est p̄hi v̄ȳ metaphi. q̄ rō quā fcat nomē est diffinitio. **D**inor p̄z p̄eūde in cōde libzo. vbi dī q̄

accēns h̄z diffinitio p̄ subam. **O**dm̄ q̄ dupl̄ est diffinitio. **V**na est diffinitio simpl̄r. h̄ntis q̄d q̄d est sum plicit. vt sube. et illa diffinitio tū h̄z gen̄z v̄dīaz q̄ se intrat intellectum sp̄ei. et de illa maior est p̄a et p̄batō eiusdem. **A**lla est diffinitio dāra p̄ additamētu. vbi sc̄l̄z aliq̄d addit̄ p̄ cētalia diffiniti. et talis est accētiaz q̄ codē mō diffinitiū sicut cognoscunt. sed no cognos cūtur p̄plere sine subiecto. ideo no diffinitiū sine ipso et de illo maior est falsa. q̄ ipsa aggregat aliq̄d q̄d no est de cētia diffiniti. ideo pl̄ fcat q̄ nomē diffiniti.

Sed o dictio exclusiva addita termino p̄creto non excludit subiectū. ḡ tūm̄ p̄creto fcat subiectū. **V**is pbaꝝ dīcēdo tūm̄ albu currit. vbi non excludit corp̄ currere. imo magis includit. **P**robatur p̄na. q̄ dictio exclusiva excludit q̄d litter q̄d est extra p̄ se fcat̄ termi. **O**dm̄ negādo p̄nam. Et ad p̄batō onem dī. q̄ ipa est falsa q̄n illud q̄d includitur p̄pat̄ ad reale p̄dicati. tūc em̄ no excludit nisi diuerium ab eo respectu p̄dicati. **L**ui rō ē. q̄ sine catēgreumata dis ponit subiectū ī ordine ad p̄dicatū. sed respectu p̄dis dicati realis no est subiectū diuerium ab accidēte con creto. ideo no excludit.

Sed o bus dī v̄ȳ. metaphi. q̄ in dictis fm̄ accēns no est idē q̄d est cu illo cuī est q̄d q̄d est. p̄ p̄ter dupl̄ fcat̄. sed p̄creta accētala dicitur fm̄ ac cides. ḡ du fcat̄. sc̄z subiectū et accēns. **O**dm̄ q̄ p̄bs intelligit ibi dictū suū de hoie albo. et bmoi. do q̄b̄ p̄e posuit dubitatōem ī p̄ncipio capli. illa em̄ st̄. entia fm̄ accēns. fm̄ cuide v̄ȳ. metaphiſce.

Sed o aliq̄d fcat̄ idē de q̄unq̄ p̄dicas fm̄ de illo etiā p̄dicas alter. sed p̄cretuz p̄dicas ī suba de q̄ abstractum vere p̄dicari no p̄t. ḡ no fcat̄ idē. **D**inor. pbaꝝ. q̄ ista est p̄a. h̄o est albo. led ista est falsa h̄o est albedo. **O**dm̄ fm̄ teatū Thomā q̄ ad verificatōem. p̄pōnū no sufficit idēptitas rez fcat̄. sed requiri p̄grūtia modoz fcat̄. nā humanitas fcat̄ id q̄d h̄o. sub mō tu forme pris. et ḡ hec est falsa. sortes est humanitas. q̄ om̄e p̄dicatum dēbet significare p̄ mo dū forme totiꝝ respectu subiecti. h̄z illa ī p̄a sortes ī h̄o.

Eritū (q̄ dicunt). alia q̄dē fm̄ p̄plexio. ne dicunt. alia p̄o sine p̄plexione. Et ea (q̄ fm̄ p̄plexio ne dicunt) sūt vt h̄o currit h̄o vincit. ea vero (que sine cōplexiōe dicuntur) sūt. vt homo. bos. currit. vincit.

Istud est sc̄m capli p̄m̄ tractat̄ ī q̄ ponunt q̄ dādiuisionē cētāriō accēdētes cognitōem veroꝝ p̄ p̄dicatōe. Et diuidit̄ ī duas p̄res p̄ncipales fm̄ p̄ponit duas diuisiones. **S**c̄da ibi (coz. fo). **Q**uo ad p̄m̄ dicit sic (coz. q̄ dicunt alia q̄dē). q̄dā dicunt̄ fm̄ p̄plexione. i. sunt p̄plexa sive p̄posita (alia p̄o sine cōplexione). i. st̄ simplicia. Et declarat̄ h̄z dices q̄ ea q̄ fm̄ p̄plexione dicuntur st̄. vt h̄o currit h̄o vincit. sed ea q̄ sine complectione dicunt̄ st̄. h̄o bos currit vincit.

Qūdā dicibile in cōt̄ p̄uenient sit p̄ p̄plexū et incōplexū diuisionē. **O**dm̄ q̄ sic. q̄ membra illiꝝ diuisionis explicar totū posse diuisi. et no exceedit diuisionē. illiꝝ etiā sunt opposita. ḡ diuisionē est p̄uenientē et bona. In q̄ q̄dē diuisione ipm̄ diuisiū ī telligit ī hoc p̄plexo (coz. q̄ dicunt). et valet. i. dicibilū

Arestotelis

Folio xlviij

vel vocū significatiꝝ platerꝝ (qdā dicunt cū sp̄le/
xione tē) ex quo sumis q̄ voces nō faciuntur
sub diuīlio: t̄ p̄costruit ille ḡnus eoz rōne diuīlionis. cu
ius sile habet cū d̄: (Honorꝝ aliꝝ vox tē) Valet autē
ista diuīlio ad cognitum entis dicibiles incōplexi or
dinabiliꝝ in genere tē. qd̄ supiū ponebat p̄ subiecto
et rep̄sentat nobis illud mēbꝝ incōplexi: ita q̄ ens re
ponibile in p̄dicamēto erit incōplexi. p̄pter causas su
perius tactas: t̄ ḡtia preponit sp̄lexi incōplexo. q̄
soli incōplexi ponit in p̄dicamento.

Notandū **V**ox cōplexa est cui in
mēte corindet cōcept⁹ cō
plex⁹. vt cū d̄: hō currit. s̄z
vox incōplexa est cui in mēte corindet cōcept⁹ incom
plex⁹. vt cū d̄: hō p̄se. vel currit p̄se. **L**ūi⁹ rō est. q̄ vo
ces faciuntur ad placitū s̄t signa cōceptū tanq̄ primo
rū signatoꝝ. vt p̄z p̄mō perharmenias. qn̄ ḡcept⁹ ē
sp̄lex⁹. vox ē signū cōcept⁹ erit sp̄lexi. si p̄o cōcept⁹
sit incōplex⁹. vox illū replentās erit incōplexa. **T**ū in
cōplexi ad intellectū simplicē referit. q̄ vñi⁹ simplicis
rei intuitiū est. **H**ed sp̄lexū ad intellectū sp̄positū vel
diuīsum referit. q̄ est vñi⁹ rei ab alia intuitiūs

Six sp̄lexū est incōplexū. ḡmebra diuīlionis co
incident. **A**ns. pbaf. q̄ sp̄lexū nō sp̄lectūt ex
pluribꝝ vocibꝝ. **O**dī q̄ sp̄lexū capiſ dupl̄r.
Uno⁹ materialiſ. p̄ ista voce sp̄lexū. et sic est qd̄ incō
plexū. **A**lio⁹ capiſ formalit̄ et faciuntur. et sic est qd̄ sp̄lex
ū. q̄ facit ista orōem vel illis hō currit. et hoc mō po
nit mēbz̄ diuīlionis. **O**t qn̄ dī incōplexū est ps com
plexi h̄ ultimo capiſ. ḡnō est mēbz̄ sibi oppositū. **T**e
net p̄na. q̄ vñi⁹ oppositō. nō est ps alter⁹ nec in alio
stinet. **D**om q̄ incōplexū capiſ dupl̄r. **U**no⁹ materi
alit. et sic est ps sp̄lexi. sicut illud incōplexū hō ēps bu
ius sp̄lexi hō currit. **A**lio⁹ formalit̄ inistū incōplexū
est. et sic vñiq̄ op̄ponuntur.

Alīcōne dicibile est p̄dicabile. s̄z ō p̄dicabile est
incōplexū; ḡō dicibile est incōplexū. t̄ p̄z vñi⁹
male diuīdū incōplexū. **D**om q̄ dicibile v̄l̄ dici aut
dicere capiſ quadruplicē. **U**no⁹ vt tñ valet sicut deriuā
ri. vt ibi. **D**icit aut̄ dyalectica a dyā tē. i. deriuāt. **H**ec
endo capiſ dici. i. p̄dicari. vt p̄z in diffinīto p̄dicabilē.
Tercio capiſ vt est idēz̄ et absolute p̄ferri. t̄ sic voces
nō faciuntur dici. i. p̄ferri. **Q**uarto capiſ vt ē intellec
tiū rei p̄sticere vel voce faciuntur. p̄ferri. et isto⁹ capiſ h̄.

Allā res ē sp̄lexa: ḡ nullā vox ē sp̄lexa. **E**lis
est notū. q̄ sp̄lexio est vocū. **T**enet p̄na q̄ ō
signū corindet signatoꝝ. sed vox est signū rei
ḡ. **D**om dupl̄r. **P**rimo q̄ lic̄ opteat signū corindet
re signato. nō tñ ō qd̄libet attributū signū etiā oueni
re signato. vt signū facit signatuꝝ. t̄ tñ illud nō ouenit si
gnato. **H**ec dōm q̄ lic̄ nulla res sit sp̄lexa. tñ vñi⁹
res in ordine ad aliaꝝ est sp̄posita vel sp̄ponibilis: s̄z ad
sp̄lexionē vox sufficit sp̄positio reꝝ. **O**t qn̄ d̄: vox
sunt signa rerū mediare cōceptū et actu intelligendi
sed ois intellect⁹ est simplex. ḡois vox ē simplex. **H**onorꝝ.
pbaf. q̄ intellect⁹ nō p̄t sumul plura intelligere. se
cundo thopicoꝝ. **D**om q̄ lic̄ intellect⁹ actu no posset
plura intelligere p̄ modū plurū. tñ bñ p̄ modū vniūs
q̄ s̄z illa plura vñiūt in vno toto.

Querit **Q**uoꝝ regrūt ad veram et p̄re
dictā sp̄lexionē. **D**om q̄ tria
p̄mūt est q̄ sint plures voces sig

nificatiꝝ. q̄ sp̄lexio p̄notat voces sicut sanitas nascit
quare soler dici. q̄ sp̄lexio sit vñio vox nō facientiū
vñā voxē simpliꝝ. **G**ecū est q̄ res faciat p̄ eas habeat
inter se vñionē t̄ sp̄lexionē. ita q̄ vñā se habeat ut det
minatur. t̄ alia ut determinabile. q̄e hic p̄rie nō est cō
plexio hō asinus. q̄ nō s̄t vñā nec simpliꝝ neq̄ aggred
garē. ppter diuerlum modū fandi. eo q̄ vñā no det
minat alterū. **T**erciū est cōcept⁹ sp̄lex⁹. q̄ vox sp̄lex⁹
et d̄: faciat cōcept⁹ sp̄lex⁹: q̄ sp̄lexio t̄ incōplexio sit
in re cōcepta sicut in subiecto: sed sunt in voce sicut in
signo: vñetiam sunt in voce ut relata ad cōceptum cō
plexum vel incōplexum.

Notandū **V**ox cōplexa solet distingui
triplex sp̄lexū. s̄z voce tñ
vt ē illud qd̄ stat ex plu
ribꝝ vocibꝝ nō facientibꝝ vñā voxē simpliꝝ. acceptis tñ. p
vñā voce. vt corp⁹ aiatū. aial rōnale. qn̄ capiſ circu
locutioꝝ. Significatiꝝ tñ est vñā vox plura faciunt
uersis rōnibꝝ. vel sic sp̄lexū faciat est vñā vox simpliꝝ.
cui corindet cōcept⁹ sp̄lexū. vñetiam vel vñile. **O**d̄
plexū voce t̄ faciat simul est qd̄ sp̄lexū ex pluribꝝ vo
cibꝝ diuerlas res faciatibꝝ. vt hō currit. **E**t tale est du
plex. s̄z distas t̄ indistas: **D**istas est cui⁹ extrema co
pulanꝝ p̄ copulaꝝ vñile vel p̄tūtione. **E**t p̄mūt vt
hō est aial. **E**x̄ sc̄i vt sortes t̄ plato. t̄ nullū tale pos
nit in p̄dicamēto. **O**t illud iterū est duplex. q̄ qddaz
est p̄ponale t̄ qddaz nō. **I**ndistas aut̄ est cui⁹ extrema
p̄ponitur. sicut determinatio t̄ determinabile sine copu
la media: vt hō albꝝ. **E**t tale ē duplex. s̄z voce tñ. vbi
s̄z solū est sp̄lexū vñūt rei cōcepta. t̄ talis cō
plexio nō impedit ponibilitate in p̄dicamento. mar
ime qn̄ ponit ad circuloquēdū vñā simplicē naturā nō
bis ignotā. **I**llud est sp̄lexū indistas voce t̄ faciōne
simul. vñile vñaq̄ vox faciat naturā sicut rem realit
ab alia distincia. t̄ illud nō ponit in p̄dicamēto. vt p̄z
in illo sp̄lexo homo albꝝ.

Rei attributū sp̄lexio. ḡ nō voci. **A**ns. pbatur
Six q̄ illa nō admittit sp̄lexū est sp̄lexūt. p̄ re
fata. **D**om q̄ duplex est res. s̄z ad extra
et in illa p̄rie nō est sp̄lexū nisi idēp̄t̄. sed magis cō
positio q̄p̄t̄ionat sp̄lexio. **I**llia est res cōcepta. et
huc etiā attributū sp̄lexio sicut voci. sed different: q̄
attributū voci faciuntur. et vox est signū sp̄lexiois. s̄z
attributū rei cōcepta denoūtac. q̄ ipā c̄l̄ bīcū sp̄lexiois

Querit **Q**uod aliq̄ diff initio. vt aial rōa
faciat sit. **D**om aial rōnale
capiſ dupl̄r. **U**no⁹ p̄ illo qd̄ immediate tonū faciat. s̄z in
q̄tūm aial facit genus. t̄ rōnale dñaz. t̄ sic est sp̄lexū
voce t̄ faciat simul. q̄ ei corindet cōcept⁹ sp̄lexū. q̄
fm sc̄m **T**homā sp̄s p̄ponit et generē t̄ dñā sicut i
tellectus terciū ex duobꝝ intellectibꝝ distincis. qd̄ tñ
resolutiꝝ d̄ ad res intellectas. q̄ est alia t̄ alia. **A**lio⁹ ca
pit̄ p̄ illo qd̄ mediate faciat. s̄z p̄ diffinito ad qd̄ circulo
quedū ponit. t̄ sic est sp̄lexū voce tñ. q̄e etiā ponit in
p̄nto sicut ipm̄ diffinitū. **E**t s̄lt d̄ de illo corp⁹ aiatū
Sicut voci sp̄lexe fm faciat corindet cō
ceptus sp̄lex⁹. s̄z diffinito nō corindet cōcept⁹
tus sp̄lex⁹. **H**onorꝝ. pbaf. p̄bm̄ p̄mō p̄mo p̄
steroꝝ. vbi ponit vñam diffinitoꝝ a suppone. petitiō
ne. t̄ q̄stione. q̄ diffinitio corindet cōceptus simplex
sed alia tribo corindet cōcept⁹ sp̄lex⁹. **D**om q̄ co
b ij

Questiones

ceptus p̄t dici simplex dupl̄r. Uno mō q̄ p̄ ipm nō cō
cipit vñi vñri alteri p̄ copulā: t̄ sic p̄ceptus corndēs
diffic̄l̄t̄ d̄ simplex. q̄ p̄ceptus aīal rōnale. non concep̄
vñi sic vñri alteri. Alio d̄: p̄ceptus simplex. q̄ simpl̄r
est vñi obiecti simplicis. t̄ sic intellectio vñi termini
d̄ simplex. t̄ h̄ mō p̄ceptus diffinitoris nō est simplex
q̄ p̄ ipm intelligitur plura: līcer ex ipsiā fīat vñi. Elē
dōm q̄ duplex est incōplexio. Una q̄ oponit p̄plexio
nī enūciatiue. t̄ sic diffinitoris corndēt̄ conceptus simplex
t̄ incōplexus. Alia est q̄ oponit indifferentiū cuilibet co/
plexionis. t̄ sic sibi corndēt̄ p̄ceptus p̄plexus

Exhibitio recte
Et̄ que s̄t̄. alia de subiecto qdā dicunt
in subiecto p̄o nullo s̄t̄. vt h̄ de subiecto q̄
dā d̄: vt d̄ aliq̄ hoīe. in subiecto p̄o nullo ē
Alia aut̄ in subiecto qdē s̄t̄. de subiecto āt̄
nullo dicunt. In subiecto esse dico. qd̄ cū i
ālio sit. nō sicut qdā p̄. t̄ impossibile ē ē
sine eo in q̄ est. vt qdā grāmatica in subiec
to qdē est in aīa. de subiecto p̄o nullo d̄. et
qdā albū i subiecto ē corpe: oīs em̄ color
in corpore est. de nullo āt̄ subiecto d̄. Alia
p̄o t̄ de subiecto dicunt t̄ in subiecto s̄t̄. vt
scia in subiecto qdē est in aīa. de subiecto
p̄o d̄ vt de grāmatica. Alia p̄o neq; in sub
iecto sūt neq; de subiecto dicunt. vt aliq̄s
h̄ vel aliq̄s equi. nibil em̄ hor̄ neq; i sub
iecto est. neq; de subiecto d̄. Simpl̄r āt̄ q̄
sūt individua t̄ nūero singularia de nullo
subiecto dicunt. in subiecto aut̄ nibilea phi
ber ec̄. qdā em̄ grāmatica in subiecto est.

*Q*esta est sc̄da p̄ istius cap̄li. in qua declarat sc̄da
diuisionē an̄ predicanātēlē. Et diuidit̄ in duo. Nā p̄
facit h̄. sc̄da infer qdā corralariū. ibi (Simpl̄r aut̄)
dices p̄ (Eoz q̄ s̄t̄). i. entiū incōplexor (qdā dicunt
de qdā subiecto. h̄ in nullo subiecto s̄t̄) cuilibet s̄t̄
sube vñles (vt h̄ de subiecto qdē d̄) sc̄da aliq̄ hoīe in
subiecto p̄o nullo est. Alia p̄o in subiecto s̄t̄ t̄ de sue/
to nullo dicunt. Exponit aut̄ qd̄ sit ec̄ i subiecto dices
Dico illud ec̄ in subiecto qd̄ cū in aliq̄ sit nō est in eo
sicut p̄ in toto. h̄ est ip̄ossibile ipm cē sine eo in q̄ est
Quius exēpli ē. vt qdā grāmatica in subiecto qdē
est in aīa. de subiecto p̄o nullo d̄. et qdā albū in subie
cto est. sc̄da corpe: oīs em̄ color in corpore est. de nullo aut̄
subiecto d̄. Tercio (alta) i. qdā dicunt de subiecto t̄
sunt in subiecto: vt scia est in subiecto. sc̄da in aīa. t̄ d̄
de subiecto. sc̄da de grāmatica. Alia p̄o neq; in subie/
cto s̄t̄ neq; de subiecto dicunt. vt aliq̄s hoīe aliq̄s equi.
nibil em̄ hor̄ est in subiecto nec d̄ de subiecto. Postea
infert corralariū dices (p̄ simpl̄r). i. vñl (q̄ s̄t̄ idividua

predicamentoz

2 nūero singularia. de nullo subiecto dices. in subiecto
aut̄ nibilea. phibet ec̄. qdā em̄ grāmatica in subiecto ē
h̄ de nullo subiecto d̄. cu sit vñrum sue co ordinatiois

Puidua sp̄es t̄ genera sit sufficiēt̄ s̄ bona Di
rectio q̄ sic. q̄ illa diuīsio explicat ens dicib̄
le ordinabile in genere. vel ē tale est suba aut accēs. si
pm̄ h̄ ē dupl̄r: q̄ vel est suba vñles. t̄ sic ē pm̄ mebz
aut̄ est suba p̄icularis. t̄ sic est q̄tū mebz. **D**icōm
h̄ est dupl̄r. q̄ vel ē accēs vñle aut p̄icularē. si pm̄ sic
est sc̄da mebz. si sc̄da sic ē sc̄da mebz: **E**x q̄ p̄ d̄
vñl h̄ diuīsio ē sc̄da mebz pm̄me diuīsiois. s̄. di
cibile incōplexo. nō tr̄ qd̄libet. s̄ solū illud qd̄ ē ens rea
le. qd̄ p̄ ex textu. q̄ d̄ resto. (**E**oz q̄ dicunt). i. renū
velentū z̄. **E**x q̄ vñl p̄. q̄ illa est diuīsio subiecti
in accentis. q̄ dici de subiecto vel ec̄ i subiecto accidit
ipsiā reb̄. **H**ed fm̄ dñm Albertū illa diuīsio ē s̄lis di
uīsionis generis i sp̄es. **A**l q̄ obiectif̄ tra modū di
cendi Alberti. subiectu no cap̄ vñmōce in hac diuīsio
one. ḡ nō p̄t̄ ē diuīsio generis in sp̄es. **R**ūder ip̄e q̄l
sp̄ecial̄o subiecti sit alia t̄ alia res p̄ subiecti accentis.
t̄ sup̄ioris: ē t̄ vñna coīs rō subiectū d̄uenīs subiecto
accentis t̄ sc̄de sube fm̄ quā quā d̄: subiectū hincide
q̄l subr̄ iactū. qd̄ sufficit ad h̄ q̄ dicat diuīsio s̄lis di
uīsionis generis

Potandū **O**sta diuīsio valet ad
cognoscēdu denām vñlum a p̄icu
larib̄ q̄ s̄t̄ in eode p̄nto. **S**edo valet ad cognoscēdu
ea q̄ determināt̄ ad p̄nta. q̄ s̄t̄ suba t̄ accēs. **T**ercio ad
cognoscēdu rōes sub q̄b̄ ordināt̄ ad p̄nta. q̄ s̄t̄ vñltas
t̄ p̄icularitas: **E**x q̄ p̄t̄ cōuenīs ē diuīsimo mode vñ
noīe subiecti. q̄ ea q̄ ad p̄nta determināt̄ diuīsimo mode
sunt in subiecto. **I**n subiecto **U**no cap̄ pm̄ intēcio
nālē p̄ente p̄plete t̄ p̄fecto. qd̄ est subiectū accentis. vt
cū dicim⁹ aliq̄ ē vel nō ē in subiecto. i. inherere alicui
Alio cap̄ subiectū vt est ens sc̄de intentiois p̄ inferi
ori. vt cū dicim⁹ aliq̄ dīc̄ de subiecto. i. de inferiori p̄re
dicari. sicut genera de sp̄eb̄. t̄ sp̄es de individuis

Allud est h̄ diuīsium cui d̄uenīt̄ dici de subiecto:
s̄. sed soli voci d̄uenīt̄ dici de subiecto: ḡ sola
vñl incōplexo h̄ diuīsif̄. **O**dīm negādo mino
rē. q̄ licet reb̄ nō d̄uenīt̄ dici de subiecto fm̄ se. t̄ re
bus (vñl cant vocib̄) bñ d̄uenīt̄ dici de subiecto: t̄ h̄
sufficit. Elē d̄: q̄ licet dici de subiecto p̄s conueniat

Alī Quicq̄ pd̄icaf̄ de subiecto est in subiecto. ḡ
pm̄ mebz est falsum. **A**ns p̄: q̄ dici de alio
p̄supponit ēē in. sicut p̄ assio p̄supponit sūt subiectum.
Odīm q̄ dici de p̄supponit ēē in p̄p̄t̄. t̄ obabilis sumptū.
q̄ dici de subiecto sicut de inferiori p̄supponit ēē i sicut
in inferiori. t̄ dici de subiecto accentis p̄supponit ēē in
sicut accentis est in subiecto. **S**ed in isto mō diuīsimo mode
capiuntur. q̄ dici de est dici de inferiori. sed ēē i sicut
subiecto. sicut accentis ē in subiecto. pm̄ d̄uenīt̄ sedis
substatīs. sed alreū ab eis remouerūt̄

Alī subales p̄t̄ne sub isto p̄mo. t̄ tñ nō d̄
cūt̄ de subiecto. i. de inferiori. sicut rōale nō
d̄: de hoīe sicut de inferiori. sed sicut de eq̄lī
Odīm licet dñm nō dīc̄ de sua sp̄e sicut de inferiori
d̄: tñ de p̄t̄ne sub sp̄e. **E**lī licet dñm nō sicut sube vñles
p̄plete t̄ p̄posito: sunt tñ sube simplices. **E**t de illis en
am intelligitur hoc p̄mūm membz.

Allomne subiectum est prius illo quo est in ipso. sed in sicutrum sui superiori. ergo non est subiectum habet se ut fundatum. quod prius est fundato.

Dominus licet subiectum accidentis naturalis sit prius ac eidente. quo est causa eius. tamen hoc non oportet de subiecto velis siue superioris. Videlicet etiam quod subiectum inferioris aliquo modo est prius superiori sive quod esse existet prius que non inferiorum est superioribus.

Sed contra secundum membrum. Hoc album continet subiectum secundo modo. et non dicitur de subiecto. ergo secundum membrum non est tene possumus. Ans per hoc album dicitur de pariete. qui est eius subiectum. **D**ominus licet hoc album dicatur de subiecto inhesionis. non tamen dicitur de subiecto capitulo subiectum per inhesionem. Ut quoniam replicatur. hoc album dicitur de sorte. sed sortes est inferioris. ergo hoc album dicitur de inferiori dico. sortes est hoc album. **O**nicum quod licet hoc album dicatur de illo quod est inferior respectu hominis. non tamen est inferior respectu sui. quod tale non habet. **E**t quoniam replicatur omnis forma coicibilis dicitur de subiecto. hoc est de inferiori. sed accidentia pricularia sunt forme coicibiles. scilicet. **P**etrus. pbatur. quod omnis forma est coicibilis. cum incoicibilitas materie ascribatur. **D**ominus quod licet omnis forma finis se accepta sit coicibilis. non tamen forma recepta et in dividui. quod illa redditur incoicibilis finis quod est recepta in materia. si sit subiectum vel si sit accidentia suis in materiali dividuio. quod forma accidentalis per subiecto habet totum positum. licet quoniam insit ratione forme et quoniam ratione materie.

Quid sit esse in subiecto. **D**ominus cum phoenice circa hoc secundum membrum. est illud quod cum sit in alio non est in eo sicut pars in toto. et est impossibile ipsum esse in quo est. **P**er hoc quod dicitur (cum sit in alio) differt a modo quo totum integrale est in suis partibus. quod hoc totum non est in alio sed in aliis. **O**t per hoc quod dicitur (no sicut quidam pars) excludit primus modus secundum in tertius et quartus. quod species est in generis sicut pars subiectum in suo toto. et genus in specie sicut pars essentialis. **S**ed hoc quod dicitur (impossibile est ipsum esse in aliis) differt ab aliis tribus modis essendi in. **H**abent quod effectus per esse dato quod est efficiens non sit. **E**t res potest esse sine fine. sicut pars sine sanitate. **E**t locatum per esse sine proprio suo loco. graue enim quoniam quiescit sursum extra suum locum naturalem.

Sed accidens de facto est sine subiecto. ut per se in sacramentis eucharisticis. ubi sunt species sacramentales sine subiecto. quod male dicitur quod impossibile est accidentia sine subiecto. **D**ominus sanctus Thomas duplex est ordo. scilicet nature cois. et finis illum ordinari est accidens semper in subiecto esse. Alius est ordo nature specialis. scilicet genere. et finis illum ex speciali privilegio per genus omnium (quoniam Arrestotelles non cognovit) accidentia sunt sine subiecto. ut in sacramento eucharistie. cuius postulatum fundamentum est fides catholica.

Sed contra tertium membrum. Color non dicitur de subiecto et tamen est genus vel species predicamenti accidentis. scilicet subiectum isto modo. et si dicitur de inferius. sicut sicut de inferius. sed sicut de superiori. sicut de sua specie sicut de inferius. scilicet de ratione. et hoc non sicut inferius. sed sicut simplices. Et dicitur

catur. color est abstractum a subiecto inhesionis. quod non est in subiecto inhesionis. et per nos male ponitur ex multis membris. **C**onsequenter pbatur. quod quod est ab aliquo abstractum non est in illo. **D**ominus quod licet illud (quod est ab alio abstractum per reali separationem) non sit in illo a quo est abstractum. tamen quod est solum abstractum ab alio finis intellectu et predicatione tene est in illo a quo sic est abstractum. sed color est solum abstractum a subiecto inhesionis finis predicatione et non per reali separationem.

Sed contra quartum membrum. **A**liquis homo est subiectum praeclarus. et tamen dicitur de subiecto. **S**ed aperte pbatur dico sortes est aliquis homo. **D**ominus sicut dicitur dicitur est in predicationibus. quod licet aliquis homo ex parte naturae praeclarus de inferiori non tamen predicatione in dividui. et considerando ipsum et parte signi contrahentes naturam. Unde cum dicitur sortes est aliquis homo. predicatione realiter idem de seipso. et non aliquid superius de suo inferiori.

Sed Petrus hispanus ponit illud quartum membrum. **S**ecundum loco. quod male ponit hic quod loco. **D**icendum quod Petrus hispanus et per hunc in ordinatione illius membrorum ad diuersa respicitur. quod Petrus hispanus ordinat ea finis maiorem paucitatem ipsorum. et quod ibi membrum primum et hic quartum respicitur subiectatis. primum quidem vices. aliud vero pricularium. ideo iuxta scimus ponitur. Sed Presto ordinat illa finis maiorem oppositionem. scilicet quod illa magis opponuntur iungit. ut opposita iuxta se posita magis eluiscant.

Quando alterius de altero predicatur ut de subiecto. quecumque de eo quod predicitur dicuntur. omnia etiam de subiecto dicuntur. ut homo de quodam hoce predicatur. ait vero de hoce. ergo et de quodam homine ait per dicabitur. quodam enim homo et homo est et animal.

Sed istud est tertium capitulo. in quo per hunc determinatur tertio anpredicamento in genere. quod est regula. **E**t dicitur in duas partes finis et duas ponit regulas. scilicet ibi (Diversorum generum) Prima regula est. quod quoniam alterius de altero predicatur quecumque de eo (quod predicatur) dicuntur omnia etiam de subiecto dicuntur. **R**eplicatur. ut homo predicatur de quodam homine. et ait predicatur de hoce. ergo animale etiam de quodam homine predicatur. Que regula sic intelligitur. Quoniam alterius de altero. scilicet de subiecto. et de inferiori predicatur quecumque de eo. species predicata (quod predicatur) dicuntur. oia illa dicuntur. et predicantur de subiecto. ut iam exemplificatur est. **E**t haec regula est. quod quicunque est prius est etiam prius posterior. et per nos de posteriori predicatur. **E**t dicitur in regula quod alterius de altero. et non aliud de alio. quod aliud dicit diuersitate essentiale. sed superiorius et inferiorius (inter quae ponitur ista habitudo) non differunt essentiale. sed solius accidentialiter. quoniam diuersitate dicit alterius.

Queritur. Quare ista regula habet ponitur cum fundat consequentia. que magis spectat ad nouam logicam. **D**icendum quod solum hic ponitur incidentia. ut regula consequentiarum. sed principaliter ponitur hic ut sciatur quod modo supremum superiorius debeat in supremo loco ponendus.

Questiones

Et vlt omne superius supra suu inferius. et sic valet ad ordinandum subiectibilia et pdicabilia ad inuicem. qd sunt eiusdem coordinationis. Et isto pr3 qd oportet ambas ppōnes esse centrales affirmativaes et directas. qd talis est pdicatio superioris de inferiori. Posset tñ regula extendi fin omnē modū pdicādi qnqz vniuersaliū sez ad centralia et accidentalia. Et tunc ad hoc (qd ista regula excludat pdicitionē) sufficit qd pma ppō sit ordinata. et secunda essentia et ordinata. Et tunc sic intelligit. Quādo alterū de altero pdicat ut de subiecto di recta et ordinata pdicatione sive essentialis sive accidentaliter. tunc qnqz de eo (qd pdicat) dicuntur affirmativa directa et essentialis (omnia illa de subiecto dicuntur). i. omnia pdicantur de illo pmo subiecto eodē mō pdicatiois quo primū pdicatur de subiecto pdicatur. Et tunc subiectum capitur large. non p inferiori. sed p omni illo quod subiectum respectu alicuius in pdicatione ordinata.

Non plus req̄itur ad primā ppōnem hui⁹ regule qd ad bonā minorē ppōm in pma figura. sed ad hoc qd aliqua ppō sit bona minor p̄ me figure non oportet eam esse ordinatā. Igit. Minor pr3 in hoc argumēto. omnis hō currit. quoddā album est homo. ergo quoddā album currit. Qd qd subiectum etiā large captum accipit dupl. Eno mō p illo quod subiectū in quaicē pdicatione sive ordinata sive inordinata. et si sic capiat in regula argumentū verū probat. Alio mō capitur p illo qd subiectum solum in pdicatione ordinata fin ordinē alicuius pdicabilis. et si isto mō capitur oportet primā ppōnem esse ordinatam iuxta intellectū lupius habitum.

Notandū Qd ad hoc ut tene arguat penes hanc regulā in quicū ppōnib⁹ sive affirmatiū sive negatiū due sunt pdictiones obseruan de. Prima est. qd pma ppō sit affirmativa. et ideo nō sequitur. Johānes nō est alius. alius est aīal. ergo iohānes nō est aīal. Et est rē hui⁹ pdictionis. qd argumentū faciū p hanc regulā reducūt ad primā figurā per solam trāpositionē premissaz. sed minore exire negatiū in pma figura nūl sequitur. Scđa codirō est. qd secunda ppō sit formalis vel equalenter vltis. sic non repugnat ea esse vltim. et ergo nō sequitur. ethiops est hō et hō est albus. ergo ethiops ē albus. Rō pdictionis ē qd in reductio argumēti ad primā figuram scđa ppō dicit fieri maior. sed minore existēt p̄iculari in pma figura nūl sequitur.

Non sequitur. sortes est hō. et homo est spēs. ergo sortes est spēs. Vel sic. hō est aīal. et animal est genus. qd homo est genus. et tñ arguitur penes regulā. Qd dupl. pmo qd omnia illa argumēta peccant penes fallaciā accītis. qd minor nō est essentialis sicut tñ regula requirit. sed accidentialis. qd spēs et genus sunt pdicata accidentalia int̄entionalia. Scđa dicendum. qd hic deficit scđa pdictio. qd minor nō est vltis. et si fiat vltis ipsa redditur falsa. Nam dēs iste sunt false omnis homo est spēs. omne aīal est genus.

Non sequitur. homo est aīal. et animal ē alius. Ergo hō est alius. Silt non sequitur. sortes est homo. et hō est plato. ergo sortes ē plato. Vel sic. sortes est bipes. et bipes ē auca. ergo sortes ē auca. Qd sicut nunc dcm est. qd hic deficit secunda con-

predicamentoꝝ

dito. qd minor nō est vltis. et si fiat vltis semp est falsa. Vel ddm. qd ad veritatē regule req̄itur qd scđa ppōsitione sit directa. sed in omnib⁹ istis est indirecta.

Non sequitur secunda conditio. et tñ non sequitur. Homo ē albus. et album ē clitas. ergo hō est qualitas. qd conclusio est falsa. et tñ scđa ppōsitione equalenter est vltis. quia ista videtur vera. omne albū est qualitas. Qd qd minor est falsa. qd album nō est qualitas sed quale. Qd qd dicit. ibi est pdicatio superioris de inferiori. R̄deretur qd supius non pdicatur vere de inferiori nisi eodē modo designat. sicut ambo in abstracto vel ambo in cōcreto. Et quādo Porphyr dicit album ē spēm coloris. debet capi album p albedine. et si ita capiat in secunda ppōne. tunc album eq̄ vocatur. et sunt p̄tualiter quatuor termini.

Non sequitur. homo est albus. et album ē accidens. Ergo hō est accidens. Vel sic. homo ē corporis. et corpus ē quātitas. ergo homo ē quantitas. Qd ad primū. qd album potest dupl. accipi. Eno mō indifferētē p suis denotatis. i. subiectū et etiā pro suis ppōnis inferiorib⁹. et sic minor est falsa. Alio mō capitur pro significato. et pro suis inferiorib⁹ tñ. ut p hō albo vel illo. et tunc licet sit vltis vera. nō tamē est simplicit̄ vltis. quia non denotat in illo sensu pdicatio (scđ accidens) dicit de omni illo de quo vere dicit subiectum. scđ album. Vel ddm. qd equiuocatio huius nois album impedit. quia nō est omnino idem quod primo pdicatur. et postea subiectum. Et silt dicitur ad secundū. quia corpus equiuocatur ut statim in secunda regula dicetur.

Non sequitur. sortes est simus. et simus est natus cauatus in medio. ergo sortes est natus cauatus in medio. et tamē prima est affirmativa et secunda equalenter vltis. quia diffinitio pdicat de diffinito. Dicendum qd non bene arguitur. cum ibi equalenter sint quatuor termini. Unū cum dicit. sortes ē simus. caput simus. pūt p̄cēnit subiectū remotū. s. sortem. qui dicit simus grā partis. sed cum dicit. simus ē natus cauatus in medio. ibi capitur simus ut concer nit subiectū. primum pura natus. et sic aliter capitur in minore ppōne qd in maiori.

Non sequitur vbi termini capiuntur cōcretū re spectu eiusdem. Quidā homo est generādus. omne generādum est nō viuum. ergo quidam homo est nō viuum. Et silt non sequitur. Lucia ē homo. quilibet homo est masculus. ergo lucia est masculus. Dicendum ad primū. qd ibi non scrutatur debita ampliatio. sed arguitur ab amplio ad non amplum ex parte ly homo. quod ampliāt in prima p̄ presentib⁹ et futuris. sed in ultima stat solum p̄ presentib⁹. Ad secundū dicendum est. qd ibi non scrutatur debita restrīctio. ut patet de se.

Non sequitur. coruus non est albus. et album ē coloratū. ergo coruus non est colorat⁹. Vel sic. homo non est alius. alius est animal. ergo homo non est animal. Dicendum qd si regula exten datur ad ppōnes negatiūs. tñc oportet secundā esse negatiūs. ut tene sequitur. homo est animal. et animal non est lapis. ergo homo non est lapis. Et hui⁹ ratio est. quia per transpositionē premissaz. si bonum ar gumentum in prima figura. in qua minor nō potest esse negatiūs.

Anon sequitur homo est sp̄es species est secundum intentio ergo homo est secunda intentio. et tñ ibi arguit per regulam seruat p̄ditionib⁹ ad regulam regis. **D**om q̄ ibi equalenter sunt quatuor termini quia in p̄ma sp̄one specie capitur p̄cretetur p̄ certem suū obiectum sed in secunda capitur abstracta etrius a sua obiecto alio em secunda intentio que est abstractum ab obiecto non posset de specie verificari. Et s̄l solvit illud quādō sic arguit. Quicquid predicatione de predicato etiā predicatione de subiecto sed predicatione de predicato q̄a hec est vera p̄dicatum est p̄dicatum ergo etiā predicatione de subiecto dicēdo subiectum est predicatione. Quia in p̄ma predicatione est predicatione significata sed in secunda est predicatione p̄dicatione exercita.

Diversorū generū et nō subalternati positioꝝ diversae sunt sp̄es et differētiae. ut aiaꝝ lis et scītē. Animalis quidē differētiae sunt gressibile volatile bipes. Scītē vero nulla harū est neq̄ em̄ scientia a scīa differt in eo qđ bipes est. Subalternorū vero generum nihil phibet easde esse d̄rās: sup̄iora em̄ de inferiorib⁹ predicanſ. Quare q̄cunq; predicationi fuerint d̄rīe cedē. erūt et subiecti

In hac secunda parte ponit p̄hs secundam regulā ante predicamentale dicēs. Diversorū generū et nō subalternati positioꝝ sunt diversae sp̄es et differētiae. Exemplificat. ut aialis et scītē. q̄a d̄rīe aialis sunt gressibile volatile bipes. Sed nullum h̄oꝝ est scīe differētia q̄ scīa non differt a scīa in eo qđ bipes. sed in eo quod ronalis realis vel moralis. Subalternatoꝝ vero generū nihil phibet esse easde differētias. q̄ sup̄iora predicanſ de inferiorib⁹. et ideo q̄cunq; sunt differētiae subiecti. sup̄ioris. cedē etiā sunt differētiae subiecti. i. in inferioris. Ita autē generū possunt esse cedē sp̄es. q̄ cunq; sunt sp̄es inferioris. etiā sunt sp̄es superioris. Et valer ista regula ad sciendū naturas predicationētoꝝ et imp̄mittas. Hoc est nos distinctiores specieꝝ et differētiae vniꝝ generis a specieꝝ et d̄rīis alterius.

Querit. Utru aliquod idē posset esse in diversis generib⁹. **D**om q̄ idē dicitur multipliciter. ut p̄ p̄mo thopicoꝝ. i. genere specie et numero. Et idē numero dī qđ duplicit. i. nomine. diffinitioꝝ. p̄plo. et accidētē. Hic dicit. q̄ idē numero duob⁹ vltimū modis b̄ posse esse in diversis predicationib⁹. ut satis manifestū est. s̄ idem genere vel specie nullo mō est in diversis generib⁹ quod p̄t p̄ regulā hic positū. Luius multiplex p̄ estero. Prima. q̄a fm̄ Theomixtū nature p̄dicamentoꝝ sunt imp̄mitta. sed genera diversa nō subalternati positioꝝ sunt naturae diversorū p̄dicamentoꝝ ergo nō posse habere easde sp̄es. q̄ tunc pm̄ficerent in illis eidē specieꝝ. Secunda rō. q̄ ad essentia sp̄ei p̄nctū genus. ergo si eadē sp̄es esset in diversis generib⁹ illa ambo genera essent de eius essentia. et p̄t p̄ sp̄es nō esset ea

dem essentialit̄. q̄ duo genera nō subalternati posita predictā diversam essentia. cum sūr penitus diversa. Tercia rō. q̄ diversificato principio diversificant etiā principiata. sed genus est p̄ncipium eoz que sub ipso ponuntur. sc̄z specieꝝ et differētiae. ergo generū penitus diversorū et nō subalternatorū diversae sunt sp̄es et d̄rī.

Secunda pars p̄t p̄t esse plura genera diversa q̄ illas essentiaꝝ p̄stinent. Ans. probatur. quia q̄ vniꝝ rei p̄t esse plures diffinitioꝝ essentiales. et s̄l p̄les p̄positiones. quaz quelibet essentiaꝝ p̄stinet. ut pars de hoc. qui diffiniſt phisice et logice. Sicut etiā p̄ponit ex actu et potētia. et ex genere et d̄rī. **D**om q̄ non est inconveniens vniꝝ rei p̄t esse plures diffinitioꝝ aut etiā p̄positiones. dummodo vna aliā plū ponit. et in illa fundatur. vel q̄n vna est realis et alia rōm̄. si cut sit hic. q̄ copositiō ex genere et d̄rī est copositiō in collectus sp̄ei. sed copositiō ex actu et potētia est copositiō nature extra intellectū. et ergo p̄ hoc nō arguit dī. ueritas essentiaꝝ.

Substantia et quātitas sunt diversa genera. et enī h̄t eandē sp̄em. i. corpus. qđ est genere substantie. ut pars p̄ Porphyriū. Et s̄l in genere quātitatis. ut pars p̄ Aresto. caplo de quātitate. **D**om fm̄ sancti Thomā q̄ corpus accipit duplicit. Uno ut dicti substantia. q̄ habet talē naturam q̄ in ea possunt assignari tres dimensiones. et sic est in genere substantie. Alio mō caput p̄ ipsis trib⁹ dimensionib⁹ designari. q̄ sunt longitudo latitudo et profunditas. et sic ē in p̄dicamētoꝝ q̄tūtatis. Et sic solum in multa alia arguitur. q̄ sūt sophistica et peccat penes equivocatō ex. **O**ct̄ q̄ replicatur. eadē species vniuōe capta ē diversorū generū nō subalternati positioꝝ. Igit. Ans. probatur. q̄a prudentia est sp̄es scientie et virtutis. ut pars quarto thopicoꝝ. **D**om q̄ scientia et virtus ponuntur sub eadē genere tertio. i. sub qualitate vel sub habitu et dispositione. et hoc sufficit. q̄a vna sp̄es vniuōe capta nō potest esse diversorū generū. que nec ponuntur sub scientia. nec sub vno tertio.

Sequitur qualitas et adiugd sunt genera non subalternati positiva. et tñ habet eandē sp̄em. Probatur. q̄ scīa p̄ se est in p̄ma specie q̄tūtatis. et est etiā relatiū. q̄ per ipsum explicatur in caplo de relatione. et s̄l in quanto metaphysice. **D**om q̄ capitur duplī. Uno mō. p̄ illa quod p̄ncipalit̄ significat. sc̄z p̄ habitu p̄clūsionis p̄ demonstrationē acquisito. et sic est in p̄ dicimento q̄tūtatis. Alio mō capitur. p̄ illo qđ ex p̄le quenti cōnotari. sc̄z p̄ respectu q̄ habet ad scibile. qđ est suū obiectum. et sic est in genere relatioꝝ. Et ita s̄l est dōm de concretis accidentiū. que grā p̄ncipalit̄ significatioꝝ sunt accidentia. sed rōne cōnotari. (qđ est subiectum) sunt de genere substantie. **A**lio mō etiā dīcendū est de equali et inēq̄l. simili et dissimili. q̄ sunt relativa. et sunt in genere q̄tūtatis vel q̄tūtatis.

Sequitur figura est in genere quātitatis et etiā in genere qualitatibus. ergo cōtra regulam. Prima p̄ antecedētis. probatur. quia geometri (qui per se tñ considerat quātitates) per se considerat figurā. Sed secunda pars patet p̄ Arestotele caplo de qualitate. **O**icendū q̄ figura accipit duplicit. Uno mō. ut significat sufficiēt terminata linea vel lineis. et sic est quantitas. Alio modo capitur ut significat ipsam.

Questiones

clausulæ linearæ sive terminatione. et sic est in quarta specie qualitatæ. ut inferi⁹ magis tangetur

Sed quadratum est diæ figure. ut patr̃ p̃mo Euclis dis. q̃a dicim⁹ q̃ est qdā figura q̃drata. et est diæ numeri. ut p̃r̃ scđo arithmetrice. eo q̃ qdāz numerus est qdatus. **D**om⁹ q̃ quadratum nō capiē hincide codē mō. q̃ p̃rie repitū in 2tūis. et signifat figuram q̃uor̃ angulor̃ p̃positar̃ et q̃uor̃ lineis equalib⁹. Sed p̃ trāsumptione et improp̃e dicit de numeris. sicut est h̃ numerus qdatus. bis duo. ter tria. quia causant̃ ex ductu numeri in sc̃ipsum.

Rationale est diæ scie et aialis. et intellectuale hoīs et angelī. et sic de multis sibi. **D**om⁹ q̃ rōnale sumitur dupl̃. Uno mō ut idem ē qd̃ rōem habere. et sic est dñtia aialis. ut supius dñm est. Alio mō dicit̃ quasi directiū rōnis in suis p̃cessibus vel obiectiū eyns de entib⁹ rōmis. i. rōcinationis. et sic et diæ scie. et p̃stituit loq̃icam. sed h̃ est omnino equoſce. ut p̃p̃ eoz oposita. q̃ sunt alia et alia. q̃ q̃ est difſerentia aialis tūc rōnale sibi opponit. sed q̃ est difſerentia scie sibi opponit reale. **A**d alterū dñm q̃ hoīm magis p̃rie est rōnalis q̃ intellectuāl.

Suntū est diæ aialis et plāte. que tñ sunt diuersas sp̃es habere candē drām generalē sive genericā. et sic est in p̃posito. **O**st q̃n replicat. substātia omnib⁹ generib⁹ subalterna cum sit subiectiū omnū. et tñ sub stātia et accidētis nō sunt cedē sp̃es et differētē. **D**icit q̃ licer substātia substet omnib⁹ accidētib⁹ ut subiectū accidēti. non tñ ut sp̃es generi. vel ut inferi⁹ suo supiori. ut p̃r̃ ex scđa diuisione añ predicamentali. solū autē illud. qd̃ sic alterū substet. dicit̃ sibi subalternari.

Acenare et p̃ädere sunt in pdicamento actioſnis et q̃n. ig̃. Et affirmatur. q̃ motus est in diuersis pdicamentis. sicut termin⁹ ad quē motus. ut dī q̃nto phisico. **D**om⁹ ad prūm. q̃ cenare et pandere q̃ ad principaliē significatione sunt in pdicamento actiois. sed quo ad p̃significatione sunt in pdicamento q̃n. Ad affirmationē dñm. q̃ motus in communi equoce est in illis trib⁹ generib⁹. et solum reductiue. quia reducit̃ ad genera suar̃ species. **O**st q̃n rep̃licatur. dicit̃ de eis fin⁹ vni nomē et candē rōem cēntralem. ig̃ vniuocē. **A**ns⁹ pbatur. q̃a dicit̃ de eis fin⁹ illam rōem et est actus entis in potētia p̃m⁹ g̃bmōi. ut p̃r̃ tertio phisico. **D**om⁹ q̃ tam motus q̃ disuertit motus. aut etiā partes disuertentes motum equoce cōuenient species motus. cum sit in diuersis pdicamentis. quib⁹ nihil est cōmune vniuocum.

Eorumque fin⁹ nullam pplexionē dicunt singulū aut substātia signifi cat. aut quantitatē. aut qualitatē. aut adaliquid. aut vbi. aut quādo. aut situm esse. aut habere. aut facere. aut pati. **E**st autē substātia quidē ut figuralis dicatur. ut bō equus

predicamentoꝝ

Quātitas ut bicubitū tricubitū. Qualitas ut album nigrum. Adaliquid ut duplū maius. Ubi vero ut in loco. Quādo autē ut heri. Sitū vero esse ut sedet iacet. Habere ut calciatus armat⁹. Facere vero ut secare vtere pati ut secari vri. Singula autē eoz que dicta sunt ipsa quidē fin se in nulla affirmatiōne dicuntur. Horū autē ad seinvicē complexione affirmatio fit. Videlur em̃ om̃is affirmatio vel falsa esse vel vera. Lorū autē que fin nullam pplexionē dicuntur neq; vera neq; falsa sunt. ut homo. album. currit.

(Iste est secundus tractat⁹ istius libri. In quo p̃bus determinat de ipsis veris pdicamentis. et diuidit in sex capitula. In p̃mo determinat de pdicamentis in communi figuraliſ. et circa h̃ probat quoddā suppositū. In scđo exēq̃ndo de ipsis in speciali deficiat de q̃liter p̃rio deficiat de suba. ibi (Substātia autē est) In tertio de q̃ntitate. ibi (Qualitatis vero aliud ē) In quarto de adaliquid. ibi (Adaliquid vero) In quinto de qualitate. ibi (Qualitatē autē dico) In sexto expedit le breuitate de lex alijs pdicamentis. excusando se de vltori de terminatiōne. ibi (Recipit autē facere et pati) In p̃mo caplo ponit talem diuisionē (Eoz que fin nullam complexionē dicuntur) i. predictant. ut incōplexa (singulū) i. quodlibet eoz (aut significat substātia. aut qualitatē. aut q̃litatem. aut adaliquid. aut vbi. aut quādo. aut situm esse. aut habere. aut facere. aut pati. i. aut actionē aut passionē) Istud autē paterfiguralis. i. excepta riter sive superficialiter hoc mō Substātia est ut homo equus. qualitas ut bicubitū tricubitū. qualitas ut album nigrum. adaliquid. i. relatio ut duplū maius. vbi vero ut in loco. quādo autē ut heri. situm vero esse ut sedet iacet. habere. i. habitus ut calciatus armatus. facere vero ut secare vtere. pati vero ut secari vri. **T**unc ibi (Singula autē eoz) probat quoddā suppositū. sc̃e et om̃ia ista dicunt sine pplexione. nam illa (que dicitur cum pplexione) dicuntur cum affirmatione et negatione. Sed ista fin se accepta dicuntur sine affirmatione et negatione. ergo dicuntur sine pplexione. **D**ixit pbatur quia vbiq̃ est affirmatio vel negatio. ibi est veritas vel falsitas. sed ista fin se neq; verū neq; falsum significant. ut homo. album currat. **O**st fit dic mentio de veritate p̃ponis (que non est nisi in compositione et diuisione) et nō de veritate entis. que est vera rei entitas. q̃a illa pertinet cū om̃i ente. et supaddit enti ordinē ad intellectū. sicut bonū ad appetitum.

Potandum. **V**bi et quādo h̃ in emeratiōne p̃cedunt actio nem passionē. sed postea ī executione sequitur. Quius ordinis rō est. quia actio et passio ex una parte. et vbi et quādo ex alia parte vñp̃licit ad inuicē p̃parant. **E**nō q̃ntū ad eoz entitatē et sic ordinant̃ in executiōe. q̃ actio et passio s̃t maiors

Arestotelis *Eccl. Ecclat.* Folio xlviij.

entitatis q̄ vbi z qn̄. **A**lio mō quo ad eoz causalitatē
quā habent in genere cause efficiētis. z sic est p̄trarius
ordo. q̄a vbi z quādō causant a q̄stitate. h̄ actio z pas-
sio causant a qualitate. h̄ quātitas est prior qualitate
q̄ unmediatū subam sequitur.

Querit *Uerum huic divisionis adeq-*
tum diuisum sit ens dicibile in-
complexi tc. *Quid qm no. qr.*
multa sunt entia incopleta quibus no. suent aliquo me-
brum diuides. puta significare subam aur. ctitatem
aur. qualitate tc. sicut sunt scde intetiones trascend-
tia entia ficta et sincathegreamata. *Qui ad hoc qm ali-*
quid ponas in predicam eto reqvintur quatuor et dito-
nies. qm sumul collecte faciunt etplexum et adequum diui-
cum. Prima est qm sit dicibile formaliter vnum vel vniuo-
cum. et sumit ex diffinitorie vniuocorum. Secunda est qm sit di-
*cibile incoplexum. et habet ex prima diuisione anpredi-*cametali. qd etplexum fin diuersas eius pres ponit in**

diuersis predicationibus. *Tertia est qm tale dicibile sit ens*
reale. qd phus quanto merapl. dividit ens reale (i.e. qd
in re aliqd ponit) in decem predicationem. *Etiam* *Potius*
dicit predicatione esse decem rex prima principia.
Quarta est qm sit finite et limitate nature. et hoc exclusu-
dunt trascendentia et deus cum suis attributis. qd om-
nia no. sunt limitate nature. *Et addunt aliqui quintra-*
seb qm tale sit vle vel prialare. qm ordinari fini sub et su-
pri a fit fin rōem vls vel prialaris. et ideo deus no. est
in genere. qd ppter cuius omnino non dicitur simplicitate no. est
in eo reperire vle vel prialare. *Illa tamen conditio potest*
comprehendi sub quarta

Ho est vna vox significatis rem finite et limitata
te nature, et tamen non significat subam nec est ita
tem et agit. Scilicet apud praeceptum, quod ho significat hu-
manitatem et non subam, quod est predicamentum seu genera-
lissimum. **O**domus et substituta caput dupl. vno mo-
do generalissimo entruo per se existentium, et sic ho prius per
enod significat subam. **T**unc me caput per omnem insi-
tate reponibili in predicamento substitutie, siue h[ab]et sit
eete siue indirecte, siue principali siue reductiue, et sic
ponitur in predicamento substitutie, et significat sub-
stantia. **T**unc differentie substitutiarum ponuntur indirecte
in predicamento substitutie, sed materia et forma ponuntur
in eo solum reductiue.

Voces incompletes ponuntur in predicamento. ergo
voce complexa sequentia probatur. quod totum et
pres integrales sunt eiusdem predicamenti. sed vo-
ces incompletes sunt partes integrales vocis comple-
xæ.
Odin quod voces complexae non sunt proprieta inter-
alia respectu vocum incompletarum. quod dilatent totum in-
grale est vere unum simpliciter. vox autem complexa non est
quid unum simpliciter. sed solum aggregatio.

Quoniam deus sit in aliquo predicamento descendit quod non est hoc probatur auctoritatibus rationibus. Primo auctoritate. Quicquid dicentis deesse vel nec predicabile. Non vult per praeceptum quod non potest esse predicabile. Nec predicabile est quod nullum predicatur. Et subditur dicitur. Nec predicabile est quod nullum predicatur. Qui dicit deum esse in genere deum non est deum. Secundo probatur auctoritate sancti Thomae. Qui in diversis assibus illa questione mouet et semper elucidat quod deus non est in aliis generibus. Tertio probatur sic. primo Nihil est in genere est simpliciter in genere. sed deus est simpliciter in genere est in omni genere. sed non est in aliquo genere non est deus.

Datior, pbatur, q̄a existēs in genere habet se modū
additōis ad genus. **O**rinor, pbatur, q̄ genus (vt dī
cit cōmentator) est qd̄ medium inter potentiam et actus
sed deus est actus sine omni potētia. **S**edio, pbaf, q̄
genus s̄m vñā rōem eq̄liter p̄cipiatā dicit de omnib⁹
que sunt in genere. sed ē impossibile dare vnam rōem
p̄uenientē eq̄liter deo et rebo creatis. q̄ impossibile est
deū sub alijs genere p̄tineri. **O**rinor, p̄tz, q̄a deus et res
create in infinitū distant. **T**ercio, pbaf, si deus est in
genere (cū non posset ēc̄ in genere accēntū, q̄a est ens
simpliciter, qd̄ nō p̄uenit accidenti) incarne erit in ḡne sube
vel q̄ esset ibi vt gen⁹ generalissimum, vel vt sp̄s exten
ta sub ipso. **D**o primum, q̄ al's p̄dicaref de oib⁹ substā
tis, neq; scđm q̄a tunc adderet aliqd̄ sūp̄ genus, et sic
nō esset diuina cēntia simplicissima. **E**tia in omni sp̄e
repūn̄ ex natura rei actus et potētia, limitabile et limi
tans, formabile et formās, sed oia ista longe a deo rōle
ganf, ergo nō est sp̄s. **D**atior, p̄tz, q̄a sp̄s p̄ponit ex
genere dñi, sed illa hinc le vt actus et potētia zē. **O**rinor,
qz̄ deus est actus purissim⁹ et summe simplex.
Quarto sic, q̄a omne qd̄ est in genere h̄z qdditate dif
ferente a suo ec̄, s̄ illa dñi nō est in deo.

terente a suo ec. **I** illa dicitur non est in deo. **G** deus non est in genero. **D**aior est **A**utem et pbatur rone. qd natura genoris vel spci non distinguuntur in rebus nature in illis quos est genus vel species sed esse est diversum in diversis **D**ivis pbat qd deus est acrus purissimum omnem excludens potentia teat. **I** essentia est in potestate ad esse. **G** et **N**eque potest dici qd deus sit in genere reductuie ut principiu*m* qd principiu*m* (qd est in genere aliquo qd reductione) non extendit se ultra illud gen. sed deus est principiu*m* omnium rez et totius entis. **G** et **C**. **D**aior pbat qd sit. qd punctum (qd est principiu*m* quantitatis) solu*m* est reductuie in genere qd titans. **E**t posset dari ratione generali talis Illud (qd est in predicamento aliquo) est practicu*m* ad pfectiones illius p*m* dicamentu*m* sed deus colligit in se pfectiones et nobilitates omnium predicamentorum. **G** deus non est ad aliquod genus p*m* dicamentale practicu*m*. **D**aior pbatur qd sub animali de pfectione et titans nec ecclora. **G** minor est com. mentatio*m* quanto meritis.

Substātia predicat deo ut p̄dicatū substātia
rītiale & nō p̄certibilis. q̄ ut genūs. & sic videtur
q̄ deus sit in genī sube. **L**īnis. pbaf. q̄ deus est
suba. & nō omnis suba est deus. **D**om q̄ suba caput
dupl. **U**no mō ut dī. a substātā. q̄ s̄z est res p̄ se sub-
stantis ipsi esse. vel etiā accēntib. & sic deus ne est suba.
q̄ al's est līmitat' & p̄tractus. q̄d est hereticū dicere
Alio mō capitū suba ut dī. a substātā. i. dando
esse effectivē. vel etiā p̄ omni ente perse substātē. & sic
deus est suba. q̄d atē oībus rebo creatiis. s̄z tūc suba
nō est membrū cōdiuidens ipm ens. quod diuidit im-
mediate in d̄ecem p̄dicamenta

Ad hoc q̄ aliquid sit in genere sufficit q̄ habeat distinctionē ex parte rei rōcinabilis. sed est rālem distinctionē in deo rep̄ire. igit̄ c̄. **D**icitur p̄batur. quia genus & sp̄es sic solum distinguuntur. h̄ minor p̄z. q̄a possumus habere deo duos c̄ceptus vnum p̄rum. & alium p̄mū. **D**om̄ q̄ non est lat̄is habere illam distinctionē ex parte rei rōcinabilis. vel formare duos c̄ceptus distinctos. quia a ls̄ dicta essent in genere. sed requirunt q̄ illa distinctio ex parte rei rōcinabilis funderetur in aliquā distinctione reali. **C**quis dposito generis & dīm̄ne nō sit realis. inferri nō

Questiones

Positionē realem et requirit dñm realem. scz vel materia et forme. vel essentie et esse.

Si principiū est in eodem predicamento cum suo principiato. sed deus est pncipium substantie. et est reductio ad minus in predicamento substantie. Et pncipio. qd vnuquodqz mensuraf minimo sui generis. et qd aliquod sui generis. sed deus est mensura omniu substanciali. ergo videt qd sit substancialia.

Dom qd duplex est principium aliqui generis. s. intrinsecum qd est de essentia generis. et tale est in eodem predicamento cum suo principiato. sicut vnitatis et punctum sunt pncipia essentiae. et sunt in eodem genere cum quātitate. Aliud est principium effectuum et extrinsecum. et tale nō oportet esse in eodem genere. maxime qd est trascendens. quo mō deus est principium categorie cuiuslibet predicamenti. Ad pncipio. qd intelligit pncipium et mensura. proportionata suo mesurabilis. qlis nō est deus

Beatus Thomas in de potētia dicit deum esse in genere substanciali reductio ut principiū ergo et. **D**om qd aliquid ē in genere reducibile ut principium dupl. Uno mō sicut principium eiusdem generis luminit et restrictum ad illud genus. et sic deus nō est reductio in genere substanciali. Alio mō sine determinatio. sicut principium trascendens et inad equatū. et illo mō deus est in genere substanciali reductio. ut loquitur doctor scis in de potētia

Querit Utrum tñ decem sint predicamenta. **O**dī qd sic. ut probatur aucto. hic et in quanto metaphysice caplo de ente. Et pncipio. qd ens dividitur in diversa pncimeta bñ diuersos modos cendi. proportionabiles diuersis modis predicandi de prima substanciali. sed illoz modoz predicandi sunt decem. ergo et. **D**iviz pñ sufficiētia quā tangit se. Thomas tertio physicoz. qd vel pncimenter predicant de prima substanciali et essentiale et quid. aut accidentaliter. Si primū. sic sumitur pncimenter substanciali. Si accidēt. taliter hoc est dupl. quia vel inheret prime substanciali aut extrinsece ipsum denominat. Si primū hoc est triplicis. qd vel inheret ei grā materie. sic est essentia. aut grā forme. sic est qualitas. vel grā totius per respectum tñ ad alterū. et sic ē ad aliquid. Si extrinsece ipsaz denotat h est dupl. qd vel specialiter pertinet hoibz. aut cōter oibz. Si pñ sic est hbitus. Si scdm h est dupl. qd vel denotat primā substantiam fin rōem cause aut fin rōem mensura. Si primū hoc est iterum dupl. qd vel aliquid denotatur a causa agente. et sic est predicamentum passionis. vel extra causa agens denotatur ab effectu. et sic habet predimentum actionis. Si nō subiecti denotatur cōter fin rōem mensura. hoc iterum est dupl. qd vel talis mensura est successiva aut pncimētia. Si primū sic est predicamentum quādo. Si scdm hoc est iterum triplicis. qd hz absolute respectu ad locum. sic ē ubi. aut fin ordinis pncimenter ad locum. sic est predicamentum situū. Est etiā alia sufficiētia. quā ponit doctor sanctus qnto metaphysice caplo de ente. qd predicamentū et predicatiū idē sunt. vel g predicatiū est essentiale illud qd est subiectū seu prima substanciali. ut cum dī sortes ē atal. et sic est predicamentū substanciali. aut predicatiū nō est illud ēentaliter qd est subiectū. et hoc est dupl. qd vel sumit ab eo qd inest subiecto. aut sumit ab eo qd est extra subiectum. Si primū hoc est tripl. qd vel predicatiū inest

predicamentorum

et p se et absolute ut psequēs materialia. et sic est essentia. vel vt psequens formā. sic ē qualitas. vel inest nō absolute. sed in respectu ad aliud. et sic est adaliqud. Si se cundū hoc est dupl. qd vel id (a quo sumitur pncicatum) est omnino extra subiectū. aut fin aliqd ē in subiecto. Si scdm hoc est dupl. qd vel est mensura subiecti. aut nō. Si scdm sic predicat pmodum habitus. Si primū hoc est dupl. fin qd omnis mensura extrinseca vel est temp⁹ vel locus. aut ergo predicatiū sumitur ex tpe. sic est quādo. aut ex loco. et hoc est dupl. qd vel non considerato ordine pncimenter in loco. sic est ubi. aut considerato illo ordine. et sic est situs. Si nō id a quo sumitur predicatiū fin aliquid sit in subiecto de qd predictatur. hoc est dupl. vel est in subiecto fin pncipium. et sic predicat ut agens. nam actionis pncipium in subiecto est. Aut fin terminū. et sic predicat ut patiens. nā passio in subiectum patiens terminat

Si quicqz p supabundantia dicit vni soli que nit. ut pñ fin Pascianū. sed generalissimum est hmoi. ergo tñ vnum erit generalissimum. **D**icendū qd illud (qd p supabundantia dicit tñ) vni que nit in vno genere. et ita tñ vnum est generalissimum in vno genere. sed non simpli est tñ vnum. **V**el dom qd generalissimum dupl exponitur. Uno mō positivē per excessum oīm alioz. et sic nullum est generalissimum implicit. sed tñ in aliq genere. Alio mō privatue p non excedi ab aliquo alio. et sic quodlibet isto est generalissimum. quia nullum illoz est generalis alio. **E**t qd dicit. hoc est ptra autoritate Pasciani iam assumptā. **D**om qd ipsa habet veritatē qd suplatius vel illud qd per supabundantia dicit exponitur positivē. et non qd exponitur privatue

Si tñ vnum pncipium. g erit tñ vnum pncimenter. Genet pna ab ecpollentibz. **A**ns pñ ex xij. metaphys. et viij. physicoz. **D**om qd duplex est pncipium. I. extrinsecu et effectu. et illud est tñ vnum. Aliud est pncipium intrinsecu et formale. et tale nō est oīm vnum. sed sunt dece. **E**t qd replicat sunt tñ tria pncipia rez. intrinseca. I. materia forma et privatue. ut dī pncipioz. ergo nō sunt dece. Dicte qd pncipia intrinseca sunt duplicita. I. formalia et cōpletata. que dant totum esse. et illoz sunt dece. **A**lia sunt pncipia intrinseca incompēta sive formalia sive materialia. et sic sunt solum tria. ut pñ pncipioz. sed pmo mō hic loquuntur de pncipibz

Si tñ vnum est pncipium formale intrinsecu. **Z**pletum. g non dece. **A**ns probatur. qd ens est vnum genus ad omnia predicamenta. eo qd omnia in ente queniantur. de quibz etiā ens vno nomine et eadi rōe predicat. **D**om sicut deū est in predicationibz. qd ens nō est gen⁹ ad dece predicamenta neqz vni uocum. sed equocum sive analogum. qd non dī de tis vno nomine et vna rōe cōplerit pncipata. quod tamēre quirit ad vniuocationē.

Si tñ vnum predicamentū substanciali. g erit tñ vnum predicamentū accidētis. **L**enet pna per simile. qd quot modis dī vnum pncipioz. tot modis dī et reliqui. primo thopicoz. **D**om qd nō est simile de substanciali respectu substanciali. et de accidente respectu accidentum. qd substancialia vniuocē dī de omnibz substancialibz. accidēt vero nō dicit vniuocē de oībus accidentibz. sed fin pñs et posteri. aut fin magis

Arestotelis

Folio xlviij

et minus. **E**t ad autoritatem dicendum est. q[ui] ipsa habeat potestem in his q[ui] sunt opposita finis r[ati]o[n]es coes[er]t p[ro]positas. sed acc[ord]is exponit subtili[us] finis coem[r]oem in vna c[on]tra r[ati]o[n]em et habet vnu modu[m] pdicandi. glunt vnu. **A**ns p[ro]bat. q[ui] pdicant in q[ui]le. O[ste]n[di]t q[ui] o[ste]n[di]t p[ro]nta h[ab]ent vnu modu[m] pdicandi generale equoce p[ro]cipiatur. sed h[ab]ent diuersos modos pdicandi speales. vni est duplex quale s[ecundu]m coe[rum] dividit p[ro]p[ri]etatem s[ecundu]m pl[ur]imam. q[ui] quo[rum] et quale ad aliud se habens et finis hoc sunt nouem genera accidentium.

An[ti]p[ar]adise. In omni multitudine deuentendū est ad aliquod vnu qd est p[ro]p[ri]us illa multitudine ut p[ro]p[ri]us meta ph[ys]ice. sed multitudo accidentum est qdā multi tudo. q[ui] erit vnu p[ro]p[ri]us pdicamentū accidentum. **O**dī q[ui] autoritas p[hi]li intelligit de multitudo die subordinato r[ati]o finis pdicatōem et cālitatem sed multitudo accidentū nō est multitudo subordinatorum q[ui] accēs nō dicitur de eis vniuocē sed equoce. **A**lij vo dicunt q[ui] dicat de eis denominative. q[ui] valet altero est accēs id ē alteri inherens sed inherere est passio p[ro]ueniens omnib[us] accidentibus. Nec īconveniens q[ui] alij passio fluat eque immediate a diversis subiectis q[ui] fluit a subiecto in genere cāe efficientis. h[ab]ent idem effectū vnu p[ro]p[ri]e fluere a diversis causis efficientib[us] eque immediate et etiā causis totalib[us]. **H**z melius dicitur q[ui] ista passio aptū natum inherere nō sit aliquod vnu ut dicitur de omnibus accidentibus.

An[ti]p[ar]adise. Sex vltima pdicamenta solū dicunt respectū. ergo oia illa sunt in pdicamento ad aliquid. **A**ns p[ro]bat q[ui] Antho[n]ius andree et schotū eius m[anu]r[ati]o[n]is. R[es]ident ipsi q[ui] dupl[ic]e est respectus. sc̄z intrinsecus et extrinsecus. et dicunt p[ro]pter. q[ui] ois respectū intrinsecus ad uenient et in pdicamento ad aliquid q[ui] ponit se posito fundamento et termino. etiā in q[ui]cunq[ue] distatia nullo extrinseco req[ui]rito. sed respectū extrinsecus ponit in sex vltimis p[ro]ntis. **S**ed p[ro]tra illa solutōem sic ar. q[ui] se seq[ue]t vnu p[ro]p[ri]e se q[ui] nō varia formā p[ro]nti. sicut gilli respectū sequat p[ro]p[ri]e et irisee. sicut p[ro]p[ri]us et extiplece. tō variat forū p[ro]nti. **E**c[et] p[ro]lebrū sit de rubricata ex decū dia et naturali p[ro]p[ri]etate q[ui] p[ro]p[ri]e est in eo d[icitur] p[ro]nto. **S**ed ergo aliter d[icitur] ad p[ro]mū q[ui] anno simpliciter est falsum. q[ui] sex vltima pdicamenta dicunt ex p[ri]ncipali significato formas absolutas. h[ab]ent solum p[ro]nuntat respectū quare nō oportet et sint in p[ro]nto ad aliquid. **S**ed d[icitur] q[ui] includunt relatiōem aliquā. nō tamē sicut alij p[ri]ncipiū formalē et vniuocum h[ab]ent ipsorum. **H**ic vlera q[ui] illa relatio quā includunt nō ē finis esse sed finis dicitur.

Actio et passio in aliquo uno p[ro]ueniunt qd de ambob[us] pdicat. q[ui] nō sunt p[ro]nta distincta. **A**ns p[ro]bat q[ui] p[ro]ueniunt in motu. ut p[ro]p[ri]us tertio p[hi]losophico rū ubi d[icitur] q[ui] actio et passio sunt vnu motus. **C**olequētia tenet q[ui] q[ui]cunq[ue] sunt eadem vni tertio. illa sunt eadem in se. **O**dī q[ui] actio et passio accipiunt dupl[ic]e. uno modo materialiter per actio[n]em et passionem et sic sic idē sc̄z vnu motus vnu terminus ad quē fit motus. **A**lio modo capit formaliter ut actio p[ro]p[ri]us agent[us] ad partes. v[er]o etiā p[ro] forma qua agens formaliter dicitur agere. et passio p[ro]p[ri]etate p[ro] forma patientis ad agens. et sic nō sunt idē. **E**t q[ui] replicat agere et pati formaliter sunt duo p[ro]nta. q[ui] a sili habere et haberit erit p[ro]nta distincta. **O**icit q[ui] nō est simile q[ui] habere et haberit significat idē eo q[ui] est sili modus

essendi seu schabēdi quo res habita habet. et quo h[ab]ens eam habet. et iō est sili modus deno[ri]andi et pdicandi. h[ab]ent sic nō est in actione et passione. nō enim est sili cogitatio a gentis ad passum et contra.

Ande intentionēs h[ab]ent se finis ordinē superioris et inferioris. et tū nō sili in aliquo isto gene[re]. q[ui] p[ro]p[ri]e p[ro]bat q[ui] intellectus simpl[er] eas occipit. q[ui] sub aliquo rōne occipit et nō singularis. q[ui] vnis sc̄z vnu sub rōne genis aut specie ei. **H**z sc̄da p[ro]p[ri]us. q[ui] ens reale dividit in ista decessu. h[ab]ent cū intentio[n]es sunt entia rōis. **O**icit affirmat h[ab]it idē per modernos magis viennenses q[ui] ponit p[ro]ntū signum. **D**icendū q[ui] h[ab]ent in sc̄dis intentionib[us] quodammodo regiar[is] ordo superioris et inferioris et sic vident habere rōem generis vnu p[ro]p[ri]e. in tū nō sunt p[ro]a generā et vere spēt q[ui] nō significat ens vero p[ro]p[ri]e. sed solū ens finis quid qd est ens rōnis tū q[ui] a rōne causat. **O**icit ad affirmatōem d[icitur] q[ui] autoritas illo p[ro]p[ri]e non est recipiebā ut vera. q[ui] p[ro]nta debet ē entia realia iuxta intentionē p[hi]li q[ui] dividit ens reale in dece pdicamenta. non tamē q[ui]libet h[ab]ent finitum et lū mutatum ut sup[er]ius dictum est.

Ubistantia āt est q[ui] p[ro]p[ri]e et princi[pi]al[is] et max[er]e s[ub]stare d[icitur]. q[ui] neq[ue] de subiecto d[icitur] neq[ue] in subiecto ē. ut

aliq[ue] homo vel aliq[ue] equus. **A**nde autē substantie dicuntur species. in quibus ille que p[ri]ncipal[is] sube dicuntur insunt hec et harum spēs genia. ut aliquis homo in spē q[ui]dem ē in homine. genus vero spēi animal est. sc̄de autē substantie dicuntur ut est homo atq[ue] animal.

Istud est capitulū sedm tractat[ur] sedi in quo Ph[il]osop[hi]us exequēdo in speciis de p[ro]ntis p[ro]mo determinat de pdicamento sube. **O**icit dividit in duas p[ro]ntas p[ri]ncipales. In p[ro]ma determinat de substātia q[ui] ad e[st] essentia[li]a. **I**n sc̄da determinat de ea quātū ad eius p[ri]metates et accidentia ibi (cōcūlūt) **P**rima dividit in tres p[ro]ntas. nāz p[ro]mo p[ro]supponēdo divisione substātie in p[ro]ma et sc̄dam ponit diffinitorū vtriusq[ue]. **S**ed declarat eas. tertio cōpat sc̄das substātias ad se inuicem etiā ad p[ro]mas. sc̄da ibi (manifestū aut) **C**tertia ibi (sc̄da et subā aut) **P**ro ad p[ro]mū p[ro]it duas diffinitorū p[ro]me sube. p[ro]ma subā ē q[ui] p[ro]p[ri]e et p[ri]ncipal[is] et max[er]e s[ub]stare. **S**ed a diffinitorū p[ro]ma subā est q[ui] neq[ue] de subiecto neq[ue] ē in subiecto. **Q**ui exempli est ut alijs homo alijs equus. **P**rostea diffinitorū sc̄das subās dices. q[ui] sc̄de substātiae dicuntur spēs in quibus sunt q[ui] vocant p[ri]ncipal[is] substātiae. i.e. prime substātiae et h[ab]ent spēs genia. ut alijs homo in spē q[ui]dem homo. genus vero spēciat animal est. **S**ed ergo substātie dicuntur. ut homo atq[ue] animal.

Querit alijs diffinitorū p[ro]uenient ponat p[ro]p[ri]e. **M**odū ad suppositū q[ui] subātia est p[ro]ntū q[ui] ē gen[us] genitissimum h[ab]ens subātia genia sub altera spēs spēciissimas et idem h[ab]et p[ro]ntū. **O**on sequētia et p[ro]p[ri]e a diffinitorū ad diffinitorū. **A**ns p[ro]bat in dicitur p[ro]p[ri]e q[ui] sit genitissimus q[ui] nō h[ab]et ge[ner]us super se exīs sup[er]

~~Questions~~

predicamento

mum huius coordinatis cuius genera subalterna s^t
corpus aiatur sc̄. sp̄es sp̄eculissime sunt hō azin^o leo. in
diuidua sunt sortes brunell^o. **H**z q̄ sit pdicamentū
distinctū p^r q^r pdicamenta originalē distinguit̄ penes
diuersos modos eendi a quibus lumunt diuerſi modi p^r
dicāti penes q̄s imēdiate distinguit̄ p^r p̄nta. l^s h^s
stantia h^s distinctū modū cendi p^r pdicāti ab alijs. ḡ
est pdicamentū distinctū. **P**ior p^r q^r fm̄ sc̄m̄. **T**homā
suba vt est gen^o est ens h̄ns q̄dditatē distatē abesse cui
conuenit p^r se ec̄ sic q̄ nō in alto vt in subiecto a q̄ capiat
sue eentie cām̄ l^s habeat ee ab alto a q̄ est effectio. l^s ille
mod^r eendi distinguit̄ p^r modū eendi accēntū. **H**z q̄
habeat aliū modū pdicāti de p̄ma suba p^r ex dcis cā
sufficiēt̄ p̄ntor. **O**st q̄ conuenient̄ ponat p̄mū pbaf
tripl. p̄mo rōe reali q̄ suba ē cā accēntū in triplici ḡne
cause l^s marial efficiētis et final. l^s cā naturalē p̄ced^r
sū effectū igit̄. **D**e p̄ba p̄ba por. ē accēntē natura
rē et diffinitioē vñ-metaphysice. natura q̄ cā naturalē p̄
ced^r effectū l^s suba ē cā accēntū vt lā dcm̄ ē. **T**o q̄ quia
substantia p̄t ee sine accēntē et nō conuerso. diffinitione q̄r
suba ponit̄ in diffinitioē accēntis vt natus ponit̄ in dif^r
finitione lini et nō ecōtra. **E**rcio. pbaf rōe logicali q̄a
p̄nta ordinant̄ fm̄ digniorē modū pdicāti de p̄ma s^b
statia l^s suba h^s dignissimū modū pdicāti de ipsa co
q̄ p̄tūr in qd et cēnālē alia p̄o p̄mū de eadē denotatiō et

Shaba ē ps pnti ḡnō ē [accidental]
pdicamēti. Ans pbaſ q̄ est ps co-
ordinaſis ſubaz. Loleqntia p3 qz
totū nō pdicat depte. Ul'ſic ſhaba ē in pdicamēto ḡnō ē
pntu. T̄z ſia q̄ idē nō est in ſcipo. Od̄m ad illa ſi
mul q̄ pdicamēti capiſ dupl. vno° p tota coor-
dinatione geneſ z ſpēz fm ſub z ſup z ſic ſubā ē ps pdicam̄
ti z eſt in pntu. Alio° capiſ pntu p gne gnatilisimo tak
coordinatioſis ſic ſubā eſt pdicamentum z non pars p
dicamenti nec vt ſic eſt in pdicamento
Tulua b̄ aliqd ad ſa ſo nō eſt dicamēti / d̄ ſo nō

Subha h₃ aliqd an se g_{nō} ē p_d dicamētū id ē ge-
nus gnalissimū. **A**ns pbaf. q_b h₃ an se deū tāg_s
suā cām efficiente ⁊ etiā actōem p quā sit suba
Odm q_b l_s substātia habeat aliqd an se in g_{nō} cāe
extrinsece l_s efficiētis aut final. **N**ihil enī h₃ an se in ge-
nere cāe formal' l_s illō dicit gnalissimū qd nihil h₃ an
se in g_{nō} cāe formal' q_b cā formal' reis_s ē dr̄na gen⁹ aut
spēs l_s gnalissimū nō h₃ aliqd tale sup se. **C**et qn repli-
cat substātia h₃ sup se ens in dñam trahentēs ens ad
ēc substātia h₃ g_{nō} cāe formal' D_z q_b ens nō ē g_e neg_s
vnuocū ad substātia h₃ qdā coe analogi illuminatū.
Ez p se ē nō ē dr̄na trahēs ens ad substātia vt supi⁹
Si substātia ect gen⁹ gnalissimū. **C**et pbafū
vlḡ ect substātia simplē aut pposita l_s nū illo
rū ē dñm g_{nō} ē gen⁹ gnalissimū. **D**aior ē no-
ta ex sufficiēti diuulione. **S** minor pbaf inducēt. non
simp̄l q_b simplē substātia ē maria v_f forma sed neutr_s
istō p_d dicari de alio. **I**ez pposita q_b illa h₃ an se po-
ra l_s sua pponēta. **O**ds q_b substātia pposita exc-
tu ⁊ potētia v_f ex eē t cāntia fini doctorē sc̄m ponit p_d
camētū ⁊ etiā in p_to. **E**t ad i_pbaformē dñm q_b substā-
tiam ē pposita p intelligi dupl_r. vno⁹ vt ex p_tib_s in-
gralib_s eiudēm rei ex q_b qbus tercia entitas resultat ⁊ sic
nō d_s h₃ capi q_b pponēta h₃ mō sunt an ppositū. **A**lio
mō sic q_b magis sit ppositio cū his h₃ ex his q_b cāntia
pm (quā res dīrcē in p_d dicamēto ponit) magis cōponit
cū ee q_b ex esse ⁊ loquēdo dētali ppositōe no optz ppos-

nentia pcedere posita. **V**l'dom q̄ suba ut genus generalissimum nec est simpliciter nec posita, sed abstrahit ab vtrōq̄ sicut aīal qđ ē genus abstrahit a rōnali & rrōnali, qđ marie verum ē capiendo subam, p sola cēntia substantia cui accidit ē p̄m opinione doctoris sancti magis pbabile. **A**lt qñ dī suba capta p̄cēntia (p̄ qua rē directe in qñne collocaſt) ad min⁹ p̄ponit exente & intrinſico mō entia ſez q̄ p̄cēntia eft ſubā ſpōni ex actu & potētia q̄ nō abstrahit ab vtrōq̄. **D**om q̄ illa p̄positio ſolū eft p̄m noſtz modū intelligendi q̄ ipa ſpōnētia diſtinguiunt realis neq̄ fundans in reali distiſtis.

Sulla suba est gen² gnalissimū ḡsuba n̄ est ge-
nus gnalissimū. Q[uo]de quētia tenz p legē suba
ternaz. An̄s phaf q̄ neq̄ suba p̄ma neq̄ sc̄da
de oibus suis inferioribz. nec suba sc̄da q̄ illa est p̄ma
posterior b̄z gnalissimū d̄z esse p̄mū. **D**om q̄ suba
sc̄da est gen² generalissimū. t ad im² pbatione d̄dōm q̄
suba capiſ dupl̄r. vno mō ve d̄r ab acru substādi t illo
mō suba sc̄da est posterior p̄ma. **A**lio mō capiſ substā-
tia vt d̄r a p̄ se eundo v̄l substātiado id est dādo eſ for-
male t h̄ mō ecōtra sc̄da s̄bba est pō p̄ma t sic etiā ſeſ
cunda ſbñia eft gen² generalissimū. **O**ct q̄n̄ replicat̄
oīne gen² debz eq̄liter p̄dicari de suis ſp̄ebus ſed suba
hoc ſc̄do mō dāo nō eq̄liter p̄dicat̄ de p̄ma suba t ſecū-
da ḡnō eft gen² ad p̄ma ſubam t ſc̄dam. **D**om q̄ ve-
rū eft q̄ ſub a vt eſupmū hui² coordinatōis nō d̄r gen²
poſte p̄me ſube t ſc̄de respectu ſu be corpore t icōv²
poze q̄ ille ſouenit̄ in vno mō eendi q̄ eft p̄ ſe eē t altez-
ri nō vñtri t ab illo mō eendi ſumif ratio generis ḡna-
lissimi q̄d eft ſuba ḡteria ſouenit̄ in vno genere

Substātie corporez incorporez dñit gne igis
An̄s pbaſ qz dñit sicut corruptibilez incorruſ
ptibile ad min⁹ loquendo de suba corporez poſo
ſita ex terarijs. ſz corruptibilez incorruptibile pl⁹ dif
ferūt qz gne decio metaphice. **D**bz qz suba corporez
et incorporeaz pl⁹ diſſerūt qz gne phico qd est materia
couenientia in gne logico qd est suba. **D**icitur dñ gen⁹
equalr picipat a suis spēbus sed sub a biliis nō eqūl r
picipat qnō est genus ad eas. **D**icitur pbaſ qz sube i
corporez lunt pfectiores z nobiliores substātie qz corpo
ree. **D**om⁹ q ille spēs pnt dupl⁹ ppari. vno mō ad geſ
nus z tūc sunt coequel sub. **A**llio mō inter se z sic nō
est incōuenies qz vna sit pōz z pfectio alia. cui⁹ ſile er⁹
regit in ſubſtātij corporeis ſicut pōz de hoīz z azino

Querit p̄ h̄ s̄ b̄ pl̄upponat substā
tiā in p̄mā 2 sc̄daz ē diuisiaſ **D**i
cendū q̄ sic q̄ substātia fm q̄ hic
supponit̄ diuisia ſr̄ a ſubſtādo q̄ p̄ncipalit̄ h̄ cōſiderat̄
ve ē ſubſiectū accēntū. v̄l̄ q̄ ſubſtātio p̄mo t̄p ſe accēntū 2
ſic ēt p̄ma ſubſtātia. aut ſedario 2 ex 2 ſtū 2 ſic ē ſecūda
ſubſtātia. 2 eſt illa diuiſia analogi in ſua analogata q̄
ſubſtātia capta ve ē ſubſiectū accēntū p̄ ſr̄ de p̄ma ſub
ſtātia q̄ ſecūda q̄ illa p̄ncipalius ſubſtāt. etiam fm
diuerſos modos p̄dicandi de p̄ma ſubſtātia ḡna aeh
cidēntiū diſtinguiunt̄. Hunc tamē aliq̄ dicētes q̄ diui
ſio ſubſtātiae in p̄mā 2 ſecūda posſer dupl̄ ſorū. v̄l̄
no mō ſic ſubſtātariū alia p̄ma alia ſecūda 2 ſic dicē
q̄ ſic diuiſio ſubſiecti in accidentia q̄ p̄mū 2 ſc̄daz ſunē
accidentia ipiſius ſubſtantie. Alio mō ſubſtātia ſtāriū
alia eſt ſubſtantia p̄ma 2 alia eſt ſubſtantia ſecūda 2
tunc eſt diuiſio ſtāriū in mō ſuſtātia ſtāriū.

Arestotelis Secundus Folio xliv

Sunt enim occū p̄hus diffiniendū q̄d diuidendū s̄z
substātia est qdā vniuocū q̄pus cēt diffiniens
da q̄d diuidēda. **D**ator ē nota. q̄ in h̄ vniuocū
distinguit ab equo. **S**ed minor p̄bus q̄ substātia est
gen⁹ gnālissimū qd̄ est vniuocū ad suas sp̄es. **O**dm̄
dupl. p̄mo q̄ vniuocū diffiniibile p̄us ē diffinienduz
q̄d diuidendū s̄z substātia fm̄ se t̄ sua cōstātē non ē
diffiniibil⁹ p̄pria diffinitōe qz ei⁹ nō est aliquid genus ex q̄
cū dīna p̄ficietur ei⁹ diffinito. **N**ec p̄t p̄uenītē delī
bi⁹ p̄ eius actum q̄ est substātia qz ille cōuenīt analogicē
pm̄is substātijs t̄ scđis h̄ in analogis sicut t̄ in equoē
diuīlio ē p̄prio diffinitōe. **S**ed dōz q̄ substātia (v h̄ di
uidit) nō est vniuocū sed analogum.

Sequitur p̄t̄ne sub uno mēbro diuidētē q̄ dīs
mēlio nō valz. Ans. pbaſ. q̄ diuiſuz ē ſubſta-
tia q̄ p̄t̄ne ſub ſedā ſubſtātia cū ſit gen⁹. Q̄ dīs
feſuētia. pbaſ. q̄ in oī bona diiſione diuiſuz dī ūt̄ in pl⁹
q̄ alioq̄ mēbz diuidētē. **O**dī ſubſtātia v̄ h̄ ſuffi-
ciat capiſ dupl̄r. vno p̄ gne gnatilimno pdicamēti ſubſ-
tātia z ſic ſub ſedā ſubnā ſz nō ē diuiſuz. **A**lio mō capiſ vt dī ab acru ſubſtād̄ v̄ ſubſtātia idē ſit
q̄ ſubſtātia ſic ſubſtātia ē h̄ diuiſuz z nō p̄t̄ne ſub ſe-
cūda ſubſtātia ſz p̄t̄neſ eaz de p̄ma ſubſtātia q̄ ſedā
q̄ dīc̄ p̄ma ſbñā ē ſubnā z ſilr dicim⁹ ſedā ſubſtātia
Secundū diuiſio dī dari p̄ oportet. **C**e ſubſtantia
ſz iſta nō ē h̄mōi. ḡno ē bona. **D**icit pbaſ q̄ ſe-
cūda ſubſtātia ſentia ſz ūt̄ ſic de p̄ma ſe-
cūda ſubſtātia ſentia ſz ūt̄ ſic de p̄ma ſe-

Sis diuilio d^r dari p^r oportet. **C**onsubstantia
Iz ista nō ē b*m*oi, g*n*ō ē bona. **D**icit p*b*as q*r* se
cūda substātia cēntāl^r p*d*icat de p*m*a s*v*nu
opposito^r de alio nō p*d*icas. **D**om^r p*m*ma substātia
et sedā capiunt dupl. vno^r m*u*taul^r q*m*u ad id q*d* ē p*p*
ma substātia z sedā, a sic nō oponit^rz dicit vna natu
rā stādo in p*o*nto substātia t*m*. **A**lio^r capiunt formalit^r
in p*o*ntu lez p*m*ma substātia ē singlare t*e*ns in le diuisuz z
a qlibet alio diuiliuz z sedā substātia est plurim^r cōz
sc*o*pponunt. **C**ep*b* h*s* solu*s* argumētū q*n* argui p*m*ma
substātia z sedā sunt idē real^r g*e*is eq*l*z que*s* substatere
Tenz vna, q*r* quicq*z* aliq*z* sunt eadē real^r q*c*quid cō
uent vni etiā que*s* alteri. **D**icit q*r* rez ē q*m* sunt idē
sim rem z roem^r. **E**l d*o*m^r p*m*ma substātia et addit
aliq*z* real^r su*s* sedāz substātia iuxtra modū p*u*s d*o*m^r
Dateria p*m*ma ē suba p*m*mo ph^ricon. z s*u*lt fo*s*

Alfama substātia' tñ nec pma nec sedā igī. **A**ns
pbaf q; sola gna t spēs directe posite in pdica;
mēts sunt scđe substātia' t sola idividua p̄tēa sub illis
sunt pme substātiae. **O**dm q; fīm doctōre lēm dupl' a
līqd' ē possiblē i pnto. vno q; fē simpl' t dīrcē t sic gna
et spēs vñ etiā p̄tēa sub ill (vñ sunt idividua) solū sunt
in pnto. **A**lio ex pñti t indirec p quādā reductōem t
sic pncipia vñ etiā pñatio reducunt ad pñta pncipiatō
rū t habitū t h̄mō maria t forma sunt in pdicātō
Alfama substātia directe respondibl' in pnto. t nū
nec est pma nec sedā. **A**llspūt pbaſ p scđa pre
q; nō pma qm̄ nō ē idividui. nec sedā quia nō
substāt scđo t tercia scđz p mediu pme substātia t spēi
spēcialissimū. **O**dm q; lēz no substāt scđo in ordīe sub
stanti tñ substāt scđario t ex pñti q; sufficē q; gnale
gnalit' t gnalissimū inf gna t spēs no faciūt gđū spē dif
ferentēs tñ veniunt in h̄ qd̄ scđario t ex pñti substātare
Quot sunt diffinitōes pme substātia t qm̄
intelligunt. **R**bz q; due t diffinit pñra substātia
scđaria rācīs mēbū duidic substātia a substātia
do dictā tanq; sunt diuisiūs qd̄ optime significat p pñ
mā diffinitōes in qd̄. **P**rima substātia ē q; pñre pnc
pñtēa.

paliter et maxime substare dicitur. Sed sedis definitio est
Prima substans est quod nec est in subiecto neque de subiecto sed ut aliud sit vel aliud equaliter. est autem sensus primi definitiois. uno modo prima substans est quod pertinet et principaliter et maxime substare dicitur id est substantia in predicatione directa. Alio modo secunda substans est etiam principalius et maxime substare dicitur id est esse subiectum accentum. in quod definitio ponuntur tria per ordinem scilicet (prior) posterius figura et iste est chimeram hinc coherere sic de aliis. quod non substans prior habet formam et sunt in opinione. Dicitur etiam (prior) posterius alia accentia et posterior quod non substans quod nec est ut subiectum quod non est ut subiectum quo. Secundum est (principaliter) et postea ad excludendum induit duam accentum et tertiam inferiora in predicatione accedit enim quod non substans ut subiectum principale est per se substans sicut prima substantia. Dicitur etiam (principaliter) posterius est ita quod licet prior videatur substare quod est subiectum quo omnia altera accentia non sunt principali substantiae ut subiectum quod. Tertium est (maxime) et ponit ad excludendum sedes subitas quod non maxime substans in predicatione directa tamen accedit in diversis. Illud dicitur (maxime) ad excludendum geniale modum substandi omnia primas subitas. Quod debet maxime exponi negatiue quod si exponeretur affirmatiue definitio non esset carens de aliis prima substantia sicut est prius de generis etiam. Secunda definitio sic intelligitur prima substantia est que nec est in subiecto sed ut aliud sit vel aliud equaliter significatur quod prima substantia est ens per se substans et non alteri inherens habet formam ultimam significatur et prima substantia est metus infimum subiectum.

Potandum Q[uod] ad rōem p̄me substā
tierūa reqrunt. P̄mūz
q[ui] habeat pfectū ē in rep
natura sc̄ eē reale z in vltio actu nature definituū z
g[eneris] ē intēctionale nō suffici ad fundandū rōem p̄me substā
ntie. Sc̄dm est q[ui] in se sublīstat accu z id nō puen
sc̄is substātis qz nō sublīstis in se h[ab]z in p̄mis fundant
Terciuū q[ui] alij tribuat p̄rūte z rōem substādi z h[ab]z que
nit soli p̄me substātis p̄ qd er[et] ab alij distinguis q[ui] libi
puenit ac[cep]tū substādi p̄positū substādi z pl[et]alitas ac[cep]tū
substādi q[ui] tria tāgit diffinitio ut p̄z diligit p̄siderant
Mis p[ro]le p[er] p[ri]e p[ri]ncipaliū z magie videntis facere

Sic id ē nugatio. **D**icitur referunt ad diuersa iuxta modū nūc expostū. nā p̄tēre vals id est p̄ se. p̄ncipal' id ē p̄mo. t̄ majest. i. q̄nib⁹ mag. **E**tia s̄ referant om̄s ad sc̄das subst̄tias adhuc nō erit nugatio q̄; hoc non est fīm vñā t̄ eandem rōem

Sed pma prie pncipalit et maxime substare de tñ nō est pma substata. **P**ia ps assupti p
q; matia est substata vnicuius pmi. pto phicop
Sed ps pbaf q nō est diuidu de gne substatice ut ma
nifestetur. **O**din tripliciter pmo q matia pma excludit
q illa pticula (q) nā q refert substatia pposita directe
reponibilis in pnto. s matia pma est substatia simplex et
solū reductio in pnto. **S**ed dñm q luez matia pma
maxie substet forē substatali nō tñ accitib sicut h̄ cap
pis substare. **L**ercō dñ q dupl' aliqd dñ substare vno
mō logicaliter p sic matia pma nō dñ substare q tñ sub
stare ē acī pplet et pfecti in natā. **A**lioq phicop et sic mate
ria pma dñ substare omnī forme reducibili p acītū gnaz
Sed tñ nō est pma sba et tñ (tōis de ei) ponat
diffini sibi queit q ḡ estia. **S**ed ps antē pbaf q
prie pncipalit et maxime substare dñ. **O**din q

Questions

predicamento

Terra nō substata magis q̄ hec terra v̄l illa magis substata. **V**l̄d̄z terra max̄e substata fm̄ sitū localez nō tm̄ fm̄ pdicatoēz z ordiez p̄ntalez q̄ vt deūm ē) hec tra v̄l il̄z.

Secunda sedis distinctione prima (la plus substan-
tia estens politum. qd habet distinctionem politiam et p-
rimitus illa sedis distinctione dicuntur datus negotiorum
Datus etens politum non dicitur nisi puras negotio-
nes sibi negotiorum ceteris pricula affirmantur quod sit
qd qd referit sibi negotia et politum. **H**oc datus etens ille
negotiorum equaliter affirmantibus ut per se carum de expoen-
Iste sedis distinctione quid est enim in modis distinc-
tionis politum.

SIta sed et diffinitio queit figurae matris pime
deo q nō s̄t pime sba g nō ēbona. Ans. pbaſ qz
nō s̄t in subiecto neqz dicūl d̄ subiecto. **D**icūl
q de'z maria pima excludunt p gen' diffinitio qd̄ s̄t sba
zposta zpleta a substādo dca. s̄z de'z nō ēsba dca a sby
stado. **E**t s̄līl maria pima n̄ ēs zpleta neqz sba zpleta
sed figurae pim excludi p līl qd̄ d̄ e vt fiat cl̄ pstructo
pima sba q est neqz in subiecto rēl s̄ figurae nō sunt

Hoc est alijs hō p̄dicas de p̄tibz q̄ nō est p̄ma subnā. Alijs hō p̄dicas de p̄tibz q̄ nō est p̄ma subnā. Aīns pbaf. q̄a dicim⁹ iste hō est alijs hō ⁊ iste hō est alijs hō. **D**icitur dupl. primo q̄ alijs nō dī de isto bove. vt de subiecto vī inferiori hō vt de dē q̄ id ē sc̄ar. **S**ed dōm p̄ alijs hō nō p̄dicas de ultis nisi equituoce ⁊ fm vocem.

Fequit bene iste hō currit. Galichs hō currit et
no ecouero. galichs hō est ūns. id est supius. galichs
nō est puma substātia. Odim q̄ puma non valer-
stincto p̄sequente & capto subiecto p̄ alia prima sub-
stantia ab illa q̄ ponit in antecedente. Et q̄ replicat

p̄ma substantia nō p̄dicas vere de subiecto distributo
sed aliq̄s hō vere p̄dicat de subiecto distributo. q̄ non
est prima substantia. **D**icor. pbaſ. q̄ hec est vera ois
hō est aliq̄s hō q̄ p̄ duplē primo q̄ sua tradicōria
est impossibilēz illa aliq̄s hō nō est aliq̄s hō. **D**edo. p
baſ inductiue q̄z q̄litter singularis est p̄a. **O**sequentia
tenz q̄ p̄dicata de plib⁹ vt de omni homie. **D**icim q̄ illa
vñs est falla z sua tradicōria p̄a sumēda aliq̄s hō in
p̄dicato. p̄ p̄ma suba. q̄z alius hō nō est aliq̄s hō. vt
sortes nō est plato. nec valz inductioz est falla figura
de oīs pcedēdo a plurib⁹ determinatis ad yñā

Querit Utz diffinitio scđaz sbaꝝ sit bona in q d̄ se de sbsht̄ ip̄cs in quib⁹ sunt p̄me sbe z h̄az sp̄ey genera
D̄om q̄ sic. q̄ ḡna z sp̄es in q̄b̄ st̄ p̄me lube subst̄at se
cūdario acētib⁹. q̄ p̄uenītēr dicunt scđe lube. vt quia
aliq̄s hō est grāmatice⁹ z aliq̄s hō est hō. iō alia dic̄
mus hoīem ēē grāmaticū. Ox q̄ pars q̄ dūratax ḡna
et sp̄es de p̄nto lube dicunt scđe lube. Qui⁹ duplē est
causa. p̄ma q̄ ḡna z sp̄es da p̄nto lube solū indicat qd̄
st̄ p̄ma lube z h̄m ēē z modū p̄dicant in qd̄. alia autē
p̄dicabilita in sbsht̄ q̄b̄ p̄dicant de ip̄a. **Hecda cā ē.** q̄ ḡna z
sp̄es de p̄nto lube subst̄at oīb⁹ alijs lz dūrato p̄mōz
iā dem. q̄ p̄uenītēr dūr scđe sbsht̄ ut ifer⁹ clari⁹ nascit⁹

Articulus **Dotandum** Q[uod] nō s[unt] idēcē substat[er]e et subst[itu]re et subst[itu]tio[n]e p[ro]p[ri]etatis. **Articulus** **Dotandum** Q[uod] nō s[unt] idēcē substat[er]e et subst[itu]re et subst[itu]tio[n]e p[ro]p[ri]etatis. **Articulus** **Dotandum** Q[uod] nō s[unt] idēcē substat[er]e et subst[itu]re et subst[itu]tio[n]e p[ro]p[ri]etatis.

Substātia (vñ diuidit in pñmā & scđaz) dñ a sub
stādo sñ gñbñ & spébñ no pueit substare qñ dñ
hene dñci substātia & qñ pñs nec scde substāntie
Dñm qñ substare accēntibñ colbñ pñmō & pñ se pueint pñmō
substātis. tñ scđario tñr pñnt pueint scđis incqñt scđ
atet eñ in pñmis. **C**et qñ replicat scđut se hñ res ad eñ
a hñ se ad substare qñ eñ è pñlupouñ hñ & pñ pueit scđut
a substātis & pñ scđas pñmis qñ eñ sic erit de substare.
Dñm qñ eñ capit tripli. vno° pro qñditatē vñ natura
ut cēntia rei qñ diffinitio idicat & tle ce pñmo pueit se
dis substātis. **H**ec dñ o° capit ce, pñ cēntia qñ è actus
foñe pueit existit in vñlito actu nature lñ possñ cõf
cipi & ab illo eñ exigit se suba substare. **T**ercio° ca
qñ incqñt se pñraté, pñois & sic hñ lñu spñlemētu ab inel
etu fabricate pñpem licerat habeat fundamētu in te
Sis substātia est pñ se exis. hñ gñia & spés nō sñt
pñ se substāntia. qñ sñt suba. **N**atur. pbaf qñ
qñ hñ differt sñna ab accēntie qñ est alteri thérrens.
Nior pñ pñphm vñ. metaphys. & pñmō posterioz. pñ tra
ctonē. vbi dñeit gandeat gñia & spés qñ sñt id est pñ
existit mōstra sñt. **D**ñm qñ substaz pñ se existere pñ in
ligi dupl. vno° sic qñ nō existit in alio qñ sit alteri
is & tñl ois suba dz pñ se existere. **A**lio° sic qñ fin rē nō
in alio qñ secū est eñ usdē cñis qñno plato dñeit genera

Arestotelis

ad tractat.

Folio I.

et spes p se subsistere qz extra singlaria subsistunt. et huc modum existit i pbs viij. meta. multipli repbat s nō p mū

Tecē sibz in pmissis qz nō cōuerso. Qōsequēt
Sua pbaf qz als vni t idē eet recipies et receptus respectu eiusdē et sic idē eet in acru et potesta respectu eiusdē qd est impossibile.

Dom qz dicitur secundē subiecti in pmissis et pmissis actu et intellectu et formaliter. sed pme sibz in sedis pmissis alter et pmissis sicut omne inferius est in suo superiori et h nō est icōueniens sibi diuersus modū cōendi. (in) qd h sit ut p p z considerāt. Et qn replicat ex isto sequit magnū inconveniens sic arguedo in barbara. oēs sibz subiecti in pmissis. oēs pme sube sunt in sedis. gōes pme substantie sunt in pmissis. **D**om qn valz qz arguit ex queror terminus. pmissis terminus est ee in pmissis et pdicatur maior. le cund terminus est sibz substantie et modū. tercius terminus est ee in sedis substantiis. et quartus pmissis. qz debet sic argui oēs sibz subiecti in pmissis. oēs pme substantie sunt sibz substantie et. et tunc minor est sibz. Et si repli-
catur pbs in qzro libro phisicoz facit hāc sibz terrā est in aqua et aqua in aere et aer in etherē et hāc in celo et terra est in celo. qz a sibz pma pna valz. **D**om negat pna qz hāc idē modū cōendi in nō at i pō argumō.

Manifestū est aut ex his qz dcā sunt qm̄ corz q de subiecto dicuntur. nccē et nomē et rō nem de subiecto pdicari. vt boīs de subiecto aliq̄ hoīe. et rō pdicat et nomē hoīez nā qz de aliq̄ hoīe pdicabis. rō quoqz boīs de aliq̄ hoīe pdicabis. qdā em̄ hō et hō ē et animal rōnale mortale. qre et nomē et rō pdicabis de subiecto. Eoz vō qz in subiecto sūt in pluribz qdē neqz nomē neqz rō de subiecto pdicabis. In alibz at nomē qdem nihil. pbibet pdicari aliqui de subiecto rōez vero impossibile ē. vt albū cū in subiecto sit corpore pdicat de subiecto. dī em̄ corp' albū

rō aut albi nūqz de corpore pdicabis. **I**n hac pte declarat diffinitōes pme sibz et diuiditī duo. pmo pōr dñam inf substantiis vles et acciūtia. sc cūdo ostēdū interū ibi (alio pō). Quo ad pmissū dī qz ex deī manifestū est. qz corp' (qz dñr de subiecto) nccē est nō et rōez de subiecto pdicari sicut rō boīs pdicat de aliq̄ hoīe teriā nomē qz qdā hō ē hō et etiā etiā rōnale mortale. qre nomē et rō pdicabis de subiecto. Ea vero qst' dī numero corp' qz sunt in subiecto sicut sibz accidētia. In pibz qdē neqz nomē neqz rō de subiecto pdicabitur vt in abstractus. In aliq̄bo at nihil. pbibz nomē aliq̄ qz pdicari de subiecto. rōem vō pdicari ē impossibile vt albū cū sit i subiecto vt in corpore pdicat. qz no' de corpore quia dicimus corpus est album. ratio vero albū id est diffinitio eius numerū pdicabitur de corpore. h est de subiecto

Quer solū sedis substantiis et corz dñtis queat pdicari noīe et rōe de pmissis. **D**om qz sic

qz querit ill' t nō acciūtibz prima p p z qz aial et hō pdicant de sorte et pmissis nomine qz iste sibz. Ne sortes ē hō sortes ē aial. Et etiā hō rōez qui he sunt ne sortes ē ē aial. rōnale sortes ē substantia aiat sensibilis. **S**cda p p baf qz acciūtia sibz duplī. vno abstractio et pmissis se in qz tu ipso tāt formā acciūtale absolute et nō ve iherz subiecto et sic nullo mō pdicant de subiecto qz hec ē sibz sortes ē albo. **A**lio per etiā pmissis ill' ē qz hāc in subiecto et sic pmissis ve noīe pdicari de subiecto dī. ē dō sortes ē albo rōe vō nō pdicant. qz rō pdicari ē pdicari ē aial nullā aut rō acciūtis pē ec ē aial ipz sibz queire. **E**tia cōcreta acciūtia pmissis nō hāc diffinitōes qz rō cuiuslibz acciūtis pmissis dari in abstracto cū solū spēs sit diffinitio sibz pmissis pmissis pō sibz. spēs cū sūt solū reductio ē.

Predicari noīe et rōe ē pdicari in qd. sibz.

All dñe substantiales nō pdicant in qd. gō nō pdicatur noīe et rōe. **D**ior pbaf et hibz qz dcā sunt in Porphyrio et etiā ex diffinitōe dñe qz gnāt dñs de omni dñs. **D**om qz pdicent in qz pmissis modū. pdicant tū in qd pmissis qz sufficiat ad hō qz pdicant vnuocē id ē noīe et rōe. et hō pmissis ex sibz pmissis substantie vbi dī inest at oībz sedis substantiis et corz dñtis vnuoce pdicari de pmissa substantia. **O**le qn replicat dñe nō hāc rōe gō nō pmissis pdicari rōe. **A**lis pbaf qz oīs rō seu diffinitō ē ecōs posita ex gōe et dñs sibz dñe ē nō pmissis diffinitōe cōntialit qz mltā dñr de subiecto qz nō hāc diffinitōe cōntialit ex pmissis de substantia in gōe gnātissimō accepta et etiā de difereñtis substantiālity. **O**st tū vez qz pmissis declarat rōe nō boīs dici dealiq̄ hoīe pmissis luā vt aial rōnale. qz tū vult ondere qz aial rōnale dī ē aial rōnale. dūis boīs. qz sufficiat rōe hō capi pēna sibz pmissis

Otra scđm mēbz albū pmissis de hoīe dicēdo. **A**ll' ē albo get' rō albi. **E**z pna. qz de qētis pdicat diffinitōe et diffinitōe. **E**z lo' noīs lō ponere diffinitōem. **D**is triplī. pō qz argu' pmissis sibz qz vt deī ē pmissis acciūtis nō hāc rōem id ē diffinitōe. **E**z cūdo dī qz illa diffinitōe (qz pmissis de albo) mag' ē rō albedis. **L**er' dī qz qz diffinitōe acciūtis pmissis sibz pdicat de pmissis substantia. nō tū pmissis vt rō v' diffinitō. qz sic pdicat de suo diffinitōe et pmissis sub ipso. vñ rōez pdicari pmissis rōis ē pmissis pdicari cōntialit. sed diffinitōe albi (il quātis) pdicat solū acciūtis dī pmissis substantia

Allia aut oīa aut de subiectis dicuntur pmissis substantiālibus substantiālibus aut in subiectis eis sunt hoc at manifestū ē ex his qz per singla pponetur. vt aial de hoīe pdicat gō et de aliq̄ hoīe aial pdicabit. **N**ā si de nōlo aliquoz boīm nec oīo de hoīe. Rursus color in corpore est ergo et in aliquo corpore. **N**ā si nō i aliquo singuloz. nec oīo in corpore. qre illa oīa aut de subiectis pmissis substantiālibus substantiālibus dicuntur. i. iq.

Questions

predicamentoꝝ

~~aut in subiectis eis sunt~~

In hac pte pbs declarat intentū & diuidit in duo. pmo facit h scđo ex dñis infert correlariū. scđm ibi (non ergo exūtib) Quo ad pñm de sic supple bñ dñm ē in scđa diffinītio pñme sbe. q pñma suba est illa q nec est in subiecto nec bñ de subiecto. qz oia alia aut dñm de substs tñtibz pñcipalibz sicut st sube vñles aur st in ipb sicut acciñta. Et h manifestus est ex his qz g singulz pñponent in ducendo in singul' ve aial pñdicat de hoiz. qz g pñdicabz de aliq' hoiz. qz si de nullo aliquoq' hoiz pñdicabz. tñc nō de aliq' indíduo hois pñdicat. qz ille eqpollēt. tñc etiā sequit qz nec oino de hoie pñdicabz. h est si aial non pñdicat de isto hoie pñculari nec pñdicat oino de hoie. qz pñpositu aial pñdicat de hoie qre etiā pñdicatur de ali quo hoie. Et iñ declarat de acciñtibz dñcis (rurz) colo ē in corpē) qz est in aliq' corpē. Na si no ēet in aliq' sanguinibz corpū tñc no ēet in corpē. Cöcludit g dñcis qre oia alia a pñmis substatis aut dicunt de pñmis substs aut st in pñmis substatis q vocant sube pñciples. pñ me aut sbe neqz st in aliq' neqz dicuntur de aliq' ve dñeis a diffinītio. Possit etiā etiā dñcis trahi rō pñ declararz tñc pñme diffinītio sicut illa de qbz oia alia pñdicant aut in eis sunt pñrie pñcipalibz & matie substare dicuntur. sñ pñrie sbebz illa dñqz oia alia pñntur & iñ qbz oia alia st. iñgur

Quod illa p̄ma est in textu politi q̄z p̄ma est in p̄dicat de hoīe. q̄ de aliā hoīe. a color: est in corpore animali corpore steneat formaliter. **H**oc q̄ sic. q̄ illa p̄ma ē foīal bonā r̄bi ex oposito dñis interfōlūtū antīs. **S**ed arresto. p̄bat vtrāq̄ p̄nam infērendo ex oposito dñis interfōlūtū antīs iugis. **A** Et lumen Arresto. pdicari in p̄ma p̄na r̄bi ē cōpiacit de inferiori in eode gnie q̄ decurrunt penes istā regulā q̄n alteruz de altero p̄dicat sc̄. q̄ vñ hāc qd̄ ē p̄bus p̄ori in gnie est prius posteriori. **E**t ē h̄ p̄siderandū q̄ p̄ma p̄na erit vñ dēscendēdo ad istū hoīem vñ ad aliā p̄ma subam dēfinitiā pura sorte. q̄ bñ se faiat est p̄us hoīe ē p̄bus isto hoīe. sed Arresto. inferendo infer de p̄ma sba dēfinitiā r̄ta indefinitiā q̄ est alīq̄ hoīe. q̄ si lumen opp̄lūtū p̄nū. **S**c̄da hoīo p̄na no t̄z dēscendēdo ad p̄ma sba dēfinitiā r̄ta dēfinitiā. q̄ sic erit fallā dñis nec sumere opositū p̄nū. **E**t tenet illa sc̄da p̄na de accentib⁹ cōib⁹ p̄ locū a maiori. q̄ illa p̄r̄ insulḡ p̄mū substātū q̄ sc̄dis. licet eōdū sit de p̄rio. possit in dici q̄ valeat in oīb⁹ acci dentib⁹ tā cōib⁹ q̄ p̄rius salte realib⁹ sumēdo cōc vñ bz sup̄p̄mō p̄onalē penes hāc reglāz nihil inē alienū sup̄ponēti difūctiē p̄ m̄ltis n̄isi inīst̄ alīcui corp⁹ indefinitiā tēsumpto. q̄ n̄lū accēns reale inē cōi n̄isi mediātē sup̄

Sed de alijs hoie tñ h est eadē forma. **D**om q̄ sp̄s nō pdicat de hoie ych sumif **P**redicari q̄a nō est supius eo in codē gñe. **E**t qñ replicat hec ē p̄ h̄ est sp̄s ḡ sp̄s q̄e pdicat de hoie. **D**icit q̄ h̄ s̄bū ē p̄t notare clementiū vñione extremoz, t̄ nō oportet q̄ sp̄s notet pdicatuē eē supius ad subiectuē s̄z ad sc̄andū illōz addere ad xp̄oem hui⁹. **N**bi est aliquid determinatō nem ut cennat̄ v̄l aliqd h̄mōi. **E**t qñ itc̄ replicatur ex illo videt sequi q̄ ad min⁹ w̄d argumētu erit bonū penes sc̄dam ñām. **S**egla pbaf. q̄ h̄ pdicat accēs d̄ subiecto t̄ noz pdicatuē eē lupy⁹. **D**om q̄ ad p̄tatez sc̄de p̄tatez req̄ir. q̄ illōz cōde q̄ pdicat accēs heat sup̄ p̄tēm psonalē q̄b no fit in p̄nā h̄ assumpta q̄ pdicatuē sp̄s nō in̄ homini fīm sup̄oēm psonale s̄z simplicem.

quare nō oportet q̄ sit in aliquo homine. Etia regris
in scđa p̄sequentia q̄ accēnsit reale h̄ vero est rōmis. et
ponit differentiā inter superi⁹ et inferius

Ho sequit hō pmo est risibilis. Galichs hō pmo
est risibilis. et tñ seruant dñtōes necārie. qz risib
ile è accns realē. **D**om qz illud cōe hō non
hater h suppoem psonale qd tñ necōrio ad sedam pñaz
reqrit et qm illa pñia est falla accnsis qd p3 sic arquen
do hō è pmo risibile iste est hō qz est pmo risibilis cuet h
hō est sp̄s sortes est hō. qz sortes est species

An sequentis textus est falla p̄tis. q̄ nō valent
q̄uis p̄bas q̄ arguit a superiori nō distributo ad
inferi. **O**dm dupl. p̄ma q̄ nō est falla p̄ se
quentis q; nō arguit ad p̄mā subam determinata debi-
minare sed indeterminare. & h̄ mō est eque cōis cū termini
no cōi sumpto psonalit. **F**edo dōz 7 meli⁹ q̄ in puma
p̄na supius & tūlt distribuit. q; supius terminas re-
spectu ad inferi⁹ h̄ vtrū vltiter sumptū. **G**dein p̄us ē
superiore dicis de eo vltiter sed a superiori distributo lz de-
cenderat ad inferi⁹. **A**ttia determinatū yr in corpe dēcim
est. sed in seba p̄na solū p̄ma solutio locū habet.

Sic nō sequit aīā pīdicas de omī homīne gālioī
animal. et tñ vero ipse est sīlis desēcūs nūl q h
in pīdīcato et ibi in subiecto. qd nō impēdit cūz
ois vñs posse pīueri sumptis finīmis vñiformis. Prī
ps. ps. ph. f. q. aīā est vez et pīns sim. **O** dī q nō e
sīlis rō desēcēdī qd desēcēdēdo sub subiecto arguīt
hāc regula qd pīdīcas de superiōr et inferiori desēcēdēdo
qd sub pīdīcato arguīt q hāc regula de quo pīdīcas su
perius et inferiorius q facit fallaciā pīsequētis

Sf. Deltructis p̄mis substantiis animal pr̄ur ob
mine et nō de aliq̄ hominē q̄ null⁹ hō c. ḡ p̄na n̄
valz. **P**rim sicut dēm ē in p̄dicabilib⁹ iue a
liq̄s hō sit iue no sit sp̄ sequis atāl p̄dicat e hoīne iue
de aliq̄ hominē. **T**pt̄ idē p̄na est v̄x p̄p̄ qd̄ āns. lclz
in se p̄p̄t̄. **A**liq̄ hominē q̄d̄ p̄p̄t̄ q̄d̄ p̄p̄t̄.

Ppter in legibilem vniōem extremp; l; neutr; existat
Nō g; existētib; p̄m̄ substātijs. impossib;
ē eē aliqd alioz remanere. **D**ia cī alia aut
de subiectis eis dicunt̄ aut ī subiectis eis sūt
Nic. **A**bs ex dictis infert vñi correlatiū dicens. **N**ō
go eritib; p̄m̄ substātijs). i. cū nulle sint p̄me sub-
impossibile est aliqd alioz remanere. ex q̄ omnia de sub-
iectis eis dicunt̄ aut ī subiectis eis sūt.

Querit Utz nō exītibꝫ p̄mis̄ substātijs
impossibile sit aliqđ alioꝫ remane-
re. Dm q̄ sic r̄ d; nō capi negā
sub h̄ sensu (nō exītibꝫ p̄mis̄ substātijs). i. null p̄mis̄
substātijs exītibꝫ impossibile est aliqđ alioꝫ remanere
p̄baſ mltipli p̄mosie. q̄ deſtructo (illo ſine q̄ aliqđ
h̄ bz) etiā deſtructi illd q̄bz eē ab illo. ſz ſine p̄mis̄
substātijs ſcde ſube r̄ accītū nō habet eſſe in terū na-
ra. q̄ſ illis corrup̄is corrumpunt r̄ illa. Dator eſt
anifesta. ſed minor p̄z. q̄ vlt̄ nō habet eē reale ſue lo-
amur de eē entīte ſine eructēti nſi in singularibꝫ. Si
ali mō p̄z de accītibꝫ. q̄ accītū eſſe eſt incē. ḡnō ſune
ſingularijs q̄ ſunt eoꝫ p̄via ſubiecta. Eſdo ſic vñſ
reſale habet eſſe in ſingula ſribꝫ ſuis. ergo corrup̄is ſin-
ularibꝫ corrumpunt r̄ hoc vñuerat. Ans patet quia
eſt ponendū vñtūſtē plaronicū. Q̄d ſequit̄ p̄baſ
q̄ corrup̄is nobis corrumpunt omnia que in nobis

Strestotelis

Folio li

sunt secūdo topiciorū. **T**ercio sic vniuersalia sūm om̄is tā ante rem q̄ in re q̄ est post rē dicitur vñā t eandem naturā realē ergo quicq̄d vñit vñi realiter. etiā que-
nit alteri. sed vle in re corruptis om̄ib⁹ eius induitū
is corruptis q̄dēcūq̄ vniuersale. **Q**uarto sic vniuer-
salia sūt in singularib⁹ sūm cēntiā sūm ec t sūm p̄ncipia. q̄
om̄ib⁹ istis modis vle corruptis ad corruptōez lingui-
latū omnīa. **P**rima ps q̄s. pbaf. q̄z pdicat cēntiāls
de singularib⁹. sed dici de p̄supponit ec ī. **S**edā ps pat̄z
q̄ existētia p̄mo vñit singularib⁹. **T**ercia ps. pbaf.
quia induitū zphendit totā naturā vñis ergo etiāz
zphendit eius p̄ncipia. sicut exēpli gratia homo in
mūni p̄ponit ex corpe būana et anima rōnali. sed ille
homo p̄ponit ex hoc corpe t ex hac anima. **Q**uinto
sic sūm p̄mo celi. omne corruptibile de necessitate
corrumperet. sed omne vniuersale (cuius singulare actu
corrumptitur) est corruptibile ergo necessariū est q̄ cor-
rumpetur. **D**inor probaf. quia q̄d oritur ex p̄ncipijs
intrinsecis alienis rei vñit libi essentialiter. sed ex
materia (cui annexa est priuato) q̄d corruptibilitas
ergo vñitius est talis materia ibi est corruptibilitas
Cultimo sic quicquid implicat contradictionem est
impossibile. sed vniuersale sine singularib⁹ manere im-
plicat contradictionē igit. **D**inor patet. quia cēnt. colq̄
supponunt remanere. t nō cēnt. q̄ nō h̄erent singulare
Aet destructione posterioris non sequitur de-
structio prioris. sed p̄me substātie sunt posterio-
res secūdis. ergo ex destructione p̄maris subaru-
non sequitur destructio secūdarū. **D**ator. pbaf quia p̄
us in eo q̄ prius semp potest esse sine posteriori. **D**icē
dum dupliciter. primo ad maiorem q̄ ad destrucōez
posterioris no sequit̄ destructio prioris nisi tale p̄us t
posterioris habeant necessariā habitudinem ad iniun-
ctę patet de p̄prio passione ad cuius destrucōem sequi-
tur destructio subiecti cū tamē sit posterior subiecto. sū
in posito superioris t inferioris est necāria habitudo ad
iniunctę. ergo destrucōis om̄ib⁹ inferiorib⁹ impossibile
est superius esse. **E**t silitr dōm et ad p̄bationē maioris
Sedō dōm q̄ duplē ē aliqd p̄us. scz sūm rē. t sūm rōz
prius sūm non dependet a posteriori. sed p̄us sūm ra-
tōnē sicut est vle q̄d depēdet a posteriori q̄ p̄tū
sūm ē tā cēntie q̄ existētia habet in singularib⁹

Sed e sube habent et sed non a primis ymno magis ecclouero. qm est esse sine primis vltimis corupris. et qm possibile est aliquod alioz remanere. Dm q licet lede sube non habeat prie esse a primis maxime loquendo de e canticis qd habet a pncipis suis habet tamen esse in primis quia sunt quidcitaties primarum qd impossibile est separare a primis
Noste et platone non existentibus adhuc remansit homo ergo male dicit q non existentibus primis substantiis tecum. Qd omnia q ibi sunt facilia pntis arguendo ab inferiori ad superius cum distributione. Hedo ddm q licet illud duobus vltimis pluribus non existentibus aliquod maneat. tam nullus primis substantiis existentibus impossibile est aliquod alioz esse. sed ista propositio non existentibus primis substantiis equipollat huic nullis primis substantiis existentibus

Arguit. Nullum ppterū dependet a ipsali.
sed omne vniuersale est ppterū. ergo nullum vniuersale depēdet a singularibus. Dicior pbaratur. quia causa non dependet

ab effectu sed magis contra ppetuum. aut est causatē
poralis. **H**inc pater. qz vniuersale est vbiqz et semp̄
generabile et incorruptibile. **O**dm qz duplex est ppet-
tuum. scz p se et fin. priam naturā et tale no depēdet a
tpali. sicut patet de substantijs separatis et deo. **A**liud ē
ppetum fin accēs qd fin se est corruptibile et tale depē-
det a tpali. scz a singularib⁹ suis in quibus est. **E**t quā
do replicañ nihil est p se corruptibile vñ gñabile nisi p se
habēs esse. sed vñ nō habet p se esse. ergo nō est p se corru-
ptibile vñ generabile. **O**dm qz corruptibile capiſ duſ-
pliciter. uno mō im. prie. p actuali corruptōe et sic maſ-
toz est vñ. **A**lio mō capiſ prie ut dicit aptitudinē ad
corrumpi et h dupliciter fin duplīcē aptitudinem scz
xpinqā et remoram. primo modo itez. maior est vera
sed tunc cōuenit corruptibilitas pmiss substatijs. quia
pmis substatijs sunt que actu corrumpt pnt. sed secundo
modo est falla. qz tunc corruptibilitas pmo inest vñib⁹
sicut quelibet aptitudo et tñ vñia nō hinc p se esse.

Sed positis principijs ponit pncipiata, sed pncipiata
vñlū phisice manent ppetue ergo et ipa vniuersalia.
Potior est nota, et minor, pbas exclarif, qz
homo est qd ppositum phisice ex corpore humano tanus
ma ronali sed alia ronalis ppetue manebit etiā corp?
quia materia pma est ingenerabilis. **O**icendum q
in pncipijs res manent nō simpliciter sed sūm quid qmū
en anima rationalis semp maneat et etiā materia pma
tamē, ppter hoc nō potest dici homo manere tūm qz p
ter pncipia requiritur vno pncipiorum tūm etiam quia
materia pma non est immediatu[m] pncipiūm homini
sed corpus humanum. **E**cce quādo replicatur ergo
ad minus remanet aliqd ens pdicamentale, pbatur qz
in anima ronali remanent ei⁹ scietie h acqsite sūm doc
torem sem. **H**om⁹ et correlariū intelligit nō existib⁹ p
mis substatijs, nec qua ad se totas nec qua ad alij p
tem⁹ impossibile ē aliqd ens pdicamentale remanere sū
corrupto hoīe aīa ronāl manet qd ē singulare in ipso
Sciētia est solū incorruptibiliū ḡnō p̄ saluari
Rebus corruptis. **O**dm qn̄ nob̄ obstante vñlū cor
ruptibilitate potest de eis sciētia manere, qz scia
est habitus pclusionis qz est ppetua nō rōne existētis re
tum sed rōne habitudinis c̄ntialis extremit̄ adimini
cēm. **E**xempli gratia illa cclusio demonstrata equ⁹ ē
hinnibilis est ppetua non qz equis sit pderius aut e⁹
passio que stimul⁹ cum equo corruptif, sed gratia habi
tudinis et ordinis nature equi ad illam p̄riam passio
nem qui si equis quoqū modo debeat p̄duci a pte
re necessariū est qz hinnibilis.

Nō valer pñā argudo ab inferiori ad superius
negatiue vt tenet cõter logici ergo ad destruci
torem pñap subay nō sequit̄ destructio secunda
rū. Tenz pñā qz in tali loco illud correlariū fundat.
Dom qz duplū p̄t argui ab inferiori ad superiori. vno
ab uno inferiori vñ plibꝫ determinate; sic nō valer vt nō
sequit̄ hoc non est bñ gñō est aīal. Alio mō ab oībꝫ infe
rioribꝫ vñ singularibꝫ sufficenter enūmeratis ad suū vñ
miserale; sic valer vñ bñ sequit̄ **G**ortes non est plato
nō est z sic de alīis ergo nullus homo est

SInterempts differētiis diuisiū adhuc p̄ in-
telligi genus q̄ a sūlī destructis p̄mis substantiis
possibile est aliquod a litorum remanent. T̄ cō-
sequētia p̄sile sed aīs p̄ Dorphinū in de cōtrahit
bus Probat ercolatior q̄ destructis differētiis q̄ sūlī

Questiones

predicamentoꝝ

rationale & irrationale adhuc pot̄ intelligi substātia alia
ta sensibilis que est aīal. Et p̄firmat q̄ sp̄s int̄empto nō
similiter interūt gen⁹ sicut dicit Dorphur⁹. Sicut prime
substātia interēpte nō interūt sedas. **H**om ad il⁹
la sil⁹ q̄ duplē ē eē supior⁹. vnu n̄ reale qd̄ hz in su⁹ infe-
riori qd̄ ē p̄pletū in vltio acru nature & tale ē nō hz qe-
nis destrunctis dñm̄is diuītis vñ etiā suis sp̄eb⁹. Et
sicut destructis p̄mis substātis nō remanet sedē qd̄ ea
rō eē reale. Aliud est eē intelligibile. qd̄ sez hz ap̄t intel-
lectū & sic supiora remanet in eē destrunctis inferiorib⁹ &
h̄m̄ etiā remanet sedē substātia interēptis p̄m⁹. **H**ec
Ar̄. intelligit corelatu⁹ su⁹ p̄m̄ mō. q̄ vult q̄ sedē
subnē nō h̄n̄ eē in rex naſa oīb⁹ p̄m⁹ substātis interēptis

Sedaz p̄o substātiaꝝ magis substātia
ē sp̄s q̄ genus. p̄p̄iquor̄ ē em̄ p̄me substā-
tia si qd̄ em̄ assignet p̄m̄ substātiaꝝ qd̄ ē eu-
dentiū & p̄uenientiū assignabit sp̄em. p̄se-
rens q̄ genus ut quēdā hoīem assignando
manifestius assignabit hominē. assignādo
q̄ animal. illō qd̄ p̄priū magis ē alic⁹ ho-
minis hoc aut̄ cōius & cū aliquaz arborem
reddideris manifest⁹ assignab̄is cū arborē
assignaueris q̄ plantā. **A**mpli⁹ p̄ncipales
subē eo q̄ om̄ib⁹ alijs subiecte sint & om̄ia a-
lia de his p̄dicant. aut in eis sunt. iō matiē
dñr subē. sicut autē p̄ncipales subē ad alia
om̄ia se h̄nt. sic & sp̄s ad gen⁹ se h̄nt subia-
cēt em̄ sp̄s ḡn̄. ḡn̄ namq; de sp̄eb⁹ p̄dicant
ur. sp̄s aut̄ de ḡn̄ib⁹ nō p̄uertunt̄ quare ex
his sp̄s ḡn̄ magis substātia ē ipaz. vero
sp̄ez q̄cūq; nō sunt ḡn̄ nibil magis alterū
altero substātia ē. nibil em̄ familiarius assi-
gnabis de aliquo hoīe hominē assignando
q̄ de aliquo equo equuz.

Oda pro
Ista ē sedaz p̄o p̄ncipal⁹ in q̄ declarat diffiniōez sedaz
rū lbaꝝ. E didit in duas p̄es. in p̄ma p̄pat ad iuicē
sedaz lbaꝝ. in sedaz p̄pat ad iuicē p̄mas ex q̄b⁹ cludit
finalē diffiniōez ē bona. **S**eda ibi (sūt aut̄) p̄ma subdi-
uidit in duas f̄m̄ q̄ p̄bat dñm̄ su⁹ duplē. sedaz ibi (am-
pli⁹ p̄me lbaꝝ) **P**ro dñt q̄ int̄ sedaz lbaꝝ sp̄s magis ē
lbaꝝ q̄ sp̄s ē. p̄p̄indor̄ p̄me lbaꝝ q̄ ge⁹. q̄ si q̄s
assignat. i. diffiniōez p̄ma substātia (lit qd̄ ille p̄uenient⁹
et eudenti⁹ assignab̄). i. diffiniōez p̄fērēs sp̄em induſſi
niēdo siue ad infrogatoꝝ factā p̄ qd̄ de p̄ma subia q̄
gen⁹. vt assignādo siue diffiniōez qd̄ hoīez assignab̄
maifeli⁹ hoīem q̄ aīal. q̄ sp̄s ē magis. p̄p̄i q̄ alic⁹ hoī
gen⁹ p̄o reōt⁹. **T**unc ibi (Amp̄li⁹ p̄ncipales) p̄bat di-

trū su⁹ sedē rōe. **D**icēs sicut se habēt p̄ncipales sub-
stātie ad oīa alia sic se habēt sp̄s ad gen⁹. q̄ sp̄s sub-
stat ḡn̄ ḡn̄ etiā de sp̄eb⁹ p̄dicant sp̄s aut̄ de ḡn̄ib⁹ mi-
nime p̄uertib⁹ p̄dicant. **S**ed sic ē q̄ p̄ncipales subē. i.
p̄me subē maius dñr subē eo q̄ oīb⁹ alijs subiecte sint & oīa
alia de ipsi p̄dicant q̄ sp̄s q̄ substāt ḡn̄ etiā dicunt
magis lbaꝝ q̄ ḡn̄. **P**oſteā p̄pat sp̄s ad iuicē dicens
q̄ iſ sp̄s (q̄ nō sunt ḡn̄). sp̄s sp̄cialissim⁹ vna nō ē ma-
gis subē a q̄s alia qd̄ p̄z. q̄ nibil magis faſiliari⁹ assigna-
bit assignis de alio hoīe q̄ sit hō q̄s d̄ alio q̄c⁹ q̄ sit equ⁹.

Tuba nō suscipit magis neq; min⁹. q̄ vna luba
Nō ē magis lbaꝝ q̄s alia. **A**ns p̄z ex q̄ncia p̄p̄icā
te posteri⁹ dicēda. **H**om̄ q̄ substātia cap̄l
duplē. vno⁹. **C**ui ad id qd̄ est cēntial⁹ & sic vna substātia
nō ē magis substātia q̄s alia. q̄ in eē suo substātiali
et qd̄ditatio nō suscipit magis neq; min⁹. **A**lio⁹ cap̄l
tur q̄tū ad acru substātia. t̄ sic vna luba nō ē magis lbaꝝ
q̄s alia eo q̄ vna plib⁹ substātia q̄s alia. t̄ h̄m̄ sp̄s ē ma-
gis lbaꝝ q̄ gen⁹. Et sicut p̄me substātia sunt magis sub-
stātia q̄s alia. q̄ substātia oīb⁹ qbus substātia sedē & cū hoc
substātia p̄is sedis. **P**ro q̄notādū q̄ subina cap̄l triplē
vno⁹ ve dñ. a substātādo & sic p̄ma lbaꝝ ē magis substātia
q̄s lbaꝝ. **A**lio⁹ put̄ dñ. a substātādo & sic ecōtra fecū
da substātia est magis substātia q̄s p̄ma q̄ dat ē p̄me
Tercio⁹ put̄ dñ. a ḡle effendo & sic nō suscipit magis et
minus ve postea dicetur in textu.

Nō p̄lib⁹ substātia q̄s sp̄s ē magis substātia
q̄s sp̄s. **A**ns p̄baf. q̄ substātia accītib⁹ oīm̄ sua
rū sp̄s. h̄z n̄tla vna sp̄s substātia accītib⁹.
Dñm̄ fñ alioꝝ q̄ illō nō dñ. h̄ magis substātia quod
plurib⁹ substātia h̄z qd̄ imēdiati⁹ substātia mō sp̄s imē
diatus substātia q̄ genus. **S**liter dñm̄ & meli⁹ q̄ genus
bñ plurib⁹ substātia quantii ad nūz eoz. quib⁹ substātia
non tamēn quātum ad modum substātia cōtāndi quia sic spe-
ciea plib⁹ substātia q̄ sp̄s et subiectū accītūz & cū h̄
ipz⁹ q̄ cui ſp̄z & ſp̄p̄ciū cui⁹ dñ. magis substātia

Nō ſp̄s sp̄cialissim⁹ vna plib⁹ substātia q̄s
alia. q̄ nō ſunt equaliter substātia. **A**ns p̄baf
quia alioꝝ plurib⁹ substātia q̄s homo. **N**ā alioꝝ
oīb⁹ illis substātia quib⁹ h̄ substātia & cū hoc h̄uto
Dicendū q̄ ad hoc q̄ vnu magis ſit substātia q̄ reliz
quum nō ſufficit q̄ plurib⁹ substātia ſed oportet q̄ om̄ib⁹
nibus ſubſtātia quib⁹ ſubſtātia illud & cum hoc illi reſpe-
ctu cuius dicit̄ magis ſubſtātia. **S**ic autem nō est inter
specieſ ſpecialissim⁹. quia inter eas vna non ſubſtātia
alteri. ſed habent ſe ut quedam disparata non haben-
tia inter ſe aliquem ordinem.

Querit An magis assignet quid predi-
cans ſpeciem q̄s p̄dicans gen⁹
Dñm̄ ſic cui⁹ rō est. q̄ ſuſ-
pius actu & intellectu eft in inferiori ergo q̄ assignat id
(quod eft inferiori) etiam assignat id quod eft superiori
ſed inferiori nec actu nec intellectu eft in superiori. ſed
ſolum virtualiter & potestatiue q̄re q̄ assignat ſupi⁹ nec
actu nec intellectu assignat qd̄ inferiori eft

Nō ſuſtātia propter ipſum gen⁹ generaliſſimum in
quid p̄dicant. & ſimilit ſpecies p̄pter gen⁹. ergo
p̄dicans genus magis assignat quid q̄s p̄dicāt ſpeciem.
Antecedens probatur. quia generaliſſimum
eſt principiū omnium p̄dicatorum eiūdem coor-
dinationis et ſic per ſe ipsum eft p̄dicatum quidū
ratuum et cauſa formalis inferioriū. h̄z inferioria p̄

Arestotelis

Folio lvi

aliud scz per ipm genus. Dicendū q̄ inferius nō est causa per aliud qd̄ est extra ipsum quia sic esset cā om̄ino p̄ accīs sed est cā p̄ aliud qd̄ est in ipo r̄ idēz cū eo qd̄ nō impedit ipm c̄ magis p̄ dicatur q̄ supius

Hūmiliter aut̄ p̄ncipalium substātiay nibil magis alterz altero suba est. nibil em̄ magis aliquis homo suba est q̄s aliquis bos. **N**erito aut̄ post p̄ncipales substātias sōla alioz species z genera secūde substantie dicuntur. sola em̄ hec indicant p̄ncipalem substātiā eorum que predicitur. **A**liquē em̄ hominem si quis assignauerit quid est spēm quidem q̄s genus assignando familiae rius demonstrabit. z manifestius faciet hominem assignādo q̄s animal. **A**liorū vero quicquid assignauerit quilibet. assignabite extraneē. velud albū aut currit aut quodcū q̄s talū reddens ḡ merito hec sole scde suba tie dicunt. **A**mpli p̄ncipales substātiae eo q̄ om̄ib⁹ alijs subiacēt. p̄prie substātie dicunt sicut aut̄ p̄me substātie ad oīa alia se bñt ita spēs z ḡna p̄ncipaliū substātiarum ad reliq̄ se bñt. **D**e hisēm reliq̄ oīa p̄dicantur aliquē em̄ hoīem dicens grammaticū esse ergo z hoīem z aīal grammaticū dicens. **G**i militer autem z in alijs.

Nec ph̄us p̄pat p̄mas substātias ad se iūicē. Et diuidit̄ duo. q̄ p̄mo facit h̄. **E**cdo. p̄bat qd̄ dā sup̄ positū p̄ qd̄ vlt̄r̄ ondīs diffinitio scda p̄ suba. scdm ibi (merito aut̄). **D**icēs p̄mo suba p̄ncipaliū. t. p̄ma rūnib⁹ magis altera est suba. i. vna nō est magis suba q̄s altera q̄s nibil magis suba et alioz hō q̄s aliquis bos. **L**uc ibi (merito aut̄) declarat ill̄ sup̄positū dicens. q̄ merito post p̄ncipales subas de nūero altoz sola spēs z ḡna dicunt scde sube z h̄. p̄bat duplicit̄ rōe. p̄ma q̄ sole spēs diffinitio indicat p̄ncipale subam. z sole spēs z genera p̄dicat̄ in qd̄ de p̄mis substātias. **E**xplificat vt si q̄s assignauerit aliquā arboē qd̄ sit ille demonstrabit familiari? id ē clari? assignādo spēm q̄s cen̄ vt aliquā arboē ē arboē q̄s plāta. **O**ct lūl̄ si q̄s diffinierit aliquā hoīem manifest? faciet assignādo hoīes q̄s aīal. z qd̄s cūq̄s altoz assignauerit h̄ ē extraneū sicut li assignauerit alijs qd̄ accīs v̄l̄ albiū aut currit aut qd̄ēnq̄ talū redens. ḡ merito hec sole scde sube dicunt. **S**cda rō p̄ncipales sube dicunt p̄prie substātiae eo q̄s ob⁹ alijs subātæ scde sicut se hic p̄melube ad oīa alia tra ḡna z spēs bñt se ad reliq̄ oīa q̄s vebis p̄dicant reliq̄ oīa q̄s aliquē hoīem

minē dscim⁹ eē grāmaticū ergo z hoīem z aīmal grammatīcū dicim⁹. z sūl̄ est de alijs. **O**ct q̄b⁹ p̄cludit q̄ so lum genera z species p̄ dicament sube dicunt scde sube ut dicit diffinitio p̄cedens

Arguit **H**ō z azin⁹ sunt scde sube z tñ diffinitio nō queit eis. **A**ns p̄bat q̄a scim est dicere q̄ hō z azin⁹ sunt spēs et ḡna. **O**dm̄ l̄ s̄c̄ scim capiēdo z copulatiē tñ nō ē scim si capiat̄ z diūctiue. p̄ v̄l̄ et ita d̄ capi in diffinitio ne. **O**ct q̄n replica q̄ hō z aīal scde sube z tñ scim est dicere q̄ hō z aīal s̄c̄ spēs p̄ma p̄ suba. v̄l̄ ḡna talūz ḡ capiēdo z p̄ v̄l̄ aībue diffinitio nō p̄uenit om̄ p̄ento sub diffinitio. **O**dm̄ l̄ s̄c̄ hō z aīal nō l̄nt spēs p̄ma p̄ substātiaz nec etiā ḡna talūz spēs tñ hō est spēs p̄ma p̄ substātiaz z aīal genus qd̄ suffici. **T**ell̄ d̄ s̄c̄ alios negādo p̄nam. rō est q̄z hic nō diffinitum scde sube a toto. ḡne led̄ soli scde sube q̄ eq̄l̄ sunt sube s̄c̄ hō z aīal nō s̄c̄ equaliter substātiae q̄ homo magis est substātia q̄s an̄imal ut patuit in textu precedenti

Ommune aut̄ est om̄i substātie in subiecto non esse p̄ncipalis nāq̄ substātia neq̄z de subiecto dicit neq̄z in subiecto ē. **S**cda p̄o substātia rū p̄stat quod ēt̄a sic. q̄z nulla ēt̄i subiecto homo em̄ de subiecto aliq̄ hoīe d̄r. in subiecto vero nullo ē. nō em̄ i aliq̄ hoīe hō ē. sūl̄ aut̄ z aīal de subiecto d̄r. aliq̄ hoīe. nō est aut̄ aīal in aliquo hoīe. **A**mplius coꝝ q̄ in subiecto sunt nomē q̄ dem nibil. p̄hibet aliquā p̄dicari de subiecto. rōe vero ip̄ossible est. **S**cda p̄o substātiaz p̄dicat̄ z fō de subiecto z nomē: rōem nāq̄ hoīs de aliquo hoīe p̄dicabis z aīal. ergo nō erit substātia aliqd̄ horū que in subiecto sunt.

Sesta est scda p̄s p̄ncipalis huīus capl̄. in qua p̄bs determinat de suba quo ad ei p̄prietatez et accītia. **E**t subdividit̄ in sex p̄tes fin⁹ q̄ ponit sex p̄prietates ut patebit in p̄cessu. **P**rima p̄s subdividit̄ in tres. in p̄ma posnit p̄ma p̄prietatez z p̄bat ea. in scda ostendit illā p̄prietate nō ē. p̄prie p̄priam. in tertia remouet quoddam dubium. secundū ibi (nō est autem) tercia ibi (non vos conturbent). Quo ad primum dicit q̄ non est in subiecto est comune om̄i sube. **Q**uod p̄bat primo de prima substātia per eius secundam diffinitionem dicens p̄ncipalis substātia id ē p̄ma substātia nec dicit de subiecto nec est in subiecto. **S**cda p̄bat de scd̄is substātis inductiue z rōne inductiue sic. quia homo de subiecto quodā dicitur scs aliquo homine. in subiecto vero nullo est. quia non est homo in aliquo homine sicut in subiecto. **O**ct simili modo animal dicitur de subiecto de aliquo homine. sed non est in aliquo homine sicut in subiecto. **C**onstat ergo q̄ nulla secundārum subarum est in

Questions

predicamentorum

subiecto. Rōne sic illoꝝ (qꝫ sunt in subiecto) nihil. p̄bi
ber aliqui nomē ipoꝝ p̄dicari de subiecto s; i ꝑposibile
est rōem ipoꝝ p̄dicari de subiecto. Rō x̄o znomē seſ
cūdaz substātiaz de subiecto p̄dicat q; rō hois z ſitif
rō aiaſ p̄nt de aliq̄ hoie p̄dicari q; ſequit q; ſed a substā
tia nō eſt de nūero eoꝝ que ſunt in subiecto

Querit Utz cōe sit oī substātie in subie
cto nō cē **O**bz q̄ sic q̄ substā
tia a toto ḡne ē ens p̄ se subistēs **z**
alteri nō inherēs ḡ libi queit in subiecto nō eō eo m̄ q̄
acc̄ns ē in subiecto. **E**sit aut̄ fūs p̄petaz cē. nō cē in
subiecto cōe oī substātie. i. om̄i rei q̄ ē substantia

Notandij Q[uod] trip[lex] ē dependētia. pri
ma ē effectuā q[ui] sc̄ oīa alia
citra. p[ro]mū dependēt a p[ri]mo
et illa inq[ui]stī h[ab]itū abstrahit a p[er] se e[st] v[er]e ē in alio. sed ē
in dñis ad vtrūq[ue]. Secūdā est subiectuā 2 illa cōis ē oī
accēpti q[ui] accēns. p[er] debilitatē sui ē nō fulciter nō p[ro]p[ter] g[ra]du
subiectuā in q[ui] h[ab]et ē cū p[ro]tute creatā nō posset sine subiecto
to subsistere. Tercia ē obiectuā 2 p[ro]uenit sp[irit]u[r]l[et] relato
nibus. q[ui] ea (q[ui] sunt ad aliqd) p[er] p[ro]dūcētē dependētia
dependēt ad obiectuā extremitati v[er]e pat ad fūlū d[omi]ni ad
seruū. h[ab]itū illis duob[us] ultimis modis ē indepe
dens. q[ui] ē ens per se. ergo sibi p[ro]uenit in subiecto nō ē v[er]e
dicit illa p[ri]metas p[ri]ma

Spprætates st̄ sp̄z sp̄alissimaz. s̄bā n̄ sp̄s
sp̄alissia. q̄n̄ bz̄ aliqs. pp̄rætates. Mator. pba.
q̄. pp̄i fluīt ex p̄ncipis sp̄i sp̄alissi. vt cōit dī
cūt ph̄i rōnales. Dōs q̄. pp̄rætas accip̄t dupl̄ vno.
p̄. pp̄i passione q̄ orit ex p̄ncipis sp̄i. a sic maior ē p̄a.
Alio° cap̄t ḡmāl̄. p̄ q̄etiq̄z dītōe subiecto queribilit̄
queniente zillo mō ḡma ḡnaliſſima d̄ tunc h̄z̄ pp̄ræta
tes q̄ mō dicim⁹. q̄ pp̄i q̄stirati didi in ifſitūz f̄ſibl̄
le (vt dicit apt̄ studiem p̄ntē aiaz f̄ſituā) ē p̄fſio aiaſ.

Nō est in subiecto e ppi substātē. q non est coe
Ans. pbaſ. q. queit oī ſoli ſp. **L**eſequātia. p
baſ. q. ppi z coe oponūt. **O**dm q nō eſt in
subiecto e ppi ſubie in coi acceſte. hz eſt ſubine p ppa-
tione ad pteā ſub ipa z g norat dicit teſt. cōe i omni
ſubſtātē in ſubiecto nō eſt. **E**t qn replicat iſta pperas
nō queit omni neqz ſoli iſigl nlo mo e. pba ſubſtātē **P**i-
ma ps antis p3. q. forma ſubſtātial' e ſubſtātia z tñ eſt
in ſubiecto. q. in maſia q ſubiectū vniuersig p19. **S**e
cūda ps. pbaſ q. queit accentū in ſubiecto no eſt ſic p3
in venerabilē ſacramēto eucharistie. **O**dm ad pmaz
pbaſoz q altē eſt in ſubiecto forma ſubſtātial' z alſi ac-
cides q. forma ſubſtātial' eſt i ſubiecto ſicut pfectio e'
pma faciēs cū ſubiecto ſuo vnuſ ſimplr. hz accēns eſt in
ſubiecto ſicut pfectio e' ſed a faciēs cū eo ſoli vnuſ ſim-
q. hz tale v'l tātu. **A**d ſcdam pbaſoem dōm q. qnus
talia accentū diuina pture actu ſubſtāt ſine ſubiecto
iſta tñ. pperas eiſ mo queit. q. de naſalē aptitudine. hz
illa accentū ſeruāt naturalē aptitudine ad ſubiectu

Affirmatio est ista. in q̄ p̄ficitur. sicut
in p̄mis q̄ s̄t entia p̄pleta ex matia 2 fo:ia. Di-
cēdū q̄ p̄ma substātia ē ens p̄pletū t̄ p̄pletōe matiali-
q̄ fo:ali. s̄ h̄ nō queit s̄bi sine scđa subnā. ymmo ipfa.
nō ē intelligibl sine scđa subnā q̄ nō itelligit inferit sine
Dis illa affirmatio est ista. in q̄ p̄ficitur. sicut
dicas vle v̄lī sumptu. v̄lī sumptu. sicutur
in ista p̄pōtate dicas vle v̄lī sumptu. sicutur

Dīnor, pbaſ. qz pdicat ſubnā cū ſigno vli. **D**ōz q
duplicē pdicatur ſez distributōis t̄ tale bñ pdicat ſup;
tu vliter. **A**ltōz c̄ enūciatōis zil'e nō pdicat cū ſigno vli.
Ul' dōz q affirma^o illa eſta in q. pdicat vle vlit ſup;
tu in rco l3 ne vbi pdicat in obliq. in ppoſito ſo pdica

Ser et tñ chimera nõ est subña **O**d q lñ sibi co-
ueiat nõ eõ i subiecto tñ sibi nõ ueit eõ nõ i sub-
iecto q; circa qstione decim est q; ppterat illa sit sic expos-
nenda eẽ tñ subiecto puent si substatiæ tñ rata eõ dz
affirmari tñ negari qre excludunt facta q nõ hñt esse
in rebz. **E**c p b etiã solius argumenti entis positivi dz eõ
ppterat politia. Sz substatiæ e ens positiæ g hñbit ppterat
te politiæ. **D**atoz pbaf q; ppterat sequitur natura sui
subiecti. **O**dm q illa ppterat e politia li bn struatur
Ell' dom q lñ nõ eõ i subiecto sit qd ppterat fin voce e
tñ positiæ bm re sue equalitã qd equaliz ei qd eõ p se esse
Ser nõ eõ i subiecto est idem qd p se ee vt ia decim eñz
Ple ee nõ est ppterat substatiæ qd neqz alterz. **D**i
noz pbaf q; p se ee est de rone et diffinitio substatiæ
cui substatiæ sit ens q se sicut accens in alio. **O**dm
q p se esse nõ est de diffinitio substatiæ qd dictatio cui il-
lano habeat lz descriptio et notificatio eiusdem q p se p-
rietas substatiæ et ita q se esse nõ est de essentia subne
lz qd mod ppus substatiæ (sic esse in alio) est ppas p-
rietas accen pñs ipm imutabilis vt in Porphyrio la-
tius disputatur est. Sz alij intum maio; qz qz nõ st; oí
no idez nõ esse i subiecto p se esse. qz pmu ad dit scđo
moduñ esellendi illuz. qz no hz acciss 2 sic km rōem dñs
stinguit a substatiæ qd sufficit in illis ppteratibz

Nō est aut̄ hoc substantie p̄pū s̄z t̄ dñe
ill̄d est qđ in subiecto nō ē. bipes em̄ t̄ gres-
sibile de subiecto qđem honine dñ. in subie-
cto aut̄ nullo est. non em̄ in homīe est bipes
neq̄ gressibile rō q̄qz differēcie de eo diceſ
de quoctūqz ipsa differentia p̄dicatur. veld
si gressibile de homine dicitur t̄ ratio gressi-
bilis de homīe predicatur. est enim homo
gressibilis

Grandibus
In hac parte ostendit istam p*priatez* n*o* esse p*pri*am substantia*e*. Dic*c*is h*(quod dictu est)* n*o* est p*pri*am substantia*e* quia etiam conuenit differentia substantia*e* quia differentia substantialis n*o* est in subiecto. Et hoc declarat q*uod* bipes *&* gressibile dicit*s* de subiecto homine sed in nullo subiecto est. non en*im* bipes in homine ne*pp* et*ia* gressibile supple*sunt* in subiecto. quia ratio id est distinctio differentia*e* p*dicat* de eo de quo*c* q*uod* ipsa differentia*e* p*dicat* sicut si gressibile de homine p*dicatur* tunc ratio gressibilis et*ia* de homine p*dicatur* quia homo gressibilis est.

Querit An differentia de genere substantie
sic substantia **D**omini & substantia
accipit duplicitate uno eis ut
extendit se ad omne illud quod est in predictam substantiam
ut directe sive a latere sive a differentiis substantialis est sub-

Arestotelis

Tractatus

Folio liii,

stantia. Qd p*z* multipl*r*. **Primo.** q*n* suba n*o* est prius suba, sed d*r*na naturali*f* est p*z* sp*e*: q*e* suba: g*d* differ*t*a est suba: **D**ato*p*: q*r* su ba e*p*mu*ens*. **S**ecundo sic n*o* suba int*em*pta no*t* interum*f* suba salt*e* a p*o*i*t*. s*z* d*r*na int*em*pta interum*f* sp*e*, q*e* suba: g*d* sequ*t* ide*z* q*d* p*u*s. **T**ercio sic d*r*na indicat aliq*u* e*c*ent*i* sp*e*: h*n* bil p*u*net a c*en*t*i* sp*e* nisi suba: g*d* r*n*a est subst*ar*ia. **Quarto** sic: i*l* d*r*na e*ll*z acc*is* t*c*u*m* facret v*n*u*m* per acc*is* cu*m* gen*e*re, et sic om*is* sp*e*s in gen*e*re sube i*l*szens p*acc*i*s*. q*d* falsum est. **A**lio*o* cap*it* suba stricte, pur sol*u* d*z* de his q*pon*ut*r* in recta linea p*d*icam*et* al*l* f*m* sub*z* sup*z*, sic d*r*na non est suba. **O**t sic lo*qt*ur **T**resto, in tert*u* de suba. **E**t q*p* z q*l* si in ista p*ri*ate suba cap*ia* tur p*mo*, t*c*u*m* est p*z* p*ri*ta q*r*to m*o*, q*r* t*c*u*m* d*r*na et*z* suba. **H**i p*o* cap*ia* sec*o* m*o* est p*z* p*ri*ta sec*o* m*o*, q*r* quen*t* o*l*, sed n*o* sol*u*: e*o* q*l* quen*t* differ*t*is subst*ar*ie, que hoc sec*o*do m*o* n*o* sunt subst*ar*ie.

Sta prietas nō inest soli sube. qz puenit diffe
rentie. ḡ dñā nō est suba. **A**ns pz p phm in lit
era. **N**o bas pñia. qz si dñā c̄lsz suba poss̄ ei
inē. z tñ soli sube puenit. **E**t ffirmat. qz dñā suba
lis nec est pñia suba nec seda. ḡ nō est suba. **T**enet pñia
gloci a sufficiēti diuisione. **A**ns. p pñia pre p. qz dñ
de subiecto. **S**ed pñeda. pbaf. qz nec est sp̄es nec gen
in genere sube. **O**dīn qz pbs capit hic subam soluz
p illo qd est directe in genere sube. sicut sunt sp̄es z ges
nus; aut pñeta sub eis. qz mō dñā subalis nō est suba
Et ffirmatio ostēdit idē. qz pñs dictū est pbs di
uidit subam a substantio dictā directe reponibile in p
dicamento in pñia z secundam

Substantiemib[us] est p[ro]p[ter]a ut p[ro]p[ter]a p[er]f[orm]atio. inferi-
us. sed d[omi]na h[ab]et p[er]trariu[m]. q[uod] non est suba. **D**inor
p[ro]p[ter]a. q[uod] h[ab]et aliqd a se maxime distas in eodem
genere. et talis distas p[er]f[orm]atio. p[er]metaph[or]a. est p[er]tra-
rietas. **P**o[n]it q[uod] p[er]trarietas accipit dupl[ic]itatem. **U**no mo-
coiter p[er]q[ui]t maximam distas. et hoc mo p[er]tuatire op[er]a
polita dicitur p[er]traria. et silt p[ri]ncipa reru naturalium
ut d[omi]n[u]s p[er] phisicoy. et illo in o[ste]ni genere int[er] d[omi]nas gnis est
p[er]trarietas. **A**lio sumit p[re]cie ut est repugnatia duar[um]
ru formaz acruaz et passiuaz circa id se expellentia.
sic sumit in q[ua]dra p[ro]p[ter]itate. et d[omi]n[u]s h[ab]et nihil est p[er]truz

Donna est q̄litas. ḡ nō est suba. **I**ns. pba per
phm q̄nt̄ meraphi. vbi d̄t q̄ p̄m mod̄ q̄litas
tatis sit d̄m̄ta sube. **T**eneat d̄na: q̄r q̄litas t̄ sub
stātia s̄z pdicm̄ta diuerſa. **D**om̄ illa diuulio q̄
lis s̄ue q̄litaris in q̄tuor modos est diuulio vocis in
gnificatiōes. z nō est diuulio q̄litaris ut generalissimum
est. q̄r no optet q̄ d̄na sube sit c̄ntalit̄ q̄litas. s̄z suffi
ciq̄ sit vnu faciūt̄ eius. **E**n sicut forma equocat ad
substātiale et acciūtale ita s̄lt̄ q̄litas equocat respectu
q̄litaris substātialis et acciūtalis.

Flo vos & o turbet subay ptes q̄ ita st̄
in toto q̄sū subiecto sint. ne forte cogamur
eas nō eē subas p̄fiteri. **P**o em̄ in subiecto
dicūture ē q̄ tanq̄ ptes sunt in aliquo
Dic phs remouet dubiū circa p̄dictā p̄petratē. q̄
posset aliq̄s dicere q̄ ptes subay sunt sube. t̄ in st̄ in
toto subiecto. Rñdet phs (nō turbet vos ptes sub
stātia) q̄ ovidens ēē in subiecto. et m̄ter h̄c ne forte

cogamur eas cōfiteri non esse substātias. q̄ ista nō dīcunt esse in subiecto q̄ sunt in aliquo sicut pres. q̄ si vēlit dicere. Illus ē modus cōdī in. fm̄ q̄ p̄ est in toto. et accidentis in subiecto. P̄atet extra textū. q̄ p̄ ablatione p̄tium totum corrupit. sed nō p̄ ablatione acidentium. sicut ablata sessione a sorte nō p̄pter hoc seq̄tur corruptio eius.

Quod tri ptes substātie sunt substātie. **D**omi
q; duplū aliquid est substātie. **V**no mo quia
est ens q; se xp̄leatum. de quo generalissimum
substātie vere & in abstracō predicas. & sic ptes sub-
stātie non sunt substātie. **A**lio mō q; quandā reductio-
nē. qz sez est pncipium vel ps entis q; se. & isto mō ptes
substātie pnt dici substātie. **E**t istud videtur. **P**resto
teles innuere in lrā. altero no oporterz. phibere illō qz
incoueniens ne seq̄retur ex dicra ppterate. **E**t hoc ne-
dum hater veritatē de pribus essentialib⁹ q; sunt ma-
teria & forma. vt in forte corp⁹ & anima. sed etiā de prib⁹
bus integralib⁹ sive cōstitutiuis. vt sunt manus pes &
caput. q; non sunt absolute substātie vt substātie est. **I**z
inquantū est quāta & extensa

Sicut pars substantiae est substantia nullus homo est homo ergo nullus homo est substantia. **s**ed conclusio est falsa si aliqua premissa non minoratur ergo maior, et forma arguedit per hoc restoretur. **i**n physico, quod talis forma virtutem ostendit ponentes tempus esse circulationem celorum argumento. **s**icut pars temporis est tempus et non queliter pars circulationis est circulationis. **i**git tempus non est circulationis. **A**et affirmatur quod substantia est per se ens, sed nulla pars substantiae est per se ens, igit. **D**icitur per se batur, quod dum pars est, est ens in alio. **I**tem de materia dicitur unde metaphysicæ, quod nec est quid nec est quantum, ergo non est substantia. **M**odum ad primum, quod non est sicut, quia pars assumunt ea quae ab antiquis dicuntur penitus idem, sed hic assumunt ea quae se habent sicut superius et inferius, scilicet homo est substantia. **S**olutio autem altera obiectum consumulit qui fieri possunt patet ex dictis in corpore questionis, quod partes subiecte non sunt subiecta, put subiecta est genus generalissimum, et put dividitur in primam et secundam, sed sunt substantiae in quantum omnem illud est substantia quod non est accidens suum sit pars substantiae suum tota substantia, et hoc modo substantia dividitur in materia formam et totum propositum.

Fest autem substatiis et differentiis ex his
omnibus vniuocē p̄dicari. omnia enim que ex his
predicata sunt: aut de individualibus p̄dicantur
aut de speciebus. **P**rincipali nāqz suba nulli
la exit p̄dicatio. de nullo enim subiecto dicitur.
Secunda p̄ substatia p̄ spēs de individualibus
predicantur: aut et de speciebus et de individualibus
Hilicet at et de rebus et de speciebus et de individualibus
predicantur. rōem nāqz suscipiunt prime subiecta
spēs et generū. et spēs generū: **N**ecūqz ei
de p̄dicato dicuntur et de subiecto dicuntur **H**ilicet

Questions

autem et differētiarū rationē suscipiūt spēs
et individu a. Uniuoca autē sunt q̄rū noīm
cōe est. et ratio eadēz. q̄re oīa ista (que a sub
stantijs sur et differētijs) vnuoce dicit̄
Dic Phis ponit scđam p̄p̄ ietate substātie. Et di
uidit in duo. p̄mo ponit p̄rietatē scđo p̄bat eā ibi (oīa
en) Dices q̄ inest substātijz tēaz dñitijz vnuoce p̄
dicari de p̄mis. Et differt hec p̄rietas a p̄ma q̄ p̄ma
duenit oībus substātijz tā p̄mis q̄ sedis ista p̄o soluz
duenit sedis substātijz tēaz differētijs Qd̄ p̄bat quia
la p̄ncipaliori substātia nulla est p̄dicatio q̄ de subie
cto nullo d̄. S̄ inter scđas substātias spēs tā p̄dica
tur de individuis et genus de spēb̄ et de individuis q̄a
p̄me substātia recipiūt diffinitiōem spēi et spēs recipi
unt diffinitiōem genet̄ q̄ q̄cum dicuntur de p̄dicato illa
oīa dicuntur de subiecto. Hilt spēs zindividua recipiūt
diffinitiōez differētiaz et oīa q̄sum et his substātijz
et dñitijz subīne vnuoce p̄dicat de p̄m̄ ut dixit p̄petas

Quo mo p̄petr ista p̄teras e p̄
Quoniam q̄ illa p̄teras pot
dupl̄ p̄pari. vno mo ad substati
as vles cuiusmōi sunt sc̄e substatiē t ea z differentie z
sc̄ est p̄pria q̄to mo q̄ p̄uenit om̄i soli z s̄q z d̄z vniuo
ce p̄dicari cap̄i ve dicit aptitudinem ad actuū. Altio
mo p̄paf ad substatiās in cōi t sic ē p̄pria p̄mo mo q̄a
p̄uenit soli s̄z nō om̄i eo q̄ nō p̄uenit p̄mis substantiis
q̄ p̄dicari vniuoce p̄supponit p̄dicatōem sed in diuinis
dua nō p̄dicant v̄t inferius p̄babit ḡ nō p̄dicant vniu
oce. Pro quo nota dū q̄ p̄dicari vniuoce cap̄is tripl̄
vno mo cōiter p̄t illo q̄d fīm vnu significatū p̄dicat
de multis t sic p̄tinet lub se de nomine p̄dicari t sic ac
eidens p̄dicat vniuoce de p̄mis substatiā. vt sortes est
alb̄ placo est alb̄. Altio mo cap̄is min⁹ cōiter solū pil
lo q̄d p̄dicat vno noie t vna rōne de multis suis h̄ sit
ratione q̄d ditatiua siue descriptiua t sic p̄p̄ p̄dicatur
vniuoce de p̄mis substatiās. Tercio mo cap̄is p̄prie ve
solū p̄uenit illi q̄d p̄dicat fīm vnu significatū q̄d essent
aliter in suo subiecto t sic p̄mis t accīns nō p̄dicant vni
uoce de p̄mis substatiās s̄z solū subīne vles cū suis d̄cītis

Vniuoce pdicari quenit ḡmbo sp̄ebz t̄ differē
t̄s alioz pdicametoz a substāria ḡnō est. p̄pū
substātie. **A**ns. p̄ba. q̄ om̄e supiūs pdicatur
vniuoce de suo inferiori. **D**om̄ dupl̄r. p̄mo liz t̄ p̄dicamen̄is
accētūm sup̄o. a de inferioribz vniuoce
dīcēnt nō tamē vniuoce pdicant de p̄ma substātia vñ
alid est vniuoce pdicari. t̄ alid pdicari vniuoce de p̄mis
substātis. **E**cdo dōm̄ q̄ in pdicamen̄is accētūz
sugiora de inferioribz pdicant nō ita. p̄prie t̄ p̄fecte vñ
uoce sicut sugiora substātie de inferioribz suis. q̄ non
habet p̄fectas rōes sicut nec habet p̄fectas cētias. **S**z p̄
ad dicamentum dissimilium septimo metaphysice

Sed **P**redicari vniuoce est p̄ dicari noīe r̄ rōem s̄ dif-
ferētē nō h̄nt rōem ḡ nō p̄ dicant vniuoce. **N**i
hor pbaf. q̄ differētē sunt simplices. **O**dī
sicut p̄is dicitū est q̄ licet differētē nō h̄nt rōem capiē
do rōem p̄ diffinitōē habet tñ bene rōem capiēdo rōe
p̄ entitatem significata p̄ nomē q̄ ratio q̄ essent
aliter inest p̄mis substantijs sic etiam differentie vni
uocē de cīs predicantr̄

predicamento

Quia p̄ma substantia nulla exeat p̄dicatio
sicut dicit Ph̄bus. **D**omin⁹ q̄ duplex est p̄di-
cacio. scz. p̄prie dicta in qua p̄dicat maius de-
minore aut equalē de equali re dicit Porphyrius. **H**e-
c illa tr̄s est dupl̄x. scz. essentialis et accidentalis. essentialis est.
vbi p̄dicatio est de rōne subiecti et p̄ncipiū p̄st tuēdū ip-
sum aut est tota essentia subiecti. **A**ccidentalis est q̄ p̄re-
dicatio est acc̄ns subiecti et neutrō istoꝝ modoruꝝ p̄ma
substātia p̄dicat. **A**lia est p̄dicatio im. p̄prie dicta que alio
nō est alicuiꝝ v̄lis sed eiusdeꝝ de seipso. in q̄ subiecti intel-
ligitur id ē grā materie et p̄dicari rōne forme v̄l etiā si il-
lud sit p̄mūne subiecti inç̄stū stat. p̄ suppositū et p̄p-
dicatio inç̄stū stat. p̄ natura. **E**xemplū v̄ h̄bō et h̄bō
nā intellectus id (q̄d poita p̄ subiecti) trahit ad p̄cē
suppositū q̄d vero ponit a p̄e p̄dicati trahit ad naturā
forme in supposito existētis fin⁹ q̄d q̄ p̄dicata tenetur
formaliter subiecta materialiter. **I**n isto mō a p̄ncipali subiecti
stantia erit p̄dicatio. q̄ dicim⁹ sortes s̄ortes vbi subiecti
habet rationē materie. et p̄dicatio rōne forme v̄rā
let illā anima sortis est in materia sortis v̄l sorteitas est
in sorte. sed Ph̄bus loquitur in textu de p̄dicatore. p̄prie di-
cta in qua dicit de p̄supposito ec̄ in sed nihil. p̄prie et p̄ se
p̄sio ē in seipso v̄rā q̄rto p̄ h̄icōꝝ. ḡnib⁹ p̄dicat d̄ seipso
Hec p̄ dicatio sortes s̄ortes plato est plato
Sicut et nō est alicuiꝝ q̄nq̄ v̄liꝝ ḡest p̄me substātia.
Et p̄firma p̄ Boetiu dicens q̄ nō est p̄dicatio
verior illa in qua idem p̄dicat de seipso. **D**omin⁹ ad p̄
mūm sicut nūc dēm est q̄ est dupl̄x p̄dicatio scz. dīctrā
et ordinātū et loquuntur de talis p̄ma substātia de millo
p̄dicat. **A**lia est p̄dicatio indirecta et inoꝝ dīcta q̄ cēuſ
dēm de seipso et sic p̄ma substātia bene p̄dicat. **A**d p̄fir-
mationē dēm q̄ nulla est verioꝝ illa tē. p̄fitate rei quia
habet p̄fitatē a se ipso nō tamē p̄fitate p̄dicatiōnis q̄a
optet oꝝne p̄dicari alii quo mō esse supius ad id de q̄ p̄-
dicatur. sed cū dī sortes est sua sorteitate sortes p̄dicat
tum nō est supius aliqd ad sortem sed est singularis for-
ma sicut sortes singulare suppositū.

Hominis autem subiecta videt hoc aliquid significare: et in primis quodem substantiis indubitate tabile et verum est quoniam hoc aliquid significat. in diuiduum enim et unum numero est quod significatur. **I**n secundis vero substantiis videt quidem sicut sub appellatiois figura hoc aliquid significari. quando quis dixerit hominem vel animal. non tamquam verum est sed magis quale quod significat. neque enim unum est quod substantia est quemadmodum prima substantia sed de pluribus hō dicit animal. **N**on autem simpliciter qualequid significat quemadmodum albus. nibil enim aliud significat albus quam qualitate generis autem et species circa substantiam qualitatem determinant qualiter enim quadrata substantiam significant; plus autem in genere quam in

Arestotelis ^{et} Tradatibus Folio l*iiii*

specie determinatio fit, dicens enim animal plus complexitur quam hominem

Hic plus ponit tertiam p̄cipitatem sube. **E**t diuiditur in duas pres. In p̄ma pour ista p̄cipitatem In secula ostendit eam nō p̄uenire secūdis substantiis. ibi (In seculis aīa). Dicens p̄mo q̄ oīs substātia videlicet hoc aliqd; et illud indubitate est in pmis substantiis. **E**t verū est q̄ hoc aliqd p̄ una substātia significat; q̄ est individuum et vnu numero; q̄d significat p̄ eam. **S**ed secunda suba videtur significare hoc aliqd sub appellationis figura. id est sub similitudine nostrarum onis. **S**icut si aliquis dicat aliquem hominem et animal, tamen p̄mā veritatem nō significat hoc aliqd. sed magis quale quid. q̄d significatur p̄ secundam substātiām (sicut per hominem vel aīam) nō est vnuz nūero; sicut significatur per pmā subam. predicat̄ em̄ homo de plurib⁹ sicut et animal. **N**unc ibi (Non aut significat)

Plus removet dubium quia posset aliquis dicere quod significare quale pueniat secundis substantiis eo modo quo puenit per etiam accidentem. Respondeat plus quod secunda substantia non significat simpliciter quale sicut albus vel alia per etiam de genere accidentum quod albus nihil aliud significat quam qualitatem sed secunda substantia significat qualitatem circa subam. Quam qualitatem essentialem suae quale quid est. **G**enus enim et species circa subam determinat qualitatem significant enim quadam subam qualitem. In hoc enim est differentia inter genus et speciem quia in genere est plus determinatio quam in specie eo quod genus est communius. **Q**uod pater quia dicens animal plus complectitur quam hominem predicas. **T**er ita vult plus quod genus plus significat quale quid est species quia est plus determinabile et per oppositum ipsum magis est subiectum quam genus ut dictum fuit superius.

Querit Utrum sola prima substantia significet hoc aliquid **Dicendum** quod sic quia significare hoc aliquid est significare individuum et unum numero de predicamento substantie; vel est significare substantiam singulariter; sed hoc solum puenit proprie substantie ergo re

Apro illo norandii est quod ad hoc quod aliquid significet
hoc aliqd requiriatur tres editiones. Prima est quod sit
individuum et singulare; ergo nullum universale significat
hoc aliqd. Secunda est quod sit ens per se subsistens ratione
ne cuius nulla accidentia significant hoc aliqd. nec etiam
am secundum subesse quod tales non subsistunt ultimum subsi-
stere nisi in suppositis. Tertia est quod sit ens plenum in na-
tura et specie. ob hoc aia ronalis extra corpus (licet sit
individua et per se subsistens) non est hoc aliqd. quod non est
in specie ultima plena. sed est pars speciei humanae. Et
prima istorum trium importatur cum dicitur (hoc) quod
est primum demonstrari. Secundum nota cu dictum
(aliqd) Aliqd enim dicit quantumdam sube distinctionem
ab individuis alterius speciei. Tercium prouenit ex ratio-
ne illo in duorum ex se uniuersum. Ex illis posset sumi talis
ratio. Hola pima substantia est simpliciter ens in utraque.

Sicut prima substantia est hoc aliquid ergo non significat hoc aliquid: Consequenter tenet quia idem non significat seipsum etiam signum et signatum debent esse diversa. **P**icendum est primum substantiam

titia sumitur dupliciter. Uno modo materialiter pro
re substrata, et sic est hoc aliquid; Alio modo formaliter
ter pro intentione secunda cum habitudine ad rem sub
stratam; et sic significat hoc aliquid. Et ad primam
probationem plequerit dicendum est, qd idem codem
do sumptum non significat seipsum, sed diuersum de-
qz idem sim esse qd habet in intellectu significat seipm
sim illud esse qd habet a parte rei extra intellectu, sicut
dicimus per hanc mias, qd passiones aie sunt signa
reni ad extra, et sic est in apolo

Hoc album est accidens. et tamen significat
hoc aliqd ergo significare hoc aliquid venit
alijs a substâtia. Secunda pars antecedetis p-
batur quia significar indiuiduū et vñm numero **D**i-
cendum qd in illa aprietary supponitur substântia itz
qd illud (qd significat hoc aliqd) sit substântia et ergo
significare hoc aliqd est significare substântiam indiui-
duā et vñam numero

Sortes significat hoc aliquid. ergo homo significat hoc aliquid. Tener pseuentia ab inferiori ad superioris; vel a parte subiectiva ad suum totum. **O**icendū. q̄ ille locus nō tenet respectu predicatori ponentis differentiā inter terminū inferentem & terminū illatū. sed tunc omittitur fallacia accidentis. et hoc modo hic arguitur. **E**cce quando replicat quicqd significat p̄ma substātia. hoc etiam significat secūda substātia. sed p̄ma sub a significat hoc aliquid ergo etiā secūda. **O**dm q̄ in isto argumento est fallacia figure dictionis. q̄ sub termino de p̄dicamēto substantie. scz quicqd subsumit terminus de p̄dicamēto relationis.

Aliquid appellat hoc aliquid significat hoc aliud
quid, sed secunda substantia appellat hoc aliud
ergo significat hoc aliud. Hac probatur
quia appellatio presupponit significationem, sicut pos-
terius presupponit p̄us Dinoz pater in terra ubi di-
citur q̄ secunda substantia videtur significare hoc ali-
quid sub appellationis figura. **O**icendū q̄ duplex
est significatio secundi substantie, sc̄ primaria quā ha-
bet ex principali et primaria eius impositione, et sic om-
nis secunda substantia significat naturam uniuersalez
multis communibilem, et ab illa habet q̄ significet q̄le
quid, id est quid non lumenatum, sed communibile plu-
ribz. **A**llia est significatio secundaria quam habet solum
ex p̄sequenti, et loquendo de tali significatione teritus
nunis etiā significat singularia, quia terminus
nunis significat naturam nuninem sicut habet esse,
sed solum habet esse in singularibz, ut superius ostēfuz
est, ergo eriam ex p̄sequenti significat singularia. **E**t h
modo secunda substantia etiam appellat hoc aliud.
Quod volens text⁹ immicere dicit (In secundis substanti-⁹
tis videtur quidē similicer sub appellationis figura
hoc aliud significare) et hoc solum secundis substanti-⁹
tis p̄uenit.

Secundum accidentia & crea videtur hoc aliquid signi-
ficare sub appellationis figura. ergo non est pro-
prium secundis substantijs. Antecedens pbae
quod appellant primas substantias et predicantur de eis.
Dicendum licet videatur sophistice significare hoc al-
iquid ex aliqua causa apparente. non tamen ex hac cau-
sa que est figura vel similitudo appellationis. Innotati-
onis. quia non noiantur codex nove cum aliqua prima sub-

Questiones

stantia sed omnis secunda substantia no[n]atur eod[em] non
mune cu[m] aliq[uo] p[ri]ma suba. vt p[er] p[ro]p[ter]e et aliquo homine.
de aiali et aliquo aiali

Rotandū *Q* ista particula (sub appellatiois figura) p[er] tripli
citer exponi. Uno modo
sub appellatiois figura. i. sub similitudine no[n]no[n]atur
id est vocis faciens. q[uod] ois sed a suba p[er] eod[em] no[n]no[n]atur
minari cu[m] p[ri]ma suba. Alio modo sub figura appellatiois
id est sub similitudine rei no[n]natur vel facie. q[uod] p[ri]ma suba
et secunda p[ro]uenient in re facie et differunt in modo facie.
Tercio modo sub appellatiois figura. i. sub similitudine hu-
ius vocis que est substantia. q[uod] hoc nomine substantia de
descendit substantia et videatur importare aliquo substra-
ctu[m] et in ultimo actu p[ro]pletum.

Querit Ut[em] facere quale sit p[ri]mu[m] secundu[m]
dis substantiis et cap[er]tis differentiis
O dom q[uod] sic ut p[er] p[er]textum.
Est p[ro]positio. q[uod] facere que q[uod] est facere subam v[er]o.
sed sola secunda substantia vel eius d[omi]ni facit substantias
v[er]o. ergo ipsa sola facit que q[uod] est. Unde facere que q[uod] est
est facere natura de predicamento substantie multis co-
cubilis q[uod] determinabilis est et p[er]missibilis aliquo qualitate.
ita q[uod] de ipsa no[n] cessat quod querentis que est hoc. sicut
genus facit q[uod] omnium specierum. q[uod] essentia[le] qualitate (q[uod] est
d[omi]ni) est determinabile ad esse effectu in specie et specie co-
sequenter dicit q[uod] omnium individuorum. q[uod] per materia si-
gnata qualitate sunt in esse p[er]stuta. et sic p[er]tingit qualitate
de genere et specie que est hoc. quia non d[omi]n[u]s ad ultima deter-
minata sunt. Sed de individuo cessat talis quod. no[n]
enim quod quis est plaro. sicut quod que est aial vel quod h[ab]et ho-

A ista p[ri]meras non p[ro]uenit substantie in genere
generalissimo accepte neque coenit differentiis
substantiis. q[uod] non p[ro]uenit omni sede substantie et
d[omi]ni. Ans p[ro]positio. q[uod] genus generalissimum facit q[uod] tunc.
q[uod] non includit d[omi]num. sed d[omi]na solu[m] est essentialis qualitas.
O dom tunc auicenna q[uod] genus generalissimum h[ab]et
in se d[omi]nam potestare. gratia cuius dicit que. sed d[omi]na
in suo no[n]ne solum importat que. et ipsum q[uod] q[uod] est sub-
iectum determinabile no[n] dicit nisi p[er] effectu. q[uod] est face
re genus in actu.

A lbum facit quale q[uod] et tamen non est secunda
substantia. Intecedens probat. quia significat
subam qualitatem. *O* cendu[m] p[er] textum q[uod]
albū no[n] sic significat subam qualitatem. q[uod] non signifi-
cat substantiam. sed solam qualitatem. secunde vero sube
circa substantiam qualitatem determinat. qualitate qdem
essentialis non distincta essentialiter a suba determina-
ta per eam. ideo secunde sube no[n] solu[m] facit illa qua-
litatem. sed etiam facit subam determinata p[er] ipsam. ideo
dicuntur facere que q[uod]

Si albū significaret solam qualitatem tunc no[n]
differret ab albedine. *O* dom q[uod] verum est q[uod]
ve superius ostensum est p[er]cretum et abstractum
no[n] differunt in significando. sed solu[m] in modo significandi
q[uod] p[er]cretum in faciendo qualitatem p[ro]notat subiectum
pro quo etiam quādōq[ue] supponit maxime in suppositiōe
personalis. in q[uod] terminū quādōq[ue] pro alio supponit q[uod]
facit. sed abstractus in hoc q[uod] qualitatem facit a subiecto
abstractus.

Q uis est at substantiis nihil illis est p[er]trariū

predicamentoꝝ

Primum enim substantie q[uod] erit p[er]trariū. alicui
enim h[ab]et nihil est p[er]trarium. at vero nec homini
nec aiali nihil est p[er]trarium. Non autem hoc
sustantie p[er]sum. sed etiam multorum aliorum. ve
quantitatib[us]. bicubito vero nihil est contrariū. At
vero nec de eis nec alicui talium. Nisi quis for-
te multa paucis dicat eis p[er]traria vel magnū
potio. determinatorum vero nullū nulli est p[er]trariū

P rimum ponit qualitatem p[er]petratam sube. Et dividitur
in duo. q[uod] primo facit hoc. Secundo ostendit ista p[er]te-
ratate non esse p[er]petrata. *O* dom ibi (Q[uod] est aut hoc)
Quo ad p[er]sum dicit q[uod] substantia inest nihil est p[er]trariū.
hoc est non habere p[er]trariū est p[er]petrata sube. Primum enim
sube q[uod] erit p[er]trariū. q[uod] diceret nihil. Elicuius autem ho-
nibil est p[er]trariū. nec aiali est aliquod p[er]trariū. Non est aut
istud p[er]petrata sube. sed multorum aliorum etiam p[er]sum est
est p[er]petrata q[uod] declarat. q[uod] bicubito nihil est p[er]trarium
At vero nec de eis est aliquod p[er]trariū nec alicui talium. Post
ea removet dubium dicens (nisi forte quis dicat multa
paucis esse p[er]traria vel magnū parvo) q[uod] tunc sunt q[ui]nta
tes. R[esponde] p[er]quisitio q[uod] determinatorum. I.e. p[er]dicarorum vel
eis q[uod] sunt quantitates determinate nihil est p[er]trariū. ut
dicet in capitulo de q[ui]ntitate.

Querit Ut[em] sube p[er]sum sit non habere
p[er]trariū. *O* dom q[uod] sic. ut p[er]ba-
tur in textu inducit de p[er]mis-
tione substantiis. Sed extra textu p[ro]positio d[omi]ni
bus. Prima est subiecto p[er]trario nihil est p[er]trariū. sed
suba est subiecto p[er]trario. vi habet in sexa p[er]petrare
q[uod] nihil est p[er]trariū. *D*atio. p[ro]positio. q[uod] vnu p[er]trariū non
subiecti alteri. sed potius expellit ipsum. Et si sic tunc idem
esser p[er]trariū subiecti. Secunda r[esponde] est. suba est ens p[er] se cui
p[er]sum est in subiecto non est. sed p[er]traria sp[iritu]s in subiecto
q[uod] suba non h[ab]et p[er]trariū. Q[ui]nta adiutoriū q[uod] illud non
est. p[er]sum sube q[uod] tunc. q[uod] etiam p[ro]uenit p[er]petrariū. sed scio
mo. q[uod] p[ro]uenit omni sed non soli.

O dom p[er]sum p[er]philicoz. in unoq[ue] genere
est una p[ri]ma p[er]trarietas. sed suba est vnu gen-
eris suba est p[er]trarietas. *O* dom q[uod] p[er]trarie-
tas tribo modis accipit. Uno pro formalis distantia
d[omi]nar[um] oppositorum aliquod genus immediate diuidentium
in cuius potestate p[er]tinet. et q[uod] p[er]petratur ad ipsam ut sub-
iectum. et ideo ipsum genus nulli ipsa d[omi]nar[um] p[er]traria. et
capiendo sic p[er]trarietate maior est vera et similitud[er] inclusio
Verbi gra. in genere sube est una p[ri]ma p[er]trarietas in
ter corporum et incorporeorum. q[uod] sunt p[er]me d[omi]ni ex opposi-
to diuidentes hos gen[era] q[uod] est suba. Secundo accipit co-
trarietas p[er] oppositionem p[er]tratorum et habitus q[uod] fieri habet circa
id est subiectu q[uod] vnu p[er]trarietas. ideo neutri cor[poris] p[er]trari-
atur. et illo modo iterum p[ro]uenit sube. q[uod] principia sube. q[uod] ita
p[er]petrari et forma q[ui]rum ad fieri p[er]trariantur. ut d[omi]no p[er]mo
p[er]philicoz. Tercio sumit p[er]trarietas p[er] op[er]a distans
passionem aut qualitatem q[uod] habet fieri circa id est subiectu vis-
cissim et ab eodem mutuo se expellunt. nisi alterum ins-
tit a natura. et hoc modo albū et nigrum p[er]trariantur. et ta-
li modo p[er]sum est sube non habere p[er]trariū

Arestotelis

Tractatus

Folio lv.

Aprincipia rerum naturalium sunt substantiae, et in partianis, & substantia est aliquid partium. **S**e cunda pars auctis probat per ipsum primum phisicorum, ubi dicit quod principia sunt partia, ut forma et potentia. **D**icitur nam dicuntur est. **V**el dicitur quod substantia dicitur duobus modis. Uno modo ipsa forma substantialis, que est determinatio generis vel materie ad esse speciem, et isto modo accipiendo substantia una substantia prima et secundum modum partientia est alteri partia. **A**lio modo dicitur substantia, per eam est substantia dicta, secundum quem modum est omnis et prima substantia omnium accidentium et isto modo accipiendo substantia nullo modo sibi pertinet haec partia, sed est substantia omnium partiorum.

Aura diffinitio partiorum, pertinet aitato et inanumato, rationali et irrationali. & partianas partiae sunt posita sub eodem genere, et maxime a sensu distant sub eodem genere, et eadem susceptibili vicissim insunt. **D**icendum quod eis deficit illa particula, (et eidem susceptibili vicissim insunt) quod in hoc pronomine eidem demonstrantur partium etens in actu, sed illa ita enumerata non insunt vicissim eidem susceptibili, quod est ens actu, sed soli eidem quod est ens in potentia ad ultiorum formarum substantiam cui qua faciat unum.

Agnis partia aqua et aer terre, ut per se secundum generationem, et in substantia, & substantia aliud est partia. **O**mnis quod agnus partiatur aere et aere terrena per accidens gratia suorum qualitatibus, quod agnus est calidus et siccus, et aqua est frigida et humidata, et sicut aqua et partitur ad invenit et ab invenit corrumpitur. **E**cce si replicetur, illae qualitates sunt effectus elementorum et partianarum. **G**enera elementa partianarum probatur prima, quod partianas in effectibus arguit partientiam in causis. **D**icitur dicitur quod non oportet omnem illud esse in causa, quod est in effectibus, quod effectus quicunque est aliud quod degenerat a perfectiore sue cause, sed quicquid perfectionis est in effectu hoc eminenter, et non est in causa, habere autem partium vel intendit et remittit non arguit aliquam perfectionem sed imperfectionem.

Aliud corrupit a suo partio corruptitur, prius in celo, sed substantia corrupit, ergo a suo contrario corruptitur. **E**t confirmatur, quod per ipsum dicitur in primo celo, quod celum est incorruptibile, eo quod non habet partiam, ergo ex opposito ista inferior a sunt corruptibile, quod habent partia. **D**icitur ad maiorem quod quicquid corruptum a suo partio corruptum (partio) dico per se vel per accidens, quod vel in dictu est elementum sicut substantia, habent partia per accidens gratia suorum qualitatibus, et sic etiam substantia per accidens corruptum per suas qualitates. **E**t per idem per solutionem ad confirmationem. **E**t quoniam replicatur substantia per se generatur, & per se corruptitur. Tener sequentia quod sicut habet res ad generationem ita habet ad corruptiōnē. **D**icitur quod substantia per se generari per duplē intelligi: uno modo quod per se sit terminus generationis, et sic an sit verum sicut et pīs, quod sicut substantia per se est terminus generationis, ita per se est terminus corruptionis: Alio modo per se, quod talis generatio sit sine per se via alteratoe, quod est per qualitates naturales disponentes ad generationem: et sic

ans est falsum sicut et sequens, quod corruptio incipit a qualitatibus in se invenientibus agentibus. **X**e quo patet quod alius quod est in substantia habet tene partium, quod substantia est subiectum partiorum, sed ipsi substantie nihil est contrarium.

Vide autem substantia non suscipit magis et minus. Dico autem hoc non quod substantia non est, sed a substantia magis et minus, hoc autem dicitur est quod est. **S**ed quoniam rurique substantia hoc ipsum quod est non dicitur magis et minus, ut hec substantia hoc non est magis et minus hoc, neque ipse a se, neque alter ab altero, non enim est alter ab altero magis hoc sicut est album alterum altero magis album, et bonum alterum altero magis bonum, sed et ipsum a se magis et minus dicitur, ut corpus cum sit album magis album esse dicitur nunc quod per se, et cum calidum sit, magis et minus calidum dicitur. Substantia vero non dicitur nihil hoc magis nunc hoc quod per se suscipitur, neque aliorum quicunque quod substantia sit, quod potest non suscipit substantia magis et minus.

Contra per se ponit quantum, propter iterum substantie, dices quod substantia non suscipere magis et minus? **E**xponit dicitur sicut dices, ego non dico hoc ideo quod una substantia a substantia dicta non magis sit substantia quam alia, quod hoc in ante habens dictum est quod prima substantia magis sit substantia quam secunda, sed hoc ideo dicitur est quoniam unaqueque substantia sicut illa non dicitur nunc magis substantia quam per se, sed hoc declarat exemplariter, quod hec substantia homo non est magis neque minus homo se uno tempore quam alio nunc per se. **E**tiam unus homo non est magis hoc quam alterum quacumque modo unus est magis album altero, et bonum dicitur altero bono magis, et bonum suscipit magis et minus, etiam album dicitur scilicet magis album et minus, etiam album dicitur scilicet magis album et minus, etiam unus corpus album dicitur nunc magis album quam per se, vel minus album, scilicet calidum dicitur scilicet magis et minus calidum per intentionem et remissionem. Substantia vero non habet isto modo, quod homo non dicitur nunc magis hoc quam per se, et nulla alia substantia dicitur magis substantia uno tempore quam alio, et ergo tenecluditur quod substantia magis et minus non suscipit.

Queritur utrum non suscipere magis et minus sit proprium substantiae, **O**mnis per se est substantia in textu, quod hoc inductive probatur, quod unus homo non est magis homo alio nec idem homo est magis homo in uno tempore quam in alio, et ita de aliis, & ceteris. **E**t per idem ostenditur rationib[us]: **P**rima est, quia esse substantia in indubitate possit, et secundum ipsum non potest esse intentionem et remissionem. **S**ecunda ratio est, quod substantia nihil est partium, ut dicitur, prius p[ro]cedes, ergo non intendit

Questiones

neqz remittitur. Probat pna. qz suscepio magis et minus in formis habentibz pterari causat ex depuratioe pterari a pterario; vel pmissione pterari cum pterario. si cut albius (fm phm secundo thopicoz) dicit qd est nigro immixtus seu magis a nigro separatum. Et ex opposito minus ab dñ qd est magis proximi cu op/ posito suo scz nigro. Et est ppterium substantie no sus/ cipere magis et minus secundo modo. quia puenit omni et no soli. cu etiam pueniat pterati et multis alijs

Rotandū. Qz aliqd suscipere magis et minus intelligit dupl. Eno mō formalit. et sic qz liber forma (cuius esse est variabile fm magis et minus pfectu remaneat centia invariabili) qz suscipere magis et minus. Itud tñ magis ppter possit dici suscipi in subiecto fm magis et minus qz suscipere magis et minus. qz forma talis qz suscipi in subiecto fm magis et minus et ppter loquendo no suscipit magis et minus; sed si dici suscipere magis et minus hoc dñ intelligi formaliter qz est forma susceptibilis fm magis et minus. Tilio materialiter et subiective. qz est subiectum forme qz fm magis et minus i eo recipit. et isto mō suba suscipit magis et minus. qz suba est subiectum talis forme. sed nullala suba suscipit magis et minus formaliter. qz nulla suba hz forma neqz individualis neqz specifica in eis suo variante ppter magis et minus; licet pmentator minus puenient dicat tertio de celo et mundo qz forme subales elemētoz suscipiant magis et minus.

A Suba pma est magis suba qz secunda: ut sup' dicitur fuit. qz suba suscipit magis et minus. Odm qz suba capif dupl. Uno mō fm ipm qd est. i fm lñu esse subale; et si no suscipit magis neqz minus. qz sortes fm qz sortes iam non est magis suba qz pnt. Alio mō capif pnt est a substado dica. et sic vna suba et magis suba qz alia. ut pme sube. (quia pluribz sustat qz secunde) dicunt magis sube qz secunde.

A et etiam suscipit magis et minus aliquā qualitatē ergo suba suscipit magis et minus. Ans pbaqz qz gigas est maius qz tñtatis qz est gnamus; et siliter possit probari de qualitate. Odm qz suba tñtatis suscipit maius et minus no aliter vel etiam magis et minus aduerbaliter subiective in aliquo accite. ut in qzitate aut qzitate. no tñ formaliter. qz ipsa in suo esse subali no intendit neqz remittit. Sed ptra arguit. dt phs scdo de generatoe qz ignis est magis suba qz terra. et vltioris substaria ipsualis est magis suba qz corporis. ergo suba suscipit magis et minus formaliter. Dicendū qz aliqd dici magis substaria qz aliud p dupl intelligi. Uno mō qz ipsum in se et gratia ppter nature est pfectio substaria qz aliud. et sic vna substaria est magis suba qz alia. sicut ho est magis substaria qz alius qz substia p dñnam pfectioe et formaliter. Alio modo pntelligi qz ipm sit magis substaria in eis ipsius substaria qz aliud. et sic vna suba no est magis substaria qz alia. quia substaria in suo esse substiali no suscipit magis et minus. qz eqziliter participat.

A Una substaria est pfectio alia. qz vna substaria est magis substaria qz alia. Tener pna. qz illud est magis substaria qz est pfectio substaria. Ans p3: qz spes reru habent se ut numeri. ita qz species numeri (qz est ppter quoz ynitati) semper est pfectio

predicamentoz

et sic etiam inter species eiusdem generis semp vna est pfectio alia. Odm qz vna substaria est pfectio alia pnt intelligi dupl. Uno mō in esse substaria et sic falsum est. Alio mō in natura pfectio. et sic pcedit: qz ho in natura pfectio est pfectio qz sit equo vel alius.

A Substaria general et corruptio intendit et remittit. Parz pna. qz generatio et corruptio sunt mutatioes. Iñ omni mutratio est remissio eius: qd abiecit et intensio illius qd acquirit. Odm qz generatio et corruptio capiuntur duplicit. Uno mō fm ppter rones fm qz ab alijs mortibz distinguuntur et sic no sunt in tpe. sed in nuc tgis: qz sunt mutatioes instantane ab tgis omni successione cu inter esse et no esse. inter que no est mediu. nec oportet illud qd generatur hoc mō intendi neqz remitti qd corruptio. Tilio mō pnt accipi fm qz imixte sunt alteratoe pule: sicut cu de semine alteratoe paulatim fit ho. et hoc mō sunt mutatioes successioe et intrinseco terminant ad qzitates: et non ad substarias: qz non distinguuntur essentiales ab alteratoe. et sic in generatione et corruptione est intentio et remissio fm qzitates activas et passivas alterantes materiam ad ipsius forme susceptioem.

A Una suba miscibilis est cu alia. sicut miscibilia necesse est intendi et remitti. ergo suba suscipit magis et minus. Hoc p3 de duobz elementis que adiunxit miscibilia. ut pars pmo de generatione. Minor probat. qz miscibilia in suis excellentiis no possunt se simul ppati. Odm qz elementa no miscibilia in mixto formaliter: sed solu virtualiter et eminenter in forma alterio. i. nec remanent in mixto fm suas formas subales actualiter. et si intendantur et remittantur hoc est fm suas qualitates. ex quibus resultat vna qzitas media que suscipit magis et minus. Sed pmentator dicit qz forme elementorum sunt medie inter formas accidentales et substanciales. quare bene recipiunt magis et minus. Hoc tñ inconvenienter dicit cu sit ptra Aristo telem in pleris locis. et maxime hic vbi videtur inuenire qz nulla substancia suscipit magis et minus. siue sit substaria pfecta sive imperfecta.

A Gilbertus porrianus dicit qz ronale est animalis mantius irronali. Et similiter est animantius animal planeta. sed astatum et ronale sunt substancialis. ergo substaria suscipit magis et minus. Oi cendū qz ronale no est animantius irronali fm essentiales: sed solu quo ad operationes. plementes essentiales. qz sunt plures et pfectioes: es operationes in ronali qz in irronali. qz vltra operationes qz habet irronale ho habet operationes intellectivas. Tiel dicendū qz licet vna substaria rone forme specifica sit pfectio qz alia. cu vna substaria no est pfectio altera gratia alicius. qz pfectio et intensio reperti in vna qz in alia. Ez suscepit magis et minus no habet fieri p aliquo ppter. sed p aliquo idem pmento qd pfectio et minus pfectio a pluribus participat. sicut patet in accidentibz.

A Maxime pto substancia ppter videt esse qz cum viii et idem numero sit pteriorum susceptuum est. Et in alijs qd non habebit qzqua qd pferat qzunqz no sunt substancialis

*Exe H. 8
publ. 1618*

quod cū sit vnu et idem numero susceptibili
le p̄triorū sit. velut color. qd cū sit vnum
et idē numero nō erit album et nigrū. Neqz
eadē actio et vna numero erit prava et studi
osa. Similiter autē et in alijs q̄cūnq; non
sunt substātie. Substantia vero cū vnu et
idē sit numero capax est p̄triorū. vt qdā
hō cū vnu et idē numero sit. a liqñ qdē est
albo. aliqui niger. et calid⁹ et frigidus et pra
uus et studiosus. in alijs autē nullis aliquo

tale videtur

*Dic p̄sequēter ponit sextā p̄rietate sube. Et dīni
dis in duo. p̄mo facit hoc. Sc̄do ponit vna obiectoē
et illā soluit. Sc̄do ibi. Nisi alijs forte. Quo ad p̄mū
dicit q̄ maxime p̄riū videt esse substātie q̄ ipa cū sit
alijs vnu et idē numero sit susceptiuia p̄triorū.
Et hoc probat dicens. hoc nō habebit se sic in alijs q̄
nō sit substātie q̄ vnu et idē numero manens suscep
tū sit p̄triorū. sicut color cū sit vnu et idē numero
non erit albus et nigrū: neqz eadē actio vna mutuero erit
prava et studiosa. et eadē mō est in alijs quecumq; non
sunt substātie. Substantia vno cū sit vna et eadē num
ero vel aliud vnu et idē mō capax est p̄triorū. vt
qdam hō cū sit vnu et idē mō aliqui est albo aliqui
niger. calidus aut frigidus. et prau⁹ aut studiosus: in
alijs aut nullis aliqd tale videtur.*

Querit Ut rū maxime p̄riū sit substā
tie esse susceptibile p̄triorū
p̄mū sui mutatōem. **Odīm** q̄
sic ut p̄z in textu. Est rōne. p̄baſ sic. q̄ suscipere in se con
traria subiecta quenit omni substātie pdicamentali
sol. et semp. ergo est p̄rie p̄riū sube. Vnū nulla substā
tie ex rōne substātie. phileſ suscipere p̄traria. licet aliqua
ex sua p̄p̄la forma determinet ad vnu p̄trariū. Et q̄
nulli alioꝝ pdicamentoꝝ queniat p̄baſ inductiue. q̄
nec q̄litas vna et eadē numero gmanens suscipit sine
sui mutatione p̄traria. nec q̄litas nec actio. et sic de ali
is. Repert⁹ aut bene q̄ in substātie vnu et idē num
ero gmanens p̄traria suscipiat fin sui mutatōem. sicut
vnu et idē hō in numero aliqui est albus aliqui est ni
ger. **Ost̄** tñ hic p̄siderādū q̄ (maxime) in dicta pro
prietate p̄t sumi dupliciter. Uno mō nominaliter. et sic
determinat ista dictōem (sube). vt sit sensus p̄riū est
maxim substātie. i. p̄me substātie. et tūc est p̄ria secū
do mō. q̄ quenit omni p̄me substātie: et nō soli. cu etiam
quenit secundis. Hūt tñ aliq qui dicat eam esse p̄p̄ia
p̄me sube q̄to mō. qd̄ verū est loquēdo de subiecto p̄
mo et p̄ncipali. Dic̄t̄ notans loquēdo de subiecto p̄
mo ad excludendū q̄litatē. q̄ est subiectū proximū et q̄
nō aut p̄mū. Ost̄ addit̄ vltierius (p̄ncipali). p̄ter secū
dis substātias: q̄ substātia qualitatū p̄trariū. nō in
p̄ncipali et p̄ se. sed ex p̄sequēti p̄ prius. Alio mō ca
pit̄ (maxime) aduerbiālis vt refer̄ p̄ modū definitio
nis ad. p̄riū. vt sit sensus; maxime p̄riū. i. p̄p̄ia p̄riū

est substātie. volens q̄ hec p̄rietas queniat tam p̄me
substātie q̄ secunde. et hec expōsitiō videt esse fin inten
tionem philosophi.

Asc̄do substantia nō est susceptiuia p̄triorū
vna et eadē numero manens. q̄ nō quenit ista
p̄rietas omni substātie. Ans p̄baſ. q̄ nulla se
cūda substātie est vna numero. **Odīm** q̄ illa p̄cū
la (vnu et idē numero) nō est pars p̄rietatis. sed soluz
est vna p̄dicio req̄sita ad hoc. q̄ aliqui substātia actuali
ter suscipiat in se p̄traria. **P**ro quo p̄siderandū q̄
actu suscipere p̄traria et actu mutari de p̄trario in con
trario primo quenit ipsi p̄me substātie. et solū ex co
sequenti secunde. q̄ actus et operatōes sunt singularium
sed susceptibilitas et mutabilitas. i. aptitudo ad susci
pere p̄traria et mutari de vno in alterū p̄mo quenit se
cūda substātie. et p̄ secundā substātie quenit p̄me. **S**i
cūdē corruptibile p̄ se quenit hoī. licet actu corrup
tivo quenit aliqui homini p̄ticulari. **E**t si sicut risibili
tas p̄mo quenit homini in p̄mū. et p̄ posterius ipsiſ
singularib; sed accusi ridendi p̄mo quenit particula
ribus hominib;

Monne p̄riū q̄to mō p̄mo quenit aliqui sub
jecto p̄mū: et postea individualis. sed esse suffi
ciente p̄trarioꝝ est p̄riū quarto mō. q̄ p̄mo
quenit sc̄dis substātis. **H**atior. p̄baſ p̄ sile. q̄ risibile
p̄mo quenit homini in communī et postea particularib;
hoī. **D**īnor p̄z ex dictis. **Odīm** q̄ totū argumētū
verū pludit. q̄ eē susceptibile p̄trarioꝝ noiat aptitu
dīnē. sed aptitudo suscipiendo p̄traria p̄mo quenit ge
neralissimo. et p̄sequenter p̄ media quenit p̄mis substā
tis. **S**i vno capitalis suscipit ut noiat actu. s. p̄ suscip
ere ista p̄rietas p̄mo quenit p̄mis substātis

Mangeli sunt sube. et tñ nō susceptiuia p̄triorū
sunt. q̄ nō quenit omni substātie. **Sc̄do** p̄s ante
cedentis. p̄baſ. q̄ nō sīt albi et nigrī. **Odīm**
licet angeli nō sunt susceptibiles p̄trarioꝝ sensibilium
et physicalium. sunt tñ susceptibiles p̄trarioꝝ insensibilium
et spiritualium. **O**te qñ replicat. angeli aut sunt in bo
no p̄firmati. aut in malo obstinati. et ita non p̄nt verti
de p̄trario in p̄trariū. q̄ nō sunt susceptibiles p̄trarioꝝ
spiritualium. **Odīm** q̄ angelī vt dicit Damascen⁹ relicti
sue p̄p̄ie nature incurabiles sunt de bono in malum et
eo tra. et sic suscipiunt illoꝝ p̄trarioꝝ q̄ sunt boni et ma
lum. sed nō inç̄stum sunt in bono p̄firmati vel in malo
obstinati. **O**si iterum replicet. deus est substātie. et
tñ nō suscipit in se aliq p̄traria. **Sc̄do** p̄s. p̄baſ. q̄ fin
p̄traria fit et alius. **Odīm** est intrāmutabilis
et invariabilis. **D**ic̄t̄ q̄ ista p̄rietas intelligit de suba
pdicamentib;. s. de nō est substātie pdicamentalis a
substādo dicta. vt supiū p̄baſ est

Monne et forme substātiales sunt substātie et st
militermateria. et tñ neutrī istoz suscipit con
traria. **D**e differētis et formis substātialibus
p̄z. q̄ sunt simplices. et sic non p̄nt esse subiecta p̄trario
ū. **E**t iā de materia manifestū ē. q̄ materia nō p̄rest
informari accitib;. s. **D**īna sunt accitā. **Odīm** q̄ ista
p̄rietas est. p̄p̄ia q̄to mō respectu substātie cōposita
q̄ est vleſp̄cible sed materia et forma substātialis
sunt substātie simplices. et solū reductiue p̄mū in p̄
dicamento inç̄stum p̄ncipiū reducīt ad idē pdicamen
tū cu suo principiato.

Msusceptibile p̄trarioꝝ nō cōuenit celo. q̄ non
quenit omni substātie p̄posite. Ans p̄baſ. q̄ ceſ
K ij

Questiones

lum ut dicit phus nō est susceptiuū peregrinaz. imp̄sionū: q̄ sunt calidū frigidū humidū siccū tē. **O**dīm q̄ duplicitia sunt p̄traria. q̄dam sunt actua t̄ passiva q̄ corruptione inducunt. t̄ talia nō sunt in celo. cuj̄ ipm sit incorruptibile. **A**lla sunt p̄traria fm̄ situm cuiusmodi sunt dexterū sinistrū. ante retro. sursum deorsum. t̄ talia sunt in celo. **E**tiam sunt ibi rāritas t̄ densitas saltez fm̄ diuersas p̄tes orbis. **T**ot q̄ replicat. rāritas t̄ densitas sunt p̄lāritates secundū causata ex mutua acrōe p̄lāritati p̄maz adiuvat. q̄ nō p̄t reperi in celo. **C**etera p̄na. q̄ ibi nō reperiuntur p̄traria actua t̄ passiva: **O**dīm q̄ rāritas t̄ densitas a toto genere nō causantur a p̄lāritate acrōe t̄ passivis. sed p̄t reperi in aliq̄ sūc om̄i acrōe. **P**er si arguat nō est dabilis vna pars cell q̄ p̄is fuit rara t̄ postea densa: q̄ celum fm̄ iuri mutatione nō est susceptibile p̄trarioz. **R**inde q̄ licet celum non suscipiat p̄traria fm̄ sui mutatiōnē. n̄i est aptū natū suscipe. sicut etiā dicit de igne q̄ semp est calidus t̄ nunc frigidus t̄ verū est t̄ q̄ in celo successiue p̄t esse p̄traria fm̄ locū. ut vbi sursum t̄ vbi deorsum.

Numer⁹ nō est suba sed q̄stitas. t̄ t̄ suscipit p̄traria: q̄ numer⁹ dī par vel impar. **S**imiliter actio nō est suba. t̄ t̄ suscipit p̄traria: q̄ eadē actio q̄nq̄ dī: prava t̄ q̄nq̄ studiosa. ut p̄z de eo q̄ vadit ad ecciam diuersa intentiōe. p̄mo ut oret. secundo ut furet. **O**dīm ad p̄mū. q̄ idē numer⁹ fm̄ sp̄em nō p̄t esse par t̄ impar. sed alius. sicut numer⁹ binari⁹ est par t̄ ternarius impar. t̄ specie differunt. **A**ldi aliud dividū. q̄ eadē actio in genere nature p̄t ē bona t̄ mala. ut p̄z in exemplo adducto. non t̄ in genere moris vel etiā eadē actio p̄t dici bona fm̄ qd. sciz bonitate nature: t̄ mala simpliciſc̄ malitia moris. ut p̄z de ad ulterio. q̄ inq̄stum actio est quoddā bonū. sed inq̄stū care oratione rōnis. sciz q̄ est cū nō sua: sic est maluz. **O**rcia q̄t vtrum sit aliq̄ actio moralis indifferens: sciz nec bona nec mala. **O**dīm fm̄ doctor ē sanctū q̄ actio moralis dī: eadē duplī. Vno mō fm̄ sp̄em quā h̄z ab obiecto relato ad p̄incipiū acrōiū humānu qd̄ ē rō. et sic eadē actio q̄nq̄ nec est bona nec mala. q̄ sciz obiectū nō includit. aliqd cōueniens vel discōueniens rōni. sicut p̄z in elevatōe festue. **C**elio mō fm̄ indūdū. q̄ sciz in ea p̄siderans circūstantia que sunt quasi accīta individualia: t̄ sic nulla eadem actio moralis est indifferens. inē bona nec mala. q̄ oportet q̄ quilibet individualis actus habet aliquā circūstantiaz per quā trahatur ad bonū vel malum ad minus ex parte intentionis finis.

Nuptificies non est suba sed q̄stitas. t̄ t̄ suscipit p̄traria. q̄ ista p̄prietas nō est p̄pria quā eo mō substātia. **A**ns. p̄ba q̄ suscipit in se cōtrarioz colores. ut alē. inē t̄ nigredinē. cuj̄ eadē sup̄ficies p̄mo sit alba t̄ postea nigra. **O**dīm q̄ sup̄ficies vel alia q̄stitas est susceptibilis p̄trarioz. ut subiectū immediatū t̄ quo. nō t̄ sicut p̄mū et q̄s. sicut suba vel hic loquuntur de subiecto p̄trarioz. ut p̄s dicitur est.

Missi aliq̄s forsitan instet dicens orōem t̄ visum bñdī esse. eadē em̄ orō t̄ idē visus verūz t̄ falsum esse videſ. **C**eluti si vera sic

predicamentoz

orō sedere aliquē. surgente eo falsa erit. **S**i milit̄ aut̄ t̄ de visu. si q̄s em̄ vere putet sede re aliquē. surgente eo falsuž videſ ei cūdem bñ. i de eo visum. **S**ed si q̄s hoc suscipiat t̄ mō differt. nā ea (q̄ in substātiaſ ſt) ipsa mutata susceptibilis sunt p̄trarioz. frigidū em̄ ex calido factū mutatū est. alterū em̄ factū est t̄ nigra ex albo t̄ studiosum ex p̄mo. **S**imiliter aut̄ t̄ in alijs vñūq̄s mutatōem ſuſcipiēs ūsusceptibile cōtrarioz. **O**ratio aut̄ t̄ opinio ipsa q̄dez oīno ūmobilia p̄seuerat cū v̄o res mouet p̄trariū circa cā ſit. **O**ratio nāq̄ ūmaneat eadē. eo q̄ ſedeat aliq̄s. cum v̄o res mota ſit. aliq̄n q̄dez vera. aliq̄n q̄dez falsa ſit. **S**imiliter aut̄ t̄ in opinione. quapropter ſolūmō proprium eft ūſtātie q̄ fm̄ ſuſcipiēt ūſtātie ūsusceptibilis p̄trarioz ſit. **S**i q̄s aut̄ hoc recipiat opinionem t̄ orōem dicens ūsusceptibilis eſſe p̄trarioz nō eſſe verū hoc. orō nāq̄ t̄ opinio nō in eo q̄ ipa aliqd recipiant p̄trarioz ūsusceptibilis cē dicūtur. ſed in eo q̄ circa alterū aliq̄ paſſio facta ſit. **N**am eo q̄ res eft aut nō eft in eo orō vera vel falsa dicūtur. nō in eo q̄ ipa ūsusceptibilis eſſe p̄trarioz. **S**implē em̄ a nuſlo loco neq̄ oratio mouetur neq̄ opinio. q̄ p̄prietatē ūsusceptibilis ūtrarioz. cū nulla in eis paſſio facta ſit. **V**erū ūſtātie in eo q̄ ipsa p̄traria ūſcipiat. in hoc p̄trariū ūsusceptibilis eē dī. languorē em̄ t̄ ūſtātie ūſcipit t̄ candorem t̄ nigredinē. t̄ vñū quodq̄z alii ūſcipiendo p̄trarioz dī ūsusceptibilis eſſe. **Q**uare p̄prietatē ūsusceptibilē eſſe p̄trarioz. **E**t de ūſtātie hec q̄dem dicta ſunt

Arestotelis ad tractatus Folio lvii.

Nic p̄t̄ ph̄s mouet instantiā p̄tra dictā p̄nieta tem. et dūc̄t̄ in duo. quia p̄mo ponit instantiā. sc̄do soluit eam. ibi (Hed si q̄s) Quo ad p̄mū dicit. q̄ for san q̄s instaret p̄tra pdicta dicens orōnē t̄ visum. i. opinione esse binari. i. susceptiua p̄trarioz. cum t̄ pre dicta nō sint sube. Q̄ sint susceptiua p̄trarioz pat̄z q̄ cadē orō t̄ idem visus sive opinio videtur esse suc celiue vera t̄ falsa. ut ista orō sortes sedet. ipso sedēre est vera. ipso aut̄ surgente est falsa. Et s̄l̄r dōm est de opinione quā quis habet de ista orōnē. q̄ si vere putet sive opinetur aliquę sedere. surgente eo falso videat ei eundē halebit de eo visum. Hanc instantiā soluit ph̄s dupl̄r. P̄mo p̄ distinctionē. ibi (Hed si q̄s) di cens (si quis hoc suscipiat). i. si q̄s hoc considerer (quō substāria cit susceptibl̄ p̄trarioz. t̄ quo orō t̄ opinio. si ille videbit q̄ nō fm̄ eundē modūm suscipiat p̄tra ria fm̄ que substāria. q̄ ea que in substātis sunt). i. ip se substāria (suscipiat p̄traria murara). i. fm̄ sui mutatiōnē (sicut q̄n̄ frigidū factū calidū mutatū est. q̄z è al rum sacram). S̄l̄r nigrum factū ex albo mutatū est. et studiolum ex prauo. S̄l̄r t̄ in alijs vñiquodq̄s sus ceptiū p̄trarioz est susceptiū mutationē. Hoc aut̄ t̄ opinio manet immutabilitia. sed cum res mutatur fit p̄trariū circa orōnē. Hoc est veritas t̄ falsitas orōnē mutant ad mutationē rei per orōnē significare. Et s̄l̄r dōm est de opinione. t̄ ḡsolum p̄mū est substāria q̄ fm̄ sui mutationē susceptibl̄ sit p̄trarioz. Tunc ibi (Si q̄s aut̄) sc̄do soluit instantiā p̄ interemptionē dices. Si q̄s ex hoc recipiat idem colideret illud q̄d dōm est. ille nō dicit. h̄ esse verum. q̄ orō et opinio sunt susceptibilis p̄trarioz. Nō enī orō t̄ opiniō in eo q̄ aliquid recipiat vera vel falsa dicunt. sed in eo q̄ circa aliter aliquid passio. i. mutatio. fā sit. Quia ab eo q̄ res est vel nō est orō dicit vera vel falsa. t̄ non in eo q̄ ipsa susceptibilis p̄trarioz. Similē enī a nullo neḡ orō mouetur neḡ opino. q̄re ne erunt susceptibili lia p̄trarioz. cum nulla in eis passio facta sit. Substāria h̄o susceptibilis est p̄trarioz in eo q̄ ipsa suscipiat p̄traria. q̄z aīal est substāria t̄ suscipit languore t̄ sanitatē. candore. i. albedine t̄ nigredine. t̄ vñiquodq̄s talium suscipiendo talia dī. esse susceptiū p̄trarioz. Epilogat finalit̄ dices q̄re p̄mū sit sube cum s̄i vñi t̄ idē numero fm̄ sui mutationē è susceptibile p̄trarioz.

Querit Ut̄rū ex rei mutationē mutetur veritas t̄ falsitas q̄ sunt in orō. Dōm q̄ sic. quia ex mutationē cause in esse t̄ p̄seruari leqt̄ur mutationē effect. I. res fm̄ q̄ existit aut̄ semp̄ata est existere sic est causa veritatis aut̄ falsitatis. q̄ ad mutationē ipsius leqt̄ur mutatio veritatis t̄ falsitatis. H̄o. pbatur ex teretu. q̄a dicit. V̄o eo q̄ res est vel nō est orō dicit vera vel falsa. q̄d patet in hac orōne sortes sedet. q̄z q̄n̄ hec ē vera vel falsa circa sedere est trāmutatio. verū est tamē q̄ esse rei fm̄ q̄ existit nō est causa prima veritatis. sed remota t̄ fundamentalis. q̄a veritas immediate causat a p̄formitatem vñ h̄itudine rei significare p̄ subjectū ad rem significatā per pdicatu. Sc̄do. pbatur. q̄a nullo currere hec est falsa aliquid currat. t̄ aliquo currēte ip̄sa est vera. sed illa mutatio nō est in re cocepta neq̄ in orōne. Ḡerit in re ad extra. Nō in re p̄cepta. q̄a currere idē significat q̄n̄ cursus est t̄ q̄n̄ nō est. cū reo nō signifi catur ve existit. sed ve intelligit p̄ sp̄m̄ intelligibile.

S̄l̄r Illud nō mutatur ad mutationē alteri quod semp̄ vno mō se h̄z. sed orō in significādo semp̄ vno mō se h̄z. sive res sit sive nō sit. ergo nō mutatur ad mutationē rei. Dōm. pbatur. q̄a hec p̄positio sortes sedet sive significat sorte sedere sive sedeat sive non sedear. t̄ q̄ plus est sive sortes sit sive nō sit. orō semp̄ significat illud quod accepit in p̄ma eius in stūtione. Dōm q̄ p̄positio accipit dupl̄r. vno mō vt est absolute signū rei significare p̄ ipsaz. t̄ sic nō mutatur ad mutationē rei fm̄ q̄ existit extra intellectum. Alio mō capitū vt est signū rei significare vel cōcepte p̄ intellectu p̄ adequationē rei extra intellectū. t̄ sic non habet se vno mō. sed mutatur in veritate t̄ falsitate ad rei mutationē. Q̄ isto p̄tz. q̄ veritas nō est ac cīdens inherēt p̄pōm̄ q̄ tūne vera nō fuerit falsa sine sive mutationē. sed p̄ponēs dicunt vere solum significatiōne. q̄a sunt signa veritatis. sicut in simili vrina dī. s̄ar. q̄ est signū sanitatis.

S̄l̄r Omne signū est verū q̄n̄ sic significat sicut ē institū ad significādū. sed orō semp̄ significat sicut ē instituta ad significādū. ergo semp̄ significat verū sive res mutetur sive nō. Major p̄tz q̄ verū signū est q̄ vere t̄ recte significat id q̄d h̄z significare. t̄ in hoc nō fallit. Dōm. pbatur. q̄a hec p̄ sortes sedet instituta ē ad significādū sorte sedere. t̄ h̄z semp̄ significat sive sedeat sive nō sedear. Dōm q̄ ē duplex veritas. s̄. p̄rie entitatis. t̄ sic p̄pō est verū signū q̄n̄ significat illud ad q̄d instituta est. Illa est veritas p̄formitatis seu adeptionis. t̄ sic p̄pō non dī vera q̄n̄ significat sicut imposta ē ad significandū. sed tūc est vera quādō significat sicut est in re. t̄ falsa q̄n̄ significat sicut non est in re.

Querit Ut̄rū ex rei mutationē mutetur veritas t̄ ob lecto intellectu vel in ipso intellectu. Dōm q̄ veritas potest tripl̄r accipi. Uno mō materialit̄ p̄ entitate vñiuscu iusq̄ rei fm̄ q̄ dicimus illud esse de veritate rei q̄d est de eius entitate t̄ q̄d ditare. t̄ illa ē fundamenū veritatis formalis t̄ est in re. Alio mō capiū significatiōne p̄ representatiōne veritatis. t̄ illo mō p̄pō sive scrip̄a sive dicta est vera vel falsa. q̄a est signū veritatis formalis. Tercio mō capitū formalit̄ p̄ conformitate rei fm̄ id quod est ad illud q̄d dī ea intelligit intellectu enūciatiōne. vt cum dī affirmatiōne hō est aīal. vel negatiōne hō nō est aīinus. ibi formalis veritas. t̄ loq̄ndo de veritate h̄tercī mō ipsa est subjectū in obiecto intellectu enūciatiū. t̄ nō in ipso intellectu. Q̄d sic pbatur q̄z illud est verū formalis quod corriđet ei q̄d est verū representatiōne. sed obiectū intellectu enūciatiū corriđet p̄pō q̄ est vera representatiōne. q̄ veritas formalis est in obiecto intellectu. Dōm. pbatur. q̄a p̄pō inmediate est signū rei p̄cepte. p̄t̄ adēq̄t̄re rei ad extra. Sez cūdo. pbatur idē. q̄z q̄d dicit p̄pōt̄onē pdicatiū cū subjectū ē esse q̄d dicit veritate formalis fm̄ p̄bī sex̄to metaph. t̄ in sc̄do p̄heremias. h̄z tale ē est in obiecto intellectu enūciatiū. q̄t̄ veritas. Dōm. pbaf. q̄z tale ē nihil aliud dt̄ nūl̄ vñitare pdicari cū subiecto cītū ad affirmatoz. vñ diuerſitatem cītū ad negatoz.

Notandū Obiectū intellectu fm̄ oes eius opatōes p̄equi tur alij accentia q̄i plū de noiant. t̄ subiecte sibi inherēt. q̄z in obiecto intellectu

Questiones

simplicis sunt vle singulare et silia. sed in obiecto intellectus enunciati sunt oppositio contradictionis veritas et falsitas. Et in obiecto intellectus discursus sunt antecedentes sequentes syllogismi et similia. Ex quo patet quod veritas differenter est in propone in intellectu et in obiecto intellectus. quia est in propone sicut in signo. sed est in obiecto intellectus ut in subiecto. et est in ipso intellectu quantum ad secundum eius operationem sicut in cognoscente. quia veritas est conformitas vel adequatio rei (que est in intellectu) ad rem que est extra intellectum. sed illam conformitatem solum cognoscit intellectus in secunda eius operatione.

Aleritas et falsitas cognoscuntur ab intellectu. sunt subiectae in intellectu. Teneret prima. quia cognitionis fit sicut cognitum est cognoscere. Et affirmatur. quia secundum phisico sexto metaphysica. verum et falsum non sunt in rebus sed in intellectu. **D**icitur ad primum. quod cognitionis fit secundum quod cognitum est in cognoscere obiectus per suam speciem representante que est propria similitudo rei cognitae. et non subiectae nisi intellectus intelligenter suum actum qui est subiectum in ipso. **A**d alium dicitur quod intellectus per se possumus sufficere accipitur duplex. Uno modo per anima vel potentiam intellectu. et sic verum et falsum sunt in intellectu sicut in cognoscere. Alio modo capititur per obiecto intellectus. et sic verum et falsum sunt in intellectu subiectu. et causans ex adeptione rerum et intellectuum. et res extra intellectum et res intellectu. Est tamen verum. quod aliqui ponunt veritatem est in intellectu primo modo formaliter et subiectu. et in re causa littera non qualitercum accepta. sed in re abstracta per actum intellectus agentis. quia ponunt quod omnes causas suas habeant apud intellectum. Sed hoc non potest stare cum. quia intellectus non est formaliter verus. cum etiam quia res extra intellectus nihil faceret ad veritatem. quod manifeste est contra phisicum.

Abi eo quod res est vel non est oritur dicunt vera vel falsa. ut dicit in texu. et loquitur ibidem de re extra intellectum. ut per exempla. ergo veritas magis est in rebus ad extra quam in rebus intellectus. **D**icendum est. Doctor sanctus. quod licet veritas intellectus nostrorum a re ad extra causeretur. non tam opotest quod in re per prius inueniatur ratione veritatis sicut nec in medicina prius inueniatur ratione sanitatis quam in animali. virtus enim medicina non sanitas eius causat sanitatem cum non sit agens in mundo. Et si licet rei non veritas eius causat veritatem intellectus. et in re intellectus. **C**uius dicit. quod opinio et oritur vera est ex eo quod res est. non ex eo quod res vera est. Sunt tamen aliqui (ut Decanniste) qui dicunt veritatem esse in re ad extra. non quod denotatur sed ydopatice. quia ponunt quod non sit accidentes. sed met ipsa res vera. quod omnino irrationabiliter dicunt.

Allume denominatio est in subiecto quod denotatur. sed veritas denominatio propter vocalē ergo est in proprie vocali ut in subiecto. **M**inor probatur. quia illa propositio homo est animal denominatur vera. **D**icitur quod duplex est denominatio. quia aliquid est denominatio formaliter et denotatione intrinseca. et aliud est in eo quod denominatur. Aliud est denominatio significativa et extrinseca. et tale non opotest esse in eo quod denotatur. et hoc modo veritas denominatur propter quod propositio est signum veritatis. et est veritas in propone sicut signum in signante.

predicamentorum

Quantitatis aliud continuū aliud discretū. Et aliud quidem ex hancibz positione ad se invenit suis propriis cōstat. aliud autem ex non hancibz positione. **C**onstat est capitulo tertium. in quo pbs determinat de predicamento quantitatis. Et dividitur in duas partes principales. In prima determinat de quantitate quo ad eius entia. In secunda determinat de ea quantum ad eius accidens. Ibi. **A**mplius autem. Prima pars principalis subdividitur in duas. quod primo dividitur quantitatate. scilicet declarat membrum ibi. **E**sistunt discretū. Quo ad primū ponit duas divisiones. prima est Quantitatis aliud secundum aliud discretum. et quantitas dividitur in secundum et discretum quantitatem. Secunda divisione est Quantitatis aliud post aliud ex primis positione ad se invenit hancibz. et aliud ex primis non hancibz positione. scilicet in continuo.

Quartus est. quod primo ordine ponatur primū inter predicamenta acciditum. **D**icitur quod sic propter plures rationes. Prima est. quia quantitas inter cetera accidens immediata inheret subiecto materiali. quod sic per se est mobilis ad aliquam formam accidens. taliter nisi per quantitatem. cum secundum phisico nihil mouetur nisi quantum. quod ipsum procedere oportet alia accidens. Secunda ratio est. quia quantitas est similitudine subiecto substantiā dicta in hoc. quia sicut illa est subiectum quod oportet accidens ita ipsa est subiectum quo erundet. ergo immediate oportet subiectum. **S**ecunda subiecta ponuntur in pluribus proportionatim cum quantitate quam cum aliis. quia sicut subiectum nihil est proportionatum ita sicut quantitas et subiecta non minus sicut subiecta. Tercia ratio est. quod omnes formae accidentales numerantur et dividuntur per materie divisionem. sed materia solum est potentia divisibilis. actus vero autem dividitur per quantitatem.

Andaliquid est maxime accidentaliter et minime entitatis. quod in ordine predicamentorum acciditum deberet esse primū. **D**icitur quod propter illam causam ad aliquid utrumque procederet quantitate nisi rationes predicere et aliae obstat. quia quantitas est predicamentum absolutum ad aliquid vero est respectum. sed ab solutum a toto genere est ante respectum. **E**t quod dicitur. qualitas sequitur subiectum grā formae. ergo deberet procedere quantitatē. que primo inheret materia. Teneret prima. quia forma dignior est materia. **D**icitur quod perfectionis forma procedit materia. sed ordine generationis ex altera materia procedit forma. **S**ecunda qualitas grā multarū. sicut inest substantiae mediante quantitatē. ideo ponuntur eam sequitur. sed ipsa prima inheret materia inter formas accidentiales presupposita in propositione materiae cuius forma substantialis. quod propositione secunda presupponit primū. **E**t sic dicitur doctor. scilicet in quaestione loco ubi dicitur. quod quantitas dimidiatua primo inheret materia. et per hoc intitur ostendere quod Deus non sit propius ex materia et forma.

Querit. Utrum quantitas sit genus unum. ab omnibus aliis distinctum. **D**icendum quod sic. **E**t primo probatur quod sit genus. quod predicatur de pluribus specie diversis in quodlibet. scilicet de quantitate secundum et discretam. quod questione de utroque eorum quid sit. ponuntur indecussatio. **E**t est generalissimum quod non habet genus supponens super se. nihil enim de eo predicatur in quid. **S**ed etiam probatur quod sit genus unum. quod est unum coem-

Arestotelis ^{Eadī} tractatus **Folio lviii**

roem dicis de omnibus suis speciebus. que ratio vel est ratione
mensure vel ratione diuisibilatatis in presencia eiusdem rationis. si
diuisibilitate prime rationis varians species quantitatis. ut infra
patebit. sed secunda ratione videtur magis essentialem quantitatis. si
quae attributus ratione generis. quare etiam per hanc rationem meta
physice notificatur quantum per diuisibile. cum dicit Quantum
est quod est diuisibile in ea quod insunt. quorum singula natura
est esse hoc aliquid. Etiam qualitas primaria et discreta non
diffiniunt hic per mensuram rationem. sed per hoc quod pres
copulant et. igitur de corpore essentia est esse primitiva. Per
ratio pbarum quod sit predicamentum ab aliis distinctum. quod per
distinctum modum predictum de prima substantia. qui est per
dicari in quantum generalis captum.

Sequitur quod non dicit aliquia unam naturam equaliter per principia sua speciebus, sed non est genus. **O**olequentia pbarur, quia omne genus debet dicere unam naturam equaliter a suis speciebus principiata, cum de eis uniuoce predicateatur. **A**ns priz, quia discretum causalitatis divisionem continet, sed quicquid pertinet causa et causato, prius pertinet causa quam causato, ut de commentatore secundo metaphysice. **P**otest confirmatur, quia illa una natura videtur esse ratione mensura quam inequaliter pertinet ratione et discreto. **D**ominum ad prium quod quicquid pertinet causa ut causa est, et causato ut causatus est, hoc propter pertinet causa quam causato. **S**ed quod natura non dividitur de ratione et discreto fini quam habent se in ratione causa et causati, sed fini quod habent se in ratione speciebus, equaliter suum genus principium. **E**t ad confirmationem dominum quod natura capitur duplicitate. **I**lio modo in ratione generis generalissimi, et sic ratione eius essentia est indubilitas, et equaliter principiat a sua speciebus. **I**lio modo capitur natura ut est retractata ad suas species, et sic ratione mensura videtur sibi aliquiter conuenire, quare Aristoteles postea probat orationem esse qualitatem, quia est mensura, et hoc modo sicut una species prior est alia, sic etiam ratione mensura prius potest pertinere vni quam alteri. **I**n illa mensura maxime, prius est principio numeri, quod est unum, et ab illo derivatur ratione mensura ad numerum, et deinde ad continua.

Nullum genus pdicatur denotatiue de suis
speciebus fm p̄m scđo thopicoꝝ. sed quātitas
denotatiue pdicatur de suis speciebus. q̄ non est
genus. **V**inoꝝ pbatur dicēdo linea est quāta. numer
us est quātus. **O**dm fm aliqꝝ. q̄ maior est vera in
omni alio genere a q̄stitate. ⁊ nō de illa specialit. q̄ q̄n
titas nō tñ est p̄ncipium mensure vel diuisionis alij
sed etiā sibi. ⁊ ideo se denomiuat ⁊ suas sp̄es. qđ nō est
verum de alijs. **S**cđo dicendū q̄ linea capitur dupl'r
Enō mō absolute ⁊ in abstracto. ⁊ sic quātitas nō p̄
dicatur de ea denotatiue. sed in qđ ⁊ vniuoce Alio
capitur p̄cretiu. vt est in materia. ⁊ sic quātitas etiā
p̄cretiu sumpta denotatiue de ea pdicatur. nec estim
rum p̄cretū generis pdicari denotatiue de concreto
sp̄ei. vt p̄z dicenda album est coloratiū

A In quolibet pdicamento vel genere datur esse
vnus minimu[m] quod est mensura alioz. sed in
q[ua]ntitate no[n] est vnum p[er] minima. Is duo
sunt vnitatis et punctus. ergo quantitas no[n] est pdicamen-
tum. **D**atio est phi decimo metaphysice. **D**icitur du-
pliciter. primo q[ui] vnitatis et puncti sunt duo minima re-
spectu speciei q[ua]ntitatis. non tamen respectu generis q[ua]-
ntitatis. q[ui] sic minimu[m] formale (quod est metrum et me-
nura alioz in hoc genere) est essentia quantitatis. p[er] cuius

ijs replicationē causant omnes spēs istius generis.
Secundo dicendū ēt hocum. q̄ licet sunt duo pri-
ma et minima in genere entitatis. tamē ibi est tñ vñ
primum et minimum quod est mensura alioꝝ. punct⁹ ēt
non est mensura continuū. quia tunc aliquiens sumpt⁹
redderet continuū. et esset continuū positum ex indis-
tinctibꝫ. sed vnum essentialiter est mensura numeri. et
vnum applicatū aliqui parti continuū est mensura con-
tinui. ut dicit decimo metaphysice. et sic est tñ vna me-
sura in hoc genere

Allum generalissimum detet habere aliqd ante se. sed qntitas haber aliqd ante se. g. 2c. **D**i noz. pbatur qd haber ante se subam. **O**t pfr matur. qd etia haber ante se sua pncipia. **D**om qd et qntitas habeat aliqd ante se in genere cause efficie nis. no tamē in genere cause formaliter. **E**t ergo soler dici q qntitas haber aliqd ante se. sed non sup se. **A**d pfrimationē dicendū. q qntitas haber ante se sua pncipia materialiter. sed no formaliter

Sicut genus predicamentale et accidentale detinet
habere unum denominatum. sed qualitas habet
duo denotativa. ergo non est unum genus. **D**icitur
propter hoc quia habet quantum et quotum. **O**mnis
qualitas in genere habet unum denominatum in ges-
tione. scilicet quantum generaliter captum. et continet sub se duo
denotativa. scilicet quantitatis discrete quod est quotum. et cotti-
nue cui non est nomine impositum. sed utrum generali lo-
co specialis pre regulam thopicanam

Sumus generis est tunc una diuisio prima p
duas diuisas, sed qualitas diuidit eque primo du-
plicia diuisione, ergo non est genus unum. **D**al-
ior probatur per Aristotelem primum thopicoz, qd si positi
sunt diversae differetiae (vt coloris in voce et in corpore)
ipm est equocum. **E**t p Boetii in libro diuisionum dicet
qd omnis diuisio generis est per duas differetias. **M**i-
nor probatur per pthm supius in textu, qui ponit duas
diuisiones, quaz neutra est subdiuisio altera. **D**ic-
endum qd duplex est diuisio. **U**na est diuisio per differen-
tias formales, pstitutae spem, et illa una generis
est tunc una. **A**lia est diuisio per differetias materiales
et illam etiam poteat genus habere ultra primam, sicut cor-
pus in genere substancie pter diuisione eius formale
in animatu et in inanimatu poteat diuidi in corrupti-
bile et in incorruptibile, et sic est in positivo, quia prima di-
uisio onticatis est formalis, et secunda est materialis.

Unus quicquid est in ratione, & rectu in materiali
Quicquid ne predicatur de generibz & speciebz
alioz predicamētoꝝ ergo videtur q̄ no fit pre-
dicamentū ab alijs distinctū An̄s p̄butur qz
actio dicit̄ quanta & albedo dicit̄ magna **D**om qz
actio dicit̄ quanta p accidens, & silt albedo dicit̄ mag-
na p accidēs & nō per se. quare adhuc remanet p̄dica-
mentū distinctū, quia nō predicat de alijs esentialit̄.
vt inferius magis declarabit.

Querit Utrum quantitas puenieter notificetur a logico prius diuisione
q̄ diffinitione. **H**om q̄ sic pp
ter tres causas. **P**rima est. q̄a logicus considerat quā
titatem sub rōne mensurę. que non eodē modo conve
nit cōtinuo & discreto. neq̄ eq̄liter s̄ analogie ut p̄ius
dēm est. in equiuocis autē & analogis diuisio p̄cedit
diffinitionē. **S**ecunda causa est. q̄a quātitas est genus
generalissimum. & sic nihil b̄z supra se q̄ notificari posset

Questiones

quidditatue, nec posset describi p actum mensurati subam, cum ille non egliter pueniat qtitati ptime et discrete. Tercia cū qz notificatio qtitatis in coi facil lme habet ex notificatioē qtitatis ptime et discrete.

Dicit si qratur, quare logicus piderat qtitatē sub rōne mensure. Dōm q ideo, qd logicus piderat pdicamenta, p referunt ad dīcī et pdicārī, sed mod⁹ de nominādī et pdicāndī qtitatis de subiecto inest libi rōne mensure, qd quā habet habitudinē ad subiectū. g.

Notandum

Dicit pbs notificat qtitatis pma est. Quātatis aliud ptime aliud discretū, vt clare p̄z in exēplis teretus. Et pōt⁹ dicit qtitatis in singulari numero qd quantitatē in pli numero. Tum pmo ad designādū vniuersitatis istius pdicamentū. Tum scđ ad designāndū qd ista est diuisio generis in suas spēs, qd ponēt in singulari numero. Et subiungit (aliud) ad designāndū diversitatē essentiale inter quantitatē conti nūā et discretā. Nec est ista diuisio incōgrua, qd ly aliud relatiūne neutrī generi, non refert ans exp̄ssum, sed subintellecerū, scz genus subalternum. vt sit sensus, quātatis aliud genus subalternū est cōtinū, et aliud discretū. Secunda diuisio est qtitatis aliud ē exp̄ibus positione ad inuitē h̄ib⁹, aliud vero ex nō h̄ib⁹ po sitione ad inuitē. Ex pmo, vt linea sup̄ficies corpus et loc⁹. Ex secūdī, vt temp⁹ numer⁹ et orōes. Et pbs non declarat mēbra hui⁹ secūdī diuisiois anteō sub diuidat mēbra prime diuisiois ideo, qd habere positiōne in pribus accidit qtitati cōtinue quo ad aliq̄ suas spēs, et quo ad aliquas nō. Et nō habere positiōne in ptime sive in pribus nō quenit quātitati discre te. Gopportuit quātitatē ptime et discretā in suas spēs subindicare, et postea mēbra alteri⁹ diuisiois declarare.

Sed omne vniuocū prius est diffiniendū qd diui nūdū, ergo quātatis pmo male diuidit. Di cendū qd logicus piderat quātitatē sub rōne mensure, et sub tali pideratioē nō est vniuocū, sed ana logam. Vel dōm qd ans est verū, qd illud vniuocū magis notificat diuisioē qd diuisioē, g. Et si dicas, q titas diffinit, ergo a simili videt q titas possit diffi nū, qd ambo sunt generalissima. Dōm qd no est simile qd titas habet vnu modū denominādi ptime sub stantia, qd denoīat eam simplē qlem, et p illū modū notificari potest, qd titas vero ad inūus p̄m ptime vnu loquēdī nō habet vnu modū denoīandi, sed de nominat subam quantā vel quorā. Et vero qtitati capiatur vt est denoīatiū a qtitare, qd est cōe genus ad quātitatē ptime et discretā, sic possit p ipsū quātitas in genere generalissimo diffiniri hoc mō. Quātitas est p̄m quā quanti esse dicuntur.

Sed cōtra primā diuisione. Discretū est p̄us conti nuo, g. in diuisione male postponit. Ans, pbs qd p̄cipiū quātitatis discretū (qd est vnu) p̄cipiū et simplicē est punc̄to, qd est p̄cipiū ptime. In cui⁹ signū ro mensure p̄us puenit discretū, et deī cōtinuis. Et psumatur, qd in execūtioē discretū p̄cedit ptime. Dōm qd inter quātitatē discretā et cōtinuum est duplex ordo. Unus ē ordo notioritatis, qd ad nos, et sic ptime p̄cedit discretū, qd capiēdū vnuq̄ finē p̄ficiū et materiale qd habet in re, qd est in no

predicamentoꝝ

bis magis notū. sic quātitas discreta causalē qtitatis ptime. Illus est ordo notioritatis quo ad naturā, et sic ecōtra discretū est ante ptime, qd resoluēdo p̄ in tellectū vtrāq̄ qtitatē in sua p̄ncipia quātitas discreta simplicē et p̄o inuenit ex simplicitate et prioritate sui p̄ncipiū. Ad confirmationē dōm, qd pbs iō variat suū ordinē vt inveniat q spēs coequētūt sub suo ges nere, et non refert q illaz alteri pponit.

Sed p̄bus quinto metaphysice diuidit qtitatē in magnitudinē et multitudinē, ergo inconuenienter videt hic diuidi in ptime et discretā. Et cēndū qd illa diuisio qnto metap̄b. silt est huic que h̄ ponit in pdicamentis. qd si multitudō capias nō in coi s, ut ex diuisioē ptime sive magnitudis causata sic idē i re dicit ptime et discretū cū magnitudine et multitudine. Unitas et pūctus videntur esse de genere qtitatis, et tñ non sunt qtitatis ptime vel discretā.

Sed ap̄s pbaſ, qd non habet p̄s. Dōm qd vnitatis et pūctū sunt de genere qtitatis reductiū, si cut p̄ncipiū adeq̄um reduci ad gen⁹ sui p̄ncipiati, qd vnitatis est p̄ncipiū discreti, et pūctus est p̄m ptime.

Est autē discretea quātitas vt numer⁹ et orō: ptime vero vt linea sup̄ficies corpus. Ampli⁹ at p̄ter hec loc⁹ et tēpus partū em̄ numeri null⁹ est termin⁹ cōis, ad quē copules p̄ticulas eius, ut qnqz et qnqz cum sint ad decē p̄ticule ad nul lū terminū copulan̄ cōem, s̄z semper discretea sunt, s̄z et tria et septē ad nullum terminū p̄ticulaꝝ copulan̄, sed sp̄ discretea sunt et separata: Quapropter numerus quidē discreteoꝝ est, silt aut et orō discreteoꝝ est: qd etiam quātitas orō est manifestum ē. Densuraꝝ em̄ syllaba lōga et brevis. Dico autē orōem cum voce platā, ad nullum em̄ terminū cōem p̄ticule eius copulan̄, nō em̄ est cōis termin⁹ ad quē syllabe copulent, s̄z vnaqz diuisa ē s̄m seip̄sam. Inīta p̄p̄bs declarat pdictas diuisiois, et diuidit in duo, pmo facit hoc declarādo mēbra pme diuisiois, scđo declarat mēbra scđo diuisiois, ibi (Em̄ plus alia) Prima in duo, qd pmo ostēdit qd sit quātitas discretea, scđo ostēdit qd sit quātitas ptime, ibi (Linea p̄o) Quo ad p̄m dicit sic, qtitatis discretea est vt numer⁹ et orō, sed qtitatis ptime est vt linea sup̄ficies corp⁹. Ampli⁹ aut p̄ter hec locus et temp⁹ sunt qtitates ptime. Qd aut numer⁹ sit qtitatis discretea sic p̄bat, qd nullus ē termin⁹ cōis ptime numeri, ut qnqz et qnqz (qslim p̄ticule ad decē) ad nullum terminū cōmune copulan̄, sed et tria et septē non copulan̄ ad aliq̄ terminū cōem, sed sp̄ discretea sunt et separata, qd propter numer⁹ est sp̄ discreteoꝝ, silt aut et orō discreteoꝝ est.

Arestotelis

tractatus

Folio lxx

Id est discreta quantitas. **Q** uia autem ordo sit quantitas manifestum est. quia syllaba longa et brevis mensuraf in oratione sunt breve et longa. Et istud intelligit de oratione vocaliter. **P**lata in qua vma syllaba. s. longa habet duo tpa. i. duas motus platiotis. **A**lia vero syllaba. s. breve habet unam motum. vel unum tempus in quo perficitur. **Q** uia autem ordo sit quantitas discrete. pbat. quia illius orationis pres ad nullum terminum coegerit copulantur. quia non est terminus cuius ad quod copulentur syllabae. sed unaquae syllaba finis soni sui distincta est ab altera.

Queritur Utrum numerus et ordo sint quantitates

Dominus quod sic. et quae sunt quantitates
probatur primo de numero. quia illud est quantitas quo mensura
rante formaliter redditur et certificatur quantitas aliquo.
vel alicuius. sed numerus est hominis. igitur. **D**aior per hoc quod
mensura est ratio quantitatis. **D**ominus probat. quod non
denario accipit et certificatur numerus decem homini vel
camini. **O**rtius omnes se diuisibile in ea quae insunt. **Queritur**
quodlibet naturae esse vna materia. est quantitas. sed nu
merus est hominis. igitur. **D**aior per hoc quod per definitionem quanti
tatis. **P**rimo probat. quod omnes possunt quae sunt quantitates in ea
ex quibus ponuntur. sed omnes numeri ponuntur in unitatibus. **G**eneris numerus est diuisibilis in unitates. quae quilibet naturae
est esse vna natura. **E**t quoadmodum dicitur est de numero
ro. ita sicut dicitur est de orde. purus stat sub aggregatioe so
no et vocis platiote. quod omnes mensurantur sive sub
iecti est quantitas. sed ordo est hominis. igitur. **D**aior est nota
ex passione quantitatis. quod est esse mensuratum substantiae.
Dominus probat. quod orde mensuratur vox. quod est subiectum in
mediatu. **S**ecundo probat in textu quae sunt quantitates dis
crete per abnegationem unitarum. quod secundum est cum per
res copulantur ad aliquem terminum coegerit. qui sit finis pri
pedientis. et principium sequentis. ergo per oppositum quantitas
illa cuius per res copulantur ad aliquem terminum coegerit. **S**ed
permanet ab inuicem discrete est quantitas discrete. **S**ed
sic est de numero et orde ut superius probatum est. **G**eneris quanti
tates discrete. **T**ertio probat quae sunt quantitates discrete
distincte. quod numerus causat ex reiteratione unitus et eiusdem
indivisibilis quod est unitas. sed in oratione non est unum indis
visibile. ex cuius reiteratione causa tota orationis quantitas.
sed sunt multa idivisibilia finis soni litterarum. **A**llia dicitur
est. quia numerus causat ex divisione secundum permanenter. et
ob hoc idivisibilitate ex quo aggregatio ordinata caus
atur numerus. **S**ecundum permanenter. sed ordo causat ex divisione
secundum successum. et tamen vel mox mensurantur platiotem
vocis. **E**x isto sequitur terciam dicitur. quod numerus est multi
tudo discreta permanenter. ordo vero est multitudo di
sciplinae subiungit secundum. quare dicitur postea
Quod semel dominum est amplius resumere non debet.

Multo domini et boni sunt numeri. et tamen non sunt
quantitates. quod numerus non est quantitas. **E**t pro
matur. quod numerus est trascendens. quod non est species
quantitatis. **C**onsequenter est manifesta. sed auctor probat
quod numerus est multitudo ex unitatibus aggregata. sed
vnu est trascendens quia pertinet cum ente. Et numerus
domini ad ipsum. quod numerus accipit duplex. **V**ero mo
dum numero formaliter quo formaliter numeramus. ut cum di
cimus unum duo tria quatuor et cetera. sic est species quantitatis
discrete. **V**ero per numero numerare effectu. et hic nu
merus vel est alia et sic est in genere substantie. vel intel
lectus et sic est in genere qualitatis. **T**ercio capitulo per nu
mero numerabilis quod dicitur numerus numeratur. vel res nu
merata. et hoc modo homo et animus sunt numeri. **V**erum etiam
res alterius predicantur. quod cuiuslibet predicationis res nu
merari potest. **A**d confirmationem domini. quod duplex est unus
quoddam est unus trascendens. quod pertinet cum ente. ut
dicitur in metaphysica. sumus ab unitate essentiale. quod per se sequitur
unitate cuiuslibet tantum passionis entis secundum modum. et
tale unus non est principium numeri de genere quantitatis. **L**ittera
et posset esse principium multitudinis trascendentis. **V**ero
unus est unus quod sumus ab unitate accidentali. scilicet ab uni
tate divisionis quantitatis. tale est principium numeri
qui est quantitas. et ponitur in genere quantitatis per
modum principii.

Secundum. Ut non quantitas non potest fieri quantum. ut per hoc se
potest phisicoz. sed illa ex quo ponitur numerus. Ita
non quantitas. quod numerus non est quantitas vel quantitas
minor. probat. quod numerus constituit et unitatibus. que non
sunt quantitas. **D**ominus duplex. primo quod ex non quantitas non co
stituit quantitas secunda. sicut probat plus seruo physicoz.
in quantitas discrete bene per compendi et non quantitas
ne sequitur inconveniens in quantitate discrete sicut in continua.
Decimo dicitur quod duplex aliud dicitur non quantum vel non
quantitas. **V**ero quod non est quantitas nec habet reductionem ad
quantitatatem. et sic maior est vera. **V**ero quod non est quantitas ac
tu. habet reductionem ad illam sicut principium ad principiatum
et sic unitates dicuntur non quantitas. et ex eis habet quantitas
Secundum. Ut quod replicatur. ex puationibus non potest constituiri spe
cies positiva. sed numerus constituit ex unitatibus quae sunt puationes.
quod numerus non est species quantitatis. **D**ominus probat. quod
tota ratione unitate in puatione divisionis constituit. **D**ominus
quod unitas ex quo ponitur numerus qui est quantitas non di
cit puationem tamen divisionis. sed dicit aliud positivum in
quo est talis negatio.

Quelibet quantitas constituit et per hoc eiusdem ratione
sed unitates non sunt eiusdem rationis cum numero.
Non constitutus numerus. **D**ominus probat. quod unitas non est
numero sed principium numeri. **D**ominus quod maior solum habet
veritatem in quantitate continua. in quo quelibet per se linea est linea
natura. sed non operatur in numero. **E**ccl. dicitur quod unita
tes non sunt eiusdem rationis cum toto numero. sunt enim eius
dem rationis inter se. quod sufficit.

Nulla species debet querri cum suo genere. sed nu
merus pertinet cum quantitate. quod non est species quanti
tatis. **D**ominus probat. quod omnis numerus est quantitas
et omnis quantitas est numerus. ut per hoc inducitur primo de
ordo. quia illa est numerus literarum et syllabarum. **S**ed de quantitate
continua per hoc omnes tales diuisibilis est per res. quod videtur quod sit
numerus literarum continua. **D**ominus sicut dicit quod per hoc phi
losophoz. quod duplex est numerus. s. actualis et potentialis. **A**ctualis
est per hoc actu a se invenire distinctas. sicut numerus
duorum hominum vel canum. et talis numerus solum est species qua
ntitatis discrete. **H**ec potentialis est. quod est aliquod primum
secundum existentium in suo toto. sicut per hoc bipedali quod
significat numerum in aliquo continuo actualiter non diuisio
ne habet etiam tempus est numerus motus. ut per hoc quod per hoc
sicut numerus. **D**e oratione dicitur inferius quod est numerus

Questiones

A Multitudo non est quantitas sed relatio sicut p. sed numerus est multitudo. ergo numerus non est quantitas. **M**inor p. p. diffinitio est numeri. q. numerus est multitudo ex unitatibus aggregata. **D**icitur q. multitudo accipit dupl. **E**nō mō materialis sicut se et absoluere. et sic omnis numerus est q. dām multitudo. **A**lio mō capititur formaliter ut separata ad alterū. sicut multū separatur ad paucū. et hoc modo multitudo est relatio. Et solum p. mō ponitur in diffinitio numeri. et est quantitas sicut numerus.

A Numerus nō distinguuntur ab orōne. ergo male ponunt spes qualitatis discrete ab inuidice distingue. **A**lio pbatur. q. orō non est aliud q. numerus litterarum et syllabarum in voce plateraz. **D**icitur q. q. dicit orō est numerus. abī numerū detet capi. p. qualitate discrete in genere. ut non distinguuntur inter orōes. **E**st tamen verum. q. numerus et orō ut hic dividit qualitatem discretam quenamque in h. q. vtruncus est multitudo discreto et indivisibilis. sed tñ specie differunt per successum et permanens. q. de rōne cōstitutus est mensurare et certificare cōstitutum aliqui. sed mensura debet esse uniforme. i. uniformis cum mensurato. sed successum et permanens sunt mensurata distincta. q. habebunt mensuras distinctas. et sic p. mensurata q. bnt se ut materia circuloquuntur dias formales nobis ignoratas.

A Omnis vox est q. lata. sed orō sicut Petri hys. pbatur. q. vox est obiectus auditus. sed omne obiectum potest sensitum exterioris est q. lata. g. **C**eterū. quia orō est qd. pplexum. et etiā secunda intentio ergo non est de p. dicamento cōstitutus. **D**icitur q. orō vocalis (de qua hic solū est ad placitum) potest multipli p. siderari. **E**nō mō ut importat vocem pplexam et sic capitur dupl. p. significato. s. p. pma intentione. sed p. obiecto illi. interiori. et istis duobus modis non capitur hic. nec ponitur in p. dicamento. **A**lio capitur orō p. voce. q. est spes qdam soni. s. q. orō mō ut auditum. et sic est qualitas de tercia species q. lata. **T**ercio mō capitur p. actu orādi. quo vox formaliter de nominatur agens. et sic est in genere actiois. **Q**uarto capitur ut est in passo. et denotatur ab agente. et sic est passio. **Q**uinto capitur p. motu q. est fundamentū talis actionis et passionis. quoq. vnuus est ad vocē. et sic est reducitur in illo genere p. dicamentali in quo est vox. **E**t alius motus est ad vbi. q. est localis. et sic est reductio in genere ubi. **T**erzo capitur p. successionē cōtinua p. prius et posterius. et sic est quid p. tuius sicut ipm temp. **S**eptimo capitur ut in orōne p. siderat discretio et multitudine p. tuius. s. litterarum et syllabarum. et sonorum subiunguicē succedentib. et hoc mō accipit hic. et diffiniuntur sicut a Simplicio. **O**rō est discretio elementorum subiunguicē succedentium. quoq. vnuus nō est alteri p. mixtū. **S**ed ab Altero. et sic diffiniuntur. **O**rō est qdam forma numeri adherens discretis pribus vocis subiunguicē in platonice cōtinua succedentib. In q. diffinitio numerus et cōtinuum defendantur capi cōter. ut numerus p. cōstitutus discretio in genere. et p. tuius ut valer. i. interpolatum. placitum. et orō hoc ultimum mō (ut est qdam discreta sonor. et aggregatio sub longitudine et breuitate) abstrahit a significacione. qd. p. p. iungendo voces nō significativas.

A Ergo nō est quantitas. **A**ns. pbatur. q. non est

Predicamentoꝝ

danda prima substantia de qua p. dicetur. **O**icen dū q. licet nō predicet de prima substantia p. se et gratia sui. tñ bene ex p. sequenti et p. accus. Nam p. mō et immēdiata p. dicatur de sonis et vocib. sed ex p. sequenti p. dicatur de p. ma substantia. in q. subiectant illae voces. si cut binarii verificat per se de illis syllabis homo. et ex p. sequenti potest dici denotatiue de acre in quo sunt illi le syllabae. ut iste aer est numerat binario syllabas. **E**ccl dōm. q. licet vox de q. predicat orō. et quā mensurā nō sit vera substantia. habet in modū substantię qd sufficit. **E**li orō est mensura vocis. plate inquantū in ipsa est discretio litterarum et syllabarum. sed temp. est mensura p. latiōis vocis inquantū illa. platio est p. tuius.

A Minus p. le mensurā sicut dias breves et longi sum p. dicitur p. tuius. ut dī. q. p. phisicoz. **M**inor p. p. pbm in tertio dicente. mensura est in syllaba longa et brevis. **D**icitur q. longi et breves capiuntur dupl. vno p. prie. et sic dicitur solum de p. tuius. **A**lio mō capititur transumptive. et sic p. tuius dici de discrete inquantū ex divisione p. tuius causat. in q. divisione p. tuius aliqui p. se breviores alijs. et aliqui longiores. **E**ccl dōm q. longitudo syllabe et continuo mensurati. a tge non est vna nisi equo. q. syllaba dī brevis vel longa p. accens. sed grātis discrete interrupti. qd applicat vocib. sed mensurati a tpe p. tuius est longū vel breve p. se.

Quid est formale ipsi numeri. **D**icitur q. aggregatio vnitatis. **E**t pbatur p. mō autō ritate Boetij. q. dicit q. numerus sit multitudo ex unitatibus aggregata. **S**ed o. pbatur rōne. q. il lud est formale numeri. quo variat p. se variat numerus. et q. existente codice esse est numerū esse cunctū. q. sic est de aggregatio vnitatum. igit sc̄. **M**inor. p. batur. q. variata aggregatio vnitatu variat numerus et ipsa manente eadē est numerus idem.

Aggregatio est qdā respectu. ergo nō est formale numeri. qui est de p. dicamento absoluto. **A**ns. pbatur. q. dicit respectu vni aggregati ad alterū. **E**t p. firmatur. q. nullum aggregatum p. stūtūt spēm vnam. sed numerus est vna spes cōstitutus. ergo nō potest constitui formaliter p. aggregatione. **M**aior. p. batur. q. als acerius lapidum esset vna spes. **D**icitur ad illa s. q. aggregatio capitur dupl. vno mō significativa. et sic est qdā respectus et nō est formale numeri. **A**lio mō capitur circuloquuntur. p. entitate cōtrahente numerū ad certā spēm. puta binarii vel ternarii. et sic est quid absolutū et formale numeri.

Allud est formale numeri q. variata variat numerus. q. sic est vltima p. tuius. q. vltima vniitas est formale numeri. **D**icitur q. ultima vniitas potest capi dupl. **E**nō mō absolute. et sic non est formale numeri. **L**um p. mō. q. a non informat rotā materia numeri. s. vnitates p. cōcedentes. **L**um sedo. q. nūlla p. s. materialis aliqui tori est forma eius. sed vltima vnitatis est p. s. materialis numeri sicut alii p. cōcedentes. igit. **A**lio mō capitur ut h. determinata distatia ad p. res vnitates. et sic possit poni p. forma. sed p. significatur cu. aggreditur. **E**ccl dōm q. ad variationē vnitatis nō variatur se in numeris sed q. accidentis. et hoc q. ad variationē vnitatis sequitur variatio aggregationis vnitatum.

Arestotelis

Folio ix

Linea vero continetur est. per enim suum mere terminum communem ad quem particule copulentur id est punctum. et superficie linea; plani namque particule ad quedam communem terminum copulantur. **S**icut autem in corpore poteris sumere communem terminum superficie aliquam. quod corporis particulas copulet. **E**st autem talium et tempus et locus. sensus enim tempus copulat ad presentem et futurum. Rursum locus continuo est. locum enim quedam corporis particule obtinet. quod particule ad quedam communem terminum copulantur. ergo et loci particule. qui continent singulas corporis particulas ad eundem terminum copulantur ad quae et corporis particule. quod per continuus erit et locus. ad unum enim communem terminum eius particule copulantur.

Nicetus ostendit quod sit continens continua et hoc facit in suis species. dices. **L**inea continua est. id est continua. quod per sumere communem terminum ad quem copulantur eius partes. scilicet punctum continuantur per particule plantae. et superficie copulantur ad terminum communem scilicet linea. **O**cto si in corpore est continua continua. quia pars eius ad communem terminum copulantur. scilicet superficiem.

Tale est autem et tempus et locus. **D**einde primo pater. quod tempus non copulat ad presentem et futurum. id est presentem et futurum ad se invenient copulantur per sensus nunc inter medium quod est terminus communis copulatiois. **R**ursus etiam locus continuo est. quod particule corporis obtinet quedam locum et particule ad quedam communem terminum copulantur. ergo etiam particule loci qui obtinent singulas particulas corporis copulantur ad eundem terminum communem ad quem particule ipsius corporis; quapropter continua erit et locus ad unum enim terminum communem eius particule copulantur.

Queritur. Quot sunt species continentes continuae? **O**dinus quodque species linea superficies corporis. tempus. et locus. **Q**uare sufficiet sic sumit. quod continua est mensura continua sube. vel ergo est mensura intrinseca melius ratio. aut est extrinseca: **S**ipius hoc est tripliciter. quod vel mensurat secundum unam dimensionem. et sic est linea. aut duas et sic est superficies. vel tres et sic est corpus. **S**i ex trinseca hoc est dupliciter. quod vel est propria aut communis primo modo est locus; secundo modo est tempus. **O**cto: locus mensura propria: quod est secundum unius mensurati. Solet tamen distinguunt de loco scilicet aliis est propria. et est unius corporis contentum. et alio est continere plura corpora. sed tempus solum est communis. quod id est tempus est mensura multorum propriorum. **S**ed sic datur sufficiencia. quod ois continua est mensura sube secundum aliquam extentionem. vel est mensura secundum extentionem duratiois aut magnitudinis. si duratio nis sic est tempus. **S**i magnitudinis hoc est duplicit. quod vel mensurat extrinseca. et sic est locus. aut intrinseca.

hoc est tripliciter. quod vel mensurat secundum unam dimensionem. et sic est linea. aut secundum duas. et sic est superficies. vel secundum tres. et sic est corpus.

Ansibia bone divisionis debent esse opposita. sed linea non est opposita superficie neque superficie corpori. quod est linea non est opposita superficie neque superficie corporis. **O**cto firmatur. quod vobis est terminus secundum ibi repertus id cuius est terminus: sed linea est terminus superficie: et superficies est terminus corporis. quod vobis est regis superficies. et vobis est regis superficies ibi repertus corporis. **D**icitur. quod est terminus in eo cuius est terminus. **D**ominus et una species non constituit aliam formam litterarum. sed enim materialiter. sicut binarii materialiter est de constitutione ternarii. **D**omo quo considerandum quod linea consideratur duplum. **E**nimo modo formaliter secundum se et absolute. per ut est quodammodo terminus terminata. et sic est species continentes continuae distincta. et ut sic non constituit superficiem. Alio modo caput materialiter invenit substantia suo fluxui. et ut ex eius fluxu per causam latitudine ultra longitudinem. et sic est materia superficie. et hoc modo non accipi per in ratione speciei continentes. sed in ratione principii alterius dimensionis. et sic secundum modo dicendum est de superficie respectu corporis. **A**nd firmatorem dominum quod licet non regat longitudinem sine latitudine. vel latitudine sine profunditate secundum esse in re. tamen tempus separata secundum rotem distinctionem et secundum intellectum. et sic etiam ille dimensiones habent subiecta adequata per intellectum apprehensa non extra intellectum. ut inferius magis patet circa declaracionem distinctionis omnium istarum species. **E**t quoniam replicatur perfectus et imperfectus non varia species. sed linea et superficies habent se ad corporis sicut imperfectus ad perfectum: quod non distinguuntur species a corpore. **D**ominus licet perfectus et imperfectus secundum esse non variat species. tamen tene varietatem secundum secundum essentiam. scilicet linea et superficies distinguuntur a corpore secundum imperfectum essentiam. **E**t sic etiam ordinatio pensando essentias absolutas illarum species corporis est species propter alios. licet ordinatio generationis et considerando esse eaque materiale quod habent in subiecto a principiis subiecte aliae sunt partes corporis. sicut principium est tempus principium.

Ansio ens non est species continuae continua: sed tempus est non ens: quod est. **D**ominus probat: quod illud non est cuius pars non sunt. sed pars temporis non sunt. quod tempus non est. **D**ominus sublimperat propter quod pars temporis sunt presentes et futuri. sed presentes absunt et futuri non est. **O**cto firmatur a rote physici. quod cuiuslibet diuisibilis (dicitur) inceps est aliquam partem eius. aut omnes simul. sed pars nulla est pars. quod tempus non est. **D**ominus probat: Nec vallet si dicatur: nunc est. ut de quarto phisico: quod presentes et futuri copulantur ad nunc indivisibiliter. quod non est esse pars temporis quod est diuisibile. **D**ominus quod eodem modo quo pars conuenit esse ita etiam conuenit probare tempus. sed tempus ex quo est totum successuum habet etiam esse in successione. et sic pars temporis non sunt in permanetia. sed in successione. Dicitur autem totum successuum quod non habet pars suas simul sed sibi invenit successores: et per oppositum dicitur totum permanentem. **A**nd firmatorem dominum quod nunc duplum accipit. **E**nimo modo secundum est proprius. et sic est indivisibilis copulans partes temporis. et hoc modo nec est tempus nec pars temporis. **A**lio modo accipitur in proprie pro nunc secundum alterum. et sic est omne tempus quod est propinquum presenti nunc. et sic nunc est tempus.

Questiones

predicamentoꝝ

Sicut nullus ens rationis est species quantitatis continua, sed tempus est ens rationis. **G**rc: **D**aior est nota, quod ens reale dividit in deinceps dicamenta. **P**inor, pbaꝝ p̄m q̄rto phisicoꝝ, ubi dicit quod si non est aia non est tempus, vel si est a parte rei tunc est utrumq; ens, i.e. imperfectus, ut ibidem exponit. **O**c̄ firmat rōne, quod tempus est numerus motus, sed numerus non est sine aia numerante, nec tempus. Etiam de rōne tempis est p̄ius et posterius, sed p̄ius et posterius non sunt sine aia, ḡ nec tempus. **O**dī fī diūicum de flandria in sua meta phisica quod tempus per duplicitem capi. Uno modo quo ad eius actualez numeratōm sī p̄ius et posterius in tempore, et sic dependet ab aia. Alio modo capiſt fī suū esse specificū et p̄prium, et sic p̄t ad duo p̄pari. **U**no modo ad res p̄manentes, et sic est imperfectus et ens q̄leūq; Alio modo p̄t p̄pari ad alia entia successiva, sicut est motus, et sic in suo genere estens pfectus et sine aia p̄pletus, ut p̄bat sanctus Thomas in q̄dam opūculo de tempore. **V**el dīm ut habeat in copulatis doctoris Lamberti circa quartū phisicoꝝ.

Sic sp̄s detinet p̄tinēti sub genere, sed tempus non ē sp̄s p̄tinēti. **P**inor, pbaꝝ, quod tempus capiſt sua p̄tinētatem a motu et magnitudine. **O**dī quod aliud ē p̄tinū, p̄ accēs p̄t duplicitate intelligi. **U**no modo, i.e. p̄ aliud formator, et sic tempus non ē p̄ accēs p̄tinū, sed p̄ se, quod h̄z sua p̄tinētate a nūc, sicut quelliter q̄stitas continua a suo termino p̄mum. Alio modo, i.e. per aliud effectivē et extinsecē, et sic tempus p̄t dici p̄tinū et q̄stum p̄ accēs quod effectivē capiſt sua essentia et sua q̄stitatē a motu, et motus ulterius a magnitudine, sicut dī p̄ius quarto phisicoꝝ. **A**lt̄ q̄n replicat, tempus est q̄stitas et p̄tinū p̄ motu, ḡ motus magis erit q̄stitas et p̄tinū, an cedens p̄z, quod tempus est diuisibile p̄ motu, ut iam tacutum est. **P**robaat p̄na, quod p̄ter qd̄ vniq; dīz tale illud magis p̄mo posterior. **O**dī ad ansā et ad eius p̄batōeꝝ, quod tempus p̄ se ēst q̄stum diuisibile et p̄tinū, quod ēst q̄stus diuisibile essentia et extinsecē, sed nō ē se, quod effectivē habet illa a motu. Nec valer p̄na p̄ regulā p̄bi primo posterior, quod illa nō habet veritatem in causis equocis sed vniuocis motū aut nō ē ca vniuoca tempis, sīz equocata.

Sic q̄stitas p̄ se detinet ēst diuisibilis p̄ se in partes integrales, sed sic nō diuidit tempus, ḡ non ēst q̄stitas p̄ se. **P**inor, pbaꝝ, quod p̄terū et futurū nō vident p̄tes integrales p̄tes, sed subiectivē, cu recipiat pdicatōm totius. **O**dī quod tempus est totum hō genū sive p̄tinū, et quelliter p̄s p̄tinū ēst p̄tinū, quod etiam recipit pdicatōm partū, et sic p̄terū ēst tempus, et futurū ēst tempus.

Sic contra p̄ma sufficiens. Illa mensura est intrinsecā q̄ mensuratur illud in quo ēst, sed tempus mensuratur motū in quo ēst etiam subiectivē, ut dī q̄rto phisicoꝝ, quod tempus ēst mensura intrinsecā. **C**onclū quod tempus p̄t duplē p̄parari ad aliquē motum. **U**no sicut accēs ad subiectū, et sic solū p̄paratur ad motus p̄m mobilis cuius est passio intrinsecā. Alio p̄paratur ad motus sicut mensura ad mensuratum, et sic p̄ se referit ad motus istoz, inferior, quod ēst extinsecuz quare etiam vocat mensura extinsecā.

Sic locus p̄ se dī ad locatum, ḡ est in genere relationis, et iterū, quod nulla q̄stitas ēst de genere actione, et passione, sed locus ēst h̄mō, ḡ nō ēst

q̄stitas sed qualitas. **P**inor p̄t, quod p̄seruat locatum. **P**reterea ad q̄stum inq̄stū q̄stum nihil mouet natura litera, sed ad locū p̄m q̄dlibet mouet naturalit̄, ut p̄t q̄rto phisicoꝝ. **G**raec: **D**aior, pbaꝝ, quod mobile nullā p̄uenientiā h̄z cū q̄stō inq̄stū tale. **O**dī ad oia simul q̄ locus tripliciter accipit. **U**no mō p̄ habitudinem corporis locantis vel eius sup̄ficii ad locatum, et sic ēst de genere relationis. **P**edo mō capiſt p̄ virtute infusa ipsi loco a p̄mo locante, quod ēst generatiua et p̄seruatā locati h̄is p̄uenientiā p̄tualē cū ipso, et sic ēst in genere qualitatis. **T**ercio capiſt p̄ sup̄ficiē corporis p̄tinētis, et sic capiſt hic et est q̄stitas.

Rotandiū **N**on locus p̄ sup̄ficiē p̄caua corporis p̄t q̄drupliciter p̄siderari. **U**no modo ut est q̄dam p̄s entis, et sic p̄siderat a metaphysico. **S**econdo modo ut est sup̄ficies abstrahens sīm roem a q̄litarib; sensibilib; et sic p̄siderat a mathematico. **T**ercio ut est q̄dam sup̄ficies p̄iuncta materie sensibili et q̄litarib; sensibilib; sīm quē modū habet p̄tute generatō et p̄seruāti locati, et sic p̄siderat a naturali phisico. **Quarto** ut in rōne p̄dicabilis et sub rōne mensura, et sic p̄sideratur a logico, et ponit sp̄s q̄stitas p̄tinētis, quod locū p̄ se ēst mensura, ḡ p̄ se ēst q̄stitas. **P**atz p̄na p̄ Aresto, qui sic arguit de ordine. **E**tiam loco p̄uenientiā p̄ties q̄stitas p̄prie p̄pria, sūlter locus p̄ se ēst diuisibilis, ergo ēst quantitas.

Sic Locus est q̄dam sup̄ficies, ḡ nō distinguitur specie a sup̄ficiē. **A**ns p̄z p̄m q̄rto phisicoꝝ dicente locū ēst terminū, i.e. sup̄ficiē corporis continentis. **O**dī fī alijs līcer materialis sunt idē locū et sup̄ficies, distinguuntur tū formalit̄ in rōne mensura, quod dī sup̄ficies inq̄stum mensuratur intrinsecē corpō p̄tinētis et h̄z duas dimensiones. **E**t eadē sup̄ficies dī locus inq̄stum mensuratur intrinsecē corpō locatū, et sic fī h̄z los h̄z trīna dimensionē, loquēdo de loco iam sīm acū p̄plero, quod sic intelligit q̄stitas h̄is tres dimensiones sīm dimensiones locati. **O**ntra hoc sic replicat, mensurare extrinsecē et mensurare intrinsecē sunt rōnes mēsurandi respectiū, sed differēti respectiū nō p̄nt fascere distinctiōm specificā p̄ dicimento absoluto, quod ēst q̄stitas. **P**reterea q̄stitas sunt eadē nūc essentiālē, nō p̄nt specificē distingui, sed locū et sup̄ficies sīm h̄mō, ḡ nō distinguuntur sp̄e. **P**inor, pbaꝝ, quod eadē q̄stitas nūcō dī locus et sup̄ficies. **P**reterea oīs locus est ambiēs rē locatā, sed sup̄ficies corporis p̄tinētis ēst ambies rē locatā, ḡ est locū. **D**aior est p̄bi q̄rto phisicoꝝ. **P**reterea locus h̄z retinere rē locatā, h̄z sup̄ficies corporis p̄tinētis h̄z p̄tinētis. **G**l̄ sup̄ficies est locus. **P**reterea illud qd̄ ponit in diffinitōe accētis vel est subiectū eius vel de eius cōntinua, sed sup̄ficies ponit in diffinitōe loci, nō de subiectū, ḡ ut aliqd de essentia ei? **D**aior, pbaꝝ, quod p̄ illa h̄z accēs diffinitiō septimo metaphy: **P**inor p̄t, quod locū est subiectū in corpe locatē. **P**reterea locū nō enīera q̄rto metaphy, inter sp̄es q̄stitas, vel ḡ est in sufficiēs vel locus nō ēst q̄stitas distincta. **F**īl̄ omētator assignat cām q̄rte Aresto, omītīt locū, dicens quod locū nō ēst q̄stitas sup̄pō dislūcta a sup̄ficie sīm opinione Aresto, sed tūm famose, et sic loquit̄ Aresto, hic in p̄dicamentis. **O**dī est ḡ p̄cedendo p̄mū argumentū et replicas post ei solutōem adductas quod nō sunt nisi q̄tuoꝝ sp̄es q̄stitas p̄tinētis, quod locū et sup̄ficies idem

Arestotelis ad Tractatus Folio lxi.

sum. Et h[ic] se locus ad superficiem sicut inferius ad su[per]ius. q[uod] tripes est superficies. scilicet p[ar]tia p[ar]ta et pl[an]a. sed locus id est q[uod] superficies p[ar]tia et sufficiens p[ar]tia est inferius ad superficiem vel finis alios pars in modo. Et ad Aresto. hic q[uod] ponit loci sp[eci]m distinctam p[er]tra superficie dicit finis doctoris sancti et scotii partem finis hoc sententia q[uod] non loquitur hic de loco finis propriam opinionem. sed finis fallam opinionem antiquorum ponentum locum esse spaciū dimensionati eisdem locato p[er]tentium inter latera corporis. Quid per hoc ex illo: q[uod] dicit q[uod] partes corporis et loci copulentes ad eundem terminum putata ad superficies. sed hoc ostendit fallum ex duobus: Primo q[uod] locus est superfcies et particule superficies non copulantes ad superficies. ergo nec p[ar]tes loci. Secundo locus est diuisus a locato p[er] Aresto. scilicet q[uod] est p[ar]tia p[er]fecta et non est idem terminus diuisus p[ar]tes utriusque. Tertio q[uod] locus est non est idem terminus diuisus p[ar]tes utriusque. Et si q[uod] r[ati]o quare Aresto. ut si hic illa falsa opinione. Dicit q[uod] ideo. q[uod] Aresto frequenter q[uod] loquitur de aliquo vbi non est proprius locus determinandi ventates de illo ut si coi sententia aliorum v[er]o alibi vbi locus est de illo veritate determinare. dummodo ars possit dari finis sententias sicut et finis veritate propria. Ita est pene de oib[us] exemplis in logica. q[uod] si sic sit vel non sit curat. sed q[uod] ars sit vera in istis si hec sint talia. Sicut hic sufficiens manifestat existentiam esse genus: q[uod] h[ic] sub seminas sp[eci]as in medias et sp[eci]alissimas. siue loci sit aliquis istaz siue non

Querit Q[uod]o diffinitus quelibet h[ab]et spe cieru[m] existentia p[er]tinere. q[uod] linea est longitudine sine latitudine et profunditate cuius extremitates sunt due puncta. Et huiusmodi est: q[uod] linea est imaginatio mathematica causarum ex fluxu puncti in longu[m] non intelligendo latitudinem. sed ille fluxus in longu[m] est aliquod diuisibile et vocalis linea. Et linea est longitudine sine latitudine et profunditate. Et de beatissimo thomas q[uod] illa non sit diffinitio linea in quantum linea. q[uod] non queritur omnis: sed solus linea recta. q[uod] est terminata duobus punctis: q[uod] puncta sunt subiecta linea. sed protensio puncti in longu[m] est eius forma. Si vero omittatur illa clausula (cum extremis et) ipsa erit p[er]tinent linea circulari. Superficies est longitudine cum latitudine sine profunditate cuius termini sunt linee. Q[uod] est q[uod] superficies imaginaria causari ex fluxu linea in diuisibilis finitum in latu[m]. et cum linea diuisibilis sit finitum in latitudine a linea h[ic] longitudinē. latitudine vero habet ex ductu seu fluxu linea in latu[m]. Et sic per linea est subiecta materialis superficie et p[ro]fessio linea ad latus est forma superficie et q[uod] fluxus linea in latu[m] incipit a linea et terminans ad lineam. ideo extremitates superficie sunt due linee. Dicit autem superficies plana seu planities: q[uod] superficies intelligit causari a linea nulla eius partium super alteram eminentia. Sed planum est cuius una pars alter non supeminet. Q[uod]o vero dicit actuales dimensiones esse quentes formam corporis et p[ro]funditas cum longitudine et latitudine cuius extremitates sunt due superficies. q[uod] corporis imaginaria p[on]it ex fluxu superficie in profunditate. et sic a superficie h[ic] longitudine et latitudine. et a fluxu p[ro]funditate. et q[uod] ille fluxus incipit a superficie et terminans ad superficie. q[uod] extremitates eius sunt due superficies. Exponit in illa diffinitione p[ro]funditas in recto: q[uod] vere in corpore predicitur in recto. sed longitudine et latitudine ponuntur in oblique. q[uod] non potest vere predicari de corpore

in recto: sed latitudine predicitur in recto de superficie: q[uod] est terminus corporis. et longitudine de linea. q[uod] terminat superficies. Tempus est numerus motus finitus et posterus. ut dicitur q[uod] tempore physico. que diffinitio finis doctoris sancti intelligit: q[uod] in quolibet motu est successio. sic et unius est post alteram. et ex hoc q[uod] numerus finis p[er]petuus et posterius in motu apprehenditur. secundus q[uod] est numerus. et sic tunc est medium inter numerum numeratum et numerum numeratorem. magis p[ro]prie tunc dicitur mensurare motum q[uod] numerare: et sic numerus caput p[er] mensura. Locus est terminus corporis p[er]tinens immobilis p[er]petuus. Et ponit ibi terminus p[er] superficie. Et est ibi triplex superficies. scilicet p[ar]tia. q[uod] est interior. p[ar]tia. q[uod] est exterior. et plana que non est altera illarum.

Altera p[ar]tia q[uod] arguit a superiori ad inferius negativa. Omnis q[uod] hic superius et inferius non designat eodem modo finis p[er]ceptorem et abstractorem. q[uod] relatio est abstracta a fundamento: longitudine vero est perceptum ad fundamentum. et caput longitudinis hic fundamentum est p[er] existentem fundante longitudinem. puta p[er] ipsa linea.

AEt si dicatur. tunc ibidez distingue p[er] seipm. Dicit q[uod] h[ic] non est inconveniens sub nomine notiori. licet esset inconveniens sub nomine equae notio.

Altera Nulla longitudine est sine latitudine et profunditate. Et linea male sic diffinitur. Omnis q[uod] linea in diffinitio linee non negat latitudinem et profunditatem esse simpliciter. sed negat illa esse de cetera linea. Vel dicit q[uod] licet ille tres dimensiones non separant finem rem separatur tunc finis intellectus. q[uod] non est de essentia alii. cuius est ab eo finis intellectus separari. sed latitudine et profunditas non sunt de cetera longitudinis linea. q[uod] re-

Altera Punctus determinat et copular partes linee ad initium. ut de diffinitio. q[uod] non est principium materiale linee. Tenet p[ar]tia: q[uod] copulare et terminare sunt actus ipsius forme. et non materia. Omnis q[uod] p[er]fectus p[er] dupla considerari. Uno modo ut copulas et terminans partes linee inter se. et sic h[ic] modus forme. q[uod] linea ab ipso acquirit formale rationem primaritatis. hoc modo non est p[er]fectus in actu sed in potentia. Alio modo capitur ut ex suo fluxu imaginariorum causat lineam. et sic est principium materiale respectu linee. Unum est tunc q[uod] illi imaginatio nihil correspondet in re. q[uod] p[er]fectus non causat lineam fluendo. cum sit indivisibilis. est tunc quod inductio in cognitionem linee: q[uod] si p[er]fectus fluens in longum describeret solidum longitudinem et non in latitudinem neque in profunditatem. Dicit si dicatur in linea est forma et cetera materia. ergo non erit actus sed substa. Omnis q[uod] ibi est aliquod q[uod] se habet p[er] modum forme. et cetera aliquod q[uod] se habet p[er] modum materiae: sed ibi non est vera materia. Essent q[uod] plura alia argumenta ponenda et p[er]cipie etra d[icitur] innotescere loci et ipsi sed illa satis patent in phisica.

Amplius alia quedam ostendit ex p[er]tibus q[uod] in eis sunt positioem ad se inuicem b[ea]ntibus. Alio autem ex non b[ea]ntibus positioem. ut linee q[uod] de p[er]cipiente positioem ad se inuicem b[ea]nt. singulare namque eorum situm est alicubi. et habes unde sumas et assiges unumquodque vbi situm est in plano. et ad quam

linea est p[er]fecta
Circularis

Questiones

particulam cetere copulentur. Sicut autem et particule plani positiones quādā habent. Sicut nā ostendit vniq̄oꝝ vbi iacet et q̄ copulantur ad se inuicez. Sed et soliditatis quoꝝ sūt et loci. In numero autem nō poterit q̄s q̄s p̄spicere tanq̄ eius particule positiones aliquā ad se inuicē habeant ut sint sitae alicubi. aut aliq̄ particule ad se inuicē p̄nectantur. sed neq; ea q̄ ipsi sunt. nihil em̄ permanēt particule temporis. qđ autem nō est permanēs quō positionem aliquā habebit. sed magis ordinē quēdāz particulaꝝ dices habere. ut aliud qđe p̄us sit tē p̄us. aliud p̄o posteriꝝ. Sed et de numero si et mūlt. eo q̄ p̄us nūcēt vnuis q̄z duo. et duo q̄z tres. et ita ordinē quēdāz habebunt. positionē p̄o nō multū p̄cipies. Sed et ordō similitudinē. nihil em̄ permanēt eius particule. sed dictuz est et nō p̄t ampliꝝ hoc sumi. quia ppter non erit positio particulaꝝ eiꝝ si qđem nihil permanēt. Alia itaq; p̄stant ex particulis q̄ in eis st̄ positionem ad se inuicē habentibꝝ. alia autem ex nō habentibꝝ positionem.

Nicphas declarat mēbra secūde divisionis quantitatatis p̄us posite. ostendens q̄ quantitates p̄stant ex suis pribꝝ habentibꝝ positionem in continuo in suis partibꝝ. Primo dicens sic (Ampliꝝ) aut quādā p̄stat et particulaꝝ q̄ sunt in eis et q̄ habent positionem ad se inuicē. et quādam p̄stat ex pribꝝ nō habentibꝝ positionem ad se inuicē. Exemplificat de p̄mis dicens (Linee qđem particule h̄nt positionem ad se inuicē. qz singulā hor). i. vnuq̄oꝝ harum prūm linee est sitū alicubiter p̄ haberi et assignari vnu qđoꝝ vbi sitū est in piano. et habet particula ad quā ceteras copulantur. Et sūtter particula plani. et superficii h̄nt quādam positionem. qz sūtter ostendit vbi vnuq̄oꝝ et sūtter iacet. et q̄ copulantur ad lineā. qz linea est terminus eōis. Soliditatis vero siue corporis particule eodē mō et eadē cā habent positionem et permanēt et copularēt. Et loci particule sūm et mathematice sumū locus h̄nt positionem in pribꝝ suis et copularēt. (Luc ibi) In numero autem ostendit q̄ quantitates nō h̄nt positionem in suis pribꝝ. et dicit q̄ de numero nō p̄t q̄s p̄spicere. scz q̄ particule eius copulantur ad aliquem terminū sūmū quasi positionem aliquam ad se inuicē habentur ut sint sitae alicubi. aut q̄ aliquae particule tales ad se inuicē copulentur. Neq; ea. i. iste partes q̄unc ipsi h̄nt positionem ad se inuicē. qz par-

predicamentoꝝ

ticule tgis non permanēt. qđ autem nō est permanēt nō potest habere aliquam positionem. sed magis quēdāz ordinē particularum dicēt habere. ita ut istud dicatur prius et reliquum posterius. Et similiter est in numero. eo q̄ in numero prius numeratur vnum. postea numeratur duo. postea tria et cetera. et habebunt quēdāz ordinē. scz in numero. sed non multum participant positionem. Sed oratio similiter nō habet positionem. qz particule eius nō permanent. quia qđ dictū est semel amplius resumī nō potest. et propter hoc nō erit positio partium eius. quia partes eius nihil permanēnt. Ex istis p̄cludit divisionem prius positionem et bōnam. que fuit. Quantitatūm alie constant ex partibus que sunt in eis ad se inuicē positionem habentibus. sed alie quantitates sunt ex non habentibus ad se inuicē positionem.

Queritur Quot requiruntur ad hoc et aliqua quantitätes habent positionem in continuo? Dicendū q̄ tria: Primum est q̄ partes habeat determinatum sitū signabilem in rotō. scz vtrum sint posite ante vel retro. sursum vel deorsum. quia positio dicit ordinem quare oportet partes esse in continuo ordinatas. Secundū est q̄ tales partes delent esse permanentes. quia quod sitū est oportet esse fixum et immobile. Tercium est q̄ delent copulari ad inuicē per aliquē terminū sūmū qui est principium vnius et finis alterius. quia positio in continuo dicit positionem vnius cum alio. et cuiuscūq; aliquid istorum deficit. sequit q̄ positionem non habeat. Ex his editionibꝝ clare patet q̄ linea superficies corporis et locus constat ex partibus positionem habentibus in continuo. sed numerus oratio et tempus non. quia prima et tercia editiones deficit numerō. similiter secunda et tercia deficit orōni. et secunda deficit temporis.

Sit positio nō est nisi locum habentium. sed linea et superficies locum nō habent. ergo et cetera. Dicior probatur. quia soli corpori datur locus.

Dicendum q̄ aliquid dicitur habere locum duplū citetur. Uno modo quia sūm omnes dimissores loci continetur et comprehenditur. et sic solum corpus locū habet. Alio mō q̄ habet principium medium et ultimū inter aliquā et alias loci dimensiones. et sic linea et superficies habent locum.

Arguitur Natere positionem est basere ordinem partium in rotō et ad locum. sed hoc quebitur in loco. ergo et cetera. Minor probatur. quia loci non est locus als iteratur in infinitum. Dicendum q̄ positio ut hic sumitur solum dicit sitū permanentem et copularēt. Et nō requiruntur q̄ tale rotō habeat locum continentē. sicut qn̄ positio est vnu predicamentū ab alijs distinctum.

Sit numerus habet ordinem in suis partibus: ergo etiam habet positionem. Intecedens partes quia in numero vnum est prius duobꝝ. Dicendum q̄ eis partes numeri habent quēdāz ordinē. non multum tamen participant positiones. qz eis etiam deficit tercia conditio. dictum est autem q̄ si aliqui quantitatū deficiat vna predictarum editionis ipsa non habebit positionem in continuo.

Proprie vero qualitates sunt be sole q̄s diximus. alia p̄ oīa fīm accīns. Ad hec em̄ aspiciētes et alias dicim⁹ q̄tates. vt multū dīr albū. eo q̄ supficies multa sit et actio longa. eo q̄ t̄ps et longū et multū sit et motus mūlē. Neq; em̄ horū singulū p̄ se q̄nitas dīr. vt si q̄s assignet quāta sit actio. et ē pore diffiniet annuā. Vel sc̄ aliquo mō as signās et albū quātū sit assignan⁹. supficie diffiniet. q̄nta em̄ fuerit supficies tantū esse albū dīcis. quare sole p̄prie et fīm se quātates dicuntur que dicte sunt. alioz p̄o nībil p̄ se. sed forte p̄ accīns.

Hic p̄hs p̄ mod̄ correlari subdit q̄ he q̄tates solū mō q̄s dīxim⁹ sunt p̄prie q̄tates. led ale ab illis s̄c̄ q̄tates fīm accīns. Aspiciētes em̄ ad hec et alias ab illis q̄lunt p̄ se q̄tates dicimus etiā q̄ntates. Et hoc mō multū dīr albū aliqd̄. et multa albedo. eo q̄ supficies in q̄ est albedo est multa. Et s̄l actio dīr longa. eo q̄ t̄ps mensurat ea q̄d̄ est longū et multū. et hoc mō motus etiā multis dīr. q̄uis t̄ de motu ali⁹ sit q̄d̄ de p̄dieris. p̄o em̄ singulū horū p̄ se q̄tatas dīr. sed q̄ q̄ntis p̄uicta sunt. sicut si q̄s interrogatus q̄sta sit actio assignet q̄tata eius q̄tata r̄pis dicens eā esse an̄ nualem vel diurnalē vel aliquo alio mō assignans. vt q̄ dicat esse mēlū. Et s̄l mō q̄s assignam⁹ q̄tū est albū. i. q̄tatem albī iste diffinir sufficiet q̄tatem q̄̄sta fuerit supficies tantū dicimus esse albū. Qō cludit ḡ dicens quare be sole q̄tates q̄ dicte sunt dicūtur p̄prie et fīm se. nīhil aut alioz dīr q̄tatas p̄ se. sed forte p̄ accīns. Et isto correlario qdām inferit terciā divisionē q̄tatis. sc̄ Quātitati qdām sunt p̄ se. et qdām sunt p̄ accīns. vt nīc exemplariter ostendam est

Querit p̄ accīns. **O**dīm q̄ mot⁹ p̄ du pliciter p̄siderari. **N**ono mō fīm suā subam. et sic est q̄tatas p̄ se vel qualitas vel vbi. **E**lio mō p̄ siderari. fīm ce leu duratioz ei⁹. et isto mō est q̄tatas p̄tina ad min⁹ p̄ accīns. q̄ in q̄llet motu p̄rie dīcto est successio fīm esse. sed in successionē sumitur p̄s post p̄rem. qd̄ solū in q̄tate locū h̄z. Et h̄ mō p̄hs in q̄to metaphi. dīr motū esse q̄ntitatē et non dis certā. ḡ p̄tina. sed phus hic loquuntur de motu p̄mo mō q̄ logicus p̄siderat ad qd̄ genus vniq; q̄s fīm suā cēn tam reducit. Dicūt fuit q̄ alioz sit de motu q̄d̄ de alijs q̄ motus fīm alijs eius sp̄es est q̄tatas fīm substatā et p̄ se. sed fīm alias. sc̄ fīm alteratōem et loci mutatōez est q̄tatas solū p̄ accīns gratia magnitudinis tempis. **V**a illa dīctur q̄sta fīm accīns q̄d̄ q̄tatas nō est intrinseca fīm illud qd̄ sunt. sed solū denoniantur q̄tatas per habitudinem ad ea q̄ p̄ se et intrinseca sunt q̄tates. s̄ sic est de motu. q̄d̄ volumnē facere q̄tata duratio nis motus significamus p̄ p̄tes t̄pis sic vt cū dicim⁹

motū esse diurnū. s̄ si loq; mur de q̄ntitate extensio nis sic habet suā quantitatē a magnitudine

All̄ tēcet p̄na. q̄ tēpus habet suā p̄tinitatē a motu. et motus vlt̄m⁹ a magnitudine. sed intrinseca habet a sua. p̄tia suba. q̄ est nūc. vt balterit q̄to p̄blicop. sed vt nūc dīctū est motus fīm subam nō s̄lēng est p̄tina. ideo enumerat̄ inter q̄ta p̄ accīns. **C**onsideranduz est tñ q̄ q̄tum p̄ accīns diuidit in duos modos. **V**no mō aliqd̄ dīr q̄tum fīm accīns. q̄z accidit subiecto q̄sto vt musicoz. **E**lio mō. q̄z nō solum accidit subiecto q̄sto. s̄ eriā diuidit ad diuisionē q̄tū et sic motus dīr q̄tus: quia diuidit ad diuisionē mag nitudinis vel temporis.

Ampli⁹ q̄ntitati nībil est p̄trariū in dif finitis em̄ manifestū est qm̄ nībil est p̄trariū. vt bicubito vel tricubito. vel supficiē

vel alicui taliū nībil est p̄trarium.

Fixa est sedā p̄s p̄ncipalis hūis cuplī in q̄ p̄hs in cīp̄ determinare p̄prietatibus q̄tatis: et diuidit in tres pres. fīm q̄ tres ponit p̄prietates. **S**ecunda ibi (Sed nō videt) **T**ercia ibi (Propriuz autē maxime) **P**rima diuidit in duo. q̄ p̄mo ponit p̄prietate. **S**ecundo ponit instātias p̄tra cā. ibi (Nisi q̄s dīcta t̄. Primo de q̄tari nībil est p̄trariū. et hoc manifestū est in quātatis diffinitis. i. determinatis. qd̄ sic fit: q̄ bicubi to et tricubito vel supficiē vel alicui taliū. i. similiū nībil est p̄trarium.

Querit p̄tate: p̄mune est om̄i q̄tatas in subiecto esse. **O**dīm q̄ p̄ter duas cās: **P**rima q̄ sufficiens p̄ intelligi ex p̄ma p̄prietate sube. vbi dīctū fuit. q̄ nō esse in subiecto p̄tenti soli sube. sc̄ q̄ nō p̄uenit accīntib⁹. ḡ p̄ oppositū p̄mune est oīb⁹ accīntib⁹ esse in subiecto. **S**ecunda cā ē. q̄ esse in subiecto nō p̄uenit q̄tati in cētum q̄tatas: s̄ in cētum accīns. et ideo nō p̄ ponit p̄prietate q̄tatas in cētum q̄tatas. Nec potuit ponit p̄prietate vniuoce p̄dicari de p̄mis subiectib⁹. q̄ hoc nō p̄uenit q̄tata in cētib⁹ alijs accīntib⁹. q̄ quis p̄dicant vniuoce s̄ suis inferiorib⁹. nō tñ de p̄mā suba. **E**ccl̄ si dicā ergo vniuoce p̄dicari de suis inferiorib⁹ dēteret hic p̄nt p̄prietate: **O**dīm q̄ hoc non p̄uenit q̄tati vt q̄tatas est. sed vt genūs vt sp̄es. **E**t iā p̄prie loquendo accīntia nō p̄dicant vniuoce. q̄ solū h̄nt incōpletā et impfectā diffinitōem in p̄prio genete. sed p̄dicari vniuoce est p̄ dicari nōc et rōne. i. diffinitōe

Quātitas nō h̄z p̄prietates. ḡ illa determinat̄. **S**ecundū est supfīua. **T**ris p̄ba. q̄ p̄prietates s̄t̄ ac cīdētia. q̄ sunt in alijs subiecto. sed q̄tatas non p̄telle subiectu. q̄ vñ accīns nō est subiectū alterius

Odīm q̄ q̄tatas accīps dupl̄. **V**no mō p̄ p̄parationē ad subiectuz. et sic est accīns. nec ipsius est accīns nisi tñ vt subiecti quo. **E**lio mō cōparat̄ ad aliquam passionē vel p̄prietatem sibi p̄uenientē: et sic h̄z rōnem subiecti. sicut pat̄ p̄mo posterior. q̄ triāgulus existēs p̄silio figure est subiectū hūius p̄prietatis. baderet tres angulos equales duob⁹ rectis

p̄ma p̄prietab̄ quātitate

333 part

Questiones

Querit

Que est ratio prime proprietatis
q̄ q̄titati nihil est p̄trariū. Di-
cendū q̄ huius proprietatis s̄t tres
rōnes. Prima est: q̄ subiecto p̄trarioz nihil est p̄tra-
rium. sed q̄titas est subiectū quo omnī p̄trarioz. er-
sibi nihil est p̄trariū. Datoz p̄baſ ve prius dictū ē cir-
ca p̄dicamentum sube. Sedā rō est: q̄d q̄ est ante om-
nem p̄trarietate non p̄ habere p̄trariū. sed q̄titas est
ante omnē p̄trarietate. ergo sibi nihil est p̄trariū. Di-
nor probat. q̄ p̄traria sunt actiua et passiva. sed actio
et passio nō sunt sine motu. ut dicit Gilbertus. et q̄d mo-
tus est diuisibile. sexto phisicoz. sed omne diuisibile ē
actu q̄tum. ergo subā nō est suscep̄tua contraria. nū
sit actu q̄ta. et ita q̄ntitas est in subā ante omnē p̄tra-
rietate. Tercia rō est: q̄ p̄traria sunt q̄ maxime distat
sub codē genere. sed loquendo logice sive metaphysice
inter q̄titates nō est dare maximam distantiam. q̄d q̄
cūq̄ distantia data adhuc p̄ dari maior. sicut dato q̄
cūq̄ numero potest semper dari maior p̄ additionem
q̄ntitatis. q̄d in numeris non durat maximū liceat tene-
derur minimū. sed econtrario in p̄timis dat maximū
ut celi. nō aut minimū. q̄d omne p̄tinū diuisibile est in
infinitū loquendo de diuisione in partes eūdem. p̄
portionis.

Sūmūs motus est a p̄trario in p̄trariū. vel a
medio in extremū. q̄to phisicoz. sed ad quan-
titatē est motus. ut patet ibidem. ergo in q̄t-
itate sunt p̄traria vel media p̄trarioz. Dicendū
q̄ omnis motus est de p̄trario in p̄trariū loquendo de
p̄trarietate phisica. nō tñ loquendo de p̄trarietate logi-
ca. Est autē p̄trarietas phisica repugnātia duarū for-
marū sensibiliter acquisiblū nō p̄mittentia se sumul ī
eodem. et sic due q̄titates bene p̄trariant. Sed p̄trari-
etas logica est repugnātia eoz. q̄ sunt posita sub eodez
generē. et a se inuice maxime distat. et eide suscep̄tiblē
viciſſum insit. a quo mutuo se expellunt. nisi alterū insit
a natura. et sic q̄titates nō p̄trariant. sed solū qua-
litates de tercia specie. Tel dicēdū q̄ q̄titas dupli-
cer p̄siderat. Uno modo mathematice s̄mū simplicē
essentiā: et hoc mō in q̄ntitatē nō est mor⁹ neq̄ p̄trane-
cas. Alio modo phisice. p̄t est termin⁹ eoz p̄ naturali-
tē. et hoc mō in q̄ntitatē est motus q̄ est de p̄trario in
p̄trariū. vel magis p̄p̄t ab imperfecto ad perfectū. q̄d rō
pfecti et imperfecti circa q̄ntitatē p̄trariant.

Sūmūs in singulis sp̄cīb̄ q̄ntitatēs est p̄trarietas. er-
go rō: Unū probat inductiue. quia linea recta
et curva p̄trariant. et in superficie superficies as-
pera p̄trariantur plane. et corporum quoddam est den-
sum et quoddam rari. Locoz quidam est sursum q̄dam
deorsum. Tempoz quoddam est calidū quoddam frigidū.
Numeroz q̄dam est par q̄dam impar. Q̄ratio
nū q̄dam est vera et quedam falsa. Dicendū q̄ q̄ua-
titates considerantur duplicitē. Uno modo s̄mū su-
as p̄p̄ias naturas. et sic in eis nō est p̄trarietas. Alio
modo sumuntur gratia diuersarū dispositionū acciden-
taliū q̄titatis inherētū. et tūc bene p̄trariant. sed il-
lo modo nō importat simplices formas de p̄dicamen-
to q̄titatis. sed important q̄ntitatē sub qualitatibus.
sicut linea recta et linea curva p̄trariant gratia re-
ctitudinis et curvitatis. que sunt q̄titates circa q̄ntita-
tem existentes. Simili modo dicendū est de superficie et
corpo. Deinde dicāt q̄ p̄le et s̄mū esse q̄ntitatēs non

predicamentoz

habet p̄trariū. sed solū p̄ qualitates quas h̄z ex accessu
et recessu solis. sed hoc est p̄ accēs. Sunt locū fūrū
et deorsum nō p̄trariant s̄mū suas essentiās. sed s̄mū suas
influentias q̄ h̄z in illis locis. Et vñ nūc s̄mū paritatis
et imparitatis p̄trarias alteri. Etia vñ et
falsum p̄ueniū oroni ut q̄titates et nō ut q̄titatis.

Nō habere p̄trarium nō p̄uenit soli q̄titati. ḡ
Propt̄rū h̄z p̄baſ. q̄d p̄uenit sube et multis alijs
Dom q̄ nō habere p̄trariū nō est p̄p̄t p̄trū q̄titati. sed est p̄p̄t secundū. q̄d p̄uenit omni sed nō soli. q̄d
p̄uenit etiā sube. Et q̄d omne q̄d corrup̄t a suo
p̄trario corrup̄t. sed q̄titas corrup̄t. ḡ a suo contraria
corrup̄t. et p̄ h̄z p̄trariū. Dom vñ p̄s dictū ē de
subā q̄ q̄titas nō corrup̄t p̄ se. sed p̄ accēs s̄mū elie q̄d
h̄z in subiecto. q̄d subiecto iubat contrarijs q̄titati
a q̄b̄ h̄z s̄mū actualē corrup̄tē.

Hisi multa paucis dicat q̄s esse contraria
vel magnū paruo. hoc autē nihil est q̄titas
sed magis ad aliqd sunt. nihil em̄ p̄ seip̄m
magnū d̄r vel paruū. s̄ ad aliqd refert. **N**ā
mons q̄dē paruū d̄r. miliū vñ magnū. eo q̄
hoc q̄dem sui generis maius sit. illud vero
sui generis minus. ergo ad aliqd est eoz re-
latio. **N**ā si per seip̄sum magnū vel paruū
diceretur nunq̄ mons q̄dāz aliquid paruuū
miliū vñero magnū diceretur. **R**ursus in vi-
co q̄dem plures homines esse dicimus. in
ciuitate vero paucos. cū sint eoz multipli-
ces. et in domo q̄dē multos. in theatro vñ
paucos. cū sint plures. **A**mplius bicubitū
vel tricubitū et vñq̄dē talū q̄ntitatēm sig-
nificat. magnū vero vel paruū nō fcat q̄n-
titatē. sed magis ad aliqd. quoniā ad aliqd
spectat magnū vel paruū: quare manifestū
est quoniā hec ad aliqd sunt. **A**mplius
sine aliqd bas q̄ntitatis sive nō ponat. ni-
hil eis erit p̄trariū. q̄d em̄ nō p̄t sumi per se
ip̄m: sed ad solā alterius relationē refertur
q̄d̄ huic aliqd erit p̄trariū. **A**mplius si
erūt magnū et paruū p̄traria cōtingit idem
ip̄sum simul recipere contraria. et ea ipsa si
bimet esse contraria. p̄tingit em̄ idem simu-

Arestotelis ad Tentamen Folio lxiii

parvū esse et magnū. aliquid enim est ad hoc
quidem parvū. ad aliud vero hoc idem ipsum
magnū. quare idem magnū et parvū et in eo
dem tpe esse contingit: quare simul contraria
fuscipit. Sed nihil est quod videatur si' contraria
posse suscipe. ut substatia quidem suscep-
tibilis contrariorum videat. sed non suscipit uno
et eodem tpe: nam nullus si' sanus et eger est
nec albus et niger simul: nihilque aliud si' con-
traria suscipiet. et eadem sibi ipsius contingit et
contraria. Nam si enim magnū parvo contrariū. ip-
sum autem idem simul est magnū et parvū. ip-
sum sibi erit contrariū. sed impossibile est ipsum
sibi esse contrariū. Non est igitur magnū par-
vo contrariū. neque multū exiguo. quare vel
si non relatioꝝ hec quilibet dicat. tamen qualitas
nihil contrariū habebit

Hic p̄bus p̄tra predictā p̄petratet mouet duas
instātias. et p̄mo ponit p̄mā. sc̄do sc̄dam. ibi (¶ q̄z
me autē) Prima in duas. nam p̄mo ponit instantia. se-
tundo solvit eam. ibi (¶ q̄z autē) Dicens p̄mo. sup-
ple illud bene dcm est. sc̄z q̄ quantitatī nihil est p̄trans-
mis̄is̄ dicit multa esse p̄traria pauci. et maḡiū e-
p̄trariū paruo. ergo q̄stirat aliqd est p̄trariū. ¶ Ita
instantia solvit primo negando p̄nam. q̄a hōp̄
predictorū nihil est q̄stirat. i. nullum p̄dicatorū est in
nere q̄stiratis. sed predicta sunt ad aliqd. i. relationes
E hoc p̄nto p̄bar inductiue. sc̄do rōne. Inductiue si-
q̄ nihil iuuenit in omnib⁹ magnis & paruis. q̄b⁹ p̄ seip-
sum absolute dicat semp̄ magnū & ad omnia magna.
quod enim simpl̄ est aliqd. ad omnia est illud. sicut sum-
plicis calidum ad omnia alia est calidū. & simpl̄ album
ad omnia alia est album. & sic de alijs. Sed magnū nō
est ad omnia magna. q̄r alicui p̄patum dicit̄ nō magna.
Sed h̄c tamen est. q̄ magnū non est simpl̄ & fin forma ab-
soluit̄ a magnū dcm. ¶ Neur⁹ autē p̄batio est p̄ induc-
tiue. q̄r mons qui simpl̄ videtur magnū dicit̄ paruius
ex eo q̄ p̄patut ad alium montē maiorē. quod nō esset
simons eler magnus fin se. ¶ Si t̄r̄ milium siue granū
mali (quod simpl̄ videtur parui) dicit̄ magni cōpa-
ratum grano papaveris vel rute. non sic q̄ simpl̄ sit
magni. sed idea q̄ p̄patut rebus sui generis maius
est. ¶ Et si t̄r̄ non dicit̄ paruius simpl̄. sed q̄ p̄patut re-
bus sui generis puta alijs maiorib⁹ montib⁹ minorē.
¶ Et h̄bile ergo absolute magnū vel parui dicat. ¶ Et si t̄r̄
mo dicendum est de multo & pauci. q̄i idem hoīes fini-
cāndi numeri q̄stiratē dicunt̄ multi in vico. & pauci in
finitate. Et modo est de his q̄ sunt in domo & thea-
tro. quod est locus ad videndū ludos. spectacula. vel

facta tyronii. q[uod] multi in domo sunt pauci in theatro.
cum in ibi plures sicut in alia domo. **P**aret igit[ur]
q[uod] multi et paucum. magni et parui sunt ad aliud co-
parata. et non dicunt formas species existentes absolu-
tas. **S**ecundo probat hoc idem roe. quia bicubitus ericu-
bitum. et uniuersus talium significat existentiam se-
dem magni et parui non significantem quantitatem secundum se-
sed magis sunt adaliquid. et ad alterum dicuntur. **E**cce est
hic idem medius quo probatur in prima ratione. sed solu[m] va-
riatur hic modus arguendi. q[uod] arguit a destructione pri-
oris ad destructionem antecedentis. quasi sic argueret. si
predicta essent existentes. sequeretur q[uod] essent entia abso-
luta. sed non sunt entia absoluta. ergo non sunt quantita-
tes. **D**enonibi amplius siue aliquis solvit instantia
(negando antecedentes) duplicit. primo ostendit sic. siue
aliquis ponat predicta esse quantitates. siue ponat ea
non esse quantitates nihil erit eis contrarium. puta vni-
us non erit alteri contrarium. quia quod non potest sumi bin-
dupliciter non dicitur se te se. sed referunt ad alterum se-
ue ad relationem alterius. quo modo huic aliquid erit con-
trarium. quasi dicat nullo modo. **S**ecundo per impossibile
sic. quia si magnum et paruum erunt contraria. tunc sequitur q[uod] idem simul acut recipiet contraria. et q[uod] eadem si
sibi ipsi essent contraria. **O**st hoc declarat. quia pertinet
idem simul esse magnum et paruum. quia unum et idem
respectu aliquius dicit paruum. et respectu alterius di-
citur magnu[m]. **O**st propter hoc idem dicit magnu[m] et par-
uum in eodem tempore. sed nihil potest simul recipere con-
traria. igit magnum et paruum non sunt contraria. **O**st
autem idem non potest simul recipere contraria probat
per inductionem dicens. **S**ubstantia videtur esse suscep-
tibilis contraria. sed tam in eodem tempore contraria
non suscipit. quia unus homo non est simul sanus et eger-
nec simul est albus et niger. ergo nihil simul contraria
suscepit. **O**tra eadem sibi ipsi erunt contraria. quia si
magnum paruum est contrarium. et idem simul est magnu[m]
et paruum. agitur idem erit sibi ipsi contrarium. sed hoc
est impossibile. ergo magnum et paruum non sunt contra-
ria. **O**st propter causam rationem multum non est contra-
rium exiguo siue paucio. quia sequitur q[uod] contraria ei-
sent simul in eodem. et q[uod] unum et idem sibi ipsi esset con-
trarium. que sunt impossibilia. **C**oncludit ergo probans
q[uod] si predicta non dicuntur relativa siue relationes. non
tamen sequitur q[uod] quantitatibus aliis sit contrarium.

Arguit Concretum et abstractum sunt eius
dein predicamenta sed magnitudo
et multitudo sunt estitates. ergo
ex secreta hys magnitudo et multitudo erunt quiritates. **D**iv-
noz probatur per philosophum quinto metaphysicam. vbi po-
nit magnitudinem per se spem quantitatis. Et ita ibi
dem quantitas dividitur in magnitudinem et multitu-
dinem. **N**icendu q magnitudo et multitudo capi-
tur duplicitate. Uno modo fundamentaliter pro quaerita-
tibus fundatibus magnitudinem et multitudinem. et sic sive
quantitates. Altero modo captiatur magnitudo et mul-
titudo formaliter pro respectu magnitudinis et mul-
tidinis quos formaliter signantur. et sic magnitudo et mul-
titudo sunt ad aliquid. Et ita similiter magnum et mal-
tum posuisse plumbum modo considerari. **E**nimo modo con-
sideratur absolute. et si magnus est idem quod cestum
potius. sed magnitudo ematerialis quantitas continua.

Questiones

et multum idem est quod *quod* discretum. et sic magnum et multum sunt in genere existitatis. et non habent contraria aliqua. nec hoc modo opponuntur parvus et paucus quia non sunt eiusdem generis. cum parvus et paucus solum sint de genere ad aliquid. Quod per se non enim dicitur parvus quod nullam habet existitatem. quia sic punctus diceretur parvus quod est inveniens. Nec parvus dicitur aliquam habens existitatem. quia sic torus mundus diceretur prius et sic magnus et parvus quererentur. Relinquit ergo parvum esse quod alteri et parvum habet existitatem minorum et sic est ad aliquid. Et similiter modo ostenditur de paucus. quia vel paucum dicitur nullam habens multitudinem. et sic unum est paucum. vel paucum dicitur aliud quod habens multitudinem. et sic maximus numerus dicitur paucus. Relinquit ergo. quod paucum dicitur quod alteri et parvum habet multitudinem minorum. et sic est ad aliquid quid. Alio modo capiuntur magnus et multum inquantu importat excessum. put magnus importat magnitudinem excedentem. et multum multitudinem excedentem. Et sic verius est. et duplicit. Uno modo sumptus. put magnus dicitur magnitudinem excedentem ea magnitudine quod communiter reperiuntur soler in rebus sui generis. et sic homo cuius magnitudo excedit magnitudinem in aliis hominibus communiter reperiuntur. Et per oppositum dicitur parvus. cuius magnitudo deficit quod in rebus sui generis inveniuntur soler. et sic homo dicitur parvus. quod deficit a magnitudine quod est in aliis hominibus reperiuntur. Et multum est istum modum dicitur. cuius multitudine excedit illam multitudinem que communiter inveniuntur soler in rebus sui generis. et sic centrum in una domo dicitur multum. Et per oppositum dicitur paucus. et sic magnus et multum sunt in genere existitatis. et opponuntur parvus et paucus priuatiue. Alio modo capiuntur in proportione ad aliquid. put magnus dicitur alicui minori et parvus. et sic granum milii minorum non parvum dicitur magnus. Et per oppositum parvus dicitur maiori et parvum. et sic mons maiori monte et parvus dicitur paucus. Et similiter modo dicitur est de multo et paucu. et sic sunt de predicamento ad aliquid. ut phe in latere ostendit.

A contra roem ostenditur. Relatio. i. inest contraria. **R**eas ut inferius patet. ergo huic quod ad alterum referuntur potest aliquid esse contrarium. **D**icitur quod in relatione et summa corelatum opponuntur contrarie. et in fundatur se aristoteles nihilominus unum relationum contrariatum alterum relationum gratia fundamento. et sic contraria unum potest esse relationum alterum. ut scietia contraria ignorantie. et relatione opponit scibili.

Anonne per impossibile committitur fallacia ignorantie elenchi. ergo non valer. **N**on probatur quod cum sic arguit. mons est magnus propter respectum ad montem minorum. et idem mons est parvus propter comparatione ad montem maiorem. ergo est magnus et prius. **E**s istis modis arguedi si ita argueretur finis istarum formae etiam mouetur circulariter. et non mouetur recte. ergo mouetur et non mouetur. **D**icitur quod non sicut arguit. ut per se in conclusione illata vera sit. quia in uno inferitur affirmativa. et in alio negativa. **T**unc dicitur finis alios. quod iste modus arguendi non est formalis. sed quo ad formam est fallacia ignorantie elenchi. quia tam illud argumentum ad impossibile sic sufficit ad suum positum. accipit enim unum manifeste fallium cum manifeste vero ex quibus inferitur suum positum. quia sumit ex suppositione aduersari istam fallam (magnus et parvus contraria) cum illaverat (contra-

predicamentorum

rietas est solum inter formas absolutas) et tunc infert suam exclusionem. quod contraria sunt sicut in eodem

Param autem circa locum videtur esse contraries qualitatis. **S**ursum enim ad id quod est deorsum contrarium ponuntur. locum quod est in medio deorsum dicentes: eo quod multa medij distanca ad terminos mundi sit. **V**idetur autem et alioz contrarioz diffinitionem ab his differre: que enim a se invenientem multum distat eorum (que sub codice genere sunt) contraria determinantur.

Hic phe ponit secundam instantiam contra dictam proprietatem dicens. quod maxime videtur aliquibus philosophis antiquis. quod circa locum (quod est existitatis) sit contraria sit et locus loco sit contrarius. **S**ursum enim putatur est locus sive loci differencia ponitur aliqui phe contrarii ad locum quod est in medio quem vocant deorsum. **R**atio autem quare predicta loca dicuntur esse contraria est. quia multa et maxima distantia loci medi deorsum est ad indistinctiles terminos. scilicet circumferentias. quod circa circumferentiam est ubiqus sursum. et circa centrum est ubiqus deorsum. **E**t ita antiqui videtur etiam perferre alioz contrarioz diffinitionem. per locum quod dicunt ea esse maxime distantia transsumentes distantiam localis ad eam que est essentialis repugnativa formaz. determinante enim sive diffiniunt illa et contraria que sub codice genere posita muletur a se invenientem distantiam. **V**ult ergo phe ex textu. quod sursum et deorsum videtur esse contraria. quia diffinitio contrarioz eis conuenit. ista sez. **C**ontraire sunt que sub codice genere posita sunt. et maxime a se invenientem distantiam. **E**t istam instantiam non solvit primo. ideo quod determinare de loco spectat ad physicum. cui istam questionem relinquunt. Secundo quia eius solutio satis ex precedentibus habet potest in simili de magnis et parvis. put magnus et parvum habent roem perfecti et imperfecti circa motu augmenti et decrementi. **E**tiam sursum et deorsum non marantur. quia polus arcticus et antarcticus plus distant. quare non contrariae.

Secundum locus sursum et deorsum contrariae. ergo etiam ter illas differentias loci est motus localis. **D**icendum quod sursum et deorsum capiuntur duplicitate. uno modo mathematice sive logice pro naturis suis propriis. et sic non contrariae. nec causant motus contrarios. Alio modo capiuntur physice per influentias quae sunt in locis sursum vel deorsum. et sic contrariae. et etiam faciunt naturas vel formas contrariae in istis locis. puta naturam densi grauis et frigidi. ad quos sequitur contrariae in motibus.

Sed non videtur qualitas suscipere magis et minus. ut bicubitus. neque enim est aliud alio maius bicubitus. neque enim in numero ut ternarius quaternario: nihil enim tria magis dicetur quodque. neque tria prius quam tria

Arrestotelis Tractatus Folio lxiii.

nec tempus alio maius et minus est. Nec in his (que dicta sunt) domino magis et minus dicitur. quare quantitas non suscipit magis et minus.

Nicphs ponit secundam proprietatem dicens. quod quantitas non videtur suscipere magis et minus sine intentione et remissione. sicut nec substantia. Et hoc prae exemplari inductione in quantitate continua et discreta. quod bicubitus non est alio bicubitus magis bicubitus. nec bicubitus est magis quantitas quam tricubitus. Nec in numero est magis vel minus. unus enim ternarius non est magis vel minus ternarius quam alius. neque tria magis vel minus dicitur tria quam quinque dicuntur quinque. Nec tempus unus quodcumque dicitur magis vel minus quam aliud. ut dies non magis est tempus quam hora. vel hora minus quam dies. Nec in his omnibus (quod lupius dicta sunt) domino est magis et minus. quod sunt linea superficies oritur et extinguitur ex sufficiencia inducione. et quantitas non suscipit magis neque minus sine intentione et remissione.

Querit Que sit ratio huius proprietatis? Domus quod ista suscepimus magis et minus causas ex primis rationibus cum contrario. et ex deputatione contrario a contrario. sed quantitas non habet contrarium ut dicitur. propter precepedes. sequitur ergo quod non suscipiat magis et minus. Et addunt alii aliam rationem. quod suscipere magis et minus est aliquid perfici in suo proprio esse specifico. sed quantitas non potest magis et minus perfici in suo proprio esse specifico. quod Domus praecepit. quod eius in individuibili consistit. ut praecepit in numeris. quod ut ipsis addita vel subtracta unitate de necessitate variatur species. Sicut in quantitate continua remota vel addita aliqua parte quantitatis quantumcumque parva sit variatur species quantitatis continua sub ratione mensurae. quia sit ibi iniquitas. et talis semper est in diversis speciebus.

Sunt numerus est maior alio. et unum corpus maius alio. Sicut etiam una linea est maior altera et cum sunt quantitates. ergo quantitas suscipit magis et minus. Domus quod unus numerus est bene maior alio et unum corpus maius alio non aliter et extensio non tam est una quantitas magis quantitas quam alia aduerbaliter et intentione. Pro quo nota domini talem. quod unus et minus attenduntur finis maior et minorum additione per quam quantitas. que acquiruntur per augmentariorum et diminutionem. Sed magis et minus dicunt intentionem et remissionem forme. finis quod magis et minus est in subiecto radicata. quod magis vel minus eandem formam recipit. Ut si dicatur. quantitas finis esse quantitatis magis et minus per se. ergo suscipit magis et minus intentione. Unus probatur. quod habet perfectius esse in quater narius quam in ternario. Domus licet quantitas possit magis et minus perfici in esse diversarum specierum. eo quod una species est perfectior altera. non tamen potest magis et minus perfici in proprio esse unius speciei. sicut albedo est in finis speciei. habet perfectius esse in subiecto.

Sunt quantitas est terminus motus successus acq[ui]sibilis. ergo suscipit magis et minus aduersaria. Unus praecepit de quantitate respectu augmentationis. consequentia probatur. quod terminus motus est successus acq[ui]situs finis suus est suscipit magis in fine motus.

tus quam in principio vel in medio. **D**omus ad probationem sequentem. quod vera est si talis forma que motus terminat posset intendi et remitti. et si non cum non potest suscipere magis et minus. sic autem est de quantitatibus saltim per se. quia quantitates per accidentes bene possunt suscipere magis et minus.

Mobius regitur maximum et minimum. ibi regitur magis et minus. sed in quantitate regitur maximum et minimum. ergo recte. Dominus probatur. quod entia naturalia ex parte quantitatis sunt ad maximum et minimum determinata. primo philosophorum. **D**omus quod tale maximum et minimum in quantitate reperitur plausibiliter. **D**omus quod tale maximum et minimum finis extensionis et capacitatibus majorum vel minorum. sed non magis et minus intentione. Et hoc solvit argumentum. quantitas comparatur grammatica littera. ut patet per Donatum. ergo suscipit magis et minus.

Negatur dona. quia ad grammaticalem comparationem sufficit quodcumque susceptum maioris et minoris finis extensionem. et sic etiam magnus et parvus comparantur. Posset tamen dici quod comparatio pertinet eis inquantum sunt qualitates iuxta intellectum prius datum.

Sunt superficies est quantitas. et tam non suscipit magis et minus. Probat. quia habet quodcumque in albedine finis esse extensem. et quodcumque finis esse recessum. **D**omus quod superficies suscipit magis et minus subiectum. quia est subiectum quo illoque que intenduntur et remittuntur. non tam formaliter. quod ipsa in suo esse non perficitur neque remittitur.

Proprium autem maxime quantitatis est. quod equale et ineq[ue]lare dicitur. singulum eamque dicte sunt quantitatibus et equale dicitur et ineq[ue]lare. ut corpus equale et ineq[ue]lare. et numerus equalis et ineq[ue]laris dicitur. et tempus equale et ineq[ue]lare. Sicut autem et in aliis (que dicta sunt) singulis. et equale et ineq[ue]lare dicitur. In ceteris vero quod quantitates non sunt. multum videbis equale vel ineq[ue]lare dici. Nam affectio equalis et ineq[ue]laris non multum dicitur sed magis similis. et albus equale et ineq[ue]lare non multum. sed simile: quare quantitatis proprium est equale et ineq[ue]lare dici.

Nicphs ponit ultimum proprietatem quantitatis. dicens quod maxime proprium quantitatis est finis eam equale vel ineq[ue]lare dici. quia omnis quantitas aut est alterius quantitati equalis vel ineq[ue]laris. Quod probat inducit. quod corpus aut est equale aut ineq[ue]lare alterius corporis. et unius numerus est equalis vel ineq[ue]laris alterius numeri. et tempus aut est equale vel ineq[ue]lare alterius temporis. et sic in omnibus aliis quantitatibus. In ceteris vero que non sunt quantitates non multum videbis equale vel ineq[ue]lare dici. quia affectio non dicitur equalis vel ineq[ue]laris alterius affectionis. sed potius dicitur alterius similis. sicut album unum non dicitur equale vel ineq[ue]lare alterius albo. sed magis simile. Et illis philosophus concludit.

Questiones

¶ Quantitatis primum est equale vel ineqale dici. qd conuenit omni et soli ut tam ostium est.

Q Ualorem proprieatum sit quantitatim sicut eam equale vel ineqale dici. **D**ominus qd sic pbatur pmo. qd ut dicit pbs decimo metaphysice si eum idem et diuersum causans ab uno et non uno in substantia ita equale et ineqale in genere quantitatis causans ab eius et simile et dissimile in genere qualitatis. **E**t hoc idem p 3 secundo p diffinitioes equalitatis et ineqalitatis. qd equalitas est res differentia eadem quantitas. non quide numero cum sicut impossibile. neq; sufficit eadem quantitas in genere. sed debet esse eadem in specie. Inequalitas vero est res differentia diversarum quantitatum. ita qd res dicuntur eales qd habent eandem quantitatem et illae dicuntur ineqales que hanc diversas quantitatem. **T**ercio pbatur. qd equalia sunt qd subiectum separata nec excedunt nec excedunt. et ineqali sunt quoq; unum excedit aliud. sed excessus summa ex parte mensurae. et mensura summa ex parte quantitatis et solum sicut ipsam. qd omni quantitate et soli pertinet sicut eam equale vel ineqale dicitur.

Potandum. **P**roprieatum est quantitatim sicut eam equale vel ineqale dici. i. primum est quantitatim sicut ut sicut eam una res dicat equalis vel ineqalis alteri. quia due res vel hinc se sicut una excedit aliam. et sic una est ineqalis alteri. aut non. et sic sunt eales. qd equalia sunt quantia quoq; unum non excedit aliud. **S**ed in modo sic exponit. Proprieatum est quantitatim qd ipsa alteri quantitatim separata est sibi equalis vel ineqalis. ut unus numerus est equalis alteri numero vel ineqalis. ut deducitur est circa tertium. qd una quantitas alteri comparata excedit ipsam aut non. si primus sic una est ineqalis alteri quia excedens est maior et excessus minor. si secundus sic una quantitas est equalis alteri. et vera expositio est bona licet textus magis videat precedere secundum.

M Nullum accidens numerus potest dici proprium pro priu. sicut denominare substantiam equalis vel inequalis est accidens numeri. qd non est proprium. **D**icendum qd actus denominari subiectum ealem vel ineqalem est accidens numeri quantitatis. tunc aptitudo de nominandi est sibi proprium. **E**t quidam dicit. passio non est eiusdem predicamenti cum coenitus est passio. sed equalitas et ineqalitas sunt quantitates. ergo non sunt passiones quantitatis. **D**ominus p 3 et definitionibus eoz. **D**ominus qd minor est falsa. qd equalitas et ineqalitas non sunt quantitates. sed relationes eparantur. **E**t ad punctionem dicendum. qd illae diffinitiones sunt causales. qd equalitas et ineqalitas causans a quantitate eadem et diversa. **E**ccl dicit qd equalitas et ineqalitas non sunt proprietates quantitatis. sicut denominare subiectum ealem vel ineqalem.

M Queliter res mundi est ealias vel ineqalis alterius. ergo non solum conuenit quantitati. **A**ns. pbatur. qd equale et ineqale opponunt contradictione. sed de qualiter ente mundi verificatur alterum contradictionem. **D**ominus qd ineqale sumitur dupl. uno non posse negari. ut valeret tantum. i. non equale. et sic contradictiones sibi opponuntur. qd hoc modo non est tunc in quantitate. sed in omnibus aliis. **A**lio modo sumitur proportionem. ut valet. i. quantum non equale. et sic non contradicit equali. sed sibi proportionem opponitur. nec verificatur sic de qualiter ente mundi. et hoc ultimo modo sumitur ineqale hic. et

predicamentoꝝ

diffinitus sic. Ineqale est quod excedit alterum. vel ab altero exceditur.

M O quale vel ineqale dici non conuenit quantitatim ergo non est proprium. **A**ns. pbatur. qd linea non dicitur equalis vel ineqalis tri. neq; tri corporis. **D**ominus qd quilibet quantitas est alteri equalis vel ineqalis. sed non omnis quantitas est cuiuslibet quantitatis equalis vel ineqalis. sed solum illi cui est possibilis. et qd tria pbs septimo physicoꝝ diverse spes ad invenientem copiarum non possunt. ideo linea non est coparabilis temporis. neq; oratio corporis.

M Una substantia est ealias alteri. ut sortes est ealias platonis. qd non pertinet solum quantitatim. **D**icendum qd duplex aliquid est equale vel ineqale alteri. **A**lio modo materialis. qd est subiectum qualitatis vel in qualitatibus. et sic pertinet substantia. **A**lio modo fundamenta litera. qd est fundamentum primum qualitatis vel ineqalitatis. et sic pertinet solum quantitatim. **E**t quidam replicat esse fundamentum primum qualitatis vel ineqalitatis conuenit etiam qualitatibus. **I**git. **A**ns. pbatur. qd dicimus Achille et Hercule esse eales in virtute fortitudine. et illi dicimus Lathonem esse ealem in virtute Socrati. **D**ominus qd habentes eandem qualitatem pura virtutem vel scienciam ponuntur similares qd eales. et si dicatur eales hoc non est sicut quantitatem dimensionis vel molis. sed sicut quantitatem virtutis. qd est magis qualitas qd quantitas. dicit enim qualitas per operationem ad subiectum. sed dicitur quantitas per compositionem ad obiectum. qd quantitas et virtus mensuratur per gressus qd habet in virtutis obiecto. ut si quantitas est hercules. dicimus qd est tam fortitudinis et postea in tot et tanta sicut achilles.

M Secundum qualitatem dicimus eales et sicut ineqalitas rem ineqales. sed equalitas et ineqalitas sunt relationes ut deinceps est. ergo proprietates non est vera. **D**ominus licet sicut qualitatem vel ineqalitatem dicimus eales vel ineqales. purum sicut dicunt circumstantia cause formalis. tam sicut solum qualitatem dicimus eales vel in equales fundamentalis. qd sola quantitas fundat qualitatem vel ineqalitatem.

M Tertium qualitatem sit relatio realis vel tunc romana. **Q** ualorem dicitur sicut in creaturis est relatio realis. **E**t hoc pbatur. qd illud est aliquid positiuum reale qd percipitur per sensum. sed equalitas percipitur per sensum. qd est aliquid reale. **D**icitur manifesta qd entia romana non sunt sensibilia. **S**ed minor pbatur. qd aliquis potest tamquam qd duo sunt eales. **H**ec dicitur. pbatur. qd illa relatio est realis qd reputatur in referibiliis. omni ope intellectus circumscribitur et remoto. sicut sic est de qualitate. qd minor pbatur. qd si ponant hoies eiusdem quantitatem in specie illi sunt eales. etiam si nullus eos intelligat. **T**ertio pbatur. qd nisi hoc esset vere tunc rationaria primum vniuersi (in qd decor vniuersi possit) eet solum romani.

M Illa relatio non est realis qd non habet fundationem reale. sed equalitas in creaturis non habet fundamentum reale. **I**git secundum. **D**ominus pbatur. qd equalitas fundatur in unitate quantitatis. sed illa unitas non est numericalis cum sit in duobus quantitatibus. ergo est specifica. sed unitas specifica est tunc romana. **D**icendum duplicit. primo qd unitas specifica non est tunc romana. sed est realis. quare etiam potest fundare relationem realem. **E**ccl dicit qd equalitas in creaturis non fundatur super unitatem specificam. sed sicut unum et unum reale.

Arrestotelis

Folio lxx

quoz quoilibet ē a parte rei. que due vnitates reales sunt in potētia ad tertiam vnitatem. s. specificā. que fī multos Thomistas est tñ rōnis.

Sicut eadē quantitas facit equalitatē. ita idē in substatia facit ydēptitatem. scz ydēptitas nō est relatio realis. ḡ nec eq̄litas. M̄inor p̄batur. q̄ ad realē relationē req̄ritur q̄ habeat duo extrema realia realit̄ distinta. q̄ nō sunt in ydēptitate maxime numerali. D̄om nō est simile. q̄a eq̄litas habet duo extrema realit̄ distinta. cum nūbil sit sibip̄st̄ equale. scz ydēptitas numericalis solum haber vnu extreum sūp̄ quod fundat. t̄ ergo est soli relatiū rōnis.

Sic ille relatōes nō sunt reales q̄ sp̄atum in eo dē subiecto oppositā relationē. sed sic est de eq̄litate. iḡ. M̄inor p̄batur. q̄a aliqui p̄nt esse equales inter se. q̄ in alijs hoib̄ sunt ineq̄les. D̄om q̄ ille relationē soli sunt opposite in termino t̄ terminative. t̄ non subiective aut suppositivit̄. quare se in eodem sp̄atum. Vel d̄om q̄ ille relatōes p̄p̄c nō sunt opositae. sed magis disparate.

Aliquid vero talia dicunt. que cunq̄s hocipsuz q̄d sunt alioꝝ di- cunt. vel quolibet aliꝝ ad aliud. vt maius id q̄d est alteri dicit. aliquo em̄ maius dicit. t̄ duplū alteri dicit id q̄d est alicui em̄ duplū dicit. s̄līr autē t̄ alia q̄cun q̄s sunt hm̄oi. Altero sunt etiā et hec adaliquid. quid. vt habit⁹ affectus disciplina positio. Hec em̄ omnia q̄ dicta sunt hocipsum q̄d sunt alioꝝ dicunt. t̄ nō aliter ad aliud. habitus em̄ alicui⁹ habitus est. et disciplina alicui⁹ disciplina. t̄ positio alicui⁹ positio sed et alia s̄līr. Adaliquid ergo sunt q̄cunq̄s id q̄d sunt alioꝝ dicunt. vel quolibet aliꝝ ad aliud. vt mons magnus dicit ad monem aliū. magnū em̄ adaliquid dicit. t̄ simile alicui⁹ simile. t̄ oīa talia s̄līr adaliquid dicunt. **I**stud est q̄rtum caplī. in quo p̄b̄s determinat de tertio p̄dicamento q̄d vocatur adaliquid sive relatio. Et dividit in duas p̄es p̄ncipales. In p̄ma determinat de relationē q̄rtum ad eius cōtrialia. In secūda agit de ea q̄rtum ad eius p̄rietates t̄ accidentia. secūda ibi (Inest aut̄ p̄trarias) P̄ma pars diuidit in duas. in p̄ma ponit diffinitionē relationis. quā declarat per exempla. in sebā remouet dubium. ibi (Sunt aut̄) Quo ad p̄mū dicit. q̄ adaliquid talia dicunt. quecunq̄s hoc ipsum q̄d sunt dicuntur alioꝝ. I. referunt ad aliud sub habitudine gen̄i casus (vel quolibet aliꝝ). S̄p̄ referunt. i. aliquo alio mō. scz in habitudine alteri⁹ obliqui. scz datū. acci vel ablatū. Et istam diffinitionē declarat

de relatiūis tam fīm esse q̄s etiā fīm dici. cuz ad vnuq̄ se extendat. Et dicit q̄ maius fīm id q̄d est alteri⁹ or̄ q̄ maius dicit aliquo matus. Et duplū fīm id q̄d est alterius dicit. q̄ duplū est alioꝝ duplū. videlicet dūmīdī sive subduplū. Et s̄līr dōm est dī alijs. q̄ omnia sunt similes t̄ fīm esse relatiūa. sed non tñ predicta et eis similes sunt relatiūa. sed etiā habit⁹ affectus dī sciplina t̄ positio. q̄ hec omnia hocipsum q̄d sunt dī cuncti alioꝝ. t̄ fīm sp̄ationē ad alia. q̄a habitus est aliꝝ cuius habitus. scz habit̄is. t̄ contra habens dicit fīm accī casum. vt habens habitū habens. Et disciplina alicui⁹ disciplina. t̄ disciplinatū dicit in ablativo disciplina. t̄ disciplinatū. S̄līr positio dī. partī positio. sed partes positiōe sunt positioē posite. quia partes in toto ordinatē sunt positioē ordinatē. t̄ s̄līr se habent alia relatiūa. Et ergo p̄ exempla cōcludit diffinitionē adaliquid superius in p̄ncipio posita. ista scz Adaliquid sunt q̄cunq̄s hocipsum q̄d sunt alioꝝ dicūtur. vel quolibet aliꝝ ad aliud. vt mons dicit magnus ad alium montē sp̄ minorē. quia magnum dicit adaliquid. t̄ simile est alicui⁹ simile. t̄ omnia talia s̄līr dicunt adaliquid.

Querit Utrum adaliquid bene ponatur p̄dicamentū secundū in ordine p̄dicamentoꝝ accītū. Dicendū q̄ sic p̄ter multas causas. Prima est. q̄ multa dicta sunt in p̄cedentib̄ que sunt relationes. s̄icut p̄t de magno t̄ parvo. multo t̄ paucō. vt ergo facilior effet doctrina post quantitatē immediate lequitur p̄dicamentū relationis. Secunda causa est. q̄ ab solutum est ante respectū. sed quantitas est p̄dicamentū absolūtū. t̄ adaliquid est respectū. iḡ. Tercia causa est. q̄a fundamentū est ante fundatū. sed multe relations fundatū in quantitatē. ergo quantitas precedit relationē.

Secunda est accīdens absolūtū. adaliquid ve- ref p̄cedere adaliquid. Tenet p̄na per tertiam rōnem. Dicendū q̄ inter adaliquid t̄ cōlatet nō atēdūt ordo absolūtū t̄ respectū. quia sic qualitas effet ante relationē. sed attendit ordo fīm maiorem et minorem accidentalitatē. quia inter p̄dicamenta accidentū post quantitatē illud debet p̄cedere quod ē maioris accidentalitatis t̄ minoris entitatis. sed p̄dicamentū adaliquid est hm̄oi. ideo p̄uenītē p̄cedit alia p̄dicamenta accītū. D̄inor patet. quia adaliquid a toto genere dependet a duob̄. scz a subiecto et termino. t̄ ideo habet esse in t̄ esse ad. sed cōlitas t̄ alia p̄dicamenta sequēta fere semp̄ dependet ab uno subiecto. t̄ ideo solum habet esse in. t̄ sic sunt minoris accīdentatitatis. Et si arguat. eadem rōne adaliquid p̄cederet quantitatē. Dicendū q̄ quantitas est p̄p̄n quissimā substātē inter omnes formas accidentales. quia immediatus sequit̄ eam. t̄ ab omnib̄ formis accidentatib̄ corporalib̄ p̄supponit̄. t̄ ideo ipsa tanq̄s cōmune subiectum omnīi alioꝝ p̄cedit. t̄ si hoc non obstat. adaliquid effet simplicit̄ p̄mū p̄dicamentū in ordine p̄dicamentoꝝ accītū.

Questiones

predicamentorum

Querit Utrum ad aliquid sit predicamentum
tum vnum ab omnibus alijs realitate
distinctum. **Dicit** qd sic. et pmo
pbatur qd sit vnum. qd fum vnam roe dicit de omnibus
luis inferioribus. qd est ratio sive habitudo vni ad aliud
sive referendi vni ad alterum. Etiam ad aliquid saltē
fum esse dicit vna naturam ad vnum genus predicamentum
le determinatā ergo est predicamentum vnum. Sed qd
sit predicamentum distinctum pater. qd habet distinctum mo
dum predicandi de prima substantia. qd predicas in qua
le relatum seu ad aliud se hñs. qui modus predicas
nulli alteri puent. Et eius quelicum est quo se habet
hoc ad aliud. Et qd sit realiter distinctum ab alijs mari
me a suis fundamentis. qd sunt contraria actio et passio.
pbatur pmo. qd nulla res accedit sub ipsius relatio ac
cedit realiter suo fundamento. qd est alia res ab eo. **Hin**
or pbatur. qd nisi sic non esset predicamentum distinctum
ab eo. Secundo pbatur. qd que sic se habet qd vnum po
test manere reliquo corrupto illa distinguitur realiter.
sed sic est de relatio suo fundamento. **Igitur** **Hin**or p
batur. qd si ponatur duo homines albi sunt similes. et si
in uno corrumperet albedo tunc similitudo destruitur. et in
in alio manet similitudo eadem. que in ordine ad quantitatē
sunt fundamentum similitudinis. Tercio pbatur. qd diui
sio entis extra animam in entia extra animam debet esse in
diuersis res. sed diuersio entis in dece predicationem est
bmo. ergo est in diuersis res.

Hin Omne predicamentum debet esse primum principium.
Et pmo. sed impossibile est relatione esse primum pri
cipium. qd non est predicamentum. **Hin**or patet
quia ipsa est maxime dependens. cum dependat effectu
re subiective et obiective. **Dicit** qd non oportet predi
camentum esse principium primum in omni genere cause. sed
sufficit qd sit primum in genere cause formalis. et sic etiam
relatio in genere generalissimo accepta est principium.
rone cuius conuenit huic vel illi habere correlatum et
dici relatum.

Hin Omne predicamentum debet esse ens reale extra
animam. sed aliquid est ens rationis. ergo ad aliquid
non est predicamentum. **Hin**or patet per
pmbm quinto metaphysice. ubi dividit ens reale in de
cem predicamenta. **Hin**or pbatur. qd ad aliquid non est
nisi coparatio vni ad alterum. sed illa est ab alia separante.
Dicit qd duplex est separatio. scilicet actualis sive ex
erita. et illa est ab intellectu separata. et non est nisi in ro
ne. Alia est separatio apropria. sive habitualis. et illa
potest esse extra omnem intellectum. **Hin**or dicit qd relatio
ut est predicamentum non est separatio. sed est quidam habi
tudo et forma fum quam vna res est separabilis alteri. quam
habitudo pre-supponit separatio. qd est a separabilis separans.
Hin Nullum ens reale potest acquiri in aliquo si
ne sui mutatione. sed relatio potest acquiri de no
vo sine noua mutatione. ergo non est ens reale. et
per consequens non est predicamentum. **Hin**or pbatur. qd
(vñ dicit quinto physico) columnam qd aliqui pñs fuit
dextra sit sinistra sine sui mutatione. et ita de alijs. **Hin**
cendit qd nullum ens reale absolutum potest alicui de no
vo advenire sine sui mutatione. tamē tene ens reale res
pectum. dummodo tamē facia sit mutatione in illo ad qd
referatur. **Hin**or dicit qd licet ad aliquid posset in aliquo ac
quiri sine mutatione sensibili illius in quo acquiritur. tñ
non potest acquiri sine mutatione insensibili. puta per

quandam generationem fum quid. per quam acquiritur aliquis
ens reale de novo. qd prius non erat.

Hin Ad aliquid non est trium vnum generalissimum. ergo
go non est vnum predicamentum. **Hin** pbatur. qd
ad aliquid est relatiū habens correlatiū. qd
etiam est generalissimum. **Dicit** qd ad aliquid in genera
lisimo non habet correlatiū. sed habet terminū in col
qui dicit de omnibus terminatibus relationes. et nec est re
latiū nec correlatiū. sed est communis tam respectuī
qd absoluī. qd possunt terminare relationes. et termini
nus paternus est homo ille qd est filius. et ceteritas ter
minatū ad quantitatē. et grā illus ad aliquid in genere ge
neralissimo dicit etiam terminari ad quantitatē. **Et**
qd dicit. omnis respectus intrinseco adueniens hanc corre
latiū cum quo est simil natura. ergo ipsummet ad aliquid
habet correlatiū. **Dicit** qd ans est verum solū
de respectu qd sunt spes. et non de respectu qd sunt ge
nera. et maxime qd non est genus generalissimum. **Et**
qd arguit. omnis respectus est ad aliud. et illud aliud
est correlatiū. sed ad aliquid in generalissimo dicit re
spectu. **Igitur** **Dicit** qd ad aliquid in generalissimo est ad
aliud tanquam ad terminū. sed ille terminū non est correlatiū
neque genus generalissimum. qd non est qd vnum. qd
sic ostendit. quia ad aliquid non habet terminū nisi gra
tia suop̄ inferior. et illa terminatur ad res diuersas
predicamentorum.

Hin Ad aliquid est immixtū omnibus alijs predica
mentis. qd non est predicamentum distinctum. **Hin**
pbatur. qd in qualibet predicamento et vñ in om
nibus rebus innenit relatio. ut pater pribus substati
e qd dicimur caput capitati caput. **Et** sibi dicimus de scia
que est in predicamento ceteratis qd sit scibilis scientia.
Hin licet in alijs predicationibus regians relativa fum
dicim. non tamē relativa fum esse nisi fundamentaliter. sed
relativum fum esse est predicamentum ab alijs distinctum.
Hin quo notandum. qd duplicita sunt relativia. scilicet fum
esse et fum dici. Relativa fum esse sunt quoz totū esse est
ad aliud se habere. sicut pater vocatur relativa fum ē.
quia totū esse parris est ad filium. et cetera totum esse
filii est ad patrem. **Et** relativa fum dici sunt illa que so
lum cōnotant respectu. scilicet principalis significatio absolute
rum. sicut scia fum se et quo ad principalem eius signifi
cationem nominat ceteratum in aia existente. sed minus
principalis notat respectum ad scibilem.

Hin Omne predicamentum distinctum debet habere p
ripias spes et differētias. scilicet relatio non est hinc
igitur. **Hin**or patet autoritate pñto quanto meta
physice. qui spes assignat et dñs fum dñs absolute
Dicit qd non sunt eadem spes et differētia nisi equoce
Etiam dñm qd ille spes et dñtis absolute non sunt spes
et dñtis relativoz. sed fum **Egidius** de rhoma ponunt ut
ex illis spes et dñtis relativoz nobis immorescant. qd ac
cidētia hinc esse minus debile. et sic deficit
a nostra cognitione intellectuali. qd oportet eoz spes
et dñs circuloque absolute cognita

Hin Relatio non differt a suo fundamento nisi pter
minū ad quē. sed relatio non ponit terminū ad
quē in suo subiecto. in quē etiam fundamento.
ergo relatio non ponit in suo subiecto aliiquid diuersum a
suo fundamento. **Hin**or pbatur. qd relatio non differt
a fundamento nisi p ilium qd quod differt ab absoluto.
sed non differt ab absoluto nisi per hoc qd importat ter

Arestotelis

tractatus

Folio lxvi.

minimum ad quem. **D**iscendum quod alio Thomiste sit illius opinione quod relatio non distinguit realia a suo suum datum. Et pro illo notat quod relatio importat duo. unum in recto quod ponit in suo subiecto gratia cuiuslibet esse in et aliud in obliquo sez terminum ratione cuiuslibet esse ad. Per hanc gratiam. passim quod est relatio prius ad filium importat alii quid in recto quod est in patre subiective. et filium ut terminum ad quem et ratione est de eius ratione. que altero corrupto non maneret relatio. **O**ct dicunt iste quod relatio estum ad id quod dicit in recto nostris canticis cum suo fundamento. **S**i alio Thomiste coiter dicit oppositum ut etiam pabuerunt ratios superius adducere. **O**st quod dominum ad argumentum et relatio per suum fundamentum nominat unam entitatem realem. licet tenuerit quod est quodam habitudo seu forma sed quam unam res est alteri et ab aliis differat a fundamento non solum ex parte finium ad quae sed etiam sicut effectus differat a sua causa. quod relatio est effectus sui fundamenti realiter ab ipso fundamento distinclus.

Rotandum. Subiectum relatiois et fundamento sic differunt. quod subiectum est illud cui in re latio quod est subiecta subiectis oibus accedit. sed fundamentum vocatur illud quo mediate relatio subiecto innascitur. **S**icut exempli gratia duplum est una relatio quod est in ligno secundum subiectum et in quantitate ipsius ligni sicut in fundamento quod dupla quantitas est illud quod mediante innascitur ligno ille respectus. sez duplum. et ponit illud fundamento in relatione. quod est imperfectissime entitas. et non potest fieri transitus de extremo in extremo nisi per medium quod habet ratione fundamenti. **E**t manifestum assignatur tria fundamenti. sez quantitas actio et passio. quod est fundamento non ponens qualitatem nisi in ordine ad aliquod illorum. trium. sed alii ponunt qualitatem per fundamento. et tamen solum tria ponunt. sez quantitate qualitatem et actum quod est actione vel passione. in quantitate fundantur proportiones numero et ratione et qualitas et inquantitas. In quantitate vero fundantur sicut in fundamento et in qualitate. In actione et passione fundantur proportiones et similitudines. **E**t ponunt finis istos acto et passio unum fundamentum. quod sunt unus motus et ratio phisico.

Si illud quod recipit aliquam rationem a novo quod prius causat facit secundum eum ea. sed subiectum non facit secundum eum cum relatio vltra secundum quod habet cum fundamento. **G**relatō non est noua distincta propter fundamento. **P**ior probat quod dicit autor sex principiorum et alii sile non est positivus albo tamen. **O**ros et Gilbertus vult dicere quod alii sile non est positivus quod ad entitates sensibiles. quod sile non supradicit albedini aliqua entitate sensibile et in sensibili. **E**t si dicas quod relatio non est distincta a quantitate. quod nec sicut in fundamento a quantitate. **N**on probat. quod si diceris relatio distincta a quantitate. vnde illa entitas esset in tota quantitate et in aliis per illud quantitatibus. vnde in tota quantitate et in aliis per illud quantitatibus. aut est in tota quantitate. et non in aliquo per hoc. **N**on potest dici aliquod duorum primorum. quod sic per quantitatibus (quod est alterius equalis) est illi equalis. quod est impossibile. **N**ec potest dici secundum quod non videtur aliquod accidens subiectari in toto habente per se quantum sit in aliquo per hoc. **D**icendum ad annos quod equalitas est subiectum in tota quantitate et non in aliqua parte illius quantitatibus. quod nulli per se ipsum quantitatibus concordat esse equaliter respectu illius cui tota quantitas est equalis. **O**st ad ipsorum dominum quod vera est de accidens absolute et non de respectu. **E**t posset dari manifesta instantia. quod relatio totius subiectum in toto et non in aliquo parte totius. alioz relatio opposita inessent eius

dem puta relatio totius et relatio partis sibi correspondens. **O**ct pariformiter etiam dominum est de sicut in toto quod litatis. quod sicut in toto subiectum in rotula quantitate et non in aliquo parte eius. **I**ste per hoc alias sicut in toto subiectum in rotula.

Si relatio est aliquod res distincta ab absoluto tunc quocumque mouere alioz habet inferius localis quodlibet corporis celeste mutare et recipere in se aliquam rem de novo. **S**eque probat quod alioz distaret ab illo absino nunc quam prius. **D**ominum quod non est inconveniens ad motum unius minimi corporis sicut puluis aut filii oia quod sunt in toto vel niverso mutari mutata et insensibili apprehendo sez nouis respectu distincte ad illud corpus sic motus. **I**ste est inconveniens oia a mutari mutatoe sensibili per motum vel corporis

Questio. Utrum prima dissimilitudo ad aliquid sit bona et que est in primo tradita. **D**ominus quod sic. **V**erbi pars dicitur singulas et per classas. **P**ro enim est. **C**lassa quod est relatum accidentis ad denotandum et relatio vel relatione est non innascitur subiecta vel subiecta est. sed tempus medianus et aliquid accidente quod subiecta solitaria accepta non est fundamentum relatiois et subiecta accepta cum forma accidentaliter. **S**i enim si quis debet dici pater presupponit subiecta sua aliquid accidentis scilicet generatores actiuos mediatamente et patitas substantiae innascit. **D**icitur autem pluraliter talia quod omne relatum habet suum correlatum. et ita ad relationem requirunt plura vel dicit Boetius. **A**ddit ulterius (dicuntur) ad significandum quod illa dissimilitudo non solum conuenit relatuis fini esse sed etiam fini dici. vel sit sensus dicuntur suppone a platonici. quod diceret physis ego non dico omnia illa vere esse ad aliquid quodibus illa dissimilitudo ponit licet ab aliis dicatur. vel ponit dicuntur ad ostendendum quod habet de relatis in ratione dicibilium et pre dicabilium et non in ratione entium. **D**icitur sequenter (dicuntur) et debet exponi infinite et non distribuiri ad denotandum relatuos multitudinem quod quodam sunt fini esse et quodam fini dici. **I**n quodam sunt realia quodam rationis. quodbus omnibus illa dissimilitudo ponit. **O**st subdit (habet) quod sunt alicuius dicuntur quod intelliguntur relativa fini esse. vel fini alicuius intelliguntur illa relativa que referuntur ad invenientiam subiectudine et causam. **E**t est hoc ipsum accidens et regitur ab ista positione fini sub intellectu posset ratiōne etiam esse et causam et regi ab illo proprio dicuntur a priori ex vi copulae. **H**addit ulterius (vel) quomodo liber alioz ad alioz proprias relatas fini dici que non sunt simpliciter relativa quod ex principio significato sunt in alio genere. vel etiam ponit propter relationem fini dici que non sunt simpliciter relativa quod ex principio significato sunt sub habitudine alterius causas quod genere vel etiam exemplificatur. **O**st quod sensus dissimilitudinis non faciendis vim in propria (ad aliquid) id est hec vel illa quocumque dicuntur (calix). id est referunt ad alia sub habitudine genere causas (hoc ipsum) id est finis illud totum esse quod importatur (vel) quomodo liber id est in quocumque alio oblique quod in genere (ad aliquid) id est correlatum vel terminum et licet etiam conuenit generalissimo huius predicamenti.

Notandum

Et natura huius predicamenti que consistit in habitudine unius ad alterius nobis tripliciter significari potest. uno modo absolute cum exclusione subiecti et sic significatur nomine relatiois quod relatio est abstracta. **S**ed significatur nobis per participantem ad subiectum cum potestate referibilis ad terminum et sic significatur nomine relati. **T**ercio per habitudinem ad terminum cum participatione subiecti et sic significatur nomine ad aliquid quod per se significatur trahit et per illud accidens (aliquid)

3. p. 1. f. 1. v.

Questiones

significatur terminus illius transitionis. Qx q patet q natura hui p dicameti p r h sime nob inotescit p ad aliquid z p i e p relati led imprie p relati led

A Nulla bona diffinitio dederat p disiuctoem. g nō est bona. Major p baf qz ois bona diffinitio dederat dicere qd vnu. sed disiuctio nota multipliciter. Odm ad maiore q nulla bona diffinitio dederat dari p disiunctione nisi in ea definitio. q aliquid diuisio diffiniti led h innuit diuisio diffiniti lez q ipoz adaliquid seu relatiuoz quedam referunt ad iuicem sub habitudine gti casus ut innuit pma pticula diffinitioz et quedam sub habitudine alteri casus qg t illa p bendunt sub scda pticula. Et etiā innuit talē diuisione q relatiuoz quedam sunt fm esse qmum totū esse est ad aliud se habere. et quedam fm dici que qmum doliter id est qcumq modo ad aliud referunt. Et qn arguit ut qmum diffinitio debet esse eius de rois sed sic nō est in pposito igit. Major p baf q relati fm ee et fm dici sunt diversaz naturaz. Odm q duplē est diffinitio qdam ē explicatas ee tm et illi diffinitio debet esse vnius ronis. Alia est explicans posse seu potestatem diffiniti et illi diffinitio potest esse multiplex et talis est diffinitio illa.

Arguit diffinitio adaliquid dz solū pueire relatis isti p dicameti. Iz ista conuenit relatis fz dici qz alioz p dicameti. g nō est bona. Odm q adaliquid p duplē capi. vno p gne gnatissimo isti pnti z sic ei diffinitio dz solū pueire relatis hui pnti z isto mō postea diffinit. Alio mō capi adaliquid gnatit ut se extedit ad oē relati uū siue fm ee siue fm dici siue reale siue rois et ita ē hic diffinitio qre ei diffinitio pueire his q nō sti isti p dicameti ut sti scde intentioz q in nullo pnto ponunt et silt ptes subarum q sti reductio in p dicameto sube. Et qn replicat adaliquid h vltimo caput est equocu eq vocans cui nō est diffinitio igit ut sic non pot diffiniri. Odm iz equoci eq vocatis nō sit diffinitio essentialis tam hū pote ei ē diffinitio descriptio et accidental data p acci dentia q puenit oibz eq vocatis ei et sol illi. tal em diffinitio querit cu ipo eq vocate in sua generalitate.

A diffinitio eē bona scda p q oē ens mudi et adaliquid. Sequla p baf qz ome ens mudi est aliquid mō alteri qz vle est cā vlcā. Iz caula et caula/ta sti relatio et dictis ad adaliquid. Dz q aliquid dz du plē adaliquid. vno mō denotatiue et sic oē ens mudi ē ad aliquid qz oē tale vle est caula aut effectus et ite mō eriaz due albedies sunt ad aliquid qz denotatiue siles. Alio mō dz aliquid adaliquid ydēptice et formalis et sic solū relatiua fm esse vle fm dici dicuntur adaliquid.

A Ita diffinitio conuenit cuilibet concreto alioz sum p dicametorum. ergo est mala. Ans p baf qz qdlibet pcretum referit ad suum abstractum sub habitudine abeli casus qz dicim? album albedine albū et fortis fortitudine fortis. Odm licet pcretum et abstractum referant ad iuicem sub habitudine in certo casu no relatio qz dici relatio ad aliud est dici ipm p respectu qui ipsoz in ordine ad ipz ita qz h ipz (qde) depēdet ad ipm sic aut nō est de albo et albedie vle quis bulcūz alios. Et si arguat pbs in post p dicametis exemplificando de relatiis oppositis dicitur ut disciplina et disciplinatu sed illa duo sunt abstractum et pcretum igitur. Odm q disciplinatu capi duplē. vno mō ve valz id ē

predicamentoz

habes disciplinā et sic est pcretū huius abstracti disciplinā et sic nō est eius oppositū relatiū. Alio mō ut id ē est q scitū sine illud de quo habeb disciplina et sic ē relatiū oppositū ipsius discipline et nō pcretū

Sunt aut et acubitus et statio et sessio positiones qdā. positio vero aliquid est: iacere aut vel stare vel sedere ipa qdem nō sunt positiones denominatiue vero ab his q dicte sunt positionibz nominantur.

Mec pbs remouit qdā dubiū dices q acubitus statio et sessio sunt quedā positiones. Et dcm est q positio sit adaliquid possz gatibus dubitare an stare sedere iaceere et accubere q significat pbalz etiā cētē positiones rādā aliquid. Rāder pbs q pdcā nō sti positiones lz a positibz bus sti denotatiue deā. qz ille sedz cui inest sessio ut actus. et ille stat cui inest statio ut act. et ille accubit cui inest accubit ut act. et silt de alijs est dōm

A Oc̄retū et abstractū sti in eodē pnto lz sedere erat et pscra et pcretū qmūdā positiones. Et in pdcā camēto positiones. Major p baf qz sedere est pcretū lessoniis et stare statōis. sessio aut et statio positions quedam sti. Odm q pbc h nō vult negare et sedere et stare no sti in pnto positiones qz manifestū ē qz in nullo alio ponunt lz vult qz ista nō est bona pdcatio sedere est positio qz supius in abstracto nō pdcari de inferiori in pcretō et sic nō sti positiones fm sua nota sicut in sili albū nō est qlitas sed quale.

Constat cōtrarietas in relatiōe. ut pntus vicio ptrariū est. cu sit vtrūqz hoz adaliquid et disciplia ignoratiue. Non at oibz relatiis in est ptrarietas. duplici em nibil est ptrariuz neqz triplici neqz vlli talium.

A Ita est scda p pncipal isti capi in qua pbs determinat de adaliquid fm sua acciētia. Et dividit in tres ptes. in pma ponit aliqz cōtraries. in scda ponit ei ppartiates. in scda ex illis inferit diffinitioz adaliquid fm opinione ppcia. scda ibi (oia aut relatiua) tercīa ibi (si iugurta pma p sibi dicit in duas fm q duas ptes cōtraries. scda ibi (vide de) Dices pmo q ptrarietas inē relatiō sicut ptrariat vicio. et vtrūqz hoz et adaliquid. i. relatio siue relatiō. Et disciplia etiā ptrariat ignoratiue et etiā est relatiō qz sicut ptr est pnuoli ptr. ita disciplina disciplinarii est disciplia. et h mō scia est insciētē ptraria et tñ scia est adaliquid qz est scibl scia. Dein om̄ istaz ppartiate nō et ppcia. dices (iz oibz relatiis inē ptrarietas) qz duplo nibil est ptrariū nec triplō nec vlli alii. Id est nec alieui cōsimilium.

Querit pnu. Et habere ptrariū sit relatiō. p Odm q nō qz nō pueit oibz relatiis neqz solis. g nō est aliquid mō ppcia. Iz ē qdā pdcō puenies qbusdā fundamētis relation. et sic dz ex pnti puenies ipis relatiis. Pro q notandū q relatiō fm ee nō pnt habere ptrariū qz pteraria sunt forme absolute actie et passiue q se muſ

Arestotelis

Folio lxvii

rum expellunt ab eodem subiecto sed relativa sunt esse non sunt forme absolute nec actiue et passiue. Sed relativa sunt dici si considerantur dupl. vno modo formaliter in quantum relata sunt et sic non pertrariantur. Alio modo considerantur materialiter ex parte fundamenterum et hunc modo aliqui pertrariantur se ipsum quia fundamenta in qualitatibus pertrahuntur in signum cuiusque non pertrariat suo correlatio seu similitudo seu vice.

Relativa opponunt in se relatio. qnō oponūt
pararie. Tener pna. qd ille sunt spes opposit
stincte. **O**rdz qd relatio si oponunt pararie ill
ad qd referunt. Id est suis correlatis sed oponunt pararie
aliquibus atqd ad qnō relatio ut scia hō pararie. scib
li sed ignoratice et pnt n̄ pararie pnt vicio. **E**t
qn̄ replicat scia et ignoratice opponunt pntatue. qnō cō
trarie. Dicis luc ignoratice pure negatōis in subiecto
aperto nato oponunt scientie pntatue. tñ ignoratice pnt
disposito oponunt scie pararie. qd nos fat habuit positum sit
entis pararie pnt sed mo caput ignoratice hic.

Sicut enim per trairias in lege non caput ignoratur sic
trairias regit per trairias ibi regit motus sed et ad
aliquid non est motus ut et quantum per phisico vegetabilem nec
trairias. **O**mnis que sicut in adalicio est con-
trairias ita sit et ibi motus sed etiam deinceps est quod in adalicio
quid est soli per trairias ex primis gratia fundamēti ut etiam
relatius ponuntur terminare motus existere et alius deinceps
suū fundamētū. **S**ed per hoc in quanto phisico intelligitur quod
ad relatōem non est motus per se primum quod vero est

Sl*e*re^r viciū p*at*entū se sū in codez subiecto
ergo nō p*tr*ariant. **A**ns. pbaf q*p* aliq*s* p*ot* esse
sumul fortis fortitudie morali^r, pdig^r. q*s* sumul
in se habebit p*ture* lez fortitudinē z viciū lez, pdigali
tate. **D**om licet p*tu*s z p*icu*m in gne repian*t* in codez
et nō p*tr*ariant. t*u* in spe nō repliunt*t* in codez vt liberalis-
tas z illiberalitas z sic p*tr*ariant. z gne textu capiunt*t*
vt supponit p*sonalit* p*f* suis inferioribus z sic p*st*ificatio*s*
p*al*ia p*ture* z alio vicio q*s* libi iniuc*t* p*tr*ariant. **C**et
q*n* replicat p*tu*s z viciū in genere p*tr*ariant i*gl*. **A**ns.
pbaf p*phm* in post*d*icametis, v*b*i dicit q*p* alioz sunt
p*tr*aria q*n* p*tr*ueni sub codez gne sed ip*pan*et*s* alioz
gna z ex*p*licat vt p*tr* viciū. **D**om q*p* r*v* viciū
in gne b*u* p*tr*ariant p*acc*io grā l*u*o*z* inferior n*o* t*p*
mo z p*se*. **C**et q*n* i*re*z dr*u* f*tu*s n*o* magis distat a vi-
cio gno p*tr*an*t* vicio. **A**ns. pbaf q*p* b*m* sc*o* ethico
r*u*, q*s* vicia pl*u* distat a se iniuc*t*. vt pdigalitas ab auari-
cia pl*u* distat q*s* liberalitas a pdigalitate cu*r* vt s*it* me-
diū inter vicia o*pol*ista. **D**om q*p* z vicia inf*se* plus di-
stent*t* bin*u* appens*t* q*s* distat a p*ture* t*u* bin*u* re*r* p*itare* p*tr*
em distat a quolib*s* vicio format*t* z grā nature specifi-
ce q*s* t*u* distat vicia a se iniuc*t*. l*z* n*o* sit ita apparen*s*
z manifestū ex actib*s* p*tr*uris z viciū

Dicident autem magis et minus relativa suscipe simile enim magis et minus de et iniquale magis et minus dicitur cum virtutibus sit relativum. Sicut enim aliquis sicut dicit et iniquale alicuius est equale. Non autem ostia relativa suscipiunt magis et minus duplex enim non dicitur magis et minus duplex nec aliquid talium.

Gracie nec aliquid latum
hic ponit sedam cōitatē relatōis. **E**t diuiditur in

duo. pmo ponit ea scđo oñdit ipam nō esse p̄pte p̄ptā
scđa ibi (nō aut) Oicēs pmo relatio vident suscipere
magis 2 min⁹ q̄ sile 2 inçgle fm magis 2 min⁹ dicunt
et tu v̄t̄q̄z coꝝ et relatin q̄ sile dī aluci sile 2 inçgle
alicius 2 inçgle. Sz nō puent ista p̄teras oīo relatiū,
q̄ duplē nō dī magis 2 min⁹ duplē nec eliciō talū.

Querit **E**cce suscipe magis 2 min' quei
at relatō fin aliquā acceptiōem
prī. **O**rd qnō sicut circa p
cedētē cōitātē dām est nō cūn Quenit oībō relatiū nec
solis qz enī zuemī q̄lūtātē. **E**t nō zuēr relatiā vir
latiū sunt. sed grā luox fundamētō. **E**nī relatiā in
cludūt duo. scz mafiale sicut fundamētū 2 formale sic
respectū. 2 rōe vtriusqz possim' eis alīqz attribuere. rōe
mafial' atribuim' relatōl duas istas cōitātēs. sed rōe
formal' queiūt libi p̄cītates sequētēs. **E**t nō ē incōue
nēs q ille cōitātēs h̄ pona n̄ q; l̄z p se nō notificēt nā
turā relatōis tñ q accēs cā alīqz declarāt. **E**nī pol
ser dīci q phs nō post illas cōitātēs fin opiniōne p̄cipia
sed illoz qz est p̄ma diffinitiō quā postea ip̄bat 2
de relationis fin p̄cītatem determinat

Nullū indiuisiblē per sulcipe magis τ min^o.
Sic relatim ē indiuisiblē. qu nullum relatim suscipe magis τ min^o. **P**or. pbak. quz relatim ē simple τ indiuisiblē repectr relati ad suu correlative. **O**ds τ relatina fin qu bunon nō suscipe magis τ min^o quz repectr (quz ipsotat relatim) est formale. tuon ē indiuisible sed per accise roe sui fundamēti. **C**on qun replicat in egle suscipe pit magis τ min^o τ in qurtitas (quz hundanti et^o) no intudit neque remittit. **O**ds τ qurtitas no suscipeat magis τ min^o. tun bun suscipe magis τ min^o qud sufficit ad susceptio nem magis τ min^o relati. Ellodr τ egle no suscipe magis τ min^o roe sui fundamēti sul solun in egesti de recefusu ab equli τ cal recessus per se magis τ min^o τ sic in egle pon meleura incerta cui prifieri additu τ diminutu.
Sic oris hab dubium qure egle no suscipe magis τ min^o sic in egle. Ad quod: qu illo ron e, quz equrtitas in id iuiisible

Sicut nā ad h̄ q̄ aliq̄ sine eq̄lia req̄rit q̄ vñ nō excedat
altr̄z, nec excedat ab alio tal̄r̄ ad eaq̄to nō p̄t c̄ h̄z ma-
gis z min⁹; q̄ si aliq̄d adderet stat̄ vñ excedet altr̄z.
Sicut eq̄litas fundat̄ in vna q̄titate in sp̄e ita
Hilicudo in vna q̄litate h̄z eq̄le nō suscipit magis
et min⁹. q̄ nec sit. **O**dini h̄z sit fundat̄ in vna
q̄litate s̄cile in vna q̄titate, q̄ tñ q̄litas vna manet
in sp̄em p̄tendit et remitti nō aut q̄titas hinc est q̄ si
mille suscipit magis et min⁹ er nō equale

Dia autem relatio ad cōuertētias dicuntur et seruus dñi seruus dñi et dñs seruus dñs et duplū dimidiū duplū et dimidiū duplū dimidiū et maius maiore maius et minus maiore minus. **S**imiliter autem et in alijs. **S**ed cap*m. ii.*

Questiones

predicamentoꝝ

su aliquoties differunt in locutioem. ut disciplia disciplinati & disciplia & discipliatum disciplia disciplinatur: et sensus sensati sensus & sensatum sensu sensatum

In hac pte phs ponit veras prierates ipsius a dali quid. **O**c diuidis in duas gtes fm q duas ponit prie-
tates seda ibi (videlicet ait) pma diuidis in duo. primo
ponit prierate & circa ea etia remouz dubium. **S**ed po-
nit qdā spēdimenta ptra illā prierate seda ibi (autero)
Quo ad hūm dicunt q oia relata tō fm eī qm dici i
qū relata sunt dicunt ad pueritiam. **O**c h̄ declarat
exemplarit dices ut seru⁹ dñi seru⁹ dñi. et dñs serui dñs
et dupli dimidi⁹ dupli & dimidi⁹ dupli dimidi⁹
et maius māore maius & min⁹ māore min⁹. sūr aut & in
alijs. **C**ū remouz dubium q possit alijs dubitare ac
correlatin referat s̄p ad correlatin in eccl casu in q relati-
vū refers ad ipm vñ qnq̄ māuret casus. **D**icit phs q i
sta pueritia alijsq̄ sit mutatio casus. cui⁹ est exem-
pli. ut disciplia dī discipliati disciplina & disciplinatū
dī ad disciplinā in ablō casu q̄ est disciplinatū discipli-
na disciplinatū. **O**c h̄ mō etiā sensus dī sensati sens⁹
in gō casu. h̄ sensatū dī sensati sensatū in ablaciō. & studi-
fi pte diuersaz hitudinem relati ad correlatin & eccl̄.

Notandum. Quidam ad pueritiam est aliquid referri infelicitum mutuam descendit sub hitudine obliqui casus. Ut est relatum yisicari de se ipso mediante obliqui sui correlatiui. ut cum dicimus dominus seruit dominus et extorta. At illa pueritia est perfectissima quod transponit correlatum in gloriam quam sequitur illa quod mutat genitum in datum. quod illa est perfectio et quod illa quod mutat genitum in alterum. sed illa est imperfectissima quod circulocutem acci se trahit. Et ista mutatio fit propter diuersum modum secundum relatum sui correlati. sed quod habet unum modum secundum referens ad iuuem in ecclesiastico casu.

Querit p̄t̄ dicit ad querētiū sit relatiō
in ḡnālī tā fīm eē q̄b̄z dicit p̄pterā
est p̄p̄ia q̄rto mō. q̄r of soli t̄ sp̄ p̄uenit dūmō siat bona
relatiō, assignatō. q̄b̄z p̄ inducētō. p̄mo de relatiō
nis b̄z eē q̄b̄z pat̄ filiū pat̄ t̄ filiū p̄ris filiū t̄ dupliū
dimidiū dupliū t̄ dimidiū dupli dimidiū. De relatiō
fīm dici est exemplū q̄r: si sc̄ia sc̄ibil̄ sc̄ia t̄ sc̄ible sc̄ia sc̄i
bile. H̄litr̄ dicim̄ disciplia disciplinati disciplina. t̄ ecōb̄
tra disciplinatū disciplina disciplinatū. Et q̄ sol̄ que
niat parz, q̄r sola relatiō p̄ter dep̄dēntiā subiectiū (q̄
est cōis om̄is accentu) dep̄dēnt obiectiū ad terminū
correlatiōis sicut pat̄ut̄ ex diffinītōe. Si vo loqm̄ur de
relatiōis fīm eē tm̄ tuc ista p̄p̄iet̄a est p̄p̄ia. secundo
modo, q̄r sic p̄uenit alijs. t̄z relatiōis fīm dici

Dicit ad querentiam non quenit oībō relaris q̄. **N**ō est p̄m̄ q̄to mō. **A**ns p̄bāc q̄ adaliquid in cōi nō b̄z correlatiū eū q̄ dicas ad querentiam. **D**om̄ multiplir̄ p̄mo q̄ ista p̄ietas cōuenit omnibus relatiū fīm̄ p̄m̄ s̄c excludit ḡnialissimū cui nō p̄uenit. **S**ed vōm̄ q̄ adaliquid in ḡnialissimo dī ad querentia cū se ip̄o sicut ad aliquid est ad adaliquid recte sicut eq̄le est ad ecclē. **T**ercio dī q̄ adaliquid in cōi referat ad aliud tanq̄ ad terminū cui si singul nominē referat cōuenit ad iōm̄ sed erit solū relatio rōnis. q̄ uix p̄us declarata ille terminus nō est aliquid vnu sed est in diversis dīnici

Arguit Pater et filius sunt relativia et non
dūrad pueritiae. Ans. pbae qui stat
aliquis eē p̄iem et non filii h̄i filie. et si
militer stat aliquis eē filii et non p̄is h̄i matris. Dōm
q̄ logic illa dñnam ser? non arēdit q̄ ipse q̄ p̄iem intel-
ligit parentē et q̄ filii intellegit. plem et sic pater et filius
absoluunt a convocatione fatus

Si dicit ad pertuentiam cōuenit solis p̄pōbus. ḡ male assignat p̄pōrētā relatiōnē. Ans p̄bar. quia sole p̄pones puerūfūn dōm̄ l3 sole p̄ positionis puerūfūn ut cōverti dicit mutatōem subiecti in p̄dicatiū. tñ p̄pones nō dicunt ad puerūfūn ut cōverti ad aliud sub habitu obliquū casūlū. Ut q̄n res plicat dicit ad puerūfūn saltē cōuenit passionēz subiecti p̄z q̄ subiecti z. p̄pā passio ad inuicē puerūfūn dī q̄n dicunt ad puerūfūnabilitate l3 no ad puerūfūn. Pro q̄n

notandum q̄ dñia est int̄ pueritio pueribilitate et pueritio. q̄ pueritio est passio ppōnū pueris eis km̄ traspositōem terminos. **P**uertititas est passio terminorum q̄ pnt vlt̄r et vere de letinice pdicari sicut p̄z de xp̄io et eius sp̄e q̄ sicut p̄mū sequit ad lēon̄ ita lēon̄ sequit ad p̄mū ut sicut sequit homo est. Gr̄risibile est ita ecotra. **H**ed pueritio est corū q̄ ad se inuicem referunt sub habitudine obliq̄ casus. et ē solū passio relatiuorum. **D**icit notāter (sub habitudine obliq̄ casus) q̄ in reō nō p̄ fieri pueritio. Quid rō est. q̄ in his q̄ dicuntur ad pueritiam denorat alij trāstio q̄ nō p̄ fieri p̄ eos.

Sic illi sum p̄ficiātū & absoluū). I. utrā sitie p̄struunt
vas & vīnu nō sunt relatiā. 2. tñ dicunt ad cons
Sicut uertentiā p̄. q̄ dicunt vas vīnū vas & vīnū va
sū vīnū. Dōm q̄ dupl̄ alicq̄ p̄nt dicit ad cō
uertentiā. vno mō p̄ se & grā sui & sic sola relatiā dicunt
ad uertentiā. Altō mō scđario & accīs grā alterū et
sic etiā queit illi de q̄bus argumētū affuit q̄ vas & vī
nū grā istoꝝ relatiōz p̄tinē & p̄tē dñ ad uertentiā
Sic vñ & multe dicunt ad uertentiā. q̄ illa p̄pē
vas uenit alioꝝ. Ans p̄bat. q̄ habet ad iucem
mutuam dependētiā. Et silt mō posset argui
de materia & forma. Dōm q̄ illa dependētiā nō est
eiusdē rōis cu dependētiā relatiōz q̄ li capias vītas
materialiū tñc multitudine depender ab vītate sicut a
sū p̄ncipio. Si p̄o capias formāt p̄ indiūstione sic v
vītas dependet a multitudine sicut priuatio ab habitu
Ad alid silt dōm q̄ forma depēdet a māria nūraliter
q̄ forma p̄ materia indiūduat & nūferat. Is ecce mā
teria depēdet a forma specificatiue quia forma in ma
teria est specieꝝ p̄ncipiūm.

Altuero aliquiēs nō videbis pueri nisi
ueienter ad quod dī assignetur. sic cīm pec-
cet tū q̄ assignat vt ala. si assignetur auis. nō
conuertitur vt sic auis ale: neq̄ cīm p̄us con-
ueienter assignatū est ala auis. neq̄ cīm ī eo
q̄ auis ē. ī eo ala auis dī. h̄z in eo q̄ alata ē
mltoꝝ cīm z alioꝝ ale sunt que nō sunt aues
quare si assignet pueriē. z cōuertit. vt ala
alati ala z alatū ala alatū. Aliquotiens aut̄

Arestotelis Cad Centur Folio lxvii,

forte et noia singere necesse erit si non fuerit
nomē positiū. ad qd puerenter assignet ut re
mus nauis. si assignet nō erit pueriens assigne
nauis neqz em in eo qd nauis. est in eo remus
eius dī. sunt em nauis quaz remi non sunt
qre nō puerit nauis em nō dī remi nauis
sed forte cōueientior assignatō erit. si sic qd
dāmō assignet. remis remire reire aut qd
modolibet aliter dīmī sit. nomē em nō ē po
sūtū puerit aut si cōueienter assignet reitū
em remo remitū ē. silt aut et i alijs. ut caput
puerent assignabit capitati qd si aial assign
netur neqz em in eo qd aial est caput hz. mul
ta em sunt aialia capita nō habētia. sic autē
fortasse facil sumis qbus nomēnō est posi
tū si ab his que pma sunt et ab his ad qd con
vertunt nomia ponātur. ut in his que pdca
sunt. ab ala alatū a remo remitū

Nec pbs ponit quedā impedimenta ptra pdcam p
petat. Et dividit in duo. qd pmo ponit pmo impedim
mentū cū remedio ad ipm. Icō ponit scdm et ei reme
diū ibi. Cosa ergo. Dicō dicit qd altētēs relatio non
dicunt ad puerentia. pte hz qd incōuenient fuit assigna
tu vnu relatiū alteri. pte defectū impōis nois. Sicut si
dicat ala auis ibi nō pte fieri puerentia. dicēdo auis ale
auis. et pte hz suū pmo incōuenient assignatū correlat
iuū relatiū. nō em dī auis in eo qd hz alas hz alas hz
in qz hz alata. multo pte em alatū ale it qd nō sunt aues
sicut apu et pte qd bōbices dīr ala it. et nō silt aues
neqz in gne auis pterinent. Lōcludit g dices. qre si assign
net puerenter tūc ala dī ad puerentia. ut ala alatū ala et
alatū ala alatū. Cne ibi (aliqitēs aut forte) ponit re
mediū ptra pdcam impedimentū. Dices qd qn relatiū nō
assignat hz ad correlatū. pte defectū impōis nois cor
relatiū. tūc ad habēdū puerentē assignatōm nce est
singere noia. ut in remo pte ex qd em remi est istruimētū
g dicit (id qd ē alteri). Si glic fuit assignatō remus na
uis remi nō erit fini et nō puerentē assignatō. qd remus
nō dī nauis in eo qd nauis ē qd sunt nauis qd non
sunt remi sunt nauis magne qd vētis et malo regunt et
remis impellit nō pte. et qd qd nō fuit puerentē assignatō
nō puerit ut dicēdo nauis remi nauis. Hz forte puer
enter fca erit assignatō si dicēdo remus rei remire remus
aut quoliber aliter dicēdo puerentē vocis assignatō
ne. ut si nō placet rei remire dicēdo rei remate ex qd nomen
nō ē ipsōtē. sed puerit tūc si nomē hz figurā dīcōis et hz
puerentē assignatē casu. ut dicēdo remi rematire remi et
remati remo rematū. si iter aut in alijs qd etiā hz hz
qd sunt alioz dicunt in oīb em talib puerentia sit si
puerentē assignatē sicut caput qd mēbz siue organū est

nō silt sed alteri siue alterius est. et ita dicit puerentē ea
put caput caput et nō caput aialis caput qd nō in eo
qd aliquā aial est in eo caput hz. Qd multa sunt aialia
capita nō habētia ut oīa gna ostreap et cōchaz. Sic at
facili fortasse sumis puerentia qd noia nō posita formā
tur ab ill qbus noia posita sunt. vt singan ab his qd
uerunt sic pte in his qd dīa silt. sic fozattī cabala alatū et

Potādum Dio (a remo remitū
facili or intellicū but im
pedimentū qd si alioz assign
net relatio et nō silt assignatō puerentia tūc nō dīr ad
puerentia. ut dixit ppterat pcedēs. nec sunt pā relatiū
ua qd assignatō p relatis. Verbi grā. si ala assignet aut
tāqz suo corelatio assignatō nō ē puerentē nec dicunt
ad puerentia. qd nō oī ala ē auis ala. qd mīte sunt ale
qd nō silt auui. ut ale muscaz vt serpētū. silt si caput assignatō
qd caput et aial nō dīr ad puerentia qd nō oī aial hz ca
put. Silt em mīta aialia nō hntia caput. ut ostrea ma
ria cōchilia et sila. Tilt si remi assignatō nauis tāqz suo
corelatio assignatō incōuenient. remi em et nauis nō
dīr ad puerentia. verūtū si puerentē fuit assignatō oīa
relatio dīr ad puerentia. Qualitātē dīr fieri assignatō
docs pbs et documentū ē tale. si alteri relatio nomē des
ciat oī tūc singere nomē ei denoīando a noī relatiū ha
bētia nomē. Verbi grā. si remi dīr relatiū et nō dicat re
latio ad nauis cū mīta sunt aialia nō ha
bētia capita ad hz qd in talib relatio sit puerentē oī fin
gere noia ut a remo remitū fungat et a capite capitatus
singat et ab ala alatū et sic relatiūs assignatōs ppterat p
pterat dīa silt dici ad conuertentiam

Sic cui puerentē nce est aial mori. ut dīr scđo de a
nima. sed oī sensus sunt in capite. qd oī aial hz
caput. Dīo ppterat qd dīr caput a capio qd caput in se
oī sensus. Odīm dupl pmo qd sensus tactū nō solū
est in capite sed est expulsus p totū corpū ad modū subtil
lis retibus et necārio est in qlibet pte corporis. ut aial possit
fugere noia. si gponant alioz aialia capita nō habētia
ad huc potest in eis saluari tactus. ut pte de cōchilibz
qd seruant in aqz salsa qd calidior ē qd aq dulcis. Scđo
dīm qd illud deīm Presto. multa sunt animalia capita
nō habētia hz pterat qd in sensitibē pgnitōm qd in ill nō
apparet caput ab alijs pte corporis distincētū qz hz fin
ritate capita habeat. Sicut in silt dicim talpā nō ha
bere oīlos. qd nō hz eos extra pelle nobis apparetē

Pia ergo que ad aliqd dicitur si puer
enter assignetur ad puerentia dīr. Nā si ad
quodlibet aliō assignetur et nō ad ill dīr dicat
nō cōuertitur. Dico aut qm neqz horū qd in
dubitātē cōuertibilia dīr. et noia eis posita
sunt. nihil cōuertit si ad alioz eo pte qd sunt ac
cidētia assignatē et nō ad ea ad qd dīr ut seru
si non dīm assignet hz hominis aut bipedis
aut alicz talib. nō cōuertit. nō em erit cōue
m iij

Questiones

predicamentoz

niens assignatio. Amplius si conuenienter assig-
net ad id quod de oibus alijs circumscripis q
cumque accidit sunt relicto pro solo illo ad quod
assignatum est sicut ad ipsum dicetur. ut si seruus ad
domini dicatur circumscriptis oibus quod sunt acci-
dencia domino ut esse bipedem. vel scie suscepibilis est
vel hoiem relinquit pro hoc solo quod dominus est. semper
seruus ad eum dicetur. seruus enim sicut dominus seruus est. et si
vero seruus non praeenter dicitur id ad quod de
circumscriptis oibus alijs relicto pro solo ad
quod assignatum est. non dicetur ad ipsum: assignetur ei
seruus hominis: et alia quies et circumscribantur ab ho-
mice esse dominum: non iam seruus ad hoitem dicetur cum
enim dominus non sit. seruus non est. Suntur autem de
aut ad imam eam alatam esse et amplius non erit alia
ad aliqd: Cum enim non sit alatum nec ala erit alia
quare omnes assignari ad id ad quod praeenter de
et si sit nomine positum faciliter erit assignatio. si
autem non sit fortasse erit necessarium nomine fingere
Si autem sic reddatur manifestum est quoniam
omnia relativa conuersim dicuntur

Dicit phs ponit scdm ipedimut qd impedit querentia t cu hoc dat remediu ptra illd. **O**cens q oia q dicunt adaliqud si querentis fm figur appellatiois assgnent ad querentia dicuntur. **N**isi ad qdlibz alio assgnent t no ad illd ad qd dicunt no fit querentia. t hoc pbat p locu a maior qd in his q indubitate querentibz lita dicuntur t quibus noia ipsolira sunt fm q sit querentia no fit querentia nisi ad ea ad q sub querentie referunt assignatoe. **S**icut si assignent ad ea q sunt extranea et accidit huius q sunt p ipsa relata t no alignent ad ea ad q sunt q seip a referenda no dicunt ad querentia. **S**icut si seru qd indubitate est adaliqud no referat ad id res spectu cui est adaliqud sez ad dñm sed ad boiem vlpipedem no assignatio debita. mlti cùm sunt boies seruos no habentes. **A**uc ibi (ampli) si puenienter ponit res mediu p qd cognoscit si relatio sit querenter assignatur corelatum. **O**cens si aliquid qd est indubitate adaliqud assignet ad id ad qd est oibz alio ex parte circucriptis t remotis eo solo relecto ad qd fm querentia assignabz n hz tuc sq ad ipm dicet fm querentia. Verbi grā si seru ad dñm dicatis oibz alio circucriptis qd cūc acci dñt dñs no e bipede vlpse suscepibile vlp boiem recte h solo qd dns est tuc puenienter erit assignatio. qd tuc sq seru erit dñi seru t dns seru dñs. **S**unt ecotriatu si seru assignet adaliqud ad qd no querentier dñ tuc circu

scriptis omnibus alijs relicto vero ipso solo ad quod ipsius assignatum est non dicitur sicut si assignet seruus hois et ala quis et circumscribat ab hoie esse dum. Datz tamen quod seruus ad hoiem non dicatur enim non est dominus non erit seruus et simile de alijs admissis enim alatus est amplius non erit ala ad alijs quid et ita scilicet quod ala est autem ut alara est et hoc manifestum est ex dictis cuius enim non sit alatus nec ala erit alicuius quod ala non est sui sed alterius. Quodcludit igitur ex dictis quod omnis illud quod est ad alijs quodque assignare ad id ad quod est et non ad alijs uidetur. Et si utriusque tamen relatione quod correlative sit nomine in positum facilius erit assignatio summi querentia si autem non sit nominis impositum utriusque relationis fortasse erit nec carius nosa fungere summodum plus positum. Et illo facto tunc manifestum est quod omnia relativa summa querentia dicuntur ad invenientiam

Arguit *S*uba nō accidit relatio ī mo^m ma-
gis ecōtra, sed hō est suba, q̄ nō acci-
dit dño qđ est relatio. *P*ōm q̄
accīs accipit dupl'r, vno mō p̄zic, p̄ illo qđ adēt z ab-
est p̄ter subiecti corruptiōem z sic repugnat sube qđ sub-
stantia a toto ḡne est ens p̄ se subsistens. *A*lio mō ca-
pis coiter p̄ om̄ illo qđ est erraneū alteri incipiū illud
alterū stat sub aliq̄ tertio z h̄ mō relatio accidit sube et
ecōtra z h̄ ultimo mō capis accīs in littera

Dicitur autem a daliqd sil' esse natura et in alijs quod pluribz reperitur. sil' enim est duplum et di- midium et cum sit duplum dimidium est et cum sit seruo- dns est. sil' autem his et alia. **I**n simul autem hec sese auferunt unicem. si enim non sit duplum non est di- midium. si non sit dimidium duplum non est. **E**t militer autem et in alijs quecumque talia sunt

An ista pte phs ponit sedam ppteratet relatio. Et diuidit in duo. q: pmo ponit ppteratet. scđo format coſtra eā qđa instatiā ibi (nō aut in omnibz) Dicēs pmo q: relatio videntē sīl natura et isto est vez in pluribz relatis. qz duplū z dimidiū sunt siml natura. qz posito duplo ponit dimidiū z ecōtra et silt serius z domin⁹ sunt sīl natura qz cū seru⁹ est vt seru⁹ necāro dñs ē vt dñs z silt est in alijs. Qx q: in inferīllo correlatio qz relatio posita se ponit z ablata sele auferit. qd patz indu ecōe z exēplo cū tm duplū sit. necē est qz etiā sit dimidiū et cū nō sit duplū necē ē qz nō sit dimidiū z ecōtra si nō sit dimidiū necē est qz nō sit duplū. Et silt est in omnibz alijs qz tm videntem aliquo sum.

Rerum relata sunt sūl natura. **D**om q̄ sic re
dicit ista, p̄ieras sc̄da cui⁹ trip̄x daf exp̄loz
tio, p̄ma ē (relatia sunt sūl natura) id est sunt
sūl orru ḡoccaſu cui aliq̄ qđno est cā eoꝝ q̄r relatia et
correlata ex naturali dependetia sūl ouunt sūl corrum
pus. **S**c̄da ē relatio p̄uerunt cū aliq̄ sc̄dm s̄blīstendī
p̄nāz vbi ne curz, cā alteri⁹ r̄ste cā sc̄ds mod⁹ s̄ltar⁹ ve
parebit in postp̄ntis. **T**ercia ē Hoerij q̄ sic expoſit rela
tiua (sūl sūl natura) id ē sunt sūl naturali intelligētia q̄
vnū nō p̄gnocet sine altero sive definitate sive indefini
tate. **N**am si sc̄o indeterminate hunc esse patrem, in
determinate sc̄o eius esse filium si determinate sc̄o huc
esse patrem, determinate sc̄o eius esse filium

Arestotelis ad tracta Folio lxx.

Sim Porphyrii genus refers ad spem et eouerso
hic nec erunt sicut natura. quia præteras non que
nt obi relatio. **D**icit pbae quod genus est spes cum
ab eo non potest subsistere. sed sicut posset argui in a
lijs intentionibus relatio sicut sunt vel et particulari. **D**icit
quod genus est spes capiunt duplex. uno modo formaliter. in intentio
bus sedis et sic sunt relatio rois et sunt sicut natura. **A**lio modo
capiunt materialiter. pro illo quod subsistit intentioni genere et spes et
sic non referunt ad inuicem nec oportet ea esse simul natura.
Et ita sicut dicitur est de alijs intentionibus.

Sim fortis senex et fortis puer referunt ad se inuicem
non sicut natura igitur. **N**ea p. antea pbae quod est
Porphyrii fortis lenes differunt a se pueris. nam
est quodam relatio. **D**icitur quod duplex aliquid dicitur et relatio a
uno pro sequitur secundum unum propriam formam refers ad aliud et
reliquum eouerso ad ipsum et illa dicitur sicut natura. **A**lio modo
accidit ut illa quod non est sua formam datur ad inuicem et illa
non est sicut natura. et sic fortis senex et fortis puer dicu
tur et relatio. quod sic per quod in relatio ex parte utrumque per
se extremitum est aliquid eodem nomine in aliis non fit hinc sicut per ex
trema haec relatio sunt differens et dicitur et illa sunt sicut
natura ut differens est dicitur differens licet ea que sunt
differencia non sint forte simul.

Pater et filius sunt relatio et triplex non sunt sicut natura
Sim est sicut causa et causatus. quod patitur et filius et causa
materialiter. pro subiecto vel subiecto paternitatis. et sic pater est pro filio
et per manere pater destruxo filio. **A**lio modo caput formaliter
quod ad formale est relatio et sic est sicut natura cum filio
et eiusdem eratis ut dicitur cetero sophisma quod hic fieri solet
Et sicut non dicitur est de causa et causa quod causa materialiter et per deno
miatio est pro causato sicut formaliter et per significatio sunt sicut
Contra quod patitur et inesse relatio per manere de
structo filio non sunt sicut natura. **N**ea pbae duplex. prior
quod per aliquid habere decessum filios et uno corrupto non pro
hoc corruptitur paternitas in patre. **S**ed pbae quod
destruxo filio possibile est nullum mutandum fieri circa sub
iectum paternitatis. sed impossibile est aliquam formam tolli
a subiecto ipso non mutato. **D**icitur quod pma pbaroem et
habens plures filios non refers quod se ad hunc vel illius filium sed
ad filium in eis qui semper manet manente isto vel alio filio
Ad secundum pbaroem dicitur quod vera est in forma absolu
ta non aut respectuus quod ibi sufficiat fieri mutationem in
altero. **V**el dicitur quod licet non fiat mutatione sensibilis in sub
iecto paternitatis sit tamen ibi mutatione insensibilis per
quam cessat esse pater filio corrupto.

Sim prius secundum quod potest ad posterius in quantum
posterior et tamen non sunt sicut natura. prout quod prius est
potest posterior potest et videtur implicatio dicere pri
us esse sicut posterior. **O**icendum quod ille intentiones que
sunt prius et posterius sunt simul sed non ea quod subiectum
intentionibus istis. **C**ontra quod replicat illa non sunt
simil natura quoniam non potest esse alio non existente. sed
prius potest esse etiam formaliter quodammodo posterius non est
ergo non sunt simil natura. **D**icitur pbae quia hec est
dies est prior die creaturae et tamen posterioritas dici cra
tine adhuc non est. **O**icendum quod hic solum est relatio
tamen que potest fundari per intellectum supra aliquod quod
non est. **E**nde omnis illa relatio est ratio que fundatur
per ens in ratione acceptum in altero vel virtus extremonum
in altero. vel hie in virtus vel est relatio secunda intentionis
ad secundam intentionem.

Sim distinctionis est prius distinctio sed unum relationem
distinctum alterum. quod unum prius est alio. Et confir
mat quod principium est prius terminus et relationem in ha
bitudine respectiva hinc se in ratione principii est prius corre
lationis quod est eius terminus. **D**icitur ad primum quod maior est
vera in absolute non in respectuus ubi unum ponit in
distinctione alterum. propter mutuali dependentiem et sic unum quod
dammodo videtur esse prius alio tamen inesse relationis vel potest
referunt ad formam relationis media similes sunt sicut. Et
sic euā solvit argumentum quod arguit spem dicitur non potest esse
simil natura sed relationem sicut correlatum spem differunt
igitur. **D**icitur pbae quod intellexerit non potest simul plura in
telligere. **C**ontra illa autoritas habet distinctionem in abso
lutione non in respectuus ubi unum quod est intelligi sicut
habet esse. **A**d confirmationem dicitur quod principium est an enī
num in successu sed in permanentibus nihil prohibet ea
esse simul sicut patet de linea.

Sim esse simul natura non sicut natura sicut relatio. ergo
non est ipsa proprietas. **N**ea pbae quod sim Porphyrii in
polysplicamente simul natura dicitur quodcumque ex
opposito dividitur aliquid genus sed talia reguntur in omnibus
proprietatis. **D**icitur quod relatio dicuntur esse sicut modus sim
ilarum quo aliquid pertinet prius cendi ratione. et neutru est
ca aliter sic autem non est de illis que ex opposito dividuntur al
iquid genus licet dicatur esse simul prius tertius modus. **E**t
si organa ritebile et flexibile pertinet prius subiectum in ratione
et neutru est ca aliter. **G**est sicut natura et triplex non sunt sicut
relatio. **D**icitur quod prius pertinet ratione gratia prius ter
tius ad quod habet necessaria habitudinem. non tamen pertinet
perse et gratia suorum propriorum naturarum sicut relatio que sim
sua formam et naturam et relationem sunt simul.

Sim contra correlarium ex ista proprietate illarum
illa que opponuntur non posita se ponunt. sed re
lativa sunt opposita ergo non ponuntur. **D**ic
endum licet relativa respectu eiusdem subiecti oppo
nuntur et se destruant tamen respectu diversorum sudiec
torum posita se ponunt. et illa virtus positiva nec est per
pater relationem nec correlatum sed est prius ipsis cōs
per formam medic habitudinis ea ambientem.

Non autem in omnibus relationibus verum
videtur simul esse natura. scibile enim scientia
prius esse videtur. namque in pluribus substi
tutentibus rebus scientias accipimus. in
paucis vero vel nullis hoc quis reperiet si
mul eis scibilem sciā esse. **A**mplius scibile
sublatum simul auferit sciā. sciā vero non au
ferit scibilem. **N**ā si scibile non sit. non est sciā. sci
entia vero si non sit. nihil prohibet esse scibile
et circuli quadratura si est scibile. sciā quodam
modo non dum est illud vero scibile est. **A**mplius
ali siquidem sublatum non est sciā. scibilem
vero plurima esse contingit.

Questiones

Hie format quasdam instantias per ista preterata secundam. Et dividit in duo. primo ponit instantiam de scia et scibili. sed ponit instantiam de sensu et sensibili ibi. **S**icut at quo ad ipsum dicit et non videt verum in oculo relatis quod ipsa sit natura. quod scibile quod est scia scibile id est relatus ad sciam non videt et sit enim scia sed pons ea. **O**t h. probat tribus rationibus quod nos ut in plumbis sint in natura subtiliteribus ex quo scias reales non possumus accipere nisi ex principiis rebus in intellectu acceptis et sic oculi res scibiles pons et quod sit natura scia de rebus. Addit autem ut in pluribus. Alterum. quod si est aliquid scia quod non est de rebus extra nos sed de his quod sunt a nobis in illis scibile sicut in ethica ad quam existentia procedit carere et velle. **E**t propter hoc in illis aliquid scibile sit ut videtur perceptus quod non sit positum est an sciam. sed in realibus scientiis generali vero est quod scibile est hoc quod est perceptus videtur sciam quod est de ipsis scibili. **I**n paucis vero vel forte aliis per aliquos sicut in scienz et in scibili. **D**icit in paucis ppter subitas separatas quod in illis sit incepitur et scibile est scia. **S**ciba vero quod a scibili ad sciam non revertitur. scibile enim sublatu sicut sciam. nam si scibile non est scia non est eo quod nulla scia est quod non est de aliis scibili. **S**i vero exterior scia non sit subtiliter scibile esse. quod ut dicit Boethius multa sunt scibilia quod scie non sunt inveniuntur. **O**st exponit ppter de quadratura circuli quod et si scibile sit scia tamen non est inveniuntur. **T**ertia vero quod alicuius huiusmodi sublatu sicut sciam. quod corrupcio nobis corruptum est quod in nobis sunt et tamen nihil prohibetur alicuius intentio multa scibilia esse. **G**religio quod scibile ppter scia Ieronimi dicit in epistola ad Paulinum discamus in terris quod scia nobiliter pplexerit in celo. **G**ad corruptiōnē hominum morte non lectior corruptio scientie. **O**st ppter mas quod duplū corruptum est aliquid forma. uno ppter se quod corruptum a suo contrario ut calidu a frigido. **A**lio modo per accidens et corruptiōm libenter et intentio intelligibiliter nibil est separari et sit libenter (quod est intellectus) est incorruptibile. **D**icitur quod scia ppter caput duplū. uno quod est ad id quod habet et ppter sensitivorum virtutem quae est actus intellectus materialis et dispositivus et sic corruptum est alicuius corruptio. **A**lio modo caput quod est ad id quod habet in ipso intellectu et sic ppter metem doctoris sciencia remaneat in aia separata ut ppter argumentum hic ppter confirmatione asservetur. **T**ertius dicitur quod in aia separata manet scia quod ad habitum est quod ad modum sciedi et quod est ad regnum nostrum actu scicorruptum quod tamen non intelligitur ppter discursum sicut nunc. quod de origine de roma quod aia legata non id get logica. quod illa est marie discursiva. fateatur tamen quod aliquo modo componit et dividit.

Sicut autem his se se habent et ea quod de sensu sunt. sensibile enim prius quam sensus videtur esse. **N**on sensibile in tempore sicut pmitit sensus enim circa corpore in corpore est sensibili autem percepto peremptus est et corpore sensibile enim corpore est cum vero corpore non sit pmitit et sensus. quod sicut perimit sensibile sensus. sensus vero sensibile non sit pmitit et sensus.

predicamentorum

sicut pmitit. **A**iali enim percepto sensus quod est perceptus est sensibile vero erit ut corpus calidum. ut etiam amarum et alia omnia quecumque talia sunt. **A**lius plus sensus quod est simul cum sensu est simul etiam fit et sensus. **S**ensibile vero an est quod est sensatum. ignoramus enim et alicuius etiam hoc. **C**onstat an sunt quod est sensibilis. sic omnino vel sensus. quod pons quod est sensus sensibile est videtur.

Dicit ponit secundam instantiam de sensu et sensibili. **D**icere quod sit sicut se habet scibile et scia sicut se habet sensibile et sensus quod est sensibilis (quod est sensus referens). **P**ons videtur esse quod sensus. **Q**uod probat duplū. primo quod sensibili corrupto corruptur sensus. sensus autem interemptus sensibile non est simul interemptus. **O**qui causa est quia sensus est circa corpus et in corpore. cum nullus est corpus sensibile nec sensus est quod nullus sit sensus perceptus ergo sensibili pmitit sensus. **I**nsensus non sit subtiliter sensibile quod alicuius destruetur destruitur sensus tamen ad hunc multa remanet sensibilitas. ut corpus calidum dulce et amarum et alia quod sunt per qualitates sensibiles disposita quod omnia sunt sensibilitas. **S**ciba vero est sensus simul fit cum sensato. id est cum alicuius habente sensum. (sed sensibile est pons sensato) id est alicuius habente sensum. quia ignoramus aqua et alia elementa ex quibus fit animalia suas qualitates sunt sensibilitas. sunt autem animalia ex quibus fit sensus et sensibilis sit ante quod sensus. et ppter videtur quod non omnia relativa sunt sensum natura.

Querit **Q**uare Trestoteles mouit istas duas instantias et eas non solvit. **D**ominus ppter ideo quia verum considerant neque sunt illa relativa ppter esse sed solum ppter dicere. quia ex ppter incipiendi significatio non important respectum sed naturas absolutas alterius predicamenti et sic non oportet quod illa ppterias eis conueniant. **O**st tamen dicendum ppter doctorem sanctum. quod scibile et sensibile capiuntur duplū. uno modo ppter potentiam et sic non sunt sensum natura cum scientia et sensu. **A**lio modo capiuntur ppter actum et sic sunt simul cum ipsis. **O**st etiam quodam qui has instantias sic soluit. dicens licet scientia non sit simul cum scibili est tamem sensum cum scito. licet sensus non sit sensum cum sensibili est tamem sensum cum sensato et debet tunc accipi sensus non ut dicit potentiam sentiendi sed actum et sensum ut est sensu pceptum.

Mer sensatum est idem cuius sensibili si ergo sensus et sensatum sunt sensum etiam sensus et sensibile erunt sensum. **O**dicendum quod idem in re significata differunt tamen in modo significandi. quia sensatum capitur participialiter et nominatur actum. et sensibile capitur nominaliter et dicit aptitudinem. et ergo sensatum est sensum natura cum sensu maxime. ut non minor actum sentiendi non autem sensibile. **S**olent enim dicere ad questionem quod scibile et sensibile capiuntur dupliciter. uno modo materialiter pro illo quod habet in se talem naturam quod potest sciri vel sentiri et sic non sunt sensum cum scientia et sensu. **A**lio modo capiuntur formaliter. pro ut scibile dicit actuum habitudinem ad scientiam. et sensibile ad sensum.

Arestotelis Folio lxx.

et sic sunt simul natura cū scientia et sensu

Habet aut̄ questionē virū nulla suba ad aliqd dicas quādmodū vide. an hoc p̄tinat fīm quādā sc̄das subas. Nam in p̄mis substātijs verū est sc̄z q̄ nō dicunt adaliqd. Nam aliquis homo nō dicit alicuius aliqd homo: nec aliqd bos alic⁹ aliqd bos. Si militer aut̄ et p̄tes. quedā em̄ man⁹ nō dicit alii cuius quedā man⁹ sed alic⁹ man⁹. et q̄dam caput nō dicit alic⁹ quoddā caput sed alic⁹ caput. Silt aut̄ et in secūdis substātijs atq; h̄ q̄dem in plurib;. vt homo nō dicit alic⁹ homo nec bos alic⁹ bos: nec lignū alic⁹ lignū: sed alicui⁹ possēsio dicitur. In bmoi ergo manifestū est qm̄ nō sunt adaliqd. In aliqd p̄o sc̄dis substātijs habet aliquā dubitatiōnem. vt caput alic⁹ caput dicitur: et manus alic⁹ man⁹ dicitur et singula bmoi quare hec fortasse adaliqd esse videntur.

Ista est sc̄da p̄s p̄ncipal' hui⁹ capl. in q̄ incipit detinare de relatiōe fīm opionē p̄pā. Et diuit in duo. q̄ p̄mo mouet vñā q̄stionē. sc̄do p̄seqtur intēr ibi si ergo Quo ad p̄mū tria facit. p̄mo p̄bat q̄ p̄me sube nullo dicitur adaliqd. sc̄do facit h̄ idē de sc̄dis substātijs quo ad se totas. tertio arguit dubitatōe de p̄tibsecundazz subaz. Dicit ḡ q̄ h̄ dubitatōe siue q̄stionem virū nulla suba dicit adaliqd quādmodū (vide). et apparet supple ex rōe siue diffinitōe sube que est suba ēens q̄ se siue abolutiū (vñ virū hoc p̄tingat fīm aliqd subitas sc̄das) id ē virū sc̄de sube dicitur adaliqd.

Tūc arguit p̄mo in p̄mis substātijs. dicens q̄ verū est in p̄mis substātijs qm̄ nō dicunt adaliqd q̄d pat̄ inductiōe. q̄ nec p̄me sube totales nec fīm suas pres. q̄a nec aliqd h̄ dicit alic⁹ aliqd h̄. nec aliqd bos alic⁹ aliqd quis os. Silt aut̄ et p̄tes. qdā em̄ man⁹ nō dicit alic⁹ q̄dā manus. sed dicit alic⁹ man⁹. et q̄dam caput nō dicit alic⁹ caput. sed dicit alic⁹ caput. **N**ein p̄bat q̄ sc̄de sube totales nō dicit adaliqd dicens. silt se h̄ in plū sc̄dis substātijs puta q̄ ipē nō dicit adaliqd q̄d sic oñdit. q̄ h̄ nō dicit alic⁹ h̄. nec bos dicit alic⁹ bos. nec lignū dicit alic⁹ lignū. sed bñ dicit possēsio alic⁹ ḡ in sc̄dis substātijs manifestū est q̄ ipē nō dicunt adaliqd.

Tūc tertio arguit ad p̄c̄ affirmatiōe questionis more dicens q̄ i aliqd sc̄dis substātijs (q̄ nō dicitur aliqd) aliqd dubitatōe q̄ caput alic⁹ dicitur et man⁹ alic⁹ dicitur man⁹ sic de aliqd q̄ sunt bmoi sicut alie pres secū de sube et p̄p̄ hoc fortassis p̄dā videns ē adaliqd.

Si ergo sufficienter corū (q̄ sunt adali-

qd) diffinitō assignata ē. aut n̄im̄ difficile aut impossibile est soluere q̄ nulla suba eoz q̄ sunt adaliqd. Si at nō sufficiens sunt adaliqd q̄b; hoc ipm̄ esse ē ad aliqd qdā mō se habere. Fortasse aliqd cōtra ista dices Prior vero diffinitō sechtur q̄dem omnia re lativa nō tamē hoc eis est esse quo sunt adaliqd quid q̄ ea ipa que sunt aliorū dicunt.

Dicit p̄bs ad soluendā dīcā dubitatiōem repbat diffinitōe p̄p̄ ad aliqd p̄us posita. Et facit tria p̄mo ponit diffinitōe relatiōe fīm p̄p̄ opionē. Sc̄do ex illa diffinitōe infert vñā correlariū p̄ modū p̄petat. Tercio oñdit magis ad p̄positū q̄ p̄tes sc̄dā subarū nō dicunt adaliqd. sc̄da ibi (ex his ergo) tercia ibi (cas̄ p̄t p̄o) Dicit ḡ p̄mo sic. si diffinitio illoz (q̄ sunt adaliqd et) sufficienter p̄us assignata tūc difficile aut impossibile est soluere q̄ nulla substantia dicas adaliqd si autē nō sufficiens est assignata tūc facile est soluere istam questionē. Et ppter hoc (quia diffinitōe platon̄ non est cōueniens) assignat diffinitōem p̄p̄lam dicens q̄ adaliqd sunt quibus hoc ipsum esse est ad aliqd quo dāmmodo se habere. Et tūc fortassis contingit aliqd dicere ad dictam dubitatiōnem. Dicetur enim q̄ prima diffinitō data est de omnib; relatiōe tam fīm esse q̄ fīm dici. quia omnib; conuenit fīm dici. ista autem diffinitō datur tantum de veris relatiōe que fīm totum esse aliorū dicuntur et non conuenit illos que referuntur ad aliud solum fīm dici cuiusmodi sunt partes sc̄darū substātijs.

Elitrū preter primam diffinitōem adaliqd supe riū posita necessariuz fuit superaddere secundam. Dicendū q̄ sic. quia p̄t us diffinitum est adaliqd. p̄t est cōmune ad omnia relatiōe tam fīm esse q̄ fīm dici. et quia relatiōa fīm dici non sunt sūtiū predicationi. ideo necessariuz fuit posse diffinitōem propriam relatiōrum que solum sunt istiū predicationi quoū essentia non est nisi respectus per quam adaliqd ad alijs distinguuntur p̄p̄ dicamentis. Unde solet triplex assignari differentia in ter primam diffinitōem et istam secundam. Vna est quia prima datur per disjunctionem non autem secunda. Alia est quia in prima dicitur (dicuntur) in secunda vero ponitur (sunt) ad innuendū q̄ prima non ē fīm opionem propriam Arestotelis tradita sicut secunda. Tercia est. quia prima diffinitō conuenit omnib; relatiōe tam fīm esse q̄ fīm dici. in qua dicitur adaliqd dicuntur aliorū. Sed secunda conuenit solum relatiōe fīm esse ad que non sufficit q̄ sunt aliorū sed requiruntur (q̄ sunt fīm esse) id est essentialiter aliorū. Est ergo intellectus illius diffinitōis secū de adaliqd sunt quibus hoc ipsum esse id est quo rum tota quidditas et essentia est ad aliud quo dāmmodo se habere. id est sub aliqd sp̄ciali habitudine

Questiones

et ergo non capis quodammodo ut diminuit esse habitus
A prima diffinitio conuenit relativis sicut esse ut
supaddere sedam. **O** dom q̄ p̄ma diffinitio p̄
uenit relativis sicut eē sed nō tñ q̄ etiā p̄uenit relatiō p̄
dici et q̄ nō distinguit illud gnalitum ab aliis. **O**ct
q̄ replicat ista diffinitio sedam p̄uenit relatiō sicut dici si
cū p̄na. q̄ oīno est supflua. Ans p̄ba q̄ esse relatiō p̄
sicut dici est quodammodo se habere ad aliud. ut eē capitū ē
quodammodo se habere ad capitū. **O** dom q̄ duplex ē esse
relativi sicut dici. vñt eī mīnī p̄ncipale q̄ dicitur vñl cō
significat q̄ illū quodammodo ad aliud se hz. Aliud est esse
p̄ncipale q̄ p̄ncipaliter ex significato importat q̄ tale
est absolutum q̄ nō habet se ad aliud

A esse forme subtilis est ad aliud se ad maiū et
sicut totū esse accidens est ad subjectū et ram illa
nō sunt relatio. q̄ diffinitio p̄uenit aliud. **O** dom
q̄ esse centrale forme substat tal est absolutū l̄z p̄norū re
spectu sicut dī se dō phisicop. De formā accidensibz dī
q̄ sunt ad aliud solū subjectū sicut dī pdicamentis ab
soluit. sed eē relativū est ad aliud obiectū et ministrū
Oculus est ad aliquid. sicut ad videndum et securis
A ad secundū. et tñ eē oculū vñl securis nō est ad aliud
quodammodo se habere vt p̄z de se ḡ diffinitio nō p̄
uenit cuiusq̄ p̄tē sub diffinitio. **O** dom q̄ illa nō s̄t
ad aliquid sicut p̄tē p̄tē de ipo loquitur. Pro q̄ notan
dū q̄ multis mōis aliiquid dī ad aliquid. vno sicut materia
dī ad formā et ecōtra q̄ dicim⁹ q̄ p̄pa maria dī ad suā
p̄pā formā q̄d isto mō est ad aliquid nō oī eē in isto p̄di
camēto. **S**ed mō aliiquid dī ad aliquid sicut ad finē et
ad actū. p̄pē q̄e est vñ oculū est ad videndum et sic mō
sube sunt ad aliquid. Tercio mō aliiquid dī ad aliquid ex
conorato tñ sicut manū caput et illud circuit oīa p̄nta
Quarto mō dī aliiquid ad aliquid denominative sicut s̄m
pdicatōm accidens et sic homo est ad aliquid q̄ est pa
ter. Quinto mō dī aliiquid ad aliquid p̄tē et ydēprice quia
centialr et s̄m totū eī suū p̄ncipale ē ad aliud. sicut du
plum et dimidiū pater et filius. et h̄mō p̄pē dicitur ad
aliiquid et hic sic diffinitur.

A ita diffinitio conuenit sc̄is intentionibz. scilicet
generi et sp̄ci. et aliis que nō sunt istius pdicamen
ti. ergo nō est bona. Ans p̄bat. quia totū esse
illorū etiam p̄ncipale est ad aliud se habere. **O**cen
dum q̄ secunde intentionē excluduntur a diffinitio p̄ hoc
q̄ dicitur (esse) q̄d dī restringi ad (eē reale p̄ncipalit)
importatum primū dicit. ppter secundas intentiones. se
cundam additur. ppter sex ultima pdicamenta que
sunt respectiva sed nō ex p̄ncipali significato

predicamentoꝝ

uit oīno ad quod hoc quodammodo se hz. Si
eīn non nouit oīno ad q̄d hoc quodammodo
se habere neq̄ si ad aliquid quodammodo se habere
uit sed in singul' boc palā est. vt si q̄s hoc no
uit diffinitio q̄d eduplū. et cuius duplū ē mor
diffinitio nouit. si vñ nihil diffinitio nouit. q̄p
suz cuius duplū sit. neq̄ si ē duplū oīno no
uit diffinitio. Sili autē et hoc ad aliquid si no
uit q̄ meli ē diffinitio. et q̄ meli ē diffinitio ne
cessariū ē nosc. **O**qua ppter palā ē q̄ necāriū
est si nouerit q̄s aliiquid relationū diffinitio. et
id ad q̄d dicitur diffinitio nosc.

Philiphus inserit unum correlative per modum
proprietatis. Et dividitur in duo. quia primum facit h̄
secundo soluit rationem superius motam ibi (Caput
vero) Quo ad primum dicit q̄ ex bhs manifestū est et
(si quis diffinitio) id est q̄ diffinitio sc̄it aliiquid eorum
(que sunt ad aliquid) diffinitio sc̄itur est et illū ad q̄d
dicitur quia esse eorum est se habere ad aliud. Et posse
sit si formari ratio si quis nonit quoddam quod eadē
aliiquid et esse ad aliquid est ad alterum esse. et ad ali
ud quodammodo se habere ergo nouit illud ad quod
hoc quodammodo se habet. Consequentia probatur
quia illa consequentia est bona. vbi enim opposito con
sequens stat oppositus antecedens. sed sic est hic. quia
si non nouit omnino ad quod quodammodo hoc se ha
bet. neq̄ sc̄itur ē si quodammodo illud se habet ad al
terū. Et istud probat inductio dicens. q̄ si aliquis
diffinitio nouerit quia hoc est duplum et non finitū in
tellectus quidditatis eius nisi assignetur bin certum
nomen ad id cuius est duplum quia hoc certa nomin
natione exprimitur in dupli diffinitione cum dicitur
duplum dīmīdū duplum. Si vero nullo modo diffi
nitio et certe nouit cuius est duplum sequitur q̄ etiā non
omnino nouit si istud est duplum quod duplū esse dī
cebat. Similiter etiam si nouit in comparatio. quia
hoc melius est vel maius est sequitur etiam q̄ diffinitio
cognovit quo melius est quia alī comparatio vaga es
set quae significatur in comparatio cum nulla posse
esse comparatio nisi finita terminis quia alīs non habeat
comparatio intellectus. Propter quod conclusio
tur generaliter q̄ necessarium est si quis nouit diffinitio
vnum aliiquid relationū etiam necessarium est dif
finitio cognoscere id ad q̄d s̄m relationē dicitur.

Querit Utrum relatiūm habeat diffi
niti per eius correlativez. **O**l
cendū q̄ sic. quia dicit Philo
sophus in textu. q̄ (si quis diffinitio) id est per diffinitio
nem cognoscit relatiūm. per diffinitionem cognoscet
correlativez ad quod ipsum relatiūm dicitur. Et
huius ratio est. quia vnumquod q̄ habet diffinitio co
modo quo haber esse. sed totū esse relatiū ē ad aliud se
ad correlativez vñ terminū. ergo q̄ illū debet diffiniri

Duplici & Altero ducunt
ad modū & ppter vñl dī
Dīmīdū & ppter vñl dī
Sue

X. Aliud sit in ratio
q̄ & in vñl dī
p̄cipiat et in aliud vñ
tive

Arestotelis Folio lxxi

Secunda ratio qd impossibile est intelligere aliquam habitudinem v respectu ad aliud nisi cognoscas id ad qd est habitudo v respectu ad aliud scz correlatum v terminum. qd illud aliud hz cognosci et diffiniri. Huc tñ aliquid dicentes qd relationem no diffiniunt per suum correlatum s ad cor. relationem qd vero est entia liter. qd correlatum no ingrediuntur diffinitorem relationem p dicato ementiale in recto. s tñ extensio et in oblique qd no dicimus pat est filius. aut ecclia qd tales locutiones estent false. s dicimus est filius pat. et ita virtus ad alterum diffinitur ut ad finitum de pedem. s qd illud alterum circu loquimur dicit nobis ignoramus. lo p dicit qd relationem per correlatum diffinatur.

As vnu relationem diffinire p reliqui et ecclia tunc pmitteret circulum in diffinito ibi. qd est prohibitus pmo posteriorum. **O**dm qd circulum est prohibitus in absolu no est in respectis vbi est mutua dependencia vnius ad alterum. qd etiam vnu hz p reliqui diffiniri et ecclia. **E**cclia dicat implicitum tradicere id est ponus et posterus natus noti et ignoti seipso. qd oino est impossibile in quibus qd aliquid diffiniri et alterum et ecclia. **O**dm qd no est inconveniens id est materialiter acceptus et p diversas rdes ee noti et ignoti seipso. Quidam est impossibile formaliter et p diversam eadem. **V**na relationem sub ee principi corelatum est posterius seipso accepto sub rotermi talis relationis. pmo mo habet diffinitum p correlatum. scd et corelatum diffinitum p ipm. **D**iffinitum idicat cenan diffiniti. s vnu relationem no est de entia alterius. qd vnu relationem no hz diffiniri p alterum. **P**ior probat qd relationem entia est ad aliud se habere. s aliud de diversitate entia. **O**dm qd maior est vera loquendo de diffinito qd dat g entia cuiusmodi no est diffinitio relationis neq; aliquid accedit. diffinenter tñ qd in diffinito de acceditis absoluti ponit tñ subiectum. s in diffinito relationis ponit ultra hz correlatum. qd relationem ad sui intellectu et omni necessario requirit intellectum corelatum. no tñ cognoscit p corelatum et qd p aliquid essentialem notificans ipsum. s soluz circuloquuntur ad circuloquendum differentiem nobis ignoramus.

Anno oppositorum no diffinit alterum. sed relationem sunt opposita. qd no diffiniunt se. **P**ior probatur qd liber p diffinito p dicas de diffinito. s vnu oppositorum vere no p dicas de altero. s minor patet qd si accedita specifica distincta in diversis subjectis existet. **O**dm qd maior est vnu in absolu et no in respectu. **P**l. d. qd eo modo (quo vnu oppositorum ponit i diffinito alteri) dicit p dicas de altero. sed corelatum solu ponit in diffinito relationis in oblique. qd etiam in oblique de ipso p dicas. qd et si no dicimus pat est filius. dicimus tñ pat est filius pater. **P**l. d. m. tertio negando minorem. qd relationem se mutuo diffiniunt no opponunt qd non referunt ad idem. **A**liqua est bona diffinitio relationis. **S**ubiectum vnu non ponit corelatum. qd ista species est qd p dicas de pluribus numero differentibz vnu no ponit genus ad qd relationem. s species. **O**dm qd argumentum pluperponit simili. qd species no diffiniunt p scda in tento sed p prima. vt ad logum ostium est in Porphyrio verum tñ est qd cognitum specie in roe subiectibilis de pedebet ex cognitio genit. sed no in roe p dicas. qd in ista diffinitio ne speciei genus no ponit sicut tam ecclia in diffinitio ne generis ponitur species.

Caput vero et manus et horum singula qd sub-

stantie sunt hoci p qd sunt potest sciri diffinitio: ad qd aut dicant no est necariu scire. **C**ui em hz caput vlcui hec manu sit no est dici difficile. qd re no erit hec ad aliqd. **S**i vero hec no sunt relationes vero. erit dicere qd nulla substantia relationes est. **F**ortasse at difficile sit hmori rebus p fidetur declarare nisi sepe praetata sint. **D**ubitare atque singulari erit iutile.

Hic pbs ostendit qd ptes subiectum non dicunt ad aliqd. Et dividit in duo. qd primo facit hz scda excusat se de determinatio demonstrativa ipsi pnti. scda ibi (fortasse est). **Q**uo ad pntu dicit qd caput et manus et horum silla qd sunt in substantia hz ipm qd sunt pnt scire diffinitio. qd tñ no scient illa ad qd dicunt. no em ad sciendu caput vel manus necariu est scire id est hz caput vlc hec manus. qd ista no erit ad aliqd. **E**cclia finaliter excusat se de vltiori determinatio dicere (qd fortasse difficile est de hmori rebus). i. relationis p fidetur (declarare). p siderare siue determinare siue ostendere qd est relationes hz dicunt et qd hz ee. nisi ista sint separata. **N**ihilominus singulari super subiectum et cum ratione.

Quis de aliqd est difficile. **O**dm qd to qd ea de est dispentitatis et pntarum. vbi qd pnt est de entitate ibi pnt est de pntate. s ut supli omissum est relationes in mente entitatis. qd entitas ipso pnt sit in ordine ad aliqd. **G**enera sit difficile cognitio. qd dicit textus qd difficile est de illi. **O**fidetur declarare. nisi sint sepe ptractata et qd virtutes. s dubitatores cca natura hz pnt ieiunates. qd de singulari. **D**e singulari dubitare est. **D**ubitare no est iutile.

As singula ignorare. s singula ignorare est maxime iutile. **G**enera. qd dubitatio de singulari pnt duplificari. uno sine roe et ca. et sic est maxime iutile. **A**lio cuz robi et mortui. et sic est maxime virtus. et est solu illius qui de singulis aliquid mouit ptractare.

Caput vero vna cum **O**dm pnt doctor et scda. qd est vna numero tñ. s ples filii pluri filiationibz numeri referunt ap vnu pnt. **R**o pnt qd accens no multiplicari. qd numerali nisi qd subiectum in quo est. ve dicit Boetius. s in pte habente deces filios est vnu paternitatis subiectum scilicet subiectum pnt est vna paternitas. **O**tia vnu pater no est deces pnt. qd uno pte no sunt deces paternitates. **O**le quicquid probatur. qd liber paternitas denominat suum subiectum et pnt. **R**o scda est. qd accedita capiunt numerositatem a suis subiectis. sed plures filii habent plura subiecta filiationis. ergo plures filii pluribus filiationibus numeri distincti referuntur ad vnu patrem.

Multiplicatis terminis alicuius relationis ne cesset est ipsam relationem multiplicari. s in parte habente deces filios multiplicantur termini paternitatis. ergo necesse est paternitatem esse multiplicatam. **P**ior probatur. quia eadet relatione numero non potest terminari ad distinctos terminos. **P**otest qd unitas relationis vel eius pluralitas non attendit p terminos sed p terminum causam vel subiectum. si em atque deretur p terminos tunc necessario oportet qd quilibet homo haberet in se duas filiationes. vna qua refert

Questiones

ad patrem et a filio quia referit ad matrem. quod tamē est fallum. Et ad probationē maioris dōm est q̄ illa relatiō (que est vna nūero) nō terminat ad hūc v̄ illū terminū. sed ad terminū in p̄mū. sicut paternitas per se dicit respectū ad filium. accidit aut̄ sibi q̄ sit ad hūc vel ad illū filium. Et ergo nō oportet q̄ sit destruaf ut ad p̄mū filium. q̄ ḡ simpli destruaf. q̄ manz i ordine ad alios

Asper p̄ma actuām gnātōem innascit subiectū. **A**sper vna paternitas. ḡ etiā p̄scdām et terciā. Tenet cō sequēcia. q̄ ille nō sunt minoris p̄tutis q̄ p̄ma dōm p̄m̄ beatu Thomā. q̄ defectus nō est ex p̄te cauſe v̄l actie gnātōis. sed id q̄ subiectū nō ē capax. quia plures forme eiusdem sp̄ciū sive sint absolute sive respectivae nō p̄nt sūl' inēc eidē subiecto. q̄ est impossibile q̄ sint plures paternitatis in uno subiecto.

Accorrupto fundamēto corrūptū relatio. sed fū damentū paternitatis p̄mo acq̄site est corruptus ergo etiā paternitas. Dīnoz pbaf. q̄ fundamētū eius est gnātō actua q̄ corrupta est. **D**ōm q̄ duplē est fundamētū paternitatis. vnu est in fieri. sic actus generādi. et rale corrūptū. Aliud est in facto ēē et est potēcia actua generādi. et illud inanet q̄re etiā mane paternitas. Simili mō dōm est de fundamēto filiātōis. q̄ ei⁹ fundamētū in fieri et transītōis est gnātō passiva. Sed potentia passiva generandi est fundamētū ḡmanens et in facto esse

for lēm

Qualitatēm vero dico fm̄. quā q̄dem quales esse diciuntur. **I**stud est capitulū quintū. in quo p̄b̄s determinat de p̄dicamento q̄litatis. Et dīuidit in duas p̄tes. in p̄ma determinat de q̄litate quo ad ei⁹ essentia. in scđa determinat de ea q̄lū ad ei⁹ acciātia. scđa ibi (inē aut̄) p̄ta in duo diui dī q̄ p̄mo determinat de q̄litate p̄rete. scđa ibi (Cilia) vero p̄ma iterū in duas. q̄ p̄mo determinat de q̄litate diffiñtia. scđa diuñtia. scđa ibi (est ā q̄litas). Quo ad p̄mū dicit. ego dico q̄litarēm itam formā fm̄ quāz quidē formā nos dicimur q̄les. Et exemplificat Pet⁹ hispan⁹. ut fm̄ albedine dicimur albi. et fm̄ colorēz colozati. Et sile iudicū est de alijs q̄litarib⁹

Querit. Quare qualitas ponit tertiū in ordine pdicamento. acciātū. **D**ōm q̄ tō. q̄ p̄mo sequit q̄litate ppter cām sup̄ius racia. etiā sequit adaliquid q̄a ip̄z adaliquid ē maxie acciātatis. et q̄ duplē dependētia est dependēs. q̄rēt simpli p̄mū nisi oblitissē ratō sup̄ius dēa de q̄litate. Accētū p̄o et passionē p̄cedit q̄a q̄litate causans. actio em causat a naturali potēcia et passio a naturali impotēcia. sed de alijs q̄litorib⁹ manifesta est ratio. Etiā q̄ Ar̄. nō int̄edit ad lōgū de sex vltis dētermīnū. id p̄pōt q̄litarē de q̄ ad lōgū agit

Allitas sequit totū grā forme. et q̄litas rōne materiā. sed forma p̄o est materiā. si q̄litas. **P**reterea absolutū p̄us est respectio sed qualitas est de numero absolutoriū. ergo ad minus p̄cederet adaliquid q̄d est pure respectū. **D**ōm ad p̄mū sicut p̄us dōm est circa pdicamento q̄litarē. Ad secūdū dicendū q̄ illa ratio verū probaret nisi alie cause impedirent. quia (v̄rē dīctū est adaliquid est maxime acciātatis. id post q̄litarē rācē post suū fundamētu in alia pdicamenta acciātū ponit p̄mū

predicamentoꝝ

Querit. Utrum qualitas sit pdicamen tuum ab omnibus alijs distinetuz p̄m̄ q̄ sit pdicamen tum pater. q̄ est genus generalissimum habet sub se sp̄es subalternas de q̄bō statim ageſ. et sūl sp̄es sp̄eculissimas et indiua. **S**ed q̄ sit distinet ab alijs p̄z. q̄ habet disti cū modū pdicādi de p̄ma sul statia. q̄ predicitur de ipsa in quale acciātale.

Nullū equocū est pdicamento. sed q̄litas est eſt quocū. q̄ nō est pdicamento. **D**īnoz pbaf per p̄bm̄ postea in textu dicentē. q̄litas est de nuñ mero eoꝝ q̄ multiplex dicunt. **D**ōm q̄ duplē est multiplex. quod dā est multiplex significator. et vocat equi uocū. et tale repugnat generi. q̄ nullū genus p̄ esse eq̄s uocum. Aliud est multiplex sup̄positoꝝ seu inferiorū et illud nō repugnat pdicamento. ymno q̄dlibet pdicamento necessario h̄z plures sp̄es de q̄bus pdicari p̄ mō q̄litas s̄z multiplex multiplicitate scđo mō dicta.

Alīa alia pdicamenta acciātū pdicant in q̄le acciātale de p̄ma suba. q̄nō est p̄pīus modū pdicādi q̄litaris. **D**ōm q̄ q̄le interrogatū cap̄ duplē. vnu mō ve q̄rit cū hoc p̄plexo quā acciātale in formatum. et sic q̄dlibz acciātū pdicat de p̄ma suba in q̄le. Alio mō cap̄ ve q̄rit cū isto p̄plexo quā q̄litarē est informatum. loquēdo de q̄litarē ve est pdicamentum distinctū. et sic sola q̄litaris (est h̄z pdicamentū) pdicatur in quale de p̄ma substantia. **E**t dōm q̄ q̄le sim p̄lē et sine addito est denoūatū q̄litaris. sed cū addi to alicui⁹ alteri⁹ modū pdicādi omnia alia pdicamenta acciātū denoūant subam quale. sicut fm̄. relatōes denoūant q̄litarē quale in ordine ad aliud. **E**rgo h̄ etiam soluit argūmentū q̄d possit fieri p̄tra diffiñtōeꝝ q̄litaris

Quā diffiñtioꝝ q̄litaris a phō in textu posita. **S**it bona. **D**ōm q̄ sic fm̄ expōem cōter datam. q̄litas est forma acciātalem (dicuntur) id ē aptitudine denoūatū minūam simpli. v̄l fm̄ qd (ales) id est alicies. Et p̄ hoc q̄ s̄z forma acciātalis excludit forma subal. is. q̄ nō ē q̄litas ve h̄ describit. **A**līs excludit p̄ h̄ q̄d s̄z. Cōciūtū qd̄ valer id est denoūatū. q̄ p̄ formā subalem no sit denoūatio. Et hoc p̄nomē nos in illo verbo dicimur subintellectū p̄ceptū duplē cap̄. vnu mō ve demōstrat p̄mā subam vi sit sensus (nos) sup̄pē p̄mē subam dicimur q̄les. Alio mō cap̄ ve demōstrat hoies non sic intelligēt q̄ alie res no sit q̄les. sed p̄ h̄ das intellegēt q̄ h̄ q̄litas antonomatice id et p̄ excellentiam ppter q̄litarē tam sp̄iales q̄ etiā corpales in boie regatas. **O**cīs aut̄ in exposītōne (aptitudine) ppter q̄litarē q̄ sunt in venerabili sacramēto eucharistie. q̄ h̄ tales nihil actu q̄le denoūatū. sed tamē subiecta sunt ap̄ata nata diei qualia. **A**dīf vltērē simpli v̄l fm̄ quid q̄ vnaqueꝝ q̄litas denoūatū sunt subiectum fm̄ modū fm̄ quem inest illi. q̄ si inest simpli p̄fecte de nominat subiectum simpli. si vero inest fm̄ qd̄ et remissi se tūc denoūat subiectū fm̄ qd̄ ve inest magis ostēdet. **S**ola species diffiñt. sed qualitas nō est speci⁹. **A**līs. ḡ male diffiñt. Major est Boetii. **S**ed mō nō est manifesta. q̄ est genus generalissimum. Et p̄firmat q̄ omnis bona diffiñtio debet dari p̄ bona sed genus generalissimum nō h̄z p̄us igit. **D**ōm ad p̄mū q̄ duplex est diffiñtio. qdā est q̄d ditatū et essentia. que dāt p̄ genus et dīnam. et talem habet sola

definitio

Spes quid sit sicut nescire in subiecto spes calidus aut temperata non dicitur ipsa
ad aliud quod est. Cetera si sicut protensa est albedo etherei in dentibus non dicitur ipsa
possit dicendum sed. Cetera sicut satis distincta est substantia vel remota ipsa subiectum
quod est. Cetera sicut satis distincta est substantia vel remota ipsa subiectum

Arrestotelis Cod. Tractatus Folio lxxii.

Species. *Alia est diffinitio descriptiva et quod nominis que explicat quod per nomen significatur. et tali diffinitione etiam generalissimum diffinitum sicut hic qualitas diffinita per suum proprium actum qui est facere subiectum quale. Id confirmatoem dicendum quod ipsa qualitas est aliquid plus non minus quo ad nos. que ipsum quale quod omne pectus est notus suo abstracto. ideo per hoc potest qualitas diffiniri.*

A *Idem non potest diffiniri per seipsum. sed qualitas est quae idem sumitur. Dico probat. quod pectus et abstractum dicuntur eandem formam. ut circa diffinitionem denotatio pectus pectus est. **O** dom licer sunt idem per seipsum. differunt in eius ratione. et sic etiam unum ponitur in diffinitione alterius. **O** Et si dicatur. quale est magis ignotum quam qualitas. et posteriorius ea cui sit effectus qualitatis ergo non per ipsum diffiniri. **O** dom quod qualitas diffinita per quale tamquam per plus non minus quo ad nos. quae ex quo est positivus cum significet qualitatem ignorando subiectum sequitur quod sit nobis notus. sed postea diffinitus quia le per qualitatem tamquam per notus simpliciter et quo ad naturam.*

A *Ulterius sunt qualitates secundum quas nos dicimus quales. ergo diffinitio non est bona. **A** nus patet. quod secundum albedinem eigni nos non dicimus quales. neque secundum alterius partis recte. **O** dom tripliciter: primo secundum subintellentem in hoc modo prime personae (dicimus) non demonstrant homines sed primas subitas. **H**ec do dicendum et si nos referat ad hominem adhuc diffinitio est bona. quia homo est principale subiectum qualitatis: et quod est plurimae qualitatum suscepimus quaeque alias substantia. et sic non excluduntur aliae substantiae. sed magis includuntur: quod solus homo est positus ex duplicitate naturae. secundum spirituali et corporali ratione nature spiritualis suscipit accidentia corporalis. sed ratione nature corporalis suscipit accidentia corporalia et principia accidentia corporis. **T**ercio modo licet sint multe qualitates secundum numerum secundum quas nos dicimus quales. tam nullae sunt qualitates secundum subalternam secundum quas nos homines dicimus quales: quae etiam qualitates corporales quam spiritualis. ut declaratum fuit. gratia cuiuslibet dicitur microcosmus est minor mundus. et iterum homo secundum secundum tertium de aia est quodammodo omnia. quod puenit ei angelis in intelligendo. cum brutis in sentiendo. cum plantis in vegetando. et cum aliis omnibus in essendo: quod est secundum omnibus tam animalibus quam inanimatis.*

A *Ista diffinitio puenit aliis. ergo non est bona. Antecedens probat. quia secundum ignem dicimus quales. que sunt calidi: et tamen ignis non est qualitas. **O** dom quod ignis tripliciter excluditur. Primo per genus diffinitum quod est forma accidentalis: quod ignis est substantia. **H**ec excludit ista propositum enim quod hic non dicit circumstantiam cause efficientis. sed formalis: ignis autem est causa efficiens calor.*

A *Ista diffinitio puenit forme substanciali. ergo non est bona. **A** nus probatur: quia secundum ratione quod est forma subalba dicimus quales. que sunt rationales. **O** dom quod forma substancialis excludit per genus diffinitum. Etiam secundum formam subalem propriam non dicimus quales. sed sunt (dicitur porphyrio) rationales sunt nos et omnes. **H**ec dicendum quod duplex est quale. que sunt rationale et accidentalia. sed secundum formam subalba dicimus quales essent.*

Cialiter: non autem accidentaliter ut hic accipitur quale. **O** Et si dicatur analogum per se positiu stat. per suo significato famosiori. sed quale est quoddam analogum per ipsum dictum de quod est essentiali. quod hic pro eo sumitur. **O** dom quod sermone hic sunt intelligendi secundum materiam subiectam. sed hic loquuntur de formis accidentialibus. et sic in seposito sumitur quod pro quod est accipitur.

A *Ista diffinitio non conuenit omnibus qualitatibus. quod non est bona. **A** nus probat. quod non puenit qualitatibus remissis. sicut calidatibus in aqua tepida: neque illos qui sunt secundum partem. sicut est albedo in dentibus ethereis. **E**ciam non puenit qualitatibus qui sunt subiecto ut nichil sicut est rubedo causata ex verecudia. quod ab illis subiectis non denoiantur. **O** dom quod subiectum dupliciter denotatur ab aliquo forma. **O** uno modo simpliciter et precise. et sic omnes qui subiectis sacris intende. extense. et precise. **A** illo modo secundum quod est imperfecte. et sic sufficit quod in parte imperfecte secundum primum declaratur.*

A *Albedo in sacramento altaris est qualitas: et secundum non denotat subiectum quod est illud non sit. **D**icendum quod quis non denotet subiectum quod est qualitas. **E**cil dom quod dicitur in diffinitione dicit aptitudinem et valet. in natu ratus denotari. et hoc etiam puenit accipitibus in sacramento altaris. cui secundum subiecta sunt apta nata dici. quia quod si essent in subiecto tunc secundum ea subiecta dicerentur quia.*

A *Est autem qualitas de numero et que multipliciter dicuntur.*

Postquam arresto determinauit de qualitate diffinitive. **D**ic sequenter incipit determinare de ea divisione. **E**t dividitur in duo: quod primo virtualiter ponit divisionem. **S**ed secundum psequeatur de membris diuidentibus ibi (et una quidem) **Q**uo ad ipsum dicitur quod qualitas secundum quod in secundum accipitur et ut est predicamentum est de numero et que multipliciter dicuntur supponit ad duplicitate et non quo ad significata. quod est quae sunt species qualitatis. quippe prima est habitus et dispositio. secunda naturalis potentia vel impotentia. tercera passio et passibilis qualitas. quarta est forma: et circa hoc aliquid praestans figura.

Quot sunt species qualitatis. **D**icendum quod quatuor ut iam enumeratur sunt quae sunt sufficientia secundum doc torum sanctorum sic sunt. quod qualitas est modus et determinatio et subiecti ad esse accidentaliter. vel ergo talis determinatio et dispositio sunt in ordine ad ipsum naturam rei aut in ordine ad ea quae sequuntur naturam. **S**i primo modo sic est habitus et dispositio. **S**i secundo modo hoc est duplicitas. quod vel dispositio subiectum putat habet ordinem ad quantitatem aut ad actionem et passionem. **S**i secundo modo sic est quae sunt species qualitatis. **S**i secundo modo hoc est iterum duplicitas. quod vel est principium actionis. et sic est secunda species: aut est tercima. et sic est tercera: **D**osset et alterius sufficientia sic est ponit: quod est qualitas psequeatur subiectum. vel quod sequitur eam gratia materie. aut gratia formae. **S**i secundo modo sic est quae sunt species. **S**i secundo modo hoc est duplicitas. quod est principium actionis. **S**i secundo modo sic est tercera species est qualitas. **S**i secundo modo hoc est duplicitas. quod vel est principium passionis. et sic est secunda species. vel remotus. et sic est quod est cunda. **E**nclit licet naturalis potentia sit principium agen

Questiones

predicamentorum

di habitus tñ est principium immediatum et pñpñqu
disponens ad actuum.

A Nullum multiplex habet spes. sed qualitas est multipliplex. ergo non habet spes. **H**aior pba. qd genus predicat uniuersitatem. ut pñ circa diffinitatem uniuersitatem. **P**rimo pñ in lra. **O**dm qd aliquid dicit multipliciter. Uno modo sicut equum vel analogum qd pñps et posterius dicitur. et tale non habet species neque dicit qualitas hoc modo multipliciter. Altero modo sicut genus qd pñ diversas drinas dividit in ea qd sunt sub ipso equaliter presentes. et hoc modo qualitas est de numero eorum qd multipliciter dicuntur. **O** si dicas. cuiuslibet unius generis sunt tñm due spes prime. sed qualitas est unius generis. qd non haberet quartum spes primas. **H**aior pbat qd omnis diuisio generis est in drinas presentes. ut pñ per Boetium in libro diuisione. et etiam per phat in decimo metaphysica. sed tñm unum unum est presentes. ut phat pñs ibi dicit. **O**dm licet ista diuisio non sit bimembria. est tñm reducibilis ad bimembria. ut pñ qd sufficientias superindicas. Etiam omnis diuisio generis in spes pñ drinas proximas est bimembria. non aut illa qd est per drinas remotas. sicut hic. **S**ed aliud dicit qd duplex est diuisio generis. Una est pñ differentias essentialiter spes constituentes. et talis est bimembria. Aliam est diuisio qua genere dividitur pñ spes. sive accidens per modos quibus afficitur. et talis diuisio pñ fieri pñ multa membra. qd tales modi sunt multi. Et ponit sic dientes hanc drinam in speciem et modum. qd spes sive illud (cuius est) additum differentialia essentiale. modus pñ drinam accidentale. sed primum melius dicit. **A**resto. frequenter vocat spes modos generis. et sic illa drinam non attendit.

A Ita diuisio qualitatis sit sive diuersos modos descendendi in subiecto quibus subiectum afficitur. sed isti modi sunt accidentes qualitatis. qd non est diuisio generis in suas spes. **O**dm qd pñ spes qualitatis sunt innatae. sed circulo continentur nobis pñ modos inherentes quibus subiecto inheret. et sic illa quatuor sunt vere species. licet non sunt sub pñ ipsius nomine innatae. et non solù sive modi sicut aliqui volunt. **O** si dicas. gemini hanc modum materie. sed qualitas nec est materia neque hanc modum materie. qd non pñ dividitur ut genus. **P**rimo pba. qd qualitas est qualificare et denominare subiectum qd est pñ species forme. **O**dm qd qualitas pñ ad duo separari. Uno modo ad subiectum qd qualificat. et sic hanc modum forme. Alio modo separata ad suas drinas qd ipsum determinat. et sic hanc modum potentie et determinacionis.

A Impossibile est duas spes eiusdem generis esse. Re predicari de eodem. sed habitus et disponitum quod assument pro prima specie et passio et passibilis qualitas quod significant pro tercia specie predicant vere de eadem qualitate. qd non sunt spes distincte. **P**rimo pba. qd predictum de calore et frigideitate. cuius utrobius ponatur pñ exemplis. ut pñ pñm in littera. **O**dm pñ aliquos qd calore et frigideitate non sunt de prima specie qualitatis. sed ponuntur ibi ad declarandum per simile qd dispositiones sunt qualitates faciliter mobiles a subiecto. Sed nihil dicendum pñ mentem doctorum sanctorum qd calore et frigideitate dupliciter. Uno modo pñ qualitatibus alterius ratiocinatus. et sic sunt in tercia specie. Alio modo capiuntur pñ mensuratoe illarum qualitatum ut suuenienter vel no suuenienter nature rei et ut pertinent ad sanitatem. et sic sunt in prima specie qualitatis.

Et una quidem spes qualitatis habens disponitum dicuntur. Differunt autem habitus a disponitum quod permanenter et diu turnior est. tales vero sunt scientiae vel virtutes. scia enim videtur permanenter et eorum quod difficile mouentur. ut si quis vel medie crise scienciam sumat. nisi forte grandis permanentia facta sit. vel ab egreditudine. vel ab aliquo hominibus. **H**abent autem et justitia et castitas et singula talium non videntur posse moueri neque facile permanenti. **A**ffectus vero dicuntur quod sunt faciles et cito permutabiles. ut calor et frigiditas. egreditudo et sanitas et alia hominibus. afficiuntur enim quodammodo circa eas habentes. cito autem permanent et ex calido frigidus fit. et ex sanitate in egreditudinem transiret. **H**abent autem et in aliis. nisi forte in his quod pertinet pñ temporis longitudinem in naturaz cuiusque transferri. ut insanabilis vel difficile mobilis existat affectus. quem iam quilibet habitudinem vocet. **M**anifestus est autem quoniam hec volunt habitudines noscari quod sunt diu turniora et difficile mobilia. Namque in disciplinis non multum retinentur sive facile mobiles. dicuntur habitus non habere quoniam sint ad disciplinam per melius ve dispositi. Quare differunt habitus a disponitum quod hoc quod est facile mobile est. illud vero diu tur nus et difficile mobile. **H**abent autem habitus etiam disponites. disponites vero non necessiter est habitus esse quod em retinet habitus et quodammodo dispositi sunt ad ea quod habent per melius vel melius. qui autem dispositi sunt non omnino retinent habitum.

A Die sequenter prosequitur de speciebus qualitatis. **O**ne dividitur in quatuor partes. pñ et quatuor possunt species qualitatis. Secunda ibi (Actuero) Tertia ibi (Tertia vero species) Quartu ibi (Quartu vero genus) Prima dividitur in duo. Nam pñ ostendit quod qualitates sunt in prima specie. et cum hoc istas qualitates separata penes differentiationem. Secundo separata eas ad invenient penes suavenientiam ibi (Sunt autem) Quo ad pñm dicit. qd una id est prima species est habitus et disponitum. que sic differunt. quia habitus est per-

Arestotelis Folio lxxiiii

manentior et diuturnior dispositione. tales autem habentur sunt scie et virtutes: quod scie videtur esse de numero permanentiis et eoz quod difficulter mouentur a subiecto. quod si quis sumat aliquam sciem mediocriter. et paulatim sive morose est Boetius illa non separata faciliter ab ipso sciente. nisi forte grandis permanentia fiat. vel ab egritudine vel ab aliquo hominum scie amentia. apoplexia. vel morbo letargico. Et sicut ita dictum est de scie: ita de virtutibus dicendum: cuiusmodi sunt iustitia castitas et singula. quod sunt de numero talium. et sunt perfectiores potentiaz ad prius et generale actum. quod talia non videntur facile posse moueri nec permanenti. Affectiones vero. dispositioes dicuntur quod facile mobiles sunt a subiecto: et circa. et parvus occassione bus permanentibus in operari. Sicut calor qui primo afficit corpus et non transiret in habitu. sicut in ethico. in quo calor est habitus: et sicut frigiditas. quod primo afficit id quod tangit et non transiret adhuc in habitu. sicut in eo quod frigida parallela dissolutus efficit sicut egritudo quod est mendicatio disperantia vel disperatio. sanitas quod est mendicatio regata ad naturam et plementum: et alia hominum. Circa enim talia quod dispositioes sunt afficiuntur hoc. et dispositio quodammodo. et aliquo modo. circa enim et facili occasione permaneantur talibus. sicut enim ex calido fit frigidus aut econverso et sic facile de sanitate in aliquam disperatio egreditudinem trahit: Sicut autem est si alijs qualitatibus nisi forte de his sit dispositio quod pertinet per longitudinem propriis. et quod diutinum indurare et solent transferri in naturaz cuiuslibet. sicut est aliquis egritudo insanabilis. vel egritudo quod difficultus est a subiecto mobilis: quod liber utique habitum vocatur. Concludit igitur dicens quod manifestum est qualitates sunt diuturniores et difficile mobiles noxiari habitus. Quod per primum in scientiis disciplinabilibus quod discipuli non multum retinentes sed facile mobiles a scie sunt. quod non dicuntur habere habitum quibus sint ad scientiam melius vel peius dispositi. Propter hoc igitur differt habitus a dispositio: quod dispositio est facili mobilis. et habitus est diuturnus et difficile a subiecto mobilis. Tunc ibi (Sunt autem habitus) plus operari habent ad dispositioem penes suenientiam: dicens et habitus sunt etiam dispositioes. sed dispositioes non est necesse esse habitus. Quod autem habitus sunt dispositioes primum: quod habent habitum quodammodo dispositio sunt ad ea quod habent. et ad habitum: melius vel peius. Qui autem dispositio sunt ad habitum non necessario habent habitum. et sic ois habitus est dispositio. sed non ecotra.

Queritur Utrum species qualitatis sit habitus et dispositio. **Dicitur** quod sic. cum ordinis ratio est: quod secundum doctorum sententiam de ratione habitus est quod respicit naturam. sed natura est prima quod consideratur in re. Ideo habitus est ponit prima species qualitatis. Etiam coegerit potest etiam habitus et dispositio est species coior ceteris. quod est por. **Dicitur** primum: quod habitus et dispositio suenunt substantias corporalibus et spiritualibus. alio modo: scilicet et quia soli suenunt substantias corporalibus. Et quod habitus pcedit naturali potestate vel ipotestate: ideo est quod habitus terminat et qualificat naturales potestias vel ipotestias ad operationes. et ideo ratione pfectio pcedit naturales potestias vel ipotestias. Etiam secundum doctorum sententiam habitus pponit potestia sicut operari incomplete et acutae potesties. acutae enim naturalis est por. quod potestia por sit ordine generationis et temporis: ut dicit Arestoteles in septimo et nono metaphysice.

Inter omnia acceditas species primo inheret subiecto. Et ille qualitates quod intermediari sequitur qualitatem species potest naturalis: sed qualitates quod species potest sequitur subiectam genitatem. Et deterret esse prima. **Omnis** cendit quod species qualitatis non ordinantur secundum quod est immedia. et sequitur qualitatem vel subiectum alias species potest. **Habent** et dispositio pslupponit oes alias qualitates potest. Et deterret poni ultime species. An per inducione potest naturalis est hoc figuratur bns qualitates sensibiles et potest naturalis vel ipotest naturalis. etiam qualitates elementorum dicuntur et prima qualitates. sed ille sunt species. Et terciam species deterret et prima. **Dicitur** ad primam ut prius: quod hec species coior est ceteris minus supradictis qualitatibus. ideo debuit esse potest ceteris non sunt ita coes. Ad secundum dicitur quod qualitates tercierae species non sunt tamen qualitates elementorum. sed multe aliae. ut oes qualitates quod sunt per se immutative sensus. et quod ex portante qualitatibus elementorum non sufficiunt. et cludit portans tercierae species.

Habent etiam naturam: et quod non est a natura. sed qualitates secundum species sunt a natura et non qualitates alias species. Secunda species deterret et prima. **Dicitur** ad illam ordinem non attendit. sed alio modo coitatis: que probatur et superius postulata. **Omnis** si dicatur subiectum est prius quod est in subiecto sed potestia quod primit ad secundam speciem qualitatis est subiectum habituum. Et est por. **Omnis** affirmat quod potestia naturalis est principium operandi immediate sequentes formam subiectum. sed habitus est pselectus immediate: quod mediate potestia quod est in subiecto. Et **Dicitur** ad illam sicut duplum est ordo. scilicet generatiois et secundum talis potestia est an habitus. ut probatur argumenta. **Alio** est ordo pfectiois secundum quem ecotra habitus est an potestia: quod est pfectio potest. sed ois pfectio prior est perfectibilis.

Habent etiam pfectioes. sed sicut est de potestia: quod **Dicitur** pfectio. quod potestia est pfectio et ceteris est habitus: quod potestia mediata invenientia et habitus. **Omnis** affirmat quod illud quod est finis alterius est nobilior illo quod est ad finem: sed potestia est finis ipsorum habituum et non ecotra. **Dicitur** probatur quod habitus sunt ppter potestias operativas. **Dicitur** quod habitus ut est pfectio potestia est nobilior et por. quod ois pfectio in quantum pfectio est nobilior suo pfectibili. alio modo enim non esset pfectio. scilicet simpliciter potestia est nobilior et pfectio habitus. sicut in sili ois causa invenitur causa in nobilior suo effectu. sed non ois causa simpliciter loquendo. ut pfectio de causa instrumentalis.

Queritur Utrum habitus et dispositio nominent una qualitates in specie ab alijs distinctam. **Dicitur** secundum secundum theorum. quod dispositio duplum accipit. **Uno** secundum quod est genus habitus. nam in quanto metaphysica dispositio ponit in distinctione habitus et sicut pfectio pfectio loquens de habitibus corporis et animalium et lumen dispositio quodammodo pfectio ad optimum et sic nos invenimus unam formam sive unam qualitatem secundum ceteram. et sic possit prima species ponit tamen dispositio. **Alio** capitulo dispositio secundum quod est aliud contra habitus. Et secundum duplum. **Uno** sicut ipse etiam dividitur contra pfectio in eadem specie. ut scilicet dispositio dicatur retinens nomine coeum quod pfectio inest. ita quod de facili amittitur habitus aut quod pfectio inest ut non de facili amittatur et sic iterum una qualitas in numero per dicti habitus et dispositio. **Alio** pfectio distinguitur sicut pfectio sicut pfectio pfectio. **Alio** pfectio distinguitur sicut diversa species vi. et generis subaltri. ut dicatur dispositio ille qualitas prima species quod suavit secundum propriam rationem ut de facili amittatur. quod hinc causa transmutabilem.

Questiones

ut eritudo et sanitas. Habitus non dicuntur esse qualitates quod sunt sua ratione habent et non de facile transmutantur. quod hinc casus immobiles sicut scie et virtutes. et per hoc est disponere non fit habere. et hoc videlicet magis personam intentionem auctoritatis quam etiam noiam duobus nobis. Unde ad hunc dispositionem inducit coenam loquendi et iustitudinez per quam qualitates quod sunt ratione sunt facile mobiles. si ex aliis accidit difficile mobiles reddantur habere dicuntur. et conuersus est de qualitatibus quod sunt ratione sunt difficile mobiles. Nam si aliquis impetrare habeat sciam ut de facile posset ea amittere magis non disponi ad scias quam sciam hic. Et propter quod nomine dicitur dicitur natus quod a portat non aut nomine disponi.

Potandum Non sub hac specie reponuntur generaliter omnes qualitates disponentes subiectum ad operarii binum vel male plausibiliter naturalibus potestis. quod ratiocinatio est ab habere. id habere non solum pertinet ad qualitatem sed etiam ad alia genera. Dicimus etiam habere qualitatem et pecuniam et alia bona. Et omnes qui habent accepit multipliciter. Uno ut faciat aliquod transcendens sicut et ab eo de habere denotative. et sic est postpredicamentum. ut ostenditur in fine libri. Secundo ut faciat habitudinem medianam inter habitum et rem habitabilem. quod est velut actio media inter agentem et patientem. et sic est prius decimum. Tercio est idem quod forma positiva. et sic summa inferioris in opponere pugnat. et nullo isto modo fit hic sermo de habitu. Quartu accipit habitus ut faciat qualitatem radicata in subiecto difficultate mobile. et sic cum disponere ponit hic ad circulo quoniam prima specie qualitas.

Sicut Sicut habere et disponere dixerit spes secreta et cent plures spes qualitatis quod tamen omnes. Omnes qui habent et disponere sunt spes specialissime noiant enim unam speciem subalternam cui non est similius nomine ipsorum. ideo circuloque ista duo noia. Dicunt enim alii quod una spes specialissima per simile dici habere et disponere quod verum est causa per disponem ut dividitur etra habitu sicut impunctum et punctum. Sicut si aliquis habeat sciam firmata et ratiocinatio in subiecto de his. Id si aliquis habet sciam debilitate et ratiocinatio in subiecto: talis qualitas vocatur dispositio. et sic propter diuersos modos inheredit suum subiectum noiantur ista spes diuersis noibz.

Sicut Facile et difficile mobile pertinet ad passiones vel motum. non potest dividere aliquod genus qualitatis. Teneri prima quod optet de divisione per se aduenire generi. ut de phis in vii metaphysica. Omnes enim doctorem secundum quod eius iste divisione accipit videlicet videantur se habere ad qualitatem designatam eam. et per se divisionem eam. sicut etiam in genere sube frequenter accipiuntur divisiones accipitales loco subalii iustum et eas designant principia essentialia.

Sicut Impossibile est unam speciem oppositam predicari de alia. sed disponere predictum de habitu. quod non est spes distincta etra habitu. Major probat. quod omnis divisione secundum speciem est etranietas. ut de x metaphysica. vnu etranius non predicatur de alio. Et minor probat ex phis in textu. Omnes qui disponere accipit duplum. Uno absolute vel coiter. et sic est forte ita generaliter sicut qualitas vel ad minus possit ponit prima spes qualitatis ex his genere ad habitum et disponere specialiter captum. Alio capitulo cum preciso et specialiter ponit notat formam secundum naturam suam a subiecto faciliter mobile. et sic distinguuntur etra habitum. quod est de sua natura difficulter mobilis. et simul cum habitu ponitur ad circuloquendam unam speciem subalternam innominata. sicut in libro Porphi. dividitur divisionem in faciente alteratum et aliud. et tamen dicit oenam divisionem facere alteratum. et sic in divisione optere intelligere alteratum precise. et in secunda

Sicut Omnis habitus est disponere. sed disponere est ordo habitus grecorum. hoc autem pertinet ad predicamentum si-

predicamentoꝝ

tus. ergo habitus et disponere sunt de predicamento situs. Major est phis hic in predicamentis. Minor est eiusdem quantum metaphysica. Omnes qui disponere quodammodo importat ordinem alicuius habitis pres. sed hoc pertinet tripliciter. ut statim phis ibidem subdit. sed aut secundum locum aut secundum potestiam aut speciem. In quo ut simpliciter est in mente predicamento. apprehendit omnes disponentes corporales quodammodo in eo quod est secundum locum. et hoc pertinet ad predicamentum situs quod est ordinis partium in loco. Hoc autem secundum secundum potestiam inclusum est in preparatore et ydoneitate nondum perfecte. sicut scia et virtus inchoata. Et aurum est secundum speciem inclusum perfectas disponentes. quod dicitur habitus. sicut scia et virtus complete.

Sicut Sicut ponit vnu predicamentum ut huius patitur. sed vnu prius non pertinet sub altero: quod est habitus non est specie qualitatis. Et secundum. quod est nomen habitus dicitur est ab habere. id habere non solum pertinet ad qualitatem sed etiam ad alia genera. Dicimus etiam habere qualitatem et pecuniam et alia bona. Et omnes qui habent accepit multipliciter. Uno ut faciat aliquod transcendens sicut et ab eo de habere denotative. et sic est postpredicamentum. ut ostenditur in fine libri. Secundo ut faciat habitudinem medianam inter habitum et rem habitabilem. quod est velut actio media inter agentem et patientem. et sic est prius decimum. Tercio est idem quod forma positiva. et sic summa inferioris in opponere pugnat. et nullo isto modo fit hic sermo de habitu. Quartu accipit habitus ut faciat qualitatem radicata in subiecto difficultate mobile. et sic cum disponere ponit hic ad circulo quoniam prima specie qualitas.

Sicut Sicut sed ordo est relatio. Generis habere. Major probat. quod omnes relationes secundum de aia. vbi est quod habere est quod agit cum voluerit. Et secundum. quod vnu philosophorum habet quod non est motus ad sanitatem et ad qualitates de prima specie. Et tertio ibidem est. quod non est motus in aliquid. Prererea illud importat relationem principalem cuiusceptus principali est possit in ordine et relatione ad aliud. sed sic est de his et disponere. quod sunt vere relationes. Major est nota. quod conceptus absolutus non est ad aliud. sed ad se vel in se. Minor probat. quod scia quod conceptus includit ordinem ad scibilem. quod est relatio. Omnes qui alii sunt illi opinio quod habere et disponere sunt vere relationes essentialiter principali et formaliter. et hinc per se ista moritura. Sed est alia opinio superior et tenenda quod non sunt relationes essentialiter. sed de principali facio ipso etiam formas absolutas. et illud principale faciat binum secundum relatio. Est quod dicitur ad primi argumentum quod habere de principali facio importare et absoluere de gene qualitatis. et illa res non est ordo. sed illa rem necessaria secundum respectus sive ordine. sicut risibile psequebitur hominem. et sic ordo secundum habitum secundum modum pte. sicut risibile conuenit homini. Et tunc quod ordo est esse de ratione habitus. hoc tamen non de ratione intelligi de ratione diffinitiva. sed descriptiva et secundaria. Ad secundum dicitur quod phis in illa ratione caput phis ad aliud fundamentaliter. Ad tertium dicitur quod duplex est conceptus habitus. Tertius est quod se teneret ex parte rei conceptibilis. et talis est absolutus. Alius est quod se teneret ex parte nostri intellectus et talis est respectivus. quod habere ex parte nostri intellectus non per conceptum absolvitur ordinem ad obiectum.

Allud Propter genus qualitatis est secundum quod pugillatores et cursores vel salubres vel insalubres

Arestotelis

Folio lxxiiii

dicimus. et simpliꝝ q̄cūq; fm̄ potentia natu-
ralē vel ipotētiaꝝ dicūt. nō em̄ qm̄ s̄t dispo-
siti aliq; mō vñqđꝝ hm̄oꝝ d̄. sed q̄ habe-
ant potētia naturalē: v'l facere qd̄ facile vel
nihil pati. vt pugillatores v'l cursores dicū-
tur. nō q̄ sunt dispositi. sed q̄ habeat potē-
tia naturalē h̄ facile facieꝝ. Sanatiui aut̄
dicūt eo q̄ habeat potētia naturalem vt ni-
hil a q̄buslibet accidib; patiant̄. egrotatiui
þo q̄ habeat ipotētiam nihil patieꝝ. Silt
aut̄ bis v'l durū v'l molle se h̄nt. duruz em̄ d̄
q̄ h̄eat potētia nō citiꝝ secari. molle þo q̄
ciusdē ipsius habeat impotentiam.

Hic poniſ ſedam ſpeciem qualitat̄. Et diuidit
iñ duo. Primo oſteſit p modū exēpli q̄ ſit ſeſa ſpē q̄
litatis. Hędo renouet qđdā dubiū. (No em̄) Pri-
mo d̄ ſic. Aliud þo gen? ſupple ſubaltrum eſt. fm̄ q̄
pugillatores v'l cursores v'l ogatione medicine ſalu-
bres v'l inſalubres dicūt. (v'l q̄cūq; fm̄
naturalē potētia v'l ipotētia dicunt). Hic remouet
uet dubius dicēs. q̄ hm̄o iñ nō dicunt de illa ſpē. ppter h̄
q̄ dispositi ſunt ab arte ad illa. ſed ppter h̄. q̄ h̄nt na-
turalē potētia vel ydoneitatē h̄ facile facere. i. defaci-
li. vel nō pati de facilis. Et exemplificat. vt pugillatores
z cursores dicuntur nō ppter hoc q̄ ſunt diſpoliti. ſed ppter
hoc q̄ h̄nt naturalē potētia hoc facile facieꝝ. Si
milit sanatiui ſue ſalubres dicuntur ppter h̄ q̄ h̄nt na-
turalē potētia v'l nihil patiant̄ ab aliq; accidib;. ſed
egrotatiui dicunt ex eo q̄ h̄nt naturalē impotentia fa-
ciendi vel patiendi. z ſemp. ſupple pariumt v'l nō ppter re-
ſuſtere q̄buslibet accidib;. Et ſilimō ſe h̄nt durū v'l mol-
le. q̄ etiā ſunt q̄litates ſeſa ſpē. q̄r duruz eſt naturalis
potētia. molle þo naturalis impotentia. Et q̄ d̄ du-
rū. q̄ h̄nt naturalē potētia q̄ nō cito cecas v'l diuidi-
tur. molle þo h̄nt naturalē impotentia. nō ex eo tñ
d̄ aliquid impotes q̄ ipoſibile eſt ipm facere. ſue quia
nullo p̄t facere. ſz et eo q̄ cū difficultate p̄t facere. z il-
lud d̄ potētia q̄d̄ facilis z expedite p̄t facere.

¶ Ut̄ ſeſa ſpē q̄litatis quenam dicat na-
turalis potētia v'l ipotētia. Od̄m q̄ ſic
ita ī intelligēdo q̄ nō ſit yna ſpē ſp̄alissi-
ma. ppter op̄onem quā h̄nt. ſz ponitur ad circuloquē
dū nobis vñm modi generale inoſatiū coem ad oēs q̄
litates. q̄b sum? naturalis potentes v'l ipotentes ad
agendū. Pro q̄ pſiderādū q̄ naturalis potētia ē qđā
q̄litas ineritiae rei q̄ ipa nata eſt exercere ſuas opatio-
nes a natura ſibi debitas z refuſe ſuas pterarijs. Et
plū ſicur intellect̄ eſt qđā naturalis potētia. De hac
ſpē fm̄ quā h̄ns ipm p̄t opari opatōes ſibi debitas. ſz
verū bene vei male ogeſ hoc habit̄ definit. Et ſil
duricities eſt potētia naturalis fm̄ quam aliq; refuſere
p̄t nociuis z pterarijs. ſicut lapis p̄ duricie refuſit vo-
lenti diuidere lapide. Dicūt aut̄ (naturalis) q̄ radica-

tur in quodā pncipio nature. qđ est forma. q̄ pfecte ac-
tuat z terminat materiā. z ea terminatam tenet ſic q̄
rōne materie nō ipedif forma in ſuis opatiōib;. q̄ ſic
ſubiectū eſt porens ad facilis opandū. (þ d̄ (potētia)
q̄ eſt cauſata ex victoria forme ſuā materiā. Forma
aut̄ ſic h̄z victoria ſuā materiā q̄n in materiā nō ſunt
aliq; diſpones pterarie. ipedientes opatōes p̄prias ipſi
us forme. ſic ſez q̄ materia fm̄ exigentiā ipſius forme
rotaliter eſt diſpolita. Veneri eſt tñ q̄ multe reperitūt
naturales potētiae q̄ nō cauſa ex victoria forme ſuā ma-
teriā. vt in angelis z aia rōnali. Naturalis þo im-
potētia eſt qđā q̄litas ineris rei a natura q̄ ipſa res un-
potens aſt ad exercēdū ſuas opatōes z ad refuſēdū
pterarijs ſue nociuis. vt molle z egrotatiū. Et d̄ p̄
mo naturalis. nō q̄l natura ſit pncipiu illuꝝ ipotētiae.
ſed q̄ natura ipedif pterarijs diſponib; a ſuis opatio-
ib;. Hędo d̄ ipotētia. q̄ cātūr ex victoria materie ſu-
pa formā. vñ materia tñbz vigore ſuā formā. q̄n in
materiā ſunt qđā diſpones pterarie diſponib; debitis
ipedientes opatōes ipſius forme a natura ſibi
debitas. Et q̄p d̄ ſeſa inſhabit̄ z potētia. q̄ ſeſa
bitū diſponit ſubiectū ad bñ vel male opandū. ſed per
naturalē potētia diſponit ſubiectū ad refuſēdū pterar-
ijs z nociuis. vel ad opandum opatōes ſibi a natura
debitas no bonas vel malas. Et ideo naturalis po-
tentia eſt indeſinata z definita q̄ habitū ſuā addi-
tum. ſicut p̄ intellectū diſponimur ad intelligēdū ab
ſolute. z p̄ habitū ſuā additum diſponimur ad bñ vel
male operandum.

Notandū in hac ſpē reponit
oēs aptitudines natura-
les q̄b res inclināt vel
diſponit ad aliquid opandū. vt ſunt oēs p̄prie paſſio-
nes ſpē ſequētes. ſicut riſibile. ſieble. luſceptuū diſ-
cipline. t̄chis. Silt oēs potētiae vegetatiue. q̄ ſunt
nutritiū. arguentatiū. z generatiū. z potētiae ſen-
ſitiae. ſez q̄nq; ſenſus exteriores z quoꝝ interiores. ſi
ſenſus eōis imaginatiua. estimatiua. z memoria. Et
etiā oēs potētiae aie intellectue. vt intellect̄ volūtas
Reponit etiā in hac ſpē oēs inclinatiōes neiare no-
mīb; habitū. vt ſunt libertas. iuſticia. fortitudo
cursor. pugillator. t̄chis. fm̄ q̄ noſat naturales inclina-
tiōes ad act̄. Dicūt em̄ phus v̄. erbi. q̄ a naturitate
nobis inſunt qđā inclinatiōes inclinates nos ad bonū
z alie inclinates nos ad malū. fm̄ tñ illas inclinatiōes
h̄o nō eſt laudādū vel vituperandū. Et ſil oēs po-
tentie z ipotētiae ad aliquid opandū vel alicui refuſēdū
ponitūt in hac ſpē. vt potētiae ſequētes pncipia p̄le-
xionalia inſividuoꝝ. vt durum molle. forte debile. ro-
bustū ſanatuum z

Naturales potētiae aie ſunt p̄tes el̄. vt d̄ in
pncipio terciꝝ de aia. ſed p̄tes ſunt in codē p̄dī
dicamēto cū toto. q̄ potētiae aie ſunt in p̄to ſube. ſicut
ipa aia. Dicūt p̄bas. q̄ p̄tes ſponit toto. ſed toto z
p̄tes ſunt in codē p̄to cū ſuo toto. non aut̄ potē-
ſtatue. ſic potētiae aie dicunt p̄tes el̄. ſunt natura-
liter posteriores ipa aia. ſicut accēs. posterī eſt ſuo
ſubiecto. Et ſi dicat q̄litates nō inſim ſube niſi me-
diante q̄ritate. ſed potētiae aie ad minus intellectue iſ-
mediate fundant in ſuba aie. q̄ nō ſunt q̄litates. Dicē
dū q̄ duplices ſunt q̄litates. qđā ſunt ſenſibilcs. z ille-

Questiones

predicamentoꝝ

fundantur in suba mediante q̄stitate. Aliis s̄t qualitatis sp̄iales. sicut s̄t potētie aie intellective: et tales nō fundantur in suba mediante q̄stitate. **O** Et q̄n replicat potētie aie intellective nō p̄nt dici naturales: q̄ nō debent hic ɔphendi. **A** n̄s p̄: q̄ s̄t r̄ionales. sed ro ale dis̄tinguit p̄tra naturale. **D** om̄ q̄ licet nō dicant naturales q̄ ad modū agēdi. q̄ nō agunt mō nature. q̄ de minimata est ad vñū. p̄nt tñ dici naturales inq̄stū sequuntur naturalia p̄ncipia rei et in eis fundantur.

S I^r Potētie marerie ad formā e naturalis. et tñ no nō est q̄litas sed suba. q̄. **D** om̄ q̄ duplex ē poña: qdā est ad formā ad ec. et talis est materia. et est in p̄nto sube. **A** lia est poñta ad agere et ad opatoem. et talis est in hac sp̄. de q̄ est solū hic ad. p̄sistū. **E**t si dicat poñta h̄ scđo est ens respectuū: q̄ nō erit sp̄s p̄nti absoluti. **A** n̄s p̄: q̄ de respectuū ad actū. **D** om̄ q̄ potētie capiſ duplex. **U**no formalis p̄ fecato. et sic p̄ se referit ad actū. **A** lio fundamentalis et p̄ denotatio. et sic nō referit p̄ se ad actū. sed est ens absolutū. **U**el d̄m̄ q̄ potētie q̄ ad p̄tietatē nois de respectuū ad actū rōne cui? d̄r relatiū fīm dici. tñ q̄stū ad id qd̄ est. q̄ ens absolutū disponeſ subiectū ad opanduz.

S I^r Nulla p̄ario videt eis sp̄s q̄litaris. sed naſuralis ip̄otētie est qdā p̄uatio. q̄. **D** aior. p̄: q̄ ois sp̄s noia qd̄ positiū. **D** om̄ h̄ naſuralis ip̄otētie fīm nomē dicat p̄uatoem. tñ fīm rē no minat q̄litarē positiū p̄ quā subiectū suū p̄tagere v̄l̄ resistere. h̄ debilit̄ valde. eo q̄ in sua actiōe et resistētia succubit et vincit. **E**t si dicat ois ip̄otētie ē p̄tēna turā. p̄ celī et q̄nto phisico. q̄ nō d̄z dici naturalis. **D** e q̄ licet ip̄otētie dicat inaturalis. eo q̄ ip̄edit opatoes nature. d̄r tñ daturalis. q̄ tenet se circa p̄ncipia natuſralia. et circa opatoem nature.

S I^r Qūfor et pugillaror sunt in p̄ma sp̄ q̄litaris. **G** male hic ponit p̄ exēpli in secunda. **A** n̄s p̄bat. q̄ sunt noia p̄balia terminata in or: q̄ dīcūt habitū ex actib reiteratis generatū. **D** om̄ q̄ cursor et pugillaror capiunt duplex. **U**no vt sc̄at arte vel habitu currēdi vel pugillādi p̄ doctrinā vel exercitū genitū. et sic p̄tinet ad p̄mā sp̄em. **A** lio° capiuntur. p̄ ut noiant ydonitantes vel naturales potēties ad currendū vel pugillādū. et sic p̄tinet ad sc̄am sp̄em. vt ali q̄lis racū fuit circa p̄tinuātēm text. **C**lem̄ est tñ q̄ p̄mo mō capiuntur p̄rie. q̄ nomē p̄bale in or terminaſtū si capias p̄rie fecit habitus. sed q̄ multis q̄litarib de hac sp̄e no nō sunt noia p̄pria impolita. q̄ circuloq̄mūr illas nominib habituū.

S I^r Naturalis pontētia oponit naturali ipotētiā q̄stū ad formā et materia. q̄ nō sunt vna sp̄es. Tener p̄na: q̄ sp̄s noia vna formā vel materia. **D** om̄ q̄ naturalis potētie et ipotētie inēse et fīm p̄rias naturas h̄ dūversa. sed ponunt ad circuloquendū vnu gen⁹ subalternum. et inde est q̄ phs in terru d̄r. **A** llud gen⁹ q̄litaris est. et nō d̄r alia sp̄es. et q̄cū nō copularia sed dis̄tinctua p̄tingitur p̄iunctio ne. sunt em̄ forme solum genere p̄uenientes et sp̄e disse rentes. p̄ueniūt em̄ in hoc qd̄ est esse innatu et ē p̄ncis p̄iū opandi. **U**n̄ illud possit pon̄ secūdus modus: q̄r qualitates istius modi accipiuntur in subiecto ex causis mere naturalib.

Tercia p̄ sp̄s qualitatis est passibiles q̄

litates et passiones. sunt autē hm̄i vt dulce do et amaritudo et austertas et omnia his cognata: ampli⁹ color et frig⁹ et albedo et nigredo. **E**t qm̄ he q̄litates s̄t manifestū ē. q̄cū q̄ em̄ ista suscepint q̄lia dicūt. vt mel qm̄ dulcedine suscipit d̄r dulce. et corp⁹ albū co q̄ albedine suscipit. silt autē seſe b̄z et in ceteris. Passibiles vero q̄litates dicunt. nō q̄ ea (q̄ illas suscepint q̄litates) aliquid patiatur. neq̄ em̄ mel qm̄ aliquid passum sit idecir co d̄r dulce. nec aqd̄ alio hm̄i. Similiter autē bis et calor et frig⁹ passibiles q̄litates dicūt non q̄ ip̄a (q̄ eas suscipiunt q̄litates) aliquid patient. sed qm̄ singula coꝝ q̄ dicra s̄t fīm sensuſ q̄litates passionū p̄fectiua sunt passibiles q̄litates dicunt. dulcedo enī passionē quādā fīm gustuſ efficit. et calor fīm tactum. Similiter autē et alijs colores nō similiter bis q̄ dīcta sunt passibiles q̄litates dicunt. h̄ q̄ he ip̄e q̄litates ab aliquo passionib innascuntur qm̄ ḡsunt p̄ aliquē passionē multe coloꝝ mutatiōes manifestū est. erubescēs em̄ aliquis rubens factus est. et timens pallidus. et vñū qd̄q̄ talium. Quare vel si q̄s naturaliter ali quid talium passus est. similē coloꝝ oportet eū habere. que em̄ affectio nūc ad vere cūdiam circa corpus facia est: et fīm naturalem passionē eadē fiat affectio ita vt naturaſ coloꝝ similis sit.

In ista parte ponit p̄bs terciā sp̄em q̄litaris. **E**t dividit in duas p̄es. q̄ p̄mo determinat de tercia ip̄e q̄litaris sub duplicitate noie. **S**ecundo ponit dīmazim illa ibi (Quēcūq̄ iurū talium) **A** luna iterū in duas. **P**rimo oit q̄ s̄t de tercia sp̄e q̄litaris. et declarat ista p̄ exēpla. **S**e cūdo p̄bat intentuz. ibi. **E**t qm̄ he **P**rimo de q̄ de tercia sp̄e q̄litaris sunt passibiles q̄litates et passiones. **L**uius exēplū est. vt dulcedo et amaritudo austertas et omnia his cognata. sicut salcedo. sapor. pinguis: pōticus. stipricus. et similiter calor et frigiditas. que sunt q̄litates visibiles.

Arestotelis Folio lxxv

Anci sibi (ut qm) pbat pdicta esse qlitates. Et dividit in duo. qm pmo facit h. sedo pbat pdicta esse passibiles qlitates. sed a ibi (Passibiles. fo) Quo ad p^m d^r. q pdicta sunt qlitates. et h manifestum est ex de scripto iupius posita. qd denoiant subiecta (q ipsas suciunt) qd ipsa sunt qlitates. Ans p^r. qd mel ex eo q dulcedine suscipit d^r dulce. et corp^r ex eo q suscipit albedine dicit albu. et sic etia est in ceteris qlitates qd corp^r suscipies nigredine ipm informante d^r nigru et suscipies rubeidine d^r rubru. **N**ec ibi (Passibiles vero) pbat pdicta esse qlitates passibiles. et pmo facit h. sedo ex dictis inferit vnu correlarii. ibi (Quare si qd) Quo ad p^m d^r. q qlitates passibiles dicunt no ex eo q subiecta (q eas suscipiunt) aliquid partant. qd neq; mel ex eo q dulce e aliquid passum e. **H**ilr d^r m^e de ca lore et frigore. qd oia qlitates passibiles dicunt. no ex eo q hntia illas qlitates aliquid partant. sed qd efficiunt ali quas passiones in sensib^r. qd dulcedo efficit qud pali fione fm gustu. et calidus fm tactu. albedo d^r et nigredo et alii colores no dicunt sili m^e his pdcieris qlitatibus q litates passibiles. qd no agunt in sensum fm et emare niale. ex qd vltus albi no est alb^r. et vltus nigri no est nig er. sicut gustus dulcis e dulcis. et tactus calidis e calid^r et sicut no agunt passibiles qlitates in vltum. **E**s dicunt passibiles qlitates. qd causant in nob a qbusd^r pssio nibus pcedentibus. **N**em color immutatores sunt in nob et aliqui passiones precedente manifestu est p inducendoz experimental^r. **C**rudelitia eni aliquid rubor fact^r est. cum crudelitia sit tumor in turpi spectato. tumor aut paf sio est et fuga cordis fm. **S**istole. pellentes sanguinem in facie. **H**ilr aliquid tumens fact^r e pallid^r sanguine a facie retracto ad cor tpe tumoris partis. **E**t silt vnu quodq; talium color immutat ex qd passione. **N**ec inferit corre larum dices. qd ex dictis leatur si qd habuerit aliquem color ex aliqui passione naturali. ille color d^r passibilis qli tas. sicut ille color qd causat ex aliqui passione artificiali. qd color qd fit naturalis. sicut qd natura inest. ille codem mo fit ex passione. licet forte nob sit occulta. sicut color qd fit artificialis. et generat ex passione manifesta.

All passibilis qlitas inducit subiecto p alteratoz sed in oī alteratio subiectu aliquid partitur. igit **P**minor p^r. qd ad h q subiectu recipiat aliquam qualitatem p alteratoz. oz ipm part ab agere hntre eadē qualitatē in spe. **D**om q subiectu (qd alterat) partit intelligi dupl^r. **I**nō sic qd partiat a forma quā recipit. et sic e falsum. qd nulla forma e nata agere in suum subiectu. **A**lio sic qd partiat ab aliquo hntre candē for mā in specie. sicut alterari patitur ab alterate

All passio est cu abiectio d^r. s^r in mutato sensibili a sensibili no eft abiectio d^r. qd ibi no e passio. **P**ior p^r. qd passio emor^r. sed mor^r est cu abiectio d^r. ve d^r qnto pbsicoz. **P**ior p^r. qd sensus e summa d^rposit^r ad recipie d^rspē sensibiles. **E**tia mediu mutat in instanti et sine abiectio d^r. qd cu min^r videb^r dispositu. **D**om q duplex e passio. s^r va et corruptua. et talis sp eft cu abiectio alicui^r forme. **A**lia e passio no vera et pfectua. de qd habef. ij. de aia. et tal sit sine abiectio forz. et h mō s^r s^r patif a p^ribili. **S**ic est p^r s^r passiu scio de aia. s^r vltus e qd s^r s^r. qd s^r s^r. qd est p^r s^r passiu. et p^r s^r s^r vltus pa titur a visibili. s^r albedine vel nigredie. **D**oz qd Aresto. h non vult negare qd albedo et nigredo infere vltus passionē. s^r vult qd non inferit passionē sicut calor et frig^r. qd illa sunt in potestia fm. esse naturale. qd

manus dicit realiter calida. sed albedo et nigredo solū sunt in oculo fm esse spirituale. qd vltus est potestia spi ritualior omnib^r alijs potestis.

Nec qd igit talium casin ab aliqbo pas sionib^r difficile mobilib^r et permanētib^r pncipiū sumpserit passibiles qlitates dicunt. **S**ive eni fm naturalē subam pallor aut nigredo scā est qlitates dicunt. qles eni fm eas dicimur. sive ppter egreditudinē longā vel ppter estum ptingit. aut aliqd tale vel nigredo vel pallor. et no facile pterit s^r in vita p manet. qlitates et ipē dicunt. **H**ilr eni qles fm eas dicimur. **N**ec qd ex his q facile solunt et cito trascunt. passiones dicunt. Non eni dicimur fm eas qles. **N**ec eni qd ppter verecundiā scūs e rubeus. rubeo d^r. nec cui pallor. ppter timore venit pallid^r. s^r magis qd aliquid passus sit. **Q**uare passiones hmō dicunt. qlitates qd minime. **H**ilr aut in his et fm animā passibiles qlitates et passiones dicunt. **N**ec qd eni mox in nasce do ab aliqbo passionib^r sunt. qlitates dicuntur. ut demētia vel ira vel alia. qles eni fm eas dicimur vel iracudi vel demētes. **H**ilr aut et qd alienatōes no naturalis ab aliqbo casib^r facie sunt difficile pterentes et oīno imobiles. etia hmō qlitates sunt. qles eni et fm eas dicimur. **N**ec qd aut ex his (qd cito pterent sunt) passiones dicunt. ve si qd pterat iracudior sit. no eni dicit ira cund^r. qd in hmō passionē e iracudior. sed magis aliquid passus. qd passiones hmō quidē dicunt. qlitates vero minime. **P**ic pbs ponit drām iter passiones et passibiles qlitates. et dividit in duo. qd d^r facit h de qlitatibus corporib^r. sedo de qlitatibus aie. ibi (Hilr et in his). Quo ad p^m dicit. qd qlitates qd causant ab aliqbo passionib^r difficile mobilib^r. sive causare sunt a passionib^r natura libo. sive ab aliqbo passionib^r exercitis dicunt passibi les qlitates. qd nos dicimur fm eas qles. **S**ive eni nigredo et pallor sunt qlitates causare fm naturalē complexiōnē. sive ppter egreditudinē longā. vel ppter estū. s^r dicunt passibiles qlitates. dūmodo no faciliter pter

Questiones

predicamentoꝝ

Quintus

eunt et in vita permanet. et permanet quodam talis viuit. **S**ed qualitates que generantur ex aliquo passionibꝝ cito preterirentur et de facili soluuntur dicuntur passiones. quia sunt has non dicuntur quales. sed potius aliquod passioꝝ. **N**ullum enim simpli rubeus est propter hoc ex verecudia factus sit rubeus. **H**ilicuius cuius pallor cito propter timorem venit non simpli pallidus sicut quis sunt pallor de hoc. **S**ed magis pueriliter quod aliquod passioꝝ est non ad denotationem. sed ad subiectum immutacionem propter quod hinc immutaciones subiecte dicuntur pueriliter passiones. qualitates vero minime. quia non sunt denominatae subiecta qualia. **T**unc ibi **H**ilicuius et in aliis ostendit idem de passionibus ait dicens. quod ille est in his qualitatibus passionibus et passionibꝝ alicuius. quia p̄cipuum est alia. quis mutatio sit in corpore. quia quidam dicunt qualitates passimiles. et quidam passiones. quia passimiles qualitates dicuntur quod sunt dum aliud nascitur ab aliquo passionibꝝ fuit. ut demetria vel ira. Et sicut alii hinc passiones remanent. ut furiositas. quia sunt eas pfecte denotamus quales. **H**ilicuius autem dicunt passimiles qualitates quoniam alienartios et invenientur non naturaliter facte. sicut ab aliquibus casibꝝ inducere. ut ex risu vel terrore si sunt difficulter vel oino immobiles. **S**ed ille qualitates ait quae sunt ex passionibus quod circuitus preterirent facile subiectum derelinquuntur passiones dicuntur non passimiles qualitates. **C**ur ergo est. ut si quis forte contumelias ab aliquo inferente iniuria iracundior solito factus sit. non propter hoc de iracundia per denotationem. sed magis dicunt aliquod passioꝝ. propter quod talia dicuntur passiones. qualitates vero minime.

Romanus secunda
Et de passione et de genio
Capitulo. In passione et de genio
vad

Quidam tertia species qualitatis sit passio et passibili. **P**ris qualitas **D**ominus per se. Et sequitur secundum. si cut extrinsecum subiecto sequitur intrinsecum. **O**t portio de specie quod genus. quia eadem qualitas numero quod est passio per fieri passimiles qualitas et si soli dant penes perfectum et imperfectum magis vel minus in subiecto radicatu que non variat essentia spei. et hinc etiam est quod per haec sicut ipsa per generationem copulativa. quia nostrarum formam yderit. **V**erum est tamen ut ex textu trahi potest. quod passio et passibilis qualitas dant primo quod pallio importat qualitatem quod faciliter removetur a subiecto. et tamen est in eo subiecte imperfectus sicut rubedo puerilis et iracundia. **S**ed passimiles qualitates importat formam sub eius permanenti et pfectio. **C**redo datur. quod passio non denotat sicut subiectum simpliciter quod. sed passimiles qualitas denotat sicut subiectum quale simpliciter. **E**n de rubro ex verecudia vel pallido ex timore non dicuntur quod sit rubeus vel pallidus. sicut et aliquod passus.

Praefatio et passimiles
de Rotandu

Rotandu in primo ponuntur oes qualitates sensibiles. ut sunt obiecta quoniam sensuum exteriorum. sicut sunt color sonus et cetera. In secundo gaudiu ponuntur species qualitatum sensibilium. quibus sunt potestus representantur. quia sunt eiusdem naturae cum re sensibili. sicut autem non est in specie intelligibili. quod ponit in prima species qualitatis. In tertio gaudiu ponuntur passiones appetitus sentiti sui. per quos mouentur ad pfectuationem vel fugam. ut sunt amor odii desiderium fugae gaudium tristitia. quae sunt in via coitu piscibili. **H**ilicuius species desiderio timor audacia ira. quae sunt in via irascibili. Et tunc maxime capiuntur per qualitatum resultantibus et sequentibus actus sensualitatis. quia sunt alias et alias acceptiores prout ponit in diversis predicationibus. et in diversis species eiusdem predicationis. ut dicuntur in sex p̄cipiis. In quarto ponuntur qualitates influentiales corporum. cestum. et virtutes occulte lapidum et herbarum. sicut vires adamanthus et magnes. quibus attrahunt ferrum. **O**t sicut qualitates venenorum quibus homines inficiuntur.

Multa quod distinguit alterum est prius eo. sicut obiecta qualitas que ponuntur in sedo in specie qualitatis prout duplum capi. uno sunt luas naturae. et sic sunt naturaliter potes suis obiectis. quia sequuntur naturam obiecti. **A**lio caput in quantum in eis sunt aliqui operarios et sic obiecta sunt potestis. quod non prout ponit intelligi operari nisi p̄telligat obiectum esse.

Hilicuius est species qualitatis. **D**ominus per passio sumit multa modis. sicut per distinguuntur quanto metaphysica in multa significata. sicut sumit per qualitatem. sicut sumit quando alteratio. **E**t si dicatur. ois qualitas de tercia specie est passio. quod male additur passimilibus qualitatibus. **A**ns. p. quod odor et sapor (de quo minime videtur) in de sensu et sensu per passionem distinguuntur. **D**ominus per passio in proprio capite duplex uno generaliter per omnes qualitatem tertie specie. et sic pertinet cum passimilibus qualitatibus. vel est superius ad ipsum. **A**lio specialiter per qualitatem faciliter removibili a subiecto. quod est naturaliter passionem sensibilia. vel quod aduenit subiecto per alii quam passionem. et sic distinguuntur opera passimilibus qualitatibus. quod illa significat permanentiam formae cum subiecto.

Multa omnia qualitate dicuntur quales. sed sunt passiones non dicuntur quales. quod passio non est species qualitatis. **O**t affirmatur. quod in tertio de passione sunt minime qualitatis. **D**ominus sunt aliqui. quia sunt passiones non dicuntur quales actualiter. tamen bene aptitudinaliter. sicut enim rubedo pinaceus habet denotare subiectum quale ita etiam que cunctis aliis rubedo. cum sint eiusdem centrum. **V**el dominus per passiones capiuntur duplex. uno sunt suas centras et naturas. et sic sunt qualitates. **A**lio capiuntur quartum ad denotationem. et sic (ut habetur) dicuntur minime qualitates. quod deficit a pfecta ratione denotandi subiectum. licet impetrare subiectum denominare. propter quod insunt. **N**ec sunt tur denotativa sunt illas. sicut sunt passimiles qualitates. quod denotati sunt permanentia formae in subiecto.

Multa qualitas est passimilis. quod male ponit species qualitatis. **A**ns. p. quod soli subiectum est passimile. **D**ominus per aliquod de passimile duplex. uno per ipsum habens partem. et sic qualitas non dicuntur passimiles. sed subiectum. **A**lio aliquod de passimile. quod infert sensui passionem. vel quod generaliter ab aliquo passimile. et sic qualitates de hac specie. **C**on permanenter insunt dicuntur passimiles qualitates.

Quartum vero genus qualitatis est forma et figura. circa hoc aliquod existas figura. **A**mplius autem ad hec rectitudine vel curvitas. et si quod bis sit est. sicut enim unum quodque ex quale quid dicitur. **T**riangulum enim vel quadrangulum esse quale quid est. et rectum et curuum:

Mic p̄tis deciat de qua specie qualitatis. et dividit in tres partes. primo ostendit quae sunt qualitates de qua specie. secundo removet dubium. tertio excusat se de ampliori determinatio. scilicet ibi. **R**atiu vero tertio ibi. **E**t fortasse. **Q**uo ad primum de. quod tertius genus qualitatis est forma et figura existas circa hoc aliquod. id est individualiter existit. sicut rectitudo curvitas. et similia ut triangularitas quadrangularitas sunt de qua specie qualitatis. quod unumquod recipies ista dicuntur quale. ut triangulum vel quadrangulum. et ita proprias sunt corpora et superficies. que pluribus lineis.

terminantur, sed in lineis reperiuntur quaedam que sunt in hoc modo qualitates, sicut rectitudo curvitas, et si aliquid huius sit est, sic circulare species, et generaliter loquendo rotundum.

Queritur Utrum quarta species qualitas, conuenienter dicatur forma, circa hunc aliquid ostendat figura. **Dicitur** Non, sed per se non habet hanc species genus, propter duas causas. Prima, quod qualitates quae ponuntur in hac specie sequuntur substantiam generis qualitatibus, quae tenent ex parte materie. Sed genus etiam in modis materie et proportione ad suam diem conservabat ipsum sicut forma etrahedron materia. Secunda causa est quod ista species valde multa significat, et sic propter multitudinem formarum et figurarum, et corporalium vocum genus, cuius genus contineat tantum se multas species, et sic faciunt solum unum species subalternum non specialissimum. Posset tamen dicari, quod forma et figura significent unum et tandem qualitate in specie, terminatos linearum et superficierum in corpore, sic et differat solum sicut magis coe et minus coe, quia figura reputatur in naturalibus et artificialibus, sed forma tantum in naturalibus, et quod ibi forma est causa terminatiois ad extra, et non in artificialibus. Alij vero dicunt, quod dicitur in connotatis quod forma de respectu ad intra quod pertinet et terminatur, scilicet ad formam substantialiter regente talem operationem. Et figura est per respectum ad extra, in quantum terminatio rationib[us] vel talibus angulis, aperte est ad hos motus vel ad illos, ad hos actus vel ad illos. Et propter ista duo rationata illa quarta species nominalis duobus nominibus, quae sunt forma et circa hoc aliquid ostendat figura. Et siungunt per etiam quod est nota maioris significativa, quod sit disiunctiva, ad non tantum, quod pertinet idem significante.

Notandum Tunc oes figure corporales et superficiales, sive a natura sive ab arte. In natura ut figura bipedalis in homine, et quod duplex in equo, quia causantur a formis naturalibus corporum, in quibus sunt. Ab arte ut oes res artificialis factae et figura rerum artificialium, scilicet statua turris domini tunicae. Item oes qualitates qui sunt circa qualitatem continuam et discretam. De continua ut rectitudo curvitas circa lineam et concavum convexum planum circa superficiem, et circa corporum ut species pyramide triangulare et quadrangulare. De qualitate discrete ut partes imparitas, finitus et infinitus, etiam dicunt de qualitate continua.

Forma et figura nihil realis addunt super quam qualitatem, ergo non sunt species qualitatis. **Auctor p[ro]p[ter]o**, quod si linea cum linea in acutum vel rectum angulum sumatur, non addit qualitatem aliquid ens sed rationem enim. **Et confirmatur**, quod si aliquid adderetur tunc musca ab ablitione minus granum possit destruere turrim sancti petri, eo quod non maneret eadem forma, sicut per intuictum, sed h[oc] est ridiculum in phisico. **Dicitur** Nam dicitur Ulricus in summa, quod forma et figura additur super qualitatem qualitate reali, scilicet terminatus qualitas. **Nos** sic per nos, quia terminatus aliud extrinsecus est extra essentiam terminatus, et differt realiter ab ipso, sed figura est terminus extrinsecus qualitas, et extrinsecus ipsam terminatum. **Etiam** aliquid venit realiter substantiae ratione figura et non ratione qualitatis, et figura et qualitas distinguuntur. **Auctor p[ro]p[ter]o**, quod esse reali diuinum et penetrare mundum operit ferro ratione figura, quia scilicet figuratum est ad mundum levior vel terribilior, et non operit sibi ratione qualitatis, quia alii omnes ferri quantum leviter dividenter, quod falso est.

Ad confirmationem dicitur, quod non oes illa figura corrupta ex hoc quod aliquantum eius corrupatur, quia esse ei non co-

sistit in individualitate. **Vel** dicitur quod et si figura comparatur non enim est qualitas necessario varietur, et ex hoc etiam sunt alia diversa inter figuram et qualitatem, quae vnu potest variari aetate non variato, sicut manente qualitate cere ipsa potest diversis figuris figurari.

Descriptio terminorum propriis terminis de generis qualitate **Dicitur** Omnes qualitates terminantur per se generis ut termino intrinsecus, et illa tria terminantur resultat terminus extrinsecus et secundarius, quod vocatur figura. **Ergo** hoc solus argumentum quod aratur, terminus est eiusdem essentiae cum termino, ut et tertio physico, sed figura est terminus qualitatis igitur. **Dicitur** quod terminus extrinsecus est eiusdem entitatis cum terminato, non enim terminus extrinsecus qualis est figura.

Forma est transcendens, quia male ponit species qualitatis. **Auctor p[ro]p[ter]o**, quod est sumum, ad oes formas tam substancialis quam accidentiales. **Dicitur** Omnis quod forma accipit duplum, uno per formam substancialis, quod informat substantialiter, et sic est de p[ro]p[ter]o subiecto ad minus reductivum, ut p[ro]p[ter]o deinceps est. **Alio** sumum per formam accidentalis, et h[oc] duplum, uno generalis, et sic quodlibet accessus vocat formam. **Et** cu[m] ino sumum specialis per terminatum qualitatis, scilicet linearum et superficierum in subiecto corporali per respectum ad intra, scilicet ad formam substancialis, que tamen in toto est in subiecto causa est, quod resic vel sic membrum vel etiam totum formet, cum sit talis terminatus principium, et sic accipit hic, et solet sic diffiniri. **Forma est exterior dispositio**, vel decens membrorum litterationis, et sic puer vel p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o eradicorum dicuntur formosi, quia sunt decens linearum et mensuratur. **Et** a tali forma h[oc] aliquis significative quod sit dignus imperio sicut quod dicitur Porphyrius, et forma p[ro]p[ter]o digna est in impio.

Figura est quod per se consideratur a mathematico. **Auctor p[ro]p[ter]o**, quia mathematicus non considerat nisi de qualitate. **Auctor p[ro]p[ter]o**, quia mathematicus diffinit figura, unde figura est Euclidis est quod termino vel terminis clauditur. **Dicitur** Omnis quod figura potest accipi duplum, uno per qualitatem terminata, et sic est qualitas, et difinitus ab Euclidi. **Alio** sumum formalis per terminatum vel per qualitatem terminata qualitas, et sic sumum in hac specie dicuntur. **Alio** illa que sunt in hac specie dicuntur qualitates circa qualitatem, quod dicunt clausione vel terminacionem qualitatis.

Rarum vero et densum, et asperum et lene per tabundum quidem qualitatem significare, sed aliae haec putabunt esse a divisione, quod circa qualitatem est. **Quadam enim positione** quodam modo videtur prius utrumque demonstrare. **Spissum** quidem est eo quod p[ro]p[ter]es sibi inveniuntur p[ro]p[ter]eum quinque sunt, rarum vero eo quod distent a se inveniuntur. **Et** lene quidem quod in recto sibi p[ro]p[ter]es iaceant, asperum vero quod hec quidem p[ro]p[ter]es supra illa vero interior. **Et** fortasse aliq[ue] apparetur qualitas modi, scilicet qui maxime dicuntur h[oc] sunt. **Qualitates itaque sunt** que predicuntur sunt.

Questiones

Sp. L.
fam. L.
lens
app. R.

Hic scđo remouet vñ dubium circa pđicta dices
qđ raru z dñsum. asperu z lene putabunt forsitan apud
aliquis qlitatis significare. quis aliena sunt hmoi a diui-
sione. q est circa qlitatē. q nō significat qlitatē. s pos-
tione quadā. q ordinē quendā ptiū. qd p̄z induc-
tive ex eoz dissimilatioibz. q spissum ē cui p̄z subijui-
ce. p̄spīque sunt. Rarū p̄o p̄ oppositū d̄. cui p̄z a se
inuice multi distat in toto. Lene qdem ē. cui p̄z iacent
in rectū. i. cui p̄z sunt qlitates porrecte. S̄z p̄ op-
positi d̄ asperu. cui vna p̄ alteri supeminet. sicut ter-
ra vel aliud corp̄ nō planū. **L**uc ibi (Eftorasse)
tertio excusat se de sufficiētiori deficiētis specie p̄ qlitati-
s dices. q licet fortasse alij modi qlitatis apparebūt
q̄ qle valde multipli d̄ de substanciali et accidiali qlitati-
te. tñ isti modi q̄ matie dicuntur qlitatis modi dicti s̄z

Allbert⁹ p̄. d̄ exp̄s circa p̄dicatioibz positio-
nis. q̄ raru z dñsum asperu z lene nō dicunt pos-
itioibz. s̄z qlitates circa positioibz. q̄ p̄bs h̄ male-
d̄. q̄ sunt aliena a qlitatis diuisioe. **D**om q̄ p̄dicta
noia p̄t dupl̄ capi. **V**no q̄ ad fecatoz p̄mariā. z sic
sunt positioibz. q̄ p̄n̄ ordinatoz ptiū iterse z in toto
et sic loquor. **A**reste. in p̄posito. **A**lio capiūt q̄ ad sig-
nificationē secundariā. quā hinc ex h̄ q̄ diversimode im-
mutat tactū. z h̄ cum delectatio vel tristitia. z sic s̄z
qlitates de tercia vel de qrtā spē. si absolute capiātur
pilla. p̄ractioe. z nō sunt positioibz vi voluit. **A**llbert⁹
Sed **E**ccl⁹ d̄. q̄ raru z dñsum. asperu z lene capiūt
dupl̄. **V**no p̄ f̄ extēsionē ptiū q̄stitutiuaz. z sic
idem corp̄ spissum z nō spissum p̄t esse raru z dñsum
vt p̄z de lana z spōgia. **A**lio p̄n̄ extēsionē ptiū ma-
terie. p̄t raru d̄. qd multū h̄ de forma z parū de ma-
teria. z dñsum ecouerlo. **P**rimo hec forte p̄n̄ positioibz
q̄ dicunt ordinē ptiū in toto z in loco. **S**ecundo forte p̄n̄
qlitates. z sic p̄z so p̄ trouersie. q̄ est de istis iter p̄m
h̄ in uñ. phicoy. ca de vacuo. z autorē sex p̄ncipioibz.

QUā sp̄s qlitatis superius nolatae sunt suffi-
ciente enumerate. **D**om fm aliquis q̄ h̄ non
enumerant oes sp̄s qlitatis. sicut etiā d̄ i
trā. q̄ fortasse z alij apparebūt qlitatis modi. sed soluz
ponunt hic sp̄s magis famose. Qd etiā p̄z p̄m in
principio dicente qlitatē esse d̄ numero eoꝝ q̄ multipli
dicant. S̄z magis d̄m videt. q̄ sp̄s qlitatis sine suffi-
ciente posite. q̄ nō sunt aliique qlitates nomiate vel no-
minade qn̄ sub isti sp̄b̄ p̄tineant. q̄ nō oꝝ ponere plu-
res. Et q̄ p̄bs h̄ dicit. **F**ortasse qdā alij apparebūt
qlitatis modi. loquuntur de qlitate in sua cōtrā. p̄t ex-
tendit se ad qlitarem essentialē z accentalem.

Aulte s̄z qlitates. q̄ ad sup̄dictas q̄tuoz spe-
ciez reduci nō p̄t. q̄ sunt ples. **A**ns p̄. q̄ ve-
lor z tardū. silr nobile z dignū. vile z indignū
vniformis z dissimilis. int̄lio z remissio. vident̄ esse de
predicamento qlitatis. z tñ nō p̄t in qlitatibz istaz
sp̄b̄. **D**om q̄ velor z tardū sunt p̄prietates p̄ueni-
tes motu. z s̄z reductio in codē genere in q̄ genere ē
mot⁹ reducitur. Sed nobile z dignū. silr vile z indig-
nū reducunt ad p̄mā sp̄m qlitatis. q̄ radice h̄ne in ri-
c̄hs z p̄tutibz. **U**niforme p̄o z dissimilis p̄ncipalit̄ im-
portat positioibz z sitū ptiū ad totū fm magnitudinē.
et p̄ analogia importat hoc in qlitatibz z motibz. iō p̄
seno sunt in vno p̄n̄. s̄z in pluribz. S̄z int̄lio z remis-
sio noiant poti⁹ modū forme q̄ forma. z sic reducuntur
ad genus qlitatis q̄ intendit̄ vel remittit̄. vel ad quod
cumq̄ aliud intensionē z remissione suscipiens.

predicamentoꝝ

Aira z dementia sunt qlitates. q̄ fm eas aliq̄
q̄ sunt in nulla sp̄e sunt. **D**om cū p̄o
ponit ea in p̄ma. Et ad p̄m d̄. q̄ ip̄e enumerat illa in
tercia sp̄e. q̄ qlitates de tercia sp̄e p̄cipiat illas drās
facilit̄ z difficult̄ mobile. q̄s solū dicit̄ eī accidentales et
coes. sicut etiā ecōtra calor z frigus. q̄ sunt vere in ter-
cia specie qlitatis. z tñ ponunt in p̄ma.

Alphitudo z decor vident̄ qualitas p̄ roem
qlitatis. z tñ in nulla istaz sp̄ez ponunt. q̄ s̄t
ples. **D**om q̄ decor z alphitudo loq̄ndo
de alphitudo corpali q̄ est p̄uenies mebz̄z dispo-
sitio. sunt in qrtā specie qlitatis. Et q̄ replicat̄. q̄
lates q̄ spei nō suscipiunt magis z minus. sed iste su-
scipiunt magis z min⁹. i.g. **D**om q̄ Areste. nō ab oibz
qlitatis q̄ spei negat susceptioez magis z min⁹. sed
solū ab alibz. vt a qlitatis mathematicoz. q̄a ille s̄t
priorē motu. z magis z minus nō habet fieri nisi vbi
est motus. Sufficit c̄m ad ostēdendū p̄positū suum. q̄
suscep̄ magis z minus nō inest omni qlitati. vt d̄ cir-
ca secundā p̄prietatem.

Qualia p̄o sunt. q̄ fm hec denoiaiatue di-
cunt. vel quōlibet aliter ab his. In pluribz
q̄dez z pene in oibz denoiaiatue dicunt. vt a
cādore candid⁹. a grāmatica grāmaticus.
et a iusticia iustus. **A**llert aut̄ z in alijs. In
aliq̄bz p̄o eo q̄ nō sunt posita qlitatis noia
nō p̄tingit ea (q̄ dicunt ab eis) denoiaiatue
dici. vt cursor aut pugillator. q̄ fm valitus
dinē naturalē dicunt. a nulla qlitate deno-
minatiue dicunt. Nō em posita sunt noia
valitudinibz. fm q̄s isti quales dicuntur. si
cūt in disciplinis. fm quas pugillatores v̄l
palestrici fm affectionē dicuntur. pugillato-
ria em disciplina d̄. **Q**ualez em ab his de-
noiaiatue h̄j (qui afficiunt̄) dicunt. Aliq̄n
aut̄ et posito noie denoiaiatue nō d̄. qd fm
eam quale d̄. vt a p̄tute studiosus. **V**irtutē
em babēdo studiosus d̄. s̄z nō denoiaiatue
a virtute. Nō aut̄ in pluribz hoc tale est. q̄
ergo dicunt. aut denoiaiatue a p̄dictis qua-
litatis dicuntur. aut aliq̄ modo aliter ab eis

Apostol⁹ aresto. desiat de qlitate in abstracto. hic
q̄t̄ detiat de el⁹. p̄tuto. s̄. quali. **P**icēs q̄ (qualia sūt
q̄cūng fm hec). i. fm p̄dictas qlitates (denoiaiatue di-
cunt. vel quōlibet aliter ab his). Et declarat illa diffi-
cione. q̄ in pluribz z pene in oibz denoiaiatue dicuntur.
Ex⁹ vt a cādore candidus. z a grāmatica grāmaticus

Arestotelis Folio lxxvii.

a iusticia iustus. et sili modo est in alijs. sed in aliquibus
q̄litarib⁹ nō sit tener. q̄a p̄tingit q̄nq̄ dicit q̄lia no de/
noiarive ab aliqua q̄litate. t̄ hoc dupl. p̄mo q̄a talib⁹
q̄litarib⁹ nō sunt noia ipsoita. a q̄b solo casu diff̄eret
denominatio. sicut cursor aut pugillator. nō quidē ab
arte currēd̄ vel pugillādi. sed ab ipsa q̄litate q̄ est natu/
ralis potētia h̄ faciēd̄. hec em̄ q̄litas noia p̄prio nō est
desigta. t̄q̄ nō fīm naturalē valitudinē ad hec exer/
cenda significet illā p̄pria qualitatē. nō em̄ sunt talib⁹
valitudinib⁹ noia p̄pria ipsoita. et si noia ipsoita sunt
illa disciplinaz sunt. t̄ nō noia illaz q̄litarum q̄b aliq̄
dicunt quales a q̄litate q̄ est naturalē poia ad ista fa/
ciēda. H̄cdo p̄tingit q̄lia dici nō denoiaiatue a q̄litate
q̄i q̄litarib⁹ sunt noia ipsoita. sed t̄n ab eis nō fit deno/
niatio. h̄ est nō dicif aliquid q̄le. Et⁹ est vt a p̄ture nō
d̄: aliq̄ p̄tuos s̄z studiosus. nō t̄n denoiaiatue. q̄i nō
d̄nt solo casu. Sed t̄n stud nō est in plurib⁹ q̄litarib⁹.
t̄ in plurib⁹ nō fit mō denoiaatio. s̄z denoiaiatue formā/
tur a noib⁹ qualitatib⁹. q̄ ipsiis insunt. Concluditur ḡ. q̄
quecūq̄ dicunt quales. dicunt denoiaiatue a p̄dictis q̄
tuor specieb⁹ qualitatib⁹. aut aliq̄ mō alter ab eis

Quisens sit z bona. D̄om q̄ sic. q̄a ipsa p̄uenit
ob⁹ qualib⁹. t̄ p̄ter multitudinē ipoꝝ d̄: in
pli (Qualia sunt) t̄ subdit (q̄ fīm hec). i. q̄litas pre/
dictas. t̄ ita h̄ capiſt substatiue t̄ in neutro ḡne. ad de/
notād̄ q̄ fīm oēs sp̄es q̄litaris dicuntur quales. t̄ nō
fīm aliq̄ t̄m (denoiaiatue dicunt) sp̄e denoiaiatione tali
qua subiectū simpl̄r denoiaiatue (vel quōlibet alter ab
his). i. aliq̄ alio mō q̄ vere denoiaiatue fīm rem t̄ vocē
sil. Et illa p̄uictio (vel) ponit ad innuendū diuisionē
qualitatū. q̄ duplicita sunt q̄lia. qdaz q̄ dicunt denoia/
tue fīm rem t̄ vocē sil. ad q̄ reqrunt tres p̄dictioꝝ p̄ri
ma ē. q̄ p̄ueniat in p̄tatione p̄ncipali. H̄cdo q̄ p̄ueniat
in p̄ncipio dōnis. Tercia q̄ differat in fine. Tertia sunt
qualia q̄ nō dicunt denoiaiatue t̄ h̄ dupl. p̄mo q̄ dicunt
ab aliqua q̄litate cui nō est nō ipsoitū. vt cursor t̄
pugillator. Cursor em̄ d̄: q̄ est naturalē d̄ ipsoitū ad
tene currēd̄ t̄ pugillator d̄: q̄ naturalē dispositū ē ad
bñ pugillādū. t̄ sic cursor d̄: q̄ qualitate cui nō est nō
ipsoitū. H̄cdo aliq̄ dicunt quales nō denoiaiatue. q̄a
nō p̄ueniunt in noie cū qualitatē a qua dicunt. sicut stu/
diolus d̄: a p̄ture. t̄n p̄t̄r t̄ studio nō p̄ueniunt noie

Sed nō d̄: detari de qualib⁹. D̄om q̄ nō est sile
de qualitatē q̄litarate. q̄a oia denoiaiatue q̄lita/
tatis sp̄ dicunt denoiaiatue a q̄litarate. id de illis nō di/
stinguit. s̄z sic nō est de q̄litarate. Vel d̄om v̄ Burida/
nus d̄: q̄ sufficiebat Arestoteli describere q̄litarate t̄ q̄
le nō deferend̄ q̄litarate t̄ q̄litarum ad vitādū plixitare.
q̄ ex diff̄initō v̄m p̄t̄ p̄sp̄etabilis elici diff̄ alter⁹
Qualitas p̄us diff̄inita ē p̄ quale. ḡ ecōuerſo
Sed quale nō d̄: diff̄ini per q̄litarate. Zener p̄na. q̄
circulatio in diff̄initōib⁹ ē p̄hibita. cū sit inco/
nenies idē respectu eiusdē esse notū t̄ ignotū. Q̄i
cendū q̄ circulatio ē p̄hibita in absolūt̄. t̄ h̄ in codē
genere notice. sed nō in diuersis. q̄m quale t̄ q̄litas
se mutuo diff̄iniunt. nā quale p̄us posnū est i diff̄initō
q̄litarat̄ ranc̄ nob̄ magis notu. t̄ in diff̄initō qual/
ponit q̄litas ranc̄ magis notu nature. quale em̄ et
q̄litas dicunt eadē essentia. t̄ differunt solū in modis
significati. q̄modi nō p̄nt distinguerē entitatis p̄dica/
mentoz. Et⁹ q̄ p̄z error illoꝝ q̄ dicunt Arestoteli h̄ vel
le innuere. q̄ quale t̄ q̄litas sunt duo p̄dicamenta redu/
cibilia ad vñ modū generalē p̄dicādi seu significādi

All Omne qualē sumis a q̄litarate. sed q̄litas est na/
tura denoiaiatue. q̄ nullū quale d̄: a q̄litarate non
denoiaiatue. D̄om q̄ oē quale fīm rem sumis a
qualitatē. q̄busdā abstract⁹ nō est nō impositū. et
si q̄nq̄ eis sint noia ipsoita. nō t̄n dicunt qualia dire/
cte ab ipf denoiaiatue. Et nō est sile de p̄cētis. q̄ ipfa
nō p̄nt ē innoiata. q̄ al's nō possit p̄dicari d̄ subiecto
Diff̄initio qualū p̄uenit alis a diff̄inito. q̄ nō
Sed bona. Āis. p̄. q̄ sile d̄: ab aliqua q̄litate
denoiaiatue. sicut coruus d̄: s̄lls alteri fīm ni/
gredīcē. t̄ t̄ sile est adaliquid. D̄om licet dicat effec/
tiue ab aliqua q̄litate. nō t̄ formalit̄. sicut intelligit̄ dif/
finitio. Et q̄ replicaf. dno ligna colorata sunt q̄lia
formalit̄. t̄ t̄ nō sunt q̄litarates. D̄om q̄ duo ligna bñ
st̄ q̄lia denoiaiatue t̄ accentāl. nō t̄n vnuoce t̄ centia. t̄
s̄z q̄lia capiū h̄ p̄cē. p̄ his q̄vnuoce l̄ydep̄tice st̄ q̄lia

Inest at̄ p̄traricetas fīm q̄ q̄le est. vt iusti/
cia iniusticie p̄traria ē. t̄ albedo nigredini
et alia. H̄ilr aut̄ t̄ ea q̄ fīm eas q̄lia dicunt
vt iniustū iusto. t̄ album nigro. Nō aut̄ in
omnib⁹ hoc est: rubeo cū t̄ pallido t̄ hmōi
colorib⁹ nihil ē p̄trariū qualitatib⁹ exētib⁹
Ampli⁹ si ex p̄trarijs vñ fūerit q̄le. et reli/
quī erit quale. Hoc palā est p̄ponēti ex sin/
gulis alia p̄dicamēta. Nā si ē iusticia ini/
sticie p̄trariū: quale aut̄ est iusticia. quale ḡ
et iniusticia. Nullū em̄ alioꝝ p̄dicamētoꝝ
aptabit iniusticie. neq̄ quātitas neq̄ ada/
liqd̄ neq̄ r̄bi. neq̄ om̄ino aliud quicq̄ n̄
si quale. Hic aut̄ et In alijs q̄ fīm quale sūt

Ista ē sedā p̄ p̄ncipaliis ist̄ capl. in q̄p̄bs def̄iat
de q̄litarate q̄litarum ad ei⁹ accentalia. t̄ diuident̄ in tres p̄t̄
culas fīm q̄ tres ponit p̄prietates. P̄cēs p̄. q̄ p̄t̄
ras uel q̄litarate. vt iusticia est p̄tria iniusticie. t̄ albedo
est p̄tria nigredini. t̄ alia hmōi. H̄ilr aut̄ p̄uenit ista p̄prie/
tas his q̄ dicunt qualia. vt iniustū p̄traria iusto. t̄ al/
bum nigro. Ista t̄i p̄prietas nō est p̄xīa p̄pria. co q̄ nō
p̄uenit oī qualitatē. sicut p̄z p̄ exēpla. q̄a nō p̄uenit ru/
bo pallido t̄ alis mediis colorib⁹. q̄ illis nihil ē p̄tra/
riū. t̄ t̄ sunt q̄litarates. **T**unc iōi. Ampli⁹ si vñ iñ/
fert ex ista p̄prietate vñ correlariū dices. Si vñ ex co/
trarijs fūerit q̄le. t̄ reliqui erit q̄le. **C**ui⁹ rō est. q̄ p̄tria
opposita detēt p̄oni s̄b eodē ḡne. s̄i ḡ vñ sit q̄le. etiā re/
liqui erit q̄le. i. de fīm q̄litaratis. t̄ h̄ manifestū est p̄po/
neti siue inducēti alia p̄tria ab his q̄ deā s̄b in singul̄ ge/
nerib⁹ p̄tria suscipiētib⁹. s̄p̄ em̄ p̄tria s̄b eodē ḡne s̄b. Nā
si iusticia ē iniusticie p̄tria. t̄ iusticia q̄litas sit. se q̄ in/
iusticia etiā sit q̄litas. nullū em̄ alioꝝ genet̄ p̄ aptari
iusticia vt sp̄es vel idiuindū. nullū cui iusticia aptat̄ vt
sp̄es vel idiuindū. Iniusticia em̄ neq̄ est q̄litas neq̄
adaliqd̄. neq̄ oīo quicq̄ alioꝝ p̄dicamētoꝝ nisi q̄le vel
q̄litas. t̄ sile in oīb⁹ alijs p̄tris q̄ sit fīm q̄litarate vel q̄le

Questiones

Querit

Ulrum habere contrariū sit q̄lītati. p̄rīum. Dōm q̄ nō. sed ē solum qdām cōrīas q̄lītatis. p̄z q̄ non p̄uenīt om̄i q̄lītati. nam mediū colores sunt q̄lītates. t̄n̄ non sunt contrariū ut d̄r̄ in textu. nec p̄uenīt soli q̄lītati. q̄ rep̄itur in actōe t̄ passione. Q̄nt tamē aliū dicētes. q̄ sit p̄p̄ia q̄lītati p̄mo mō. t̄ dicunt q̄ nō p̄uenīt actioni t̄ passioni nūl p̄ accidēs grā qualitatū ad q̄s sunt. t̄ sic est p̄rīum q̄lītati habere contrariū p̄ro et grā sui. Lūr̄ rō est. q̄ forme actue t̄ passiue mutuo se expellētes ab codē subiecto contrariāt. sed q̄lītates sunt h̄mōi. igif. quare dicit Boetius. q̄ contrarietas in om̄i genere q̄ritur. s̄ in sola q̄lītate rep̄itur. Et istud p̄t̄ p̄ 2ditiones contrariōt. q̄ explicant in eozundē diffi-
nitione. non em̄ rep̄itur contrarietas in subiectū. q̄ ipa habet p̄ se esse. sed de rōne contrariōt. ē subiecto vīcīssim īnēsse. Nec in q̄lītate. cum ibi nō sit maxima distan-
tia. t̄ q̄ contrariāt sunt forme absolute. iō habere contrariū nō p̄uenīt ad aliquid. neq̄ sex vīltimis p̄dicamētis.

Rotandū

p̄t̄ accip̄i. Uno° p̄ q̄unq̄ repugnātia ali-
quaz q̄lītatum nō p̄mittentū se s̄l̄ t̄ semel in eode. si-
ue ille q̄lītates expellāt se ab codē subiecto s̄ue nō. et
hoc mō inter aliū q̄lītates p̄me sp̄e (sicut sunt sc̄ientia
et ignorātia) est contrariāt. Secō° accip̄i. p̄ repugnā-
tia q̄lītatum aliū modo se expellēt ab codē subiecto.
s̄ue ille q̄lītates maxime dīstent sub eode genere si-
ue nō. t̄ sic mediū colores contrariāt extremis. ut ruber
do contrariāt albedini t̄ nigredini. Tercio mō accip̄it
p̄ repugnātia q̄lītatum nō se p̄mittentū in eode subie-
cto. s̄ue h̄ sit actione p̄p̄ia s̄ue suaz. causaz. t̄ hoc mō
albedo t̄ nigredo contrariāt. Quarto° accip̄i p̄p̄is-
me p̄ repugnātia q̄lītatum leuitatē ab codē subiecto
expellētū actōe p̄p̄ia. t̄ talis contrarietas rep̄itur soli
inter eoz q̄lītates p̄mas. q̄ sunt caliditas frigiditas
humiditas t̄ secitas. et illa sunt p̄ma contraria simpliciter.
licet in dispositiōe matene rariū t̄ dentum sint p̄ora.

Sixta contraria sub codē genere posita sunt. sed q̄
q̄lītatas nō ponit sub aliū genere. ergo q̄lītati nō
nihil est contrariū. Unde p̄batur. q̄a qualitas ē
genus generalissimum. Dōm licet q̄lītatas in cōt̄ nō po-
natūr sub aliū genere. capiēdo tamē qualitatē. p̄ p̄ten-
tis sub ea bene ponit in aliū genere. t̄ sic ei est aliūd co-
trariū. Et p̄ hoc etiā solūtū argumentū. nihil existēs
in genere q̄lītatis p̄r̄ contrariāt. ergo q̄lītati nō
nihil est contrariū. Ans p̄z. q̄a qualitas in q̄lītate talū ac-
tu p̄p̄endit. Dōm q̄ nihil existēs in genere q̄lītatis
contrariāt qualitatē in communi. t̄n̄ nō est inconveniens
q̄ una q̄lītata s̄m sp̄em sit contraria alteri s̄m sp̄em.
Et q̄n̄ replicat. maxime dīstantia nulla est p̄uenītia
sed contraria maxime dīstantia. q̄ ipsor̄ nō est in aliū ge-
nere p̄uenītia. Dōm q̄ contraria nō maxime dīstant
simpliciter. sed t̄n̄ sub uno genere.

Septima justicia t̄ iniūstia oponunt priuationē. q̄ nō
contrarie. Ans p̄batur. q̄a iniūstia importat
nomē importat priuationē. illa enī priuationē fundat in
quodā habitu positivo contrario habitui justicie. t̄ ita
iniūstia in p̄posito nō nominat priuationē justicie. s̄
nominat habitū quendā positivū contrarium habitui
justicie. Et cum replicat. inter q̄lītates contrariāt sunt

predicamentoz

motus alteratiois. sed inter q̄lītates de p̄ma sp̄e nō
est motus. s̄ inter illas nō est contrarietas. Dōm t̄ mi-
nor fuit p̄bi p̄ primo phisicoz. Dōm q̄ non q̄unq̄
contrarietas sufficit ad motū phisicum t̄ p̄p̄ie dōm. sed
requirit q̄ sunt illa contraria q̄ sunt actiua t̄ passiva. q̄d
nō haber locum in p̄ma specie q̄lītatis. Hic uir in eis
est contrarietas cōter dicta. ita potest dici q̄ in ipsa sit
alteratio. que est quādo (subiecto manēre codē) sit
mutatio in qualitatib⁹.

Suscip̄it autē qualitas magis t̄ minus
albū vero magis t̄ min⁹ alterum altero d̄r̄
et iustum altero magis t̄ min⁹ Sed t̄ ipsa
crementū suscip̄iunt. cum calidū namq̄ sit
amplius cōtingit calidū fieri. Non t̄ om̄ia. sed plura Instīcia nāq̄ sit dicatur. a iū-
sticia magis t̄ minus p̄t̄ q̄libet ambigere.
Hil̄ et in alijs affectib⁹. qdām em̄ dubi-
tant de calib⁹. iūsticiā aut̄ a iūsticia nō mul-
tum aiunt magis t̄ min⁹ dici. nec sanitatē
a sanitate. Minus aut̄ habere alterū altero
sanitate aiunt t̄ iūsticiā min⁹ alterū alte-
ro habere. Sic autē t̄ grāmaticā t̄ alios af-
fectus. sed t̄n̄ ea (que s̄m eos affectus dicū-
tur) indubitāter recipiūt magis t̄ minus.

Grāmaticior em̄ alter altero d̄r̄. et iūstior
fanior. sic t̄ in alijs. Triāgulus vero t̄ q̄-
drāgulus nō vident̄ magis t̄ min⁹ suscip̄e
nec aliquod aliaq̄ figura. Quocūq̄ enim
trianguli diffiñtationē suscip̄iunt et circuli
om̄ia s̄l̄ trianguli vel circuli sunt. Et ve-
ro (que nō recipiūt) nihil magis alterum al-
tero d̄r̄. Nihil em̄ quadratū magis q̄z parte
altera longior forma circul⁹ est. Nullū em̄
hōz recipit rōnem. Hil̄ autē si vīraq̄ nō
recipiūt hūl⁹ p̄positi rōnem. nō diceat alter
rum altero magis. non ergo oīa qualia reci-
piunt magis t̄ minus. Hōz igif. que pre-
dicta sunt nihil est p̄rīum q̄lītatis.

Dic ponit sedam p̄p̄ieratē q̄lītatis. Et dividit
q̄ p̄mo ponit p̄p̄ieratē. secundo ostendit cam nō esse p̄
p̄c p̄rīum ibi (Non t̄ om̄ia). Quo ad prīum dīat

Arrestotelis ad tractat Folio lxxvii

¶ qualitas suscipit magis et minus. Ut hoc p^z induc^{tio}e. q^r vnu albu d^r magis et min^r albu altero fm al/ bedinis intensione: s^r sit iusti magis et minus altero d^r. Etia cadiud*u* icrementu suscipit q^r tincte ipm magis candidu fieri p maiorem luminis suscep*to*dem. sicut de Nicola^r peripatetic^r. Tunc ibi (no^r ait) ostendit ista p*pri*etate no^r est p*pri*e p*pri*a. q^r no^r p*uenit* o*ri* q*litarib*. sed plurib: Qd o*n* dupl^r Primo q^r no^r p*uenit* q*litarib* sumptus abstractive. Justicia eni*m* q*litas* est. et si dicat fm q*litas* abstractive suscip*to* magis et min^r q*litas* p*am* ambigere. i*d*ubitate an veru*s* sit vel fallum q^r d^r. S^r sit etia d^r est de aliis affectib: i*q*litarib: q*p* in herentia afficit sua subiecta in q*b* q*litas* p*abstracto* ne*cant*. ut albedo sanitas et hmo*s*. Quidaz tⁿ dubis/ t*ra* de talib: vnu magis et minus suscip*to*. sed fm ve/ nitate no*r* suscip*to* magis et min^r. q*litas* iusticia vna no*r* est magis iusticia q*litas* alia. nec sanitas vna magis sanitas q*litas* alia. eo q*l* nomen vniuersitatis abstracto*p* ipom*in* finino. Veru*s* est tⁿ q*l* altero magis altero et min^r altero h*z* de istis accintib: q*r* vnu h*z* magis d*r* habere de sanitate q*l* al. et sic sit*l* de iusticia et iusticia. Et si sit*l* mo*d* est de gr^{am}atica. et q*l* fm istas q*litas* q*l* d*icunt*. et creta illo*p* indubitate magis et min^r re/ cipiunt. q*r* vnu h*z* est altero gr^{am}atio*r* iustior et sanior. Sed p*bat* de illis q*l* cap*tu*tur q*l* etiue dices. q*l* tria/ gulus et q*dr*agul^r q*l* sit*l* q*litas* q*re* sp*e* dicte denota/ tione a triangulato*r* et q*dr*agulato*r* no*r* vident susci*pe* magis et min^r: ne*q* aliquia figura*p*. q*l* sunt de q*litas* spe*p* q*litas*. sicut est circul^r pentagonu*s*. Qd p*bat*. q*r* quicq*h* h*z* diffinitio*em* triaguli vnu no*r* d*r* magis altero triaguli vel min^r. S^r quicq*h* h*z* diffinitio*em* cir/ culi vnu no*r* d*r* magis vel min^r altero circulus. Et ita/ sit*l* d^r est de alijs. Et sicut figura vnu sp*e* no*r* dicu*t* tur fm magis et min^r. eo q*l* q*l* p*incipiat* difinitio*es* ita etia figura diuer*la* sp*e* sibi inuicem p*sp*are no*r* dicu*t* tur fm magis et minus. ve*q*drat*u* q*l* est figura quatu*r* rectis angulis. et quatu*r* rectis lineis eq*l*ibus. Et tenta non est magis figura q*dr*agulo*s*. q*l* est altera p*ro* long*u* ba/ bes latera ineq*l*ia. q*l* eq*l*it remou*r* o*si*ue diffinitio*em* cir/ culi a q*dr*agulo*s* et q*dr*ato*s*. q*l* circul*u* est figura vnu*s* li/ nea p*tent*a. in cui*s* medio ponit*centru*s. a g*o*es linee/ ducte ad circufer*etia* s*tu* eq*l*es. et hec ro*nec* q*dr*ato*s* co/ ueni*nec* q*dr*agulo*s*. et sic eq*l*it et non fm magis et min^r/ q*dr*at*u* et q*dr*agul*u* s*tu* circul*u*. Concludit g*o*. q*r* non/ o*ia* q*litas* et minus recip*tu*. et q*l* nulluz p*dictor* e*pp*le*pri*u*s*. q*r* no*r* p*uenit* o*ri* soli et semp*ti*

Quatu*r* suscip*to* magis et minus sit*l* p*ri*etas q*l* iustitas. **O**d*r* q*n*. h*z* est solu*s* q*l* d*icit* o*ri* p*ma*. sicut effectus sequitur ad su*u* caus*u* a q*l* suscep*to* magis est ex depurato*r* trari*u* et trario*r*. et suscep*to* minus est ex p*mitu* trari*u* cum trario*r* maxima*s* formis q*l* h*z* trari*u*. sed p*ri*etas est in q*l* iate ve*d*ictu*s* est: g*er*i*u* suscep*to* magis et min^r. h*z* q*r* no*r* sit*l* p*ri*etas q*litas* aliquo*m* p*ri*u*s* p*ri*pa*s*. p*ri*z q*r* non/ p*uenit* o*ri* q*litas* nec soli. q*r* ve*o* d*ibus* non p*uenit* ab/ stractis ne*q* litarib*s* quatu*r* spe*p*

Notandum*u* q*l* alio*p*onit*de*nam inf*er*ti*e* a alta: q*r* suscip*to* magis et min^r est p*dicari* de sub/ iecto intensionis cu*istis* aduer*bi*s magis et min^r: sed/ intendi*est* aliqd p*ifici* in suo p*ri*o ee*z* et remitti*est* in suo

pp*rio* esse imp*fici*. O*x* q*l* infer*it* q*l* acc*entia* abstractive/ sc*ata* p*nt* q*l* d*icentia* et remitti*scut* etia p*ri*ans. h*z* no*r* suscip*to* magis et min^r. q*r* no*r* p*dicatur* de subiecto. **P**er/ li*s* t*u* d*om* est q*l* sicut no*r* suscip*to* magis et minus. ita/ etia no*r* int*edunt* ne*q* remittunt*ur*. q*r* q*litas* in abstrac/ to sc*at* p*modi* indiuisibilis essentie. sed intensione et re/ missio p*uenit* q*litas* fm ee*z* q*o* h*z* in subiecto. et q*l* di/ cim*u* q*l* calor. fm su*u* e*entia* no*r* int*edif* ne*q* remitt*it* if. h*z* solu*s* fm ee*z* q*o* h*z* in subiecto magis et min^r p*icipatur*

Sed q*l* d*icera*. Ans p*bat*. q*r* d*r* in textu*suscip*to** aut q*litas* magis et min^r. **O**d*r* q*l* q*litas* accip*to*. p*q* q*l*. et sic vnu lepe ponitur p*alio*. **E**t q*l* d*r* for/ ma est p*poni* p*tingens* in simplici et inuariabilis e*entia* / q*litas*. sed q*l* est q*l* forma respectu sui subiecti. q*l* est simplex et inuariabilis. et q*l* d*om* no*r* suscip*to* magis et min^r. **D**od*r* q*l* forma accip*to* dupl*u*. **I**no*s* fm e*entia* q*l* ipsius forme. et sic est o*no* simplex et indiuisibilis. **A**lio*s* cap*tu* fm su*u* ee*z*. et sic h*z* aliqu*a* latitudine no*r* f*u* additio*em*. sed magis fm succession*e*. et p*tanto* p*t* sus/ ciper*to* magis et minus

Quo caus*an* intensione et remissio forme i*sub* i*ecto*. **O**d*r* fm doctore*s* sem*u* q*l* caus*an* ex/ h*z* q*l* subiectu*s* magis vel min^r p*fecte* p*icipat* ea*d*e for/ ma. cui*s* ex*u* est de lumine q*l* int*el* est in aere sereno/ q*l* in nube obscura. q*l* raru*s* et traspares melu*s* est recep/ tu*u* lumen q*l* densum et opaci*s*. **E**t h*z* p*bat* p*ile*. q*r* sicut ag*es* (q*l* est in actu*p*) p*ducit* s*ile* in passo s*ibi* cor*indicet*: sic etia q*l* ag*es* ag*it* in subiectu*s* q*l* e*p*us p*form* illa informatu*s* magis disponit*ipm*. q*l* forma illa int*endit*. et illa forma in subiecto et*u* h*z* d*u*u*s*. al/ lud*u* p*acto* a*g*er*is* remou*r*: et t*u* subiectu*s* dilponit*magis*. q*l* forma q*l* p*fu*it magis vel min^r int*edit* fm/ maior*e* vel minor*e* depurato*em* a **X**rio. si h*z* forma no*r* he*at* h*z* t*u* subiectu*s* p*l* est m*ir*ga vel min^r disposi*t* tu*u* q*l* magis et min^r p*icipat* ea*d*e*z* form*u* in spe*p*: sicut/ aer est magis disposit*u* ad lumen q*l* aqua. q*r* est magis dyaphon*u*. **H**ic aut*q*ras q*l* aer est magis dyaphon*u* q*l* aqua. d*r*: q*l* h*z* est p*sp* diuersitate*s* specific*u* forme subal/ i*qua* in aqua et in aere qua*s* sequitur talis passio*s*. **D**ed sc*or* z*u* se*q*ues ponit*intensione* s*ien* p*additio*em nou*u* gra/ dus p*fecto* in alis ad gradu*s* eius*d*e*sp* q*l* gradus po/ n*nit* in e*entia* forme et remissione p*ablato*em q*l* ad g*du*^r. sicut p*l* h*z* et aliq*ps* caliditatis addit*u* alteri parti/ caliditatis in e*ad*e*pre* subiecti dicit*caliditatem* int*edit* si h*z* no*r* p*ius* aufer*ab* alia in e*ad*e*parte* subiecti*s*. illa/ caliditas q*l* remane*r* remitt*it*. **H**z ista opinio multipl*r* o*ndit* falla*s*. **P**rimo q*l* simplex addit*u* simplici no*r* fac*it* ipm magis: vt p*bat* p*h*is: sed isti q*l* s*tu* simplices et/ indiuisibilis*s*. q*l* no*r* aug*et* p*ex*u**. **H**edo. q*r* in o*ri* addit*u* o*z* ee*z* vel p*intelligere* distinctio*em* addit*u* et ci*u* cui*s* fit addit*io*: h*z* no*r* possum*u* ponere distinctio*em* a p*te* re*i* in forma int*ensa* et remissa. g*o*. **V**ai*or* est manifesta: q*r* id*e* no*r* addit*u* sub*ijpi*. **D**ior p*z*. q*r* in formis illis non/ possum*u* art*edere* nisi dupl*u* distinctio*em*. s*ez* specific*u* et*u* numerale*s*. sed no*r* pon*u* distinctio*es* specific*u*. q*r* al*s* forma it*esa* et remissa*s* specific*u* differ*et*. ne*q* p*nt* p*one* re*d* distinctio*em* numerale*s*. q*r* dic*it* illas fo*mas* ee*z* in eo*d*e*subiecto* et*u* in e*ad*e*pre* subiecti*s*. **P**ercio q*r* id q*l* p*o* int*el* on*e* est id*e* et eq*l* simplex sicut an*h* no*r* int*endi* p*o* addit*u*em. sed forma int*ensa* est eq*l* simplex cu*ist* e*ad*e*for* ma p*ius* remissa. g*o*. **V**ai*or* est nota: q*r* auct*u* p*addit*

Questions

predicamentoꝝ

onē h̄z se p̄ modū totius qd̄ est magis p̄positū qd̄ p̄us
D̄inor p̄: qd̄ nisi sic forma p̄fectior est qd̄ p̄positior qd̄ i/
p̄fecta forma, quod falso est, ut p̄z in angelis et deo.
Quarto, qd̄ illi qd̄ adiuuē p̄iūcti v̄l st̄ eq̄is p̄fectio
nis vel nosl̄ p̄mū tūc neus h̄z se in rōne potētialitat̄, si
in eq̄is tūc ip̄fectior erit i/pona ad p̄fectiorē, qd̄ illi ne
gāt, qd̄ dicūt sere oēs qd̄ v̄tq̄ grad̄ h̄z se in rōne acutus
Impossibile qd̄ idē sit realit̄ p̄fectio se vel exce
des sc̄ipm̄ in p̄fectōe, h̄z forma itēla excedit for
ma remissam, qd̄ ip̄ossible qd̄ sit penit̄ eadem
forma intēla et remissa. Od̄im ad maiore qd̄ est ip̄os/
sibile idē fm̄ ecentiā et fm̄ endē modū eendi ce realit̄ p̄/
fecti⁹ se, qd̄ est bi⁹ possibile qd̄ idē subalt̄ dr̄ns in modo
essendi et in esse sit p̄fectus feido, im̄ h̄z est de facto.

Sl^m forma fm quā ē realis motus necessariō
bz pres; sed fm forma intēslā & remissam est
mot^r. bz pres sive grad^o **P**atio^r ē auerois
Et p̄baſ rōne. q; in motu intēslōis nō acq̄rit realitas
forme. sed p̄supponit. bz dicere q; aliq; ps forme acq̄r-
at. q; ip̄sūlī ē fieri realē noui motu sine reali nouo
tinimo. **D**om q ois forma (fm quā ē mot^r) bz pres
in mō cendi vel in cē. sed nō in centia. & sic in motu in-
tēsonis habet antiqu^r tūmūn^r in nouo modo cendi vel
sub nouo esse. & sic ille mor^r p̄dici nouis

Si impossibile est idem bis producitur forma remissa
perdit motu intensionis sive augmendo forme. q.
no acqrit in forma intesa. et p. suis operibus ponere
nouum gradum q. per talis motu acqrit. **O**dm q. illud ar-
gumentum solutum est. q. forma binam non terminat illius mo-
tus. sed ut stat sub esse; tunc nouum modum cendi formae acq-
rit. **A**c si dicatur. esse non per variari absque habere q. centria non
varietur. q. intumus sequeuntur centria q. passio lectorum suorum sub-
iectum. **O**dm q. illud esse (de quod hic loquuntur) non est aperte
esse existens. sed est esse inceptio: qd multiplicatur in codicibus
subiecto binum numerum accipiunt. et sicut idem subiectum illud esse
principiat binum magis et minus pfectum. q. esse forme accipiatur/
lis est variabile binum successione. q. una forma accipiatur
per successione dare yni subiecto diuersa esse. non obstante
inquantitate et intimitate esse cum essentia.

Sime excedes aliquod excessum est diuisibile in re
q[ui] excedit 2 in re fm quā excedit sed forma in-
tensa excedit remissam q[uia] forma intesa est diuisi-
bilis in re fm quā excedit 2 in re excessa. Major ē ma-
nifesta; 2 p[ro]p[ter]e exemplarū de n[on]eroenario 2 scenario. Di-
cēdū q[uia] maior est p[ro]p[ter]a q[uia] virtutis. I[ps]e excedēs 2 excelsum
st[et] diuisibilia; q[uia] tunc excedēs ē diuisibile i[ns]id fm q[uia] ex-
cedit 2 in re excessa. I[ps]e q[uia] in ambo, vel altero, est diuisi-
bile. Tunc maior est falsa si loquim[ur] de reali diuisione. Ve-
p[ro]p[ter] in formis subalib[us]; q[uia] aut sensuā excedit vegeta-
tuā. Tunc autem sentiuā ē physis ipsib[us]; q[uia] nō h[ab]et pres.

Sicut Forma iure dicitur nisi aliquis agente, sive nomine agens aliquid facit in subiecto partere, non potest in eius fieri nisi aliquis fiat additio. Quoniam patet quod alius non dicere possit agere in ipso, et quod calefacies faciat calorem in calefacto. Unde enim doctor sic in actioem quod forma intendit agere se facit aliquid in subiecto, non aut nouam formam, sed facit quod subiectum perfectius participem formam persistet, tamen autem et amplius se extendat.

Silia pō z dissilia fīm solas dicunt q̄lira
tes. simile at z dissimile alterū alteri nō est

Fm aliud. nisi fm id qđ quale ē. qđ ppr̄um
est qlitatis fm eā simile ⁊ dissimile dici.

Pec phs ponit vtrima prieate qutatis q est pro
prie pria. Et diuidit in duo. q primo facit h. Hodo re
mouer dubiu. **H**ecda ibi (**A**tuero) Primo d q prie
ptiu est qutatis. q uenit o i soli fm e qlia silia y
dissilia dici. nihil em est alteri sile vel dissile nisi p qutis
tate. qre relinqetur q prieptiu est qutati fm e sile vel dis-

Querit simile dici
Utrum praeceps p̄m sit q̄litari sim
et si vel dicitur dici. **P**rim q̄
sic. q̄ om̄ soli et sp̄ q̄litari quenit fm̄ eaq̄ sile vel diffusile
dici simpliciter vel sim qd̄. **Q**uod rō est. q̄ sicut vnu i suba
facit idē et in q̄litate eccl̄e. ita sile vnu i q̄litate facit
sile. **O**ct̄ h̄ etiā p̄z p̄ diffusioem silitudinis quam dat
Boetii. q̄ siludo est rex differetur eadem q̄litas. et
dz intelligi diffusio de pdicatore cōlī: q̄ cā pdicat de
sue effectu. sicut hic dies ē latio sol. **E**t dz intelligi de
eadē q̄litate in spe: et no in genere vel mero. q̄ vna q̄li-
tas in genere nō sufficit. als enim p̄traria essent silia. q̄
in uno genere quenit sicut albū et nigru in colore. sed
vna q̄litas in mero no est in rebus diversib⁹. **E**t p̄ opposi-
tu diffusudo ē rex dñitū diversa q̄litas. **I**n si in re-
bus differentiis est vna q̄litas sp̄ vel diversa. si vna
sic sunt siles. si diversa. sic sunt diffusiles.

Albedo q̄ est in ethiopē est q̄litas. t̄ sūm̄ fūm̄ ea⁹
nō d̄ sūlis cīgno vel niui. ḡnō uenit om̄i q̄lī
tari. **D**om̄ līcer ethiops fūm̄ albedinē q̄ est i
eius dentib⁹ ut simpli sūlis cīgno vel niui; q̄ albe
do nō est in ethiopē simplicis. est t̄n illis sūlis fūm̄ qd̄ si
cūt etiā est albo fūm̄ quid.

Sp̄s est silitudo suoz incluiduoz fm **H**oe
tui: et gen⁹ est tenuis silitudo sp̄z, sed Genera
z sp̄s reperitur in oib⁹ p̄ntis. ḡno est, ap̄rū
q̄to mō q̄litari. Et zfirmat, q̄ fm realitatē boies di
cūtur siles: et tñ ronale est suba **D**om⁹ q̄ silitudo ca
p̄f dupl̄t. **Q**uoq̄ ap̄t̄ put̄ distinguit̄ oib⁹ idēpt̄as
tem vel etiā eq̄ilitatē: et sic sumis hic: et non p̄uenit illis
de q̄bo assūmunt argumentū cū sua zfirmarōe. **A**llō cas⁹
p̄f generalis put̄ extendit̄ se ad pdicta p̄pter quenien
tiā quā h̄z q̄litas cū pdicitis in mō pdicādi. vel in hoc
et sicut q̄litas est forma accītalīs, ita pdicē sunt fo
me accītalīs. **E**el dōm⁹ q̄ duplex est silitudo. sc̄z essen
tialis, q̄ vocat idēpt̄as. et tali silitudinī incluidua eius
de sp̄i sunt silia: **S**ilia est silitudo accītalīs: de q̄ loquit̄
tur p̄rietas: et nō quenit alia a qualitate.

Sed sicut dñe dicimus filios. et fin dissili-
tudine dissiles. et nō st̄ q̄litas sed relatio-
nes. q̄d om̄ q̄ fin sicut dñe dicimus simi-
les. et fin dissili studinē dissiles formalit̄. sed fin q̄litate
effectivit̄ et fundamentalis. q̄ q̄litas est fundamentū
ill̄i relatōis q̄d silitudo vel dissilitudo. et sic illa p̄f
positio (fin) ex quo cas. q̄r vno d̄t circūstātiā cause for-
malis. et alio d̄t circūstātiā cause materialis funda-
mentalit̄ vel efficientis. et sic debet hic capi

Asta prieras non puenir albedini parientis. **g**
no est bona. **A**ns pba. q. fm eā nō dicimus si
miles. **D**m quis nō dicimus similes. **w** il
lā qūitate in mero. **T**n bñ i spē. q. habem⁹ in nobis idē
accīs in spē fm q. alitis siles vel diffilites dicimus. **Vd**
dm q. nos) noui referre hōies; sed subiace; ve si sensu

Arrestotelis

pp:iii est qualitatⁱ nos subas fin eaz sile vel dissimile dici. **Et si referat hoies h̄ nō ē ad excludendū. s̄ magis ad includēdū: q; hō h̄z puenientia cū oīb; reb;**

Attero non deceat perturbari ne quod dicatur
de qualitate proponeat facientes multa de relatis
impositis. **P**abit autem et dispones hoc quod
ad aliiquid sunt esse dicebamus. pene enim in omnibus
talibus genera ad aliiquid dicuntur. nihil autem hoc
quod singularia sunt. nam cum disciplina generaliter sit
ipsum quod est alterius doctoris. alicuius enim disciplina
doctoris. eorum vero quod singularia sunt nihil ipsum quod est
alterius doctoris. ut grammatica non est alicuius grammatice.
nec musica alicuius musica. sed forte generaliter genere
hec ad aliiquid dicuntur. ut grammatica doctor alicuius
disciplina. non alicuius grammatica: et musica alicuius
disciplina non alicuius musica. quod propter quod per se quod est singularia non sunt
ad aliiquid. **D**icimus enim quod est generaliter singula: hec
ut habemus scientias ei dicimus quod habemus us
scientias singulas. quae hec erunt etiam qualitates
quod singulatum sunt generaliter quod sunt quales dicimus. hec
autem non erunt eorum quod sunt ad aliiquid. **A**mplius si con-
tingat hoc ipsum quod est relatum esse nihil est in con-
uenienter in utrisque generibus hoc annulerare.

Nic phs circa p̄dicta remouet q̄dā dubitatiōem
Et diuidit in duo. qz p̄mo mouet illud dubitū. **F**edo
soluit ipm ibi. **P**ene em⁹. **P**rimo ut nemo de h̄ curat
qz qd̄ q̄litates p̄positi facietes ⁊ tractat̄ multa de
relatiu⁹ interpolati⁹. **H**abit⁹ em⁹ ⁊ dispōnes qz st̄ in p̄
ma sp̄ q̄litates sunt de nūero coꝝ. qz sunt adaliquid. **H**ab
it⁹ em⁹ est alicu⁹ habit⁹ ⁊ dispō alicu⁹ dīpo. ḡma
le dictu⁹ qz sunt q̄litates. **I**stā dubitatiōem Arresto
soluit dupl⁹. **P**rimo qz in omib⁹ pene talib⁹ ipa genera
ad aliquid dicunt. singularia qz qz sp̄es nō dicunt ad
aliquid. **A** Et hui⁹ exēpli est. vt disciplina cu⁹ sit genus in
intellectuali⁹ habitu⁹. h̄ ipm qd̄ est alterius d̄ ⁊ adali
quid. dicitur em⁹ disciplina alicu⁹ disciplina. scz disci
plinat. sed sp̄es e⁹ vel singularia adaliquid nō dicunt.
vt grāmatica nō d̄ alicu⁹ grāmatica. nec musica ali
cu⁹ musica. qz nō sunt adaliquid. sed dicimur q̄les fm
singulas sp̄es scie. qz sunt q̄litates ⁊ no de nūero coꝝ.
qz sunt adaliquid. **D**icō soluit eādē dubitatiōem dices
qz etiam est alia causa quare nō op̄ortet ex talibus cō
turbari. qz nihil est incōnveniens s̄. **T**ingat idem ⁊ qz
le ⁊ relatiu⁹ esse fm diuerſa. qz sunt in ip̄o

Tractatus **Folio lxxix.**

Altera p̄mā solutōem. habit⁹. dispō. disciplis
na & siliū fīm gen⁹ dicunt ad aliquid: ḡ etiā fīm
spēs. Tener̄ p̄na. qz qd̄ puenit generi puenit
etiā spēbō in qd̄ gen⁹ actualit̄ p̄tinet. **D**icit qd̄ qd̄
puenit cēntalit̄ generi inq̄stū generis est. h̄ etiā puenit
spēbō. si p̄o aliqd̄ generi pueniat alio⁹. nō o⁹ necārio il-
lud spēbō puenire. t̄ sic ē in p̄posito. qz referri ad alterū
nō puenit illis inq̄stū generis s̄k̄. t̄ rōe p̄ncipalis p̄cāti
s̄ puenit eis ex p̄notati. sicut exēpli gr̄a. sc̄ia ex p̄re p̄-
cipitalis p̄cāti ē gen⁹ ad gr̄amaticā & mūsicā. sed ex p̄e
p̄notati h̄z qd̄ ad aliud referat. sc̄ia ad sc̄ibile.

AContra sedam solutioem diuersorum generum et
non subaliquatris positiorum diuersis isti spes et dñe
ut dicitur sedam regula an ipsi dicantur. qd male h
d: qd vnu et id est in diuersis generibus. **O**dmq id
et in diuersis generibus potest intelligi dupl. **U**nus enim non
potest esse in diversis. **A**lio enim non est in diversis.
et sic est inconuenies. **A**lio enim non est in diversis.
et hoc dupl. **U**nus enim id est; sic est impossibile. **A**lio enim diuer
sa. et sic nullius sequitur inconuenies. qd grammatica ut est scia
scripta nos quales facies est in genere qlitatis. sed ut di
sciplina est in eo quod est adiudicata. **I**stius disciplina in gene
re principaliter facit est in pinto qlitatis. sed graqno
tati vel significati est in genere relatiois.

Recipit autem facere et pati **pariteratatem**
magis et minus. Calefacere enim ad
frigidum facere **pararium** est. et calefie-
ri ad frigidum fieri. et delectari ad contristari.
idcirco recipit **pariteratatem** **H**oc et magis et
minus. calefacere enim magis et minus est. ca-
lefieri magis et minus. **Paristari** magis et minus
recipit ergo magis et minus facere et pati. de his
itaque tanta dicuntur. **D**ictum est autem et de situ esse
in his quod ad aliqd sunt. quam denoniamine a po-
sitib; dicitur. de reliquo autem. scilicet quod et rati-
bere eo quod manifesta sunt nihil de eis aliud
dicitur quodque in principio dicta sunt. quod habere quod
deficit calcitatum esse armatum esse. ubi autem in lo-
co esse. sed et alia quod de eis dicta sunt. de pro-
positis itaque generibus quod dicta sunt sufficiat.
Propter istud est capitulo sextum et ultimum istius tractatus. in quo
propositus breuitate et sub quoddam epilogo definitur de sex ultimis
predicamentis. Et dividitur in duas partes principales. In
prima ponit duas pariterates actiois et passionis. Secunda
cūda excusat se benevolentia de situ et alijs tribus p̄ntis. Secunda
dicitur ibi (**D**ictum est autem) **Q**uo ad primum dicitur quod facere si
agere coiter accipiendo nomine et pati reddendo singula
singulis recipit **pariteratatem** et magis et minus. Et hoc
declaratur exemplariter. quod calefacere et frigescere sunt
paria. similiter et calefieri et frigesceri. et delectare et
tristari est ei quod est **paristare**. et delectari contristari. Et hoc

Questiones

q; habere p;trarii est c; suscipere magis & minus. etiam agere & parti in;stitutum facere res tales magis & minus suscipiunt. ut calefacere & frigescere s; m; magis & min; dicitur.

Dicitur ibi (Q;ctu; est aut;) Exclusa se de alijs p;ntis dices q; de situ. i. posito e s; m; o; din;e partii ad inuicem & in toto & in loco in his que adaliquid sunt quedam sunt dictaque aliquae relatives denotatiue a positionib; dis- cumentur. De reliquis aut; p;dicamentis que sunt. vbi quid; habere. eo q; manifesta sunt nihil aliud dici in hoc loco oportet q; que in principio huius libri dicta sunt. dicitur est em q; vniq;e s;lo; facit vnu p;dicame- tum per se. quia habere significat calciata esse. armatur esse. vbi aut; in loco esse. sed alia sunt prius dicta. quia q; significat esse in tpe. De propolitis igitur generibus (q; dicta sunt) sufficiat.

Querit Quare p;hs n; determinat ad longu; de se ultim; p;dicamen- tis. **O**d; q; ppter duas cau- sas. Prima est. q; ista se vltima c;anc a q;tuor p;mis. n; qd; formalit; sicut inferiora a suis supiorib;. sed ma- terialis & effectie. & q; notitia ipso p;t aliquo haberi ex notitia p;dictor; & que admodum in textu fuit ostensum. **E**cclia c; e: q; sp;es illo; in q; escent diuidenda s; m; & sunt genera n; sunt note sicut in alijs. nec eti; passio- nes eas q; eis insunt. s; m; & p;sidant a r;one. De his aut; passionib; q; insunt eis s; m; c; naturale plenus de terminat in naturalib;. q; de actio; & passione agit in tertio phisico; & pmo de generatio;. **D**e q; & vbi q;to phisico; q; ibi determinat de loco & tempore ex quo notitia illo; dependet. de positio; & habitu ali- q;trulii in q;nto metaphysice.

Alla se vltima p;nta sunt ultima principia. q; male d; q; sint ab alijs causata. Tener p;na. q; qd; est ab alio causatur non est p;ni. **O**d; q; vnu p;dicamentu; causatur ab alio p; intelligi duplicit. **V**nus m; in illo genere in q; ipso est p;ni. scilicet in genere cause formalis. & sic est fallum. q; qd;libet p;ntu; in gene- re cause formalis est p;ni p;ncipiu;. **A**lio; in alio gen- re. scilicet in genere cause efficientis. & sic se vltima causatur ex p;parte alio; q;tuor. & q; qd;libet illo; aliquid de ab soluto & aliquid de respectivo includit. quare si n; nulli dicentes ea essentialit; respectiva c; e. **I**nde actio causatur a naturali potentia activa p;parata ad illud q; agenti s; m; poterit tale subiectu;. & passio causatur a naturali poterit passiva p;parata ad ipsum agens. **Q**ui causatur ex adiacentia temporis ad rem ipsam. et vbi ex circumscripione activa loci & passiva locati; positio vero ex partib; ordinatis in toto & loco. et habitu ex p;pa- tione rei habere ad rem habentem. **P**er quo p; q; cog- nitio illo; p;dicamentu; q;stum ex logica haberi pos- test est satis manifesta. ne in noticia ipso; quo ad diffi- finiones. divisiones. & p;rietates in logica nos peni- tius preterire. **G**ilbertus portianus librum quedam edidit in quo de eis plius tractat. vbi enumerat du- as illas p;rietates actiois & passionis hic positas et ergo declarationem circa illas fieri conueram mis- sum facio vbi; ad locu; vbi de eisde; determinandi ma- jor p;cedet oportunitas. **S**ed n;ur ordo textus phi- losophi require statui expositionem postpredicamen- torum aggredi.

predicamento;

Quoties aut; solet opponi dicendum est dicitur aut; altere alteri opponi qdru p;licit. aut; vt ad aliquid. aut; vt p;tra- ria. aut; vt habitu & p;uatio. aut; vt affirma- tio & negatio. opponi aut; vnuq;e s;lo; istoru; vt sit figurativum dicere. vt relatio. vt dupluz dimidio. vt p;traria. vt malu bonu. vt s; m; p; uatorem & habitu. vt cecitas visu. affirmatio & negatio. vt sedet et n; sedet.

Iste est terc; & ultim; tractat; istu; libri in q; p;bs determinat de postpredicamentis. Et diuidit q;neq; capla s; m; & q;neq; s; m; p;dicamera. **P**rimu; caplui e; de oppone. Et diuidit in quatuor p;tes s; m; q; q;tuor sunt sp;es oppo- nis. Partes p;tebunt in p;cessu. **P**rima iteru; in duas subdiuidit. Primo ponit interdu diuidendo oppoem in q;tuor sp;es. **S**ecundo p;securt de illis sp;es determinando de vnuq;e s;lo; s; m; le. **S**ecunda ibi (Quicundq; g; p;: i) mo d; q; n;ic d;dm est q;tiens. i. quod modis vnu solet opponi alteri. Et subdit q; altere d; q; opponi alteri qdru p;licit. sed ut ad aliquid. i. relatio. aut; ve c;traria. aut; vt habitu & p;uatio. aut; vt affirmatio vel negatio. i. ve p;tradicatoria. **S**ed q; vnuq;e s;lo; opponi alteri ostendit figurative. i. exemplarit. q; relativa opponuntur. vt dupluz dimidio. & p;traria. vt malu bonu. vt s; m; p;uatio ne & habitu. vt cecitas visu. & affirmatio & negatio. vt sedet non sedet.

Quod utri posp;nta ad cognitio; vero; p;ntoz sunt necessaria. **O**d; q; sic s; a posteriori. q; ducunt nos in notitia ordinis i. p;stuti vel p;fecti q; or- do p;ntoz. d; eti; ducunt nos in cognitioem p;rietatu; p;ntoz. q; sunt posp;nta. & q; h; differunt ab anp;dicame- tis. **Q**uod aut; ista a posteriori valer ad cognitioem p;ntoz p; p;nto de oppone. q; in vnoq;e genera facta est in q;nto de p;trariate. sed p;trias est sp;es oppo;is. q; n; p; cognosci nisi cognita oppone. ideo oppo; e; postp;ntu;. **S**ecundo p;z p;ntu; p;us & sil. q; dicitur est q; relatio sil natura. ita q; vnu n; est p;us altero. ideo p;us & sil mul ponuntur posp;nta. **T**ercio p;z de motu. q; dictu; fuit i; seru. p;rietate sube q; suba s; m; sui mutatoem su sceptibilit; e; p;trario. q; muratio est sp;es motus. & vo- cat alteratio. q; n; p; cognosci nisi cognoscatur motu. q; motu est vnu posp;ntu;. **Q**uarto p;z id; h;re. q; suba d; in h;re acci;ta. & vnu qd;libet p;ntu; h;re in se p;rietatu; eti; habitu est vnu gen; generalissimum. ideo h;re po- nis posp;ntu;. **U**ni posp;ntu; est qd;d; supplementu; tra- ditu; ab Aretio. imediate post p;nta. valens ad cog- nitioem cori;de a posteriori. **E**t h;re ro; la dicta fuit. q; valer ad cognitioem p;rietatu;. q; p;rietates nos ducunt in cognitioem ipso; p;ntoz. a posteriori.

Rotandu; **Q**uod q;neq; sunt postpredi- cameta. scilicet oppositio. p;us sil. motu. & h;re. vnu. **O**p- pri. mo. sil. ha. tot sunt posp;nta. **Q**uo; sufficiet pa- ri sensu iuuenib;. c;riter ram; sic solet dari. quia omne postpredicamentu; valet ad notitiu; vero; p;dicamentu; vel q; valet ad cognoscendum ea quo ad fieri. vel quo

Arestotelis

Folio lxx

ad esse si primū sic est motus. Si scđm hoc est tripliciter, quia vel valet ad cognoscendū suenitā. dñaz. vel ordinē. si scđm sic est oppō. si tertū sic est p̄us. Si p̄mū hoc est dupliciter. q̄ vel valet ad cognoscendū cōuementiā inferiorū cū superiorū. et sic est sumul. vel accidentiū cū subiecto. et sic est habere.

Sic illud qđ nos ducit in cognitionē alterius p̄ cedit ipm. sed postp̄dicamenta sequuntur notitiā vero p̄ntor. ergo nō ducit nos in cognitionē ipoz. Haioz. pbaf. q̄ qđ ducit in cognitionē alterius est notius eo. sed innata est nobis via a notiō orib⁹ nobis ad ignoritora. pcedere. **O**dīm q̄ cognitionē postp̄dicamentorū valet ad p̄plerā notitiā p̄ntor. habetā a posteriori: valz em ad cognitō aliquoꝝ pp̄. ita tū q̄ assignate sunt generib⁹ p̄ntor. Et dicuntur postp̄dicamenta: q̄ sequuntur vera pdicamenta. sicut antep̄ dicamenta ea preceduntur.

Sic postp̄ter⁹ erit et postp̄dicamentū. q̄ sunt plus sit postp̄dicamentū et posterius. **O**dīm q̄ poster⁹ possit ponit postp̄dicamentū. sed p̄phenditur sub p̄ori. q̄ sunt relativā. et dū ponit modi p̄oris s̄l satis ponit modi posteriori. **O**t q̄ dī si p̄us est et relatiū ad poster⁹ ponere in p̄to relatiū. et q̄ p̄ns nō possit ponit postp̄dicamentū. **E**ner p̄nā. quia alīs idē tradere post notitiā p̄ntor. et in notitia ipsoꝝ. et sic idē tradere post seipm. **O**dīm q̄ non est inconveniens vnu et idē fm̄ centiā esse in p̄nto: et tū valere ad notitiā p̄ntor. q̄ ad suas sp̄es et p̄prietates.

Sic p̄prietates pdicamentorū sunt postp̄dicamenta: q̄ sunt plura q̄ q̄ncqz. **A**ns. pbaf. q̄ nō videt ro q̄re p̄us sit postp̄dicamentū et posterius. **O**dīm q̄ poster⁹ possit ponit postp̄dicamentū. sed p̄phenditur sub p̄ori. q̄ sunt relativā. et dū ponit modi p̄oris s̄l satis ponit modi posteriori. **O**t q̄ dī si p̄us est et relatiū ad poster⁹ ponere in p̄to relatiū. et q̄ p̄ns nō possit ponit postp̄dicamentū. **E**ner p̄nā. quia alīs idē tradere post notitiā p̄ntor. et in notitia ipsoꝝ. et sic idē tradere post seipm. **O**dīm q̄ non est inconveniens vnu et idē fm̄ centiā esse in p̄nto: et tū valere ad notitiā p̄ntor. q̄ ad suas sp̄es et p̄prietates.

Sic p̄prietates pdicamentorū sunt postp̄dicamenta: q̄ sunt plura q̄ q̄ncqz. **A**ns. pbaf. q̄ sunt qđam documēta tradita post notitiā pdicamentorū: et valent a posteriori ad habēdū p̄plerā notitiā ipsoꝝ. **O**dīm p̄prietates cuiuslibet p̄nti ponit post notitiā illi p̄nti cui sunt p̄prietates. nō tū oēs p̄prietates. ponit post notitiā oīm p̄ntoꝝ. sicut postp̄dicamenta. quoy definitiā ibi incipit. **Q**uoties aut?

Sic illud qđ p̄cedit res oīm p̄ntor nō est postp̄dicamentū sed p̄ori aīp̄dicamentū. sed moꝝ est hmoꝝ. g. **A**noz. p̄z. q̄ p̄nta acq̄runt p̄ motū. et ḡmot⁹ est via ad res. **O**dīm licet moꝝ p̄cedat aliquoꝝ res p̄ntales tpe. sicut tū ipsas p̄fectione. q̄ ter min⁹ motus p̄fectioꝝ est ipoꝝ motu. q̄ moꝝ ordinatur ad ipm. **E**el dīm. licet moꝝ fm̄ esse qđ habeat in natura p̄cedat res p̄ntor. q̄ acq̄runt p̄ motū. tū vt a logiō co p̄siderat eas lequit. q̄ valet ad notitiā p̄ntor. a posteriori et in fieri. q̄ valet ad cognoscendū q̄ alīc̄ causant p̄ motū rōnis. sicut sp̄es sub genere. et aliquoꝝ p̄ motū realē. sicut accentia. vt in fieri circa caplī de moꝝ tu clarius patebit.

Querit **A**lerū oppō suenient dīvidat ī quos sp̄es. **O**dīm q̄ sic. cui⁹ rō est. q̄ oppō vt hic sumit est repugnatiā aliquoꝝ. q̄ nō pm̄tētū se s̄l in codē respectu eiusdem. vel q̄ talis re pugnatiā ē ī extrema positiūa: vel īf extrema q̄ruꝝ vnu est ens et aliud nō ens. **S**i p̄mū h̄ ē duplī. q̄ v̄ il la extrema positiūa s̄l relativā et ad alterū. sic est oppō relativā. vel s̄l entia ad se et absoluta. et sic est oppō cōtraria. **S**i fidoꝝ hoc est duplī. q̄ vel extremū non ens determinat sibi certū subiectū. et sic ē oppō p̄uatiua. q̄ p̄uatio est carentia forme in subiecto apto nato. aut extremū nō ens nullū subiectū sibi determinat. et sic ē op-

positio cōtratoria. Posset etiā sufficiētia illarū sp̄es aliter sumi. q̄ oppō est repugnatiā duoz extremoz nō pm̄tētū se in eodē s̄l respectu eiusdem. vel q̄ illa et h̄ trema sic se h̄nt q̄ mutuo se ponit. aut sic q̄ vnu remouet alterū. si p̄mū sic est oppō relatiua. **S**i scđm hoc est duplī. q̄ vel vnu remouet alterū simplī. et sic ē oppō cōtratoria. aut fm̄ qđ: ita q̄ alīc̄ relinqt. et h̄ duplī q̄ vel solū relinqt subiectū cū ap̄ticuline. et sic est p̄uatiua. aut relinqt subiectū cū forma opposita positiva et sic est oppō cōtraria. **E**t est ista diuisio generis i sp̄es cōtraria. si capias oppō fm̄ roem sumprā ab intētione vel ē analogi in sua analogata si sumas fm̄ rē vel fm̄ ēē q̄s h̄s in his q̄ opposita sunt. Exillis p̄z suenitā et dñaz. q̄ p̄uatiua et sic est oppō cōtraria. **E**t est ista diuisio generis i sp̄es cōtraria. si capias oppō fm̄ roem sumprā ab intētione vel ē analogi in sua analogata si sumas fm̄ rē vel fm̄ ēē q̄s h̄s in his q̄ opposita sunt. Exillis p̄z suenitā et dñaz. q̄ p̄uatiua et sic est oppō cōtraria. **E**t est ista diuisio generis i sp̄es cōtraria. si capias oppō fm̄ roem sumprā ab intētione vel ē analogi in sua analogata si sumas fm̄ rē vel fm̄ ēē q̄s h̄s in his q̄ opposita sunt. Exillis p̄z suenitā et dñaz. q̄ p̄uatiua et sic est oppō cōtraria. **E**t est ista diuisio generis i sp̄es cōtraria. si capias oppō fm̄ roem sumprā ab intētione vel ē analogi in sua analogata si sumas fm̄ rē vel fm̄ ēē q̄s h̄s in his q̄ opposita sunt. Exillis p̄z suenitā et dñaz. q̄ p̄uatiua et sic est oppō cōtraria.

Notandū **O**ppō fm̄ Boctū sic describit. oppō est repugnatiā alīc̄ nō pm̄tētū se s̄l in uno et eodē subiecto respectu eiusdem. et ponit ibi (repugnatiā) loco generis: q̄ cois est ad oēm repugnatiā cā materiale q̄ formalē. et ad oēm oppōnētāz rex. q̄ etiā p̄pōnū. et p̄ h̄ q̄ dī (aliquoꝝ) rāgī subiectū et tūmī oppōnīs. q̄ oppō est forma rōnis respectuā exīs in uno sicut in subiecto: et in alio sicut in termino. **H**ed q̄ sit forma vel ens rōis p̄z. q̄ oppō et ei⁹ sp̄es in uenīnt in oīb⁹ generalissimis: sed nihil reale in oībus generib⁹ regit. Subdit (nō pm̄tētū se sumul in uno et eodē subiecto) p̄pō oppōem cōtratoria. p̄uatiua. et cōtraria. et addit (respectu eiusdem) ad inclidētū oppō nem relatiū. q̄ pm̄tētū se in eodē. sed respectu diversoꝝ. **S**olēt etiā sic dissimili: oppō est repugnatiā q̄ se du oū extremoꝝ nō pm̄tētū se sumul in eodē respectu eiusdem. Dicit (perle) ad excludendum disparata q̄ repugnat nō p̄ se. sed p̄ suas dñas oppositas: addit (duo oū extremoꝝ) nō formaꝝ. q̄ nō oīs oppō est īf duas formas: q̄ alīc̄ extrema oppositorū sunt nō entia. Ultimo dī (respectu eiusdem) p̄pter relativā que pm̄tētū se sumul et lemēt in eodem. sed nō respectu eiusdem ut postea dicetur.

Oppositiō est passio. p̄pōnū. ḡ male hic de ea agit. Et p̄firmat. q̄ phs in p̄mo penhermeſias definita de oppōne. ḡ videt q̄ inconveniētū de ea definita. **O**dīm q̄ duplē est oppō. q̄ dī est p̄plexorū. q̄ est repugnatiā duoz p̄pōnū in q̄litarē et q̄litatē. in veritate et falsitate: et sic in libro penhermeſias de eo definita. **S**ia est oppō inēcplexorū. vt renī vel terminorū. et h̄ duplē p̄sideratur. **U**no in q̄lītū valet ad cognoscendū habitudines locales. et sic phs in topicis definita de oppō. **A**lio inq̄stū valet ad cognoscendū diversitatē et repugnatiā dicibiliū. q̄ ī diversis pdicamentis ordinatur. et sic definita phs hic de sp̄eo oppositionis

Dō et alīn⁹ oppōnūtū et tū nō alīc̄ istarū oppōnum. ḡ diuisio est insufficiens. **O**dīm q̄ h̄ et alīn⁹ p̄pīc̄ nō oppōnūtū. sed māris detētī dīci disparata q̄ opposita. si p̄o disparata dicans opposita detētū talis oppositiō reduci ad cōtrariā p̄pter que

Questiones

nientia quaz hinc ad inuicem. qz sicut oppositio. **P**traria est inter entia positiva quoq; vnuq; qd; est absoluta. sic etiam opposita disparata est inter entia absolute positiva.

Oct si dicat est alio vera et proprie dicta opposita q; vocatur subcontraria et alio subalternata: q; sunt plures spes q; q; traria.

Dom q; ille s; oppo; pponit. sed hic loquimur de oppone reu seu termino. et sic oppo; equocabit et ali bi. qd; p; q; h; alias et alias spes

Apposito est qd; relatio positiva: sed relatio positiva non potest fundari in non ente. q; nullum est oppositio priuativa vel contraria qd; extrema sunt non entia. **D**om q; licet relatio realis non posset fundari in extremo non ente. cu; b; ronis. **O**ct qd; contraria sequitur ad oia alia opposita: qd; non distinguuntur ab eis. **A**ns p; q; oia alia opposita includunt contraria opposita. Probab; oia. qz vnu oppositorum non videtur se alio. **D**om q; membra illius divisionis pnt capi dupl. **U**no materialis: s; vnu sequitur ad alterum solu; p; accid. et ex p; fici. et sequitur albii et nigrus: q; albii et non albii. **A**lio capiuntur formaliter: et sic vnu non sequitur ad aliud. qz non sequitur illa sunt p;tria. q; sunt contraria: Sed hic capiuntur fundamentaliter et materialiter et formaliter oia opposita s; qd; daturate et materialiter relativae. s; materialia sunt solu; relativa et denotativa.

Relativa posita se ponit: qd; non opponit. **T**ener oia. qz vnu oppositorum destruit alterum. Et confirmat. qz relativa pmittit se in eodem: q; **A**ns p; et capitulo de ceteritate. vbi d; q; idem sit magnum et parvum. **D**om q; relativa pnt dupl; ppari: **U**no ad diversa subiecta: et sit sumul natura et posita se ponit. **A**lio pnt ppari ad idem subiectum: et illo modo posito uno in tali subiecto non ponit aliud in eodem subiecto respectu eiusdem: et illo modo sunt opposita. **V**el dom q; differencia est inter relativa et relativa opposita: qz relativa non sunt relativa opposita nisi in copartitione ad idem: et sic non pnt inferri ex leipsis positis: licet absolute possent inferri. **O**ct ad confirmationem de magno et parvo satis clare dictum est superius.

Apposito priuativa et contraria non distinguuntur. q; **A**ns p; q; priuatio est qd; contrario non similitudo. sed s; in qd; inquit h; quodam quaternia cum contraria. s; q; ambo sunt interens et non ens. licet differenter sicut dictum est.

Ecce d; priuatio opposita dicuntur de eodem: q; non sunt opposita. **A**ns p; q; est possibile aliquem s; esse videntem et surdum. q; posito talis s; sumul erit sensibilis et insensibilis. **D**om q; duplex est subiectum habere et priuatio qd; est primum et adequatum: et in illo non priuatur se sit habere et priuatio: Aliud est subiectum remotum qd; est subiectum multorum habituum: et in illo pnt et s; sit habitus et priuatio. **V**el dicendum q; habitus et priuatio non sunt sumul. videnter senti viuis non stat sumul cum sensibili sensu viuis.

Quecunque ergo ut relativa opponuntur ea ipsa (q; sunt) oppositorum dicuntur aut quolibet alio ad ea. ut duplum ipsum qd; est alterum d; ali cuius em duplum d; sed et disciplina disciplinato tanq; relativa opposita est. et d; disci-

predicamentorum

plina ipsum qd; est disciplinatus: s; et disciplina tui ipsum (qd; est ad oppositum d;). i. ad disciplinam. disciplinatus enim aliquem dicimus disciplinatum disciplina. Quaecunque g; opposita sunt tamq; ad aliquid. ea ipsa q; sunt alioz dicuntur aut q; cu; qd; modo ad se inuicem. Illa vero q; sunt p;traria ipsa qd; que sunt nullo modo ad se inuicem dicuntur. neq; enim bonum mali bonum d; sed contra.

nec albii nigri albii: sed p;trarium. **P**otius psequitur de specie pponit. **O**ct dividitur hec p; in quos s; in q; et quatuor s; spes pponit. de quibus singulariter determinatur. In prima determinatur de oppositio relativa. **O**ct iterum dividitur in duo. **N**on primo omni q; sunt opposita relative. **S**ed et opposita relative et opposita p;traria ad se inuicem penes divisionem ibi. **Q**uecunque g; **P**rimo de q; relative opposita dicuntur quicunque s; in ea ipsa q; s; oppositorum dicuntur. i. ad opposita. vel quolibet aliud ad ea. ut duplum illud qd; est alterum d;: qz duplum d; alicuius duplum s; disciplina et disciplinatum pponit relative q; disciplina ad illud qd; est disciplinatum dicitur. qz dicuntur aliquem disciplinatus disciplina disciplinatum. **T**unc ibi. **Q**uecunque g; et opposita relative et p;tria ad se inuicem penes divisionem dicuntur. q; q; et q; sunt opposita relative illa dicuntur alioz q; ad h; ipsum q; s; vel quolibet aliud ad aliud: i. sub aliquo alia habitudine q; sub habitu dicitur q; casus: sed illa q; s; p;traria nullo modo dicuntur ad se inuicem. qz bonum non d; mali bonum sed mali p;trium: s; illud alibi non d; nigri albii. s; d; nrum d; nigro. quare relativa et p;traria a se inuicem differunt.

Querit ponat prima spes pponit. **P**otius cedat q; sic. qz oppo; relativa et etiam p;tria hinc veriora extrema. qz amb; sunt interens et ens. q; priuatio et p;traria. q; sunt interens et non ens. relativa et p;tria precedunt alias. **F**uit autem relative opposita. q; non pnt eidem inesse. neq; sumul neq; successivae: et q; non totum esse est ad aliud se habere. vel sunt extrema in copossibilitate: q; non mutuo referuntur ad se inuicem sub habitu obliqui casus. ut patet et filii: qz nichil idem p;t ce patet et filii respectu eiusdem: et q; ad h; magis opponuntur q; p;tria. ut inferi tangentur in uno argumento.

Apposito est qd; oppositorum repugnatur. sed contraria maxime repugnatur. et relativa minime. **C**ontraria detinet esse prima spes. et relativa ultima.

Dom q; ex ista spes p;te atcedi dupl. **U**no penes maiorem entitatem extremitatem. et tunc oppo; relativa est p;tria. qm in ea ambo extremitates existunt in recta natura. deinde sequitur oppo; p;traria. et tunc priuativa. et postremo contraria. **A**lio p;t atcedi ordo penes maiorem et repugnariam extremitatem. et sic ex contrario oppo; contraria est prima priuativa et relativa ultima.

Ocontraria sunt magis entia q; relativa. q; at tendendo ordo penes maiorem entitatem oppo; p;traria est prima. **A**ns p;tria. qz p;traria est entia absolute. et relativa sunt entia respectiva. **D**icendum q; aliquo pnt dici magis entia dupliciter. **U**no ma-

Arestotelis Tractatus

Folio lxxxi

qz sunt pfectiora entia. et sic ptraria sunt magis entia qz relative oposita. **A**lio qz extrema magis necario sunt syl entia. sic qz uno posito o3 ambo ponit. et sic relativa opposita sunt magis entia.

Sic Relativa magis repugnat qz ptraria. qz expellit se ab eodem actu et potentia. ptraria vero non est qz relativa pceditur ptraria attedendo ordinem per nos maiorem repugnatiuam. **O**dom qz vna oppoem est maior alia per intelligi duplo. **V**no simpliciter et essentia lit. et sic oppo ptraria est maior qz relativa. co qz iter relatuu et correlatum non est oppo essentiale. puerus relativa accipiunt finis essentiales roes suas spes. **O**dom pte. qz si paternitas et filatio opponerent essentiale ois paternitas omni filiationi opponerentur. et sic non possent in codice reperiri. qd fallsum est. **A**lio finis aliqd et accidensiter. s. in respectu ad aliqd extrinsecum. qd est subiectum. a qz relative opposita finis actu et potentia se expellunt. et inter ipsa est maior repugnatiuam inter contraria.

Quecumqz vero ptrarioz talia sunt. ut in quibus fieri nata sunt de quibz pdicantur. necarium est alterum ipsoz inesse. nihil horum mediuu est. Quoz vero necarium non alterum inesse. horum omnium aliqd est mediuu. ut languor et sanitas in corpore animalis natura habent fieri. et necarium est alterum fieri et in corpore animalis vel sanitatem vel languorem. **H**oc et par et impar de numero pdicantur. et necarium est alterum in numero esse aut abundans aut pfectus. et nihil est in medio horum. neqz in languore et sanitatem. neqz in abundate et pfectu. Quoz vero non necarium est alterum ince. aliqd eoz est mediuu. ut nigrum et album in corpore natura habent fieri. et non est necarium alterum horum esse in corpore. non enim oem corporum album vel nigrum est. **H**oc et prauum et studiosum pdicantur quidem de hoie et de aliis multis. sed non est necarium alterum horum ince illis de quibz pdicantur. non enim oia vel prauum vel studiosum sunt. sed est horum mediuu. **A**lbi enim et nigrum fuscum et pallidum. et qcumqz sunt alijs colores. **P**rauum vero et studiosi qd neqz prauum neqz studiosum dicitur. In aliquo itaqz nomina posita sunt his qz media sunt. ut albi nigrum fuscum et pallidum. In aliquo autem non est qdem in medio assigre non est ydoneum. sed per virtutem summorum negatorem (qd mediuu est) det-

minalit. ut quod neqz bonum neqz malum est neqz iustum neqz iniustum.

Ista est scda pncipalis huius capiti. in quibus determinatur de opositis ptria. et dividitur. qz p. ostendit qz qd sunt ptria immediata. et qd media. et ea ppart. secundo ppart ptraria mediata ad secundum. scda ibi (In aliquo itaqz) **P**rimo dicitur. qz qcumqz ptria sunt se habent qz vnu etiam necario inest subiecto aproprio nato. illa dicuntur ptria immedata. et de hoc ponit duo exempla. **P**rimum est. languor et sanitas necario sic se habent qz vnu etiam necario inest corpi animalis. qz omne animal vel est sanitas vel egrum. Et languor et sanitas ptria immediata. **S**econdum est. ut par et impar. ista enim sic se habent qz alterum ipsoz necario inest numero. qz ois numeri aut est superabundans aut pfectus. i. par vel impar. Sed ptria immedata dicuntur quoqz alterum non necario inest subiecto aproprio nato. et de hoc etiam ponit duo exempla. **P**rimum est. ut album et nigrum. ista enim sic se habent qz non est necio alterum eoz inest subiecto aproprio nato. ex quo non omne corpus est album vel nigrum. sed pte esse rubrum vel fuscum vel violaceum aut alio colore coloratum. **T**ertium est. ut prauum et studiosum. ista enim sic se habent qz non est necio alterum eoz inest subiecto aproprio nato. qz non quilibet horum est prauum vel studiosum. **C**uncte ibi (In aliquo itaqz) ppart ptria immedata ad secundum. dices qz in aliquo ptria ita est qz medius ipsoz sunt nonia imposita. sicut sunt fuscum et pallidum. et qcumqz sunt medius colores. **S**ed in aliquibus ptria ita est qz medius ipsoz non sunt nonia imposita. et in illis medium dicitur abnegatorum virtutem extremum. sicut illud quod neqz est bonum neqz malum dicitur inter bonum et malum. et illud quod nec est iustum nec iniustum dicitur medius inter iustum nec iniustum.

Hoc est diffinitio ptriorum (quae dat Petri hypothesis). dices (Cottraria sunt qz sub eodem genere possunt et maxime a secundum distat. et eidem sunt susceptibili vicissim insunt. a qz mutuo se expellunt. nisi alterum eoz insit a natura) sit bona. **D**ominus qz sic et dicitur diffinitio sic exponi (Cottraria sunt opposita qz possunt et maxime distat a se secundum) distatia formaliter (erit eidem susceptibili vicissim insunt). i. apta nata sunt inesse eidem subiecto in numero. (a quo mutuo se expellunt) aut actio et ptria sicut calidum expellit frigidum. vel actio et aliena s. suarum causarum sicut alie qualitates ptrarie expellunt secundum. **C**et additum (nisi alterum eoz insit a natura) ppter ptria qz naturaliter insunt sunt subiectis. sicut caliditas naturaliter inest igni. id est frigiditas non est nata actu sibi inesse.

Sic qcumqz non est vnu pceptus p se. illorum non est una diffinitio. sed ptria oppositorum non est vnu pceptus p se. sicut. **P**rimo pba. qz ptraria sunt de diversis pdicamentis. **D**ominus quis ptrarioz non sit vnu pceptus fundatur sup vnitatem reali ptrarioz est tamen pceptus vnu fundatur sup vnitatem. que est apud roem. **H**ec aliud dicuntur qz ptraria capiunt duplex. uno pme intentionalem. et sic verum est qz non habent vnu pceptum. **A**lio scde intentionalit. et sic negatur minor. **V**irtus et vice ptrariana. et cum non sunt possita sibi eodem genere. Scda pncipaliter annis p. qz ipsa sunt metaversa genera. ut dicitur postea in pncipiatibus ptrarioz. **D**ominus qz ptraria detinet et possita sub eodem genere logico. licet sunt quinqz diversa genera moralia. vel ponantur sub diversis generibus moralibus. quae admodum posterius magis patebit.

Questions

Sed doz sapo: sunt posita sub codē genere, qđ
est passio & passibl' q̄litas. & maxime a scimū
tē distat. & tñ non p̄trant. Iḡ. **T**ecdo ps antīs
p. qđ p̄nt eidē sit & semel inē. **D**om q̄ illa & silla du
plici excludunt a diffiniūrō. p̄ qđ nō ponunt sub codē
gñe. primo. qđ tñ req̄ris vt in expōne dcm est **T**ecdo ex
cludunt per illā p̄ticulā (q̄ eidē suscep̄tibl' viciālē
in sum) p̄ qđ intelligit q̄ p̄trant se mutriuo expellat. sic q̄
non p̄nt eidē inesse sumul sed successiue.

Sed dñs p̄ficiōz
et tñ nō maxime distat ab extremis. **H**ecda ps
ptz. q̄ ext̄mū ab ext̄mo pl̄distat q̄ mediu
ab extremis. **D**is q̄ mediu p̄traria vñ ext̄moz
inq̄ntu h̄z rōem alteri q̄d maxime distat ab altero. et
sic etiā ipm mediu dñ maxime distare. **E**t qñ ar̄.
et tactoria maḡ distat q̄ p̄tria. Probaf. q̄ distat sic
ens z nō ens. **P**dm q̄uis d̄ctoria maḡ distat dista
tia simp̄l dca. nō tñ maxime distat sub eodē gñe z di
stantia positiva. p̄tria aut sub eodē gñe maxie distat. q̄
sub illo gñe sub q̄ ponunt nō est dare maiore instan
Dar̄ imp̄ circa numeru p̄tria vñ dñ p̄ba

Sl*par et impar circa numerū triāns. vt dī phīs
in textu. et tñ nō pñt eidē subiecto vicissim incē
quē numerū binārū e par et nūq; pñfieri impar
Dñm quis par et impar nō haleat fieri circa vñu nu
merū in spē vel idemmodo. tñ fuisse circa cūndē numerū
fm gen⁹ qđ sufficit. Vcl dñs q; aliq; duplī dicunt pñria
vno⁹ apprīc vt illa q̄bꝫ pñemūt oēs 2dītōes pñroꝫ. et
sic par et impar nō triāns. **A**lio⁹ generalit. pñ illa dicū
tur pñria q; matie a leinūci distat s̄b codē gñe no curā
do an vicissim pñt eidē incē vel nū. tñ sic par et ipar pñriā
Sl*contra vltimū pñculā. Pia pñria fieri circa
vñu subiectū ḡ nulli subiecto inest vñu pñroꝫ
c ui nō posset incē alterū. **A**ns p; q; pñm scđo
ethopicoꝫ. vbi dī q; si alicui subiecto assignat aliquid pñ
dicatur incē s̄l pñtratu pdicati no posset incē nec pñpos
tu inest. **D**ñm q; ista sideratio pñi intelligēdā ē pñ
aptitudine. q; si vñu pñriā inest reliquū aptū natū ē in
ee. no em̄ oꝫ reliquū incē actu. si aꝫ iest pñ naturā subiectū**

Sit bona **D**ominus qui sic: verbi **T**ri*a* mediat*a* sit
illa iter qui mediat*a* alique specis cui de gener*is* pri-
cip*is* alique vtr*ius* ext*remi*. sicut iter al*ii* z nigrum
mediat*a* rube*um* z croce*um*. que p*ri*cip*at* c*as* albedi*is* z ni-
gredim*us*. Sed **T**ri*a* mediat*a* sunt iter que non mediat*a*
alique specis sui gener*is*: vt san*us* z egrum. inter que non
est domin*is* alique specis sui gener*is*. s*ed* nec*ess* est sp*ecie* v*er*bi illo*rum* in
esse p*ro*p*ri*o suo f*u*l*es*ter*ibil*i*m*, hoc posita p*ot*est*a* subiect*us*
et*ci*. **U**ni*r* o*st*. qui sanitas p*ro*f*icit* in ad*cep*tione humor*um*
s*an*guinis flag*it* mar*is* colere z mel*at*col*ic*e. et quod corp*us* aia
lis p*ro*st*it*uit*ur*. Non quod h*oc* c*ons*istit*ut* in in*equ*alitate p*re*dictor*um*
humor*um*. s*ed* sicut iter e*q*uele z in*eq*uele non est medi*u*m p*ri*c*ipa*
t*io*n*is*. ita nec*ess* san*us* z l*agu*nd*u*m z alique medi*u*m p*ri*c*ipa*
t*io*n*is*. P*ro*p*ri*et*u*m esse alique medi*u*m p*ab*neg*atione*. s*ic*
de lapide ambo **T**ri*a* neg*ant*. eo qui lapis ne*q*ue*z* s*an*nis
ne*q*ue*z* eger*is*. c*ui* illa sol*u*m sint circa corpus aig*ilis*

Sic illa (iter q nō est mediū) sunt 3 dicitur. s. p. ria
nō sunt 3 dicitur ut ex supdictis pr. g. nulla sit
3 dicitur immediata. **D**icitur p. p. phm. p. po-
sterior dicentem. q. dicitio e cuius fin se nō est dare me-
diū. **O**dīm q. aliquid nō esse mediu p. intelligi dupl.
Uno sic q. illa negatio mediū sit negatio simpli. z. sic
solū suenit 3 dicitur. q. ipsa nullo b. sit mediū. **A**lio
q. sit mod. negatio. q. scz negat mediū p. extremoz
participatio. z. sic suenit 3 traris immediatis

predicamento

Alter q̄cumq; p̄ia p̄t esse motus. sed mot⁹ est
de extremo in extremū p̄ mediū. q̄ oia p̄traria
sunt mediata. **T**el sic iter p̄ia imediata p̄t eē
mot⁹. h̄z mobile dū est in motu ē sub neutrō terminu⁹
q̄ impossibile ē subiectū ēsue sub neutrō p̄trio⁹ imedi-
ato⁹. **P**rimo p̄ p̄mē sexto phisico⁹. q̄r mobile dū
est in motu prim⁹ ē in termino a q̄. 2 prim⁹ in termino ad
que **D**icitur q̄ nō inter q̄cumq; p̄ia est mot⁹ capiendo
motu ap̄rie. sed solū est mot⁹ iter p̄ia mediata q̄ sunt
sibimē miscibilā. sicut sunt calidū & frigidū. **I**nter
p̄ia s̄o imediata (q̄m̄ fundant sup̄ eqle & ineqle)
nō est mot⁹ salte p̄ se. q̄r v̄ dī v̄n. phisico⁹ ad habit⁹
p̄me sp̄ci (q̄les sunt sanitas & eruditio) nō est motus
Tel ddm⁹ **I**scotus. q̄ iter p̄ia imediata p̄t eē mo-
tus. & in toro tpe subiectū c̄f̄l sub forma p̄ori et in v̄tis
mo termino mot⁹ sub forma posteriori. & ita semp̄ ē sub
altera forma. **S**ed ista solutio nō est multū cōformis
dictis phi. ideo stādum est cum p̄ma

Suntq; **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **e**n*c*ce*s*ta*b*ili*s*. **ergo** **h**ec **e**st **f**alsa. **a**lter*u* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **e**n*c*ce*s*ta*b*ili*s*. **T**en*et* **u**na **p**leg*e* **d**ictoria*r*aq*ue* **q**u*o*ma*e* **e**st **i**n **e**d*icit*u*s*. **z**ed*a* **e**st **i**n **p**urpurea **q**u*o*d*icit*u*s*. **A**ns*p* **i**nduct*u*re*s* **q**u*o*p*oss*ibile*e* **h**oc **h**ic*u* **d**em*and*ro*s* **l**an*u***s** **i**n*c*ce*s*to*r*. **z** et*a* **q**u*o*p*oss*ibile*e* **h**alter*u* **d**em*and*ro*s* **e**gr*u***n** **i**n*c*ce*s*to*r*. **O**dm*g* **i**sta **(**alter*u* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **e**n*c*ce*s*ta*b*ili*s* **)** **e**st **m**ultiplex*s*. **F**m*o* **p**oem*is* **z** et **d**u*ni*ll*o*ne*s*. **q**u*o*li **c**ap*it* **i**n **s**ensi*s* **d**u*ni*ll*o*. **v**t **f**z*mod*⁹ **i**n **t**ell*ig*at*u* **m**ediare **i**scr*u*pt*u* **d**ic*u*ti*s* **i**ps*a* **f**alsa. **z** sua **p**dict*u* **d**ictoria*e*st **h**as*a*. **V**trui*q* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **p**er **re** **u**el **p**oss*ib*ile*e* **h**no*c*ce*s*to*s* **u**l*s*cep*ti*bil*s*. **q**u*o* sic **i**va **p**ticula*r*is **exp**re*s* **d**ic*u*ti*s*. **c**ui*z* **u**lla **s**ingular*s* **e**st **h**as*a*. **A**lio*z* **c**ap*it* **i**n **s**ensi*s* **z**posit*o*. **v**t **il**le **mod**⁹ **h**o*c*ce*s* **i**ntellig*u* **cl**ie*s* **p**dic*u*ti*s* **t**u*z* p*on*is*s*. **z** no*c* **m**ediare **i**tre*s* **d**ict*u*ti*s* **t**u*z* **i**ps*a* **h**as*a* **z** **q**u*o* **s**ensi*s* **e**ry*z*. **q**u*o*ne*z* **e**st **h**alter*u* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **h**o*c*ce*s*to*s* **u**l*s*cep*ti*bil*s*. **h** e*st* **q** **t**alis **pro** **(**alter*u* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **h**o*c*ce*s*to*s* **)** **h** e*st* **h**acc*ia*. **q** **est** **h**as*a*. **H**z*z* **u**lic*z* **h**z*z* **p** **d**ictoria*s* **i**ll*z* **d**u*ni*ll*o* **s**am*s*. **V**trui*q* **h**ic **p**osse **i**n **m**ediat**o**re **p**ron*on* **h**o*c*ce*s* **i**n **s**ubiecto*s*. **q** **z** **mo**dal*z* **z**posit*o* **h**o*c*ce*s* **h**o*c*dit*o* **mo**dal*z* **u**di*z* **d**u*ni*ll*o*. **z**ed*z* **h**dic*u* **is**ti*s* **de** **p**oss*ib*ili*s*. **z** ed*z* **h**dic*u* **de** **d**ict*o* **ri**o*s*. **v**t **p**oss*ib*ile*e* **h**neut*u* **z**trario*p* **im**mediato*p* **in**esse **s**ubiecto*s* **u**l*s*cep*ti*bil*s*. **z** ill*z* **h**est **f**alsa

Sicut inter sanū & egrū est aliquo mediū. q̄ non sunt
dīvia immediata. **A**ns. p. q̄ corp⁹ neutrū f⁹ me-
dicos. **D**om⁹ q̄ de lano & egrō possum⁹ loq-
dupl̄r. **E**lio⁹ fin⁹ medicos. q̄ dicunt⁹ phisici ergimē-
les. & sic qntū ad sensibile iudicū medicos ponit⁹ cor-
pus neutrū ranc̄ mediū inter sanū & egrū. qd⁹ in f⁹ re-
titatē nō est mediū. sed mag⁹ ē egrū nō multū distās a
fano. vel sanū no multū distās ab egrō. **A**lio⁹ f⁹ phos
q̄ capiūt sanū & egrū. p̄t fundans in egrī & in egrī p̄t
cione humoz. et sic sanū dī in q̄ ē oīno. p̄t cione humoz
et egrū dī in q̄ est qlitatis recessus a p̄t cione corp⁹. & sic
nō est mediū int̄ illa. q̄ illō corp⁹ (qd⁹ medici vocat neutrū) fin⁹
titatē dī dic̄ egrū no multū distās a fano. q̄
re leye dīm est a sanū & egrū sum⁹ dīvia immediata.

Arestotelis ~~ed~~ tractat⁹ Folio lxxii

ad ciuitatem non est dispositus, nec de bono nec malo, nec prauis nec studiofus, et media illoz p[ro]rioz circuloq[ue] p[er] abnegatione amboz extremoz, ut medius inter homini et malum est non bonum et non malum, et ita in p[ro]stib[us]. **C**on
solent qd[am] alia diuisionis, ista Contrarioz imediatop[er], q[ui]dam hinc p[er]la media, ut in colorib[us] et alijs vni tim ut in
termatus et mun[us] solu[m] mediat eq[ue] Quod r[es] est, q[ui] ne
gationes p[ro]prioz aut cadut sup aliq[ue] vni eiusdem generis
et extremis, aut no cadut sup aliq[ue] vna suscepimus, ut
dicimus metaphysice. **H**i p[ro]p[ter] tunc iter p[er]trana est vnu
medium. **H**i secundum tunc p[er]la sunt media

Si iter prauū t studiosum est mediū. seqref q
aliq̄s eēt q nec eēt bon⁹ nec mal⁹. t sic no eset
dign⁹ gl̄a nec pena. **T**̄ ista sunt obvia ortho-
dore fidei. ḡ int̄ prauū t studiosuz nō est aliq̄s mediū
Pdm q de bono t malo stringit dupl̄ loq. **Vno**
theologice. put̄ boni dī illud qd̄ est p̄fite perfecti ad
actū t malū dī cū ab illa deficit. cū debet eēt p̄fectū. et
h̄ mō int̄ bonū t malū nullū est mediū. q̄ ois hō v̄l̄ est
in grā t caritate dei. t sic eēt bon⁹ theologice. aut nō est
in grā. t sic dī mal⁹. **Elio** sup̄ q̄ inuenimus in moralib⁹
Et sic fm Pocorē sem malū cap̄ dupl̄. **Vno** p il
lo qd̄ est solū deo; dinatū. sicut bonū dī. qd̄ ē ordinatū
et sic iter bonū t malū nō est mediū. **Elio** malū dī qd̄
no solū est deordinatū sed etiā nocuit alter. t sic inter
bonū t malū est dare mediū. fm qd̄ dt ph̄s q̄to ethi-
cop. q pdigus van⁹ qd̄em c. sed no malus. t sic van⁹
est medium inter bonū t malum.

Sicut in medium inter domini et in iugum
A Bonum et malum opponunt priuatiue. q̄ nō tristia
p̄. q̄ noī malū significat quedā absen-
tia boni. et q̄ malū sūm Dyonisii dī nō ens v̄l
nō exīs. sicut in sūl cecitas ipsoīat remotionē potētie
v̄lue. q̄ est pfectio oculi. **O**dom q̄ malū capis duplī
vno formaliꝝ et abstractiꝝ. et sic solū opponit bono p̄
uatiue. q̄ nō d̄ naturā vel formā positiuā. **Ilio** ca'
materialiꝝ et pcretiuꝝ p̄ hinc ī se maliciā. et sic malū
est qdā positū bono p̄rie oppositū matiū ī moralib
in signū cui⁹ ex malo moris p̄igit fieri redditū ī bonū
A Unū stranior⁹ nō est subiectū alter⁹. Is bonū
est subiectū malū. q̄ nō est p̄rium malo. **H**ic
p̄. q̄ Augustini dicitē q̄ malū nō est nisi ī bo
no. **O**dom q̄ malū nō est ī bono qd̄ ei opponit sicut
in subiecto. Is ī quodā alio bono. sicut subiectū ceci-
tatis nō est v̄lus sed aīal. **V**ide tñ vt Augustini d̄
hic fallere dyalectioꝝ regla. q̄ d̄ tristia sūl ēse nō posse
sed ī p̄itate nō fallit. q̄a malū ī bonū sūm coēm accep-
tione circumst̄t oīa genera. vii vñ bonū p̄ sūl ēc̄e cuī
p̄uatione alter⁹ boni. et sic bonum ī subiectū illi⁹ p̄ua-
tionis. q̄ est quoddā malum. sed huic nō stranior⁹

Prinuntatio vero et habitus eius quidem circa idem
aliquid. vi visio et cecitas circa oculum. **V**erum autem
dicere est in qua nascitur habitus. fieri circa hoc
idem dicitur utrumque ex ordine primari aut tunc
dicimus uniusquodque hincus susceptibilius. quoniam
id quod natum est habere nullo modo habet. **E**dentulus
enim dicimus non qui non habent dentes: nec cecum quod
non habent visum: sed quod contingit habere non habet.

Quedā em̄ generatiōes sunt q̄ neq̄ dentes
neq̄ visum h̄nt. s̄ nō dicunt edentati neq̄
ceci. **P**riuari p̄o r̄ h̄z habitū nō est h̄ius r̄
priuatio. habit⁹ em̄ ē visus. priuatio p̄o ceci-
tas. **H**abere visum nō est visus. nec cecū ēē
cecitas. **P**riuatio em̄ quedā est cecitas. ce-
cum p̄o esse priuatio nō ē. **N**ā si idez
ēē cecitas r̄ cecū esse. vtraq; de eodē predī-
caren̄. nūc vero mīnūme. **H**z cec⁹ qđem d̄r
hō. cecitas vero hō nullo mō d̄z. **O**pposī-
ta aut̄ hec vident̄ esse. i.: priuari r̄ habere h̄i-
sum tanq; priuatio r̄ h̄ius. **D**od⁹ cm̄ oppo-
nis idē est. nā sicut cecitas visui oppositū ē
sic cecū esse ad visum habere oppositū est.
Aesta ē tercia ne priuatis hō capl. in dī nō hō detin-

Ista est tercia pars principalis huius capituli, in qua probatur determinatio de priuatione oppositorum, et dividitur in duo, quod primo determinat de priuatione et habitu in abstracto, secundo in concreto, ibi (*Priuari po*) Dicit propositio: *q*uid sit priuatione et priuatio sunt, q. habentur enim circa ideam subiectorum, ut visus et cecitas circa oculum. **E**t hoc intelligitur vel de ratiōne subiectorum, quod apertum natura est suscitans habitum et priuationem, quod tunc in quantum est habitus, circa idem per se priuari. ordine tamen irregulare, scilicet i. p. de priuatione non per fieri creditur in habitu. **E**t hoc declaratur, quod nos dicimus: *vniuersaliter priuari et priuatio esse priuationem*, quod est suscepitibile ipsius habitus, et quod id quod aperit natura est huius nullo modo habet, quod nos non dicimus: illius edentulus quod non habet detes, nec cecus quod non habet visum. sed illius dicimus: edentulus, quod non habet detes quoniam pertinet huius, et illum cecus, quod non habet visum quoniam pertinet huius. **E**t quoddam sunt generatores, i.e. res generate que neque visum neque detes habent, et tamen non dicimus esse vel edentulum (*Tunc ibi*) *Priuari vero determinat de habitu et priuatione in concreto*, et dividitur in duo, primo probatur habitus et priuationem in concreto ad habitum et priuationem in abstracto penes tria, secundo penes priuamentum ut parebit. **T**unc dicitur quod priuari, i.e. priuationem esse et habitum huius non est priuatione et habitus, quod sic ostendit, quia visus est habitus, et cecitas est priuatione, sed huius visus non est visus, nec cecus esse est cecitas, quod si id esset esse, cum esse et cecitas tunc possent ambo de eodem predicari. **S**ed hoc minime pertinet, quod dicimus: *ne hoc est cecus, sed nullo modo dicimus*: huius est cecitas. **Q**uiam tamen posset aliquis pulsare quod predicitur responderent alia semper opponere, subdicit quod priuari et habitum huius opponuntur eodem modo priuari et habitus, quia sicut cecitas opposita est priuatione visum, sic et cum esse et oppositum est priuatione ad visum habere.

Quoniam priuatiue opposita sunt tene diffinita.
cum dicitur. Priuatiue opposita sunt illa. qd habet
fieri circa idem subiectum ordinis irregressibili
tpe definitio a natura. **D**icitur qd sic ut pte p **P**etri
bys. et p **p**hm hi in textu. et cuius pabis illa priuatiue
opposito facilius sumis. **E**t eamqdn in hac distincione tres
potestiones priuatiue oppositorum. **P**riuatiue. qd habet fieri circa
idem subiectum. et idem cecitas et auditus non dicuntur priuatiue
opposito. sed cecitas et visus obhabet fieri circa oculum.

Questiones

Hecunda est q̄ fiant circa tale subiectū ordine irregres
sibilis. sicut q̄ p̄uatione in habitū non possit fieri mot⁹
in naturā. q̄ quis bñ ecōtra. et ppter h̄ quies nō est pri
uatio respectu mot⁹. cum a q̄te in motū possit fieri re
gressus. et h̄ dico de p̄uatione pfecta. Tercia ē. q̄ tem
pus sit determinati a natura. q̄ habit⁹ natus est inē
et iō q̄uis catul⁹ ante duodecimū diem nō videat. tñ
in eo nō est p̄uatione visus eo q̄ nō est apt⁹ natus vide
re ante h̄ temp⁹. Tñ refert Thomas brabārīn⁹ in li
bro de natur⁹ rez. q̄ canes general⁹ nascunt ceci. et ma
gent ceci xij. dieb⁹. et qdā p̄ tres mēses. immo fm̄ cūde
optimum⁹ in fetu est q̄ nouissime videre incipit

Rotandū q̄ p̄uatione et negatio dñit.
q̄ p̄uatione (a q̄ dicunt p̄iu
atiue oppo) est negatio
forme in subiecto apto nato. et determinat sub certū ob
iectum. sicut cecitas oculū. sed habit⁹ sibi opposit⁹ est
forma informā aliquid subiectū determinati. vt visus
oculū. Negatio h̄o nullū subiectū determinat. et ḡ lapis
bñ dī nō videns negatiue. sed non p̄ dici cecus. q̄ nō
vides de absolute negationē forme seu habit⁹. sed ce
cū addit⁹ aptitudine ad eandē formā vel habitū.

Mōnale et irronale p̄uatione opponunt. et tñ nō
h̄nt fieri circa idē. q̄ diffinitio p̄uatione opposi
toz nō est bona. q̄ns p̄ sed a p̄tē manifestū
q̄ h̄nt fieri circa hoiem et brutū. Mōnale et ir
ronale vt sunt de diuidētes aīal. et p̄stūtē spēs di
uerfas sub aīal opposunt p̄iuatiue fm̄ modū et nō.
sed nō fm̄ rem significat. q̄ ambo dicunt formas po
sitivas. alīs non possent p̄stituere spēs

Mōnale circa hoiem cecū a nativitate fit cecitas. et
circa eundē nō fit visus. ḡ male dī q̄ bñ fieri
circa idē subiectū. Mōnale q̄ p̄iuatiue oppo
ta nō semp̄ h̄nt fieri circa idē subiectū numero. s̄ q̄nq̄s
in spē. vt in sorte q̄ est cecus nat⁹. visus et cecitas bñt
fieri circa idē in spē. circa hoiem. Et q̄n replicat. ce
citas inest talpe. et tñ visus nō p̄tingit circa idē nec in
nu⁹ nec in spē. cū talpa nūnch̄ p̄ videre. H̄dī q̄ talpa
nō est ceca. s̄ h̄ or ganū visus et oculos sub pelle. et ita
bñ potētiā vidēdi. s̄ nō p̄ duci i actū. p̄tē pellicula su
ppositā. Alij tñ dubitātes circa h̄ q̄ talpa oculos ha
beat dicunt. q̄ hitus et p̄uatione qnq̄s fieri h̄nt circa idē
in genere. vt cecitas et visus circa aīal in talpa.

Mōnale p̄uatione p̄ fieri redit⁹ in habitū. ḡ sed a p̄tē
cula diffinitio nō est p̄a. q̄ p̄uatione est
ēmin⁹ a q̄ in trāmutatiōe naturali. vt dī p̄mo
phisiop̄. Oce affirmat. q̄ motus et q̄s. lumen et tenebre
scia et ignoratiā opposunt p̄iuatiue. et tñ p̄tingit fieri
regressum a quiete in motu. a tenebris in lucē. et a ig
noratiā in sciam. vt in le p̄z. Mōnale ad p̄m⁹. q̄ p̄uatione
h̄ nō capiſ. p̄ p̄m⁹ trāsmutatiōe rez naturalium. sed ca
p̄ negatiōe vel carētia forme in subiecto apto nato.

Ad affirmationē dñm q̄ duplex est p̄uatione. qdā est q̄
caufas ex corruptiōe alicui⁹ extrise p̄ducētis habitū
in subiecto. vt ignoratiā caufas ex defectu magistri. et
a tali p̄uatione bñ fit regressus in habitū

Mōnale dentar⁹ et edētatuſ sunt opposita p̄iuatiue. et
tñ inter ip̄a est ordo regressibil⁹. Dant⁹ q̄ alī s
dentar⁹ p̄ fieri edētar⁹. et iterū dentar⁹. Di
cendū q̄ illa duo capiunt duplī. vno vt dentar⁹ est q̄

P̄edicamentoꝝ

bñ dentes. et edētatuſ q̄ non bñ dentes. sed apt⁹ natus
est h̄ie dētes. et sic iter ip̄a est ordo regressibil⁹. sed nō s̄ p̄
p̄iuatiue opposita. de q̄b h̄ loqmur. Alio⁹ capiunt ve
dentatuſ est idē qdā bñs potētiā hñdi dētes. et edētatuſ
est idē qdā carens potētiā hñdi dentes cū aptitudine
ad talē. vt in verulis. in q̄b natural⁹ potētiā hñdi dē
tes corrupta ē. et sic opponunt p̄iuatiue. vt h̄ loq̄ text⁹.

Mōnale p̄mo die nō videt. et tñ apt⁹ nat⁹ ē vi
dere. q̄ est cecus. Tenet p̄na p̄ diffinitio ceci
Sed a p̄s aīis. p̄. q̄ si nō est apt⁹ nat⁹ videt
re seq̄tū q̄ nunq̄s videbit. q̄ nihil sit nisi fm̄ q̄ aptū
nat⁹ est fieri. vt dī p̄b̄ sedo phisiop̄. Mōnale licet ca
tulus sit p̄ die apt⁹ natus h̄ie visum. nō tñ illo die ap
tus nat⁹ est h̄ie visum p̄us q̄s natura determinauit vt
catul⁹ haberet visum. vñ illa p̄pō (canis mor⁹ nat⁹)
est apt⁹ videre est distingueda. q̄ hec definitio rūc
p̄tē determinare h̄ verbū est. et sic est p̄pō p̄posita et p̄a. q̄a
sensus ē. canis rūc h̄ naturalē aptitudinē ad vidēdū
aurē p̄tē determinare h̄ verbū videre. et sic ē diuisa et falsa
sub h̄ sensu. canis aptus nat⁹ est q̄ rūc videat. cum il
lud tempus non sit sibi a natura determinatū

Mōnale est aut̄ neq̄z qdā sub affirmatiōe et ne
gatiōe iacet affirmatio et negatio. Affirma
tio āt est orō affirmatiā. et negatio ē orō ne
gatiā. Mōnale q̄ sub affirmatiōe et nega
tione sunt nibil ē orō. Dōcedant aut̄ et hec
esse opposita alterutris tanq̄z affirmatio et
negatio. Nā in his mod⁹ oppōnis idē est.
Sicut cīm affirmatio aduersus negationē
opposita ē. vt qdā sedet ei qdā nō sedet. sic et
res q̄ s̄b̄ vtroq̄z posita ē. i. sedere ad n̄ sedere
Ista est q̄ra p̄s principal. in q̄ p̄b̄ definitio de op
positiōe p̄dōrīa. et diuidit in duas p̄es. nā p̄ facit h̄
sedo p̄par spēs oppōntis ad sc̄mūtē penes dīam. sedo
ibī (Dīmātū) Et q̄ p̄dōrīa h̄ fieri tñ in p̄ponib⁹ q̄
in reb̄. iō p̄b̄ p̄par istas duas oppōnes ad inuitē. p̄
penes dīam. sedo penes p̄uenientiā. P̄ces b̄. q̄ illud
qdā iacet sub affirmatiōe et negatiōe (sicut st̄ res signif
cate). h̄ nō est affirmatiōe et negatiōe. Istud. p̄. q̄ affirmatiō
et orō affirmatiā. et negatio ē orō negariua. led de nu
mero eoz. q̄ sub affirmatiōe et negatiōe. nullū ē orō
S̄dit q̄ in vtrisq̄z ē eadē p̄dictio. q̄ illa q̄ sunt sub af
firmatiōe et negatiōe p̄cedunt̄ esse opposita. sicut affir
matio et negatio. exq̄ idē est mod⁹ affirmatiōis et nega
tionis vtrōbiq̄. Nā sicut affirmatiōe oppōnit negationē
sicut sortes sedet. sortes nō sedet. sic oppōnunt res q̄
sub affirmatiōe et negatiōe siue q̄p̄ affirmatiōe et nega
tionis significant. vt sedet et nō sedere

Rotandū q̄ ppter duas cās p̄dictio
pō vltima iter spēs oppo
nis p̄ia. q̄ v̄ p̄us dīm ē
spēs oppōnis h̄ ordinant̄ fm̄ q̄ extrema eaz h̄nt ma
iorē entitatē. sed iter oēs spēs extrema p̄dōnūs habet
minorē entitatē. cum vñū sit nō ens simplicē. Sed a cā ē
q̄ p̄dictio p̄pō est iter p̄plexa. ḡ minus vider p̄tinere
ad istū locum. vbi determinat̄ de incōplexis.

Arestotelis tractatus Folio lxxiiii.

Querit Quod dissimilitur dictio **Dicitur** sic pmo posterior. Contradiccio est oppositio cuius finis non est dare medium. quod dissimilitur sic intelligitur. Contradiccio est oppositio termioz (cuius) sp. oppositio (non est dare medium). sp. participatione vel abnegatione (finis se). i. summa plenaria et absolute; et non precise circa unum determinatum subiectum. Vel dicitur finis se eo quod dictio non habet ab aliis oppositib. et iter extrema eorum non sit medium. **Dicitur** quod non raddu. et duplex est medium. quod quoddam est per abnegationem de quod negat utrumque extremitatem vere. et tale medium reprimit iter extrema. tria immediata. est enim aliquod aīal quod neque est sicut nec est egrum. Aliud est medium per participationem quod inter naturam utrumque extremitatem. et sic rubrum medianiter iter album et nigrum. et tale non repertur iter per traria immediata. Inter dictio non neque est medium per abnegationem neque per participationem. **Dicitur** vero est. quod dictio sp. est in affirmatoz et negatoz sicut iter ens et non ens. sed iter affirmatoz et negatoz non est medium. quod nec iter dictio et duplex est dictio. quod quoddam est iter extrema complexa sive propriae. de quae est ad p. positum. Alius est in extrema incomplexa. quod se est iter ens et non ens incomplexum. sicut sedere et non sedere. id est per p. s. quod non soli affirmatio et negatio opponuntur ut dictio. sed etiam res quod subsumit affirmatio et negatio. et de illa pertinet considerare ad hunc librum. qui est de incomplexis.

Dicitur Omnis oppositio est iter duo extrema. sed dictio non est iter duo extrema. quod dictio non est oppositio. **Dicitur** p. quod non ens non per esse extrellum cum nihil sit. **Dicitur** ad hunc quod aliquid sit extrellum oppositum non est quod ipsum sit in natura. sed sufficit quod formaliter repugner aliter. Oppositorum enim a toto genere non est relatio realis. sed in ratione non est ambo extrema esse entia realia. **Vel dicitur** quod si licet non ens non sit extrellum finis rei. est enim extrellum finis intellectus. quod recipit ens per negationem entis. et quod dictio seclusa ope intellectus non habet esse completum et in actu. sed in ratione potest.

Dicitur Inter tria immediata non est dare medium. quod dictio finitus quenam alius. **Dicitur** licet iter tria immediata non sit dare medium per participationem. tamen est ibi medium per abnegationem utrumque extremitatem. sed iter dictio nec est medium per participationem nec est per abnegationem. ut iam ostenditur est. Et quod replicatur. dictio est quod dictio relativa media iter dictio. Sicut ipsa est dare medium. **Dicitur** p. quod dictio tradicetur subiunctive per dictores ut per quam formale. **Dicitur** quod iter dictio bini est medium participantis. quod per dictorem participantem ad invenientem non est medium verificari. sicut se quod per dictorem verificatur tria dictiorum. vel neutrum. et de illo medio intelligitur dictio. **Vel dicitur** quod illa relatio non est medium nisi finis ratione. quod in re unum extremitum oppositorum alterum sine me.

Dicitur Contradiccio maxime distat. sed iter quilibet distat et dare medium per quod distat. quod inter dictio et dictio est medium. **Dicitur** quod duplex est dictio. una est localiter et positiva. et talis est per medium. Alius est dictio pura. quod vocaliter repugnat. et in talibus non est intelligible medium sicut realiter. **Et quod** replicatur. materia est medium realiter. **Dicitur** p. quod materia est ens cum ponatur per rationem naturalium. et non ens ut per ipsum per hoc quod per se est.

Dicitur Album quod ditatuue et non album quod ditatuue contradicunt. et tamquam inter ipsa est dare medium. **Sed** a p. auctis. probatur. quod sortes nec est albus quod ditatuue nec non albus quod ditatuue dupl. considerat. uno ut illa negatio non facit unum cum illo timore albi. ita quod soli negat significatur albi. et non est determinatione sequitur pura quod ditatuue. et sic sortes nec est albus quod ditatuue nec non albus quod ditatuue. nec sic dicuntur. quod negatio in uno dicto. dicitur. et negare rotum quod sequitur. **Alio** capitulo ut illa negatio non negat albi et etiam determinationes sequuntur. et sic dicuntur. sed tunc ista est. quod sortes est albus quod ditatuue

Dicitur Num autem priuatione et habet non sic opponitur ut ad aliquid manifestum est. Negat enim dictum vi

suis hoc ipsum quod est oppositum: visus enim non est ceteratis visus: nec alio modo ad ipsum debet. **Sicut** autem neque cecitas dictum visionis. cecitas vero visionis non dicitur. **Amplius** ad aliquid oculi reciprocatur. **Natura** dicuntur: que et cecitas si est eorum quod sunt ad aliquid utrumque et querentes ad illud ad quod debet. sed non queruntur.

Dicitur Negat enim dictum visionis cecitas visus. **Naturam** p. quod spes oppositum ad invenientem penes differtur. et dividitur in tres partes. quod primo determinat de oppositis priuatione et relatione participantia ea ad invenientem. **Sed** p. opus opus et ratione ad priuationem. tercio p. opus dictoria ad oculis alias. **Sed** ibi ipsum est tercera ibi. **Quae** cum vero. **Primum** dictum. quod manifestum est quod priuatione et habitus non opponuntur sicut relativa. **Quod** probatur dupl. primo quod relativa ad invenientem referuntur. habent autem et priuatione ad invenientem non referuntur. quod cecitas non dicitur visionis cecitas. sed dictum priuatione visionis. **Sed** p. probatur id est quod relativa opposita dicuntur reciprocere ad invenientem. id est dicuntur ad querentiam. sed priuatione opposita non dicuntur ad querentiam. quod non dicitur visionis cecitas visus. quod utrumque esse oportet. si centrum de numero eorum quod sunt ad aliquid

Quoniam autem neque ut ratione opposuntur ea que finis priuationes et habitus dicuntur. ex his manifestum est. **Quod** enim ratione oppositorum nihil est medium. necesse est in quibus nata sunt fieri. aut de quibus predicanter alterius ipsorum inesse est. **Non** enim nihil erat medium. quod alterius necesse erat inesse susceptibili. ut in laguore et sanitate et abundantia et perfecto. **Quod** vero aliiquid est medium. nunquam necesse est omni inesse alterum. **Nec** enim necesse est omni susceptibili candidum vel nigrum inesse. neque frigidi

Questiones

dum vel calidū. hoc enim mediū aliquid nihil prohibet esse. Porū autē erat aliqd mediū quoꝝ nō erat necesse alterū inesse susceptibili. p̄ter ea quibꝫ naturaliter vnum inest. ut igni calidum esse. et niui candidum In his autē et determinate necessariū est alterū inesse. et nō alterutruꝫ p̄tingit. Non enim possibile est ignē frigidum eō. neq; niue nigram. Quare om̄i qđem susceptibili nō est necārium alterū eoꝝ inesse. sed solis quibꝫ naturalit vnum inest. et his determinate vnu nō alterutruꝫ p̄tingit. In p̄uatione ḥoꝫ et habitu nihil hocꝫ (qđ dē sunt) verū est. Nec ei sp̄ susceptibili necāriū est alterū eoꝝ inē. Quod enim nōdum naturā habet ad viden- dum. neq; cecū neq; vīsum bñs dr. ideoq; nō eruit hec taliū p̄trarioꝫ. quoꝝ nihil est mediū. Sed neq; quoꝝ est mediū. necāriū enim est omni susceptibili alterū eoꝝ. Nū enim iam natū fuerit ad habendū visionē aut ce- cum. aut habēs visionē diceſ. et hoc nō de- terminate alterū sed alterutruꝫ p̄tingit. In p̄trarioꝫ aut quibꝫ est mediū nunq; necāriū fuit omni alterū inē. sed qbusdā: et his de- terminate vnum. Un palā qz neutrū qz fm̄ neutrū modum tanq; p̄traria opposita s̄t ea. que fm̄ p̄uationē et habitū op̄ ponunt. Ampli⁹ in cōtrarioꝫ qđem existēte suscepti- bili possibile est in alterutruꝫ fieri mutatōez nisi alterū naturalit insit. ut igni calidū esse. Nam quod sanū est possibile est lāguere. et cā- didū nigrū fieri. et calidū frigidū. et ex stu- dioso prauū. et ex prauo studiosum possibi- le est fieri. Prauus enī ad meliores exercita- tiones deduct⁹ et ad doctrinas. vel ad mo- dicum aliquis pficiet ut melior sit. si ḥoꝫ sp̄ vel modicum cremētum sumperit. palā est

predicamentoꝫ

quia aut pfecte mutabit̄. aut satis multum cremetū sumet. Si enim bñ nobilior ad vir- tutem fiat vel quodcūq; cremetum sumpe- rit a p̄ncipio. ex hoc etiā verisimile est am- plius eum sumere cremetum. et hoc dū sp̄ fit pfecte in cōtrarium habitū restitueſ. ni- si forte longo tpe supēsum sit. Verū in pri- uatione et habitu impossibile ē mutationē in alterum fieri. Ab habitu enī ad priuatōꝫ fit mutatio: a p̄uatione ḥoꝫ ad habitum im- possibile est. Neq; enī cecus factus rursus com- tus factus est. Neq; cum esset calvus rursus coma- tus factus est. Neq; cum esset sine dentibꝫ dentes ei iterum exorti sunt.

Nicōparat opositionē p̄traria ad priuatū pe- nes drām. Et dividit̄ in duo. Fm qz p̄bat intentū suū duab̄ rōnibꝫ. sc̄da ibi (Ampli⁹ in p̄trioꝫ) Primo dū. qz illa (qz opponunt ut p̄tria) non opponunt eodemō sicut priuatua. et hoc manifestat̄ et his qz sequunt̄. qz p̄traria om̄ia aut sunt mediata aut immediata. sed priuatue oposita res sunt p̄traria mediata nec immediata. pri- mo em̄ manifestū est de p̄trarioꝫ immediata. qz illa sic se hñt qz alterū eoꝝ necārio inest subiecto apto nato. si cur p̄tz in lāguore et sanitate. inter qz nullum est mediū. H̄lī pat̄ idem in abūndanti. i. impari et pfecto. i. part̄ que immediate se hñt circa numerū. In p̄trarioꝫ vero mediatis nō est necesse alterū inesse suo susceptibili. qz p̄test inesse mediū quod neutrū p̄trarioꝫ est. Nō enim est necesse omni susceptibili albiū vel nigrū inesse. qz p̄ inesse fuscu aut pallidū. H̄lī nō est necē omni vel alijs cui susceptibili inē calidū vel frigidū. qz p̄test inesse tepidū. qz nec est calidū nec frigidū. Et vlt̄ om̄iu p̄trarioꝫ (qz aliquod est mediū) Non est necē alterum semp̄ inē susceptibili exceptis tñ his quibꝫ naturalit inest vnum p̄trarioꝫ. sicut igni calidū. et niui inest p̄ na- turam cādūm esse. in talibꝫ enim necāriū est alterū inesse. et illi⁹ opositū non p̄tingit sine impossibili inē nō em̄ possibile est ignē esse frigidū ita qz maneat is nō susbtātia. neq; possibile est niuem esse nigrū. sic qz maneat niuis susbtātia. In alijs ḥoꝫ vbi alterū nō inest p̄ naturā. nō oportet vnu determinate inē susceptibilis. sed p̄tingit inātrīte alterutri inesse. In p̄uatione ve- ro et habitu nihil hocꝫ (qz dīcta sunt de p̄trarioꝫ imme- diatis) verū est. qz nō est necārium alterū eoꝝ inesse su- sceptibili maxime ante temp⁹ determinatū a naturā. Quod enim nondū naturā habet ad videntū neq; cecū neq; vīsum bñs dīcit. ideo nō erunt hec talii p̄trarioꝫ quoꝝ nullum est mediū. Quare sequi vides qz p̄uatio et habitū sunt de numero talium p̄trarioꝫ. quoꝝ alijs quod ē medium. sed nō sic est. qz in p̄uatione et habitu post̄ venit tñs necārio alterū inest determinatū. In p̄trarioꝫ vero qbus est medium nunq; fm̄ aliqd tē- pus est necāriū alterū inesse. qz p̄test mediū inesse

Arestotelis et tratatis **Folio lxxiiii**

nisi sit tale quod inest sibi naturam. ideo manifestum est
quod sibi neutrum modum tamquam alteraria opposita sunt ea quae sibi
pertinet et habitu opponuntur. **Tunc** ubi amplius in tractatu
priori probat id est seca esse dices. quod ita est in obvoe con-
trariis siue mediatis siue immediatis et quod vno existere et
manente subiecto siue suceptibili possibile est fieri muta-
tioem de uno in aliud nisi alterum naturalem insit. quo in
ni inest calidus esse per naturam quam ignis est. Et istud probat ex eis
plariter quod quod sanum est possibile est languere et sicut quod ca-
lidus est possibile est fieri nigrum et calidus frigidum et econ-
uerso. **T**ex studio pium et ecclorū ex proprio studiolum.
quod prauo deducit ad meliores exercitaciones siue assue-
factioes et in virtutibus intellectualibus ad meliores doctrinae
vel scilicet modicū quod perficeret ut melior sit. si vero semper
modicum crementum sumplerit palam et quod aut profecte muta-
bit et studiolum erit profecte aut satis multum accipiet in
cremente ut ab illo ad virtutem fiat. quod si in principio non
ibilis fuerit ad virtutes similis est amplius sumere iure
mentum si perseverauerit in exercitu actuū virtuosorum et cum
hoc sit siue continuerit sic restituta in tractatu habitum
nisi forte tempore profectus sit interrupitur sit. quod non in equi tpe
ocēs equiter perficiuntur quod vno minimo dispositio est etiam alterum
ter quod naturalia moralibus multum coegerant. In puerone
vero et habitu impossibile est mutationem in alterutrum
fieri indiscretum quod mutatione sit ad habitu in puerone
sed a puerone in habitu fieri mutatione est impossibile. quod
cecum factus non habet iterum videtur. neque cuius calu facit et
rursus sit comatus. neque edentulus siue carens dentibus
rursus sit dentatus.

Duocūq; vero tāq; affirmatio et negatio
opposita sunt palā est qz nullo pdcōrūz mo-
doz opposita sunt. in solis cīm istis necāriū
est sp alind qdem eoꝝ vēz eē. aliud aut falsū
neqz em in p̄trarijs necāriū est sp alterꝝ vēz
eē alterū vero falsum. neqz in his q adaliqud
sunt. neqz in habitu et p̄uatōe. vt sanitas et
lāguor. ſtria sunt et neutꝝ neqz vēz ē neqz fl̄z
Sunt aut et duplū et dimidiū. tāq; relatiua
opposita sunt. et nō ē corū neqz v̄m neqz fl̄m
sed neqz ea q fm p̄uationē et habitū sint. si et
ut visio et cecitas. omnino aut corū q fm
nullā cōplexionē dñr nibil neqz verū neqz
falsum ē. porro oīa q dcā sunt sine p̄plexōne
dñr **H**; maxie videbit h̄ tale p̄tigere in his
q fm p̄plexionē dñr ſtria. ſanū nāqz eē ſocra-
tem ad lāguere ſocratē p̄trariū ē. ſz l̄z in his
p̄trarijs sp alterū verū alterū aut fl̄m ē. cū ei
ſi ſocrates erit aliud qdē verū aliō aut fl̄m

cū vero nō sit ambo falsa sunt neqz lāguere
neqz sanū cē ūm ē. cū ipe socrates omnino
nō sit. In p̄uatōe ūo z habitu cū nō sit nec
trū verū ē. cū ūo sit nō erit alē ūm. brē nāqz
visum socratē ad id qd ē cecū cē socratē op/
positū ē. sicut p̄uatōe z habitū. et cū sit non ē
nccāriū alterū verū ūl falsuz cē. cū em̄ nōdū
natus ē brē. vtraqz falsa st̄ et visum eū babe
re z cecū cē cē. In affirmatōe ūo z negatōe
sp̄ siue sit siue nō sit aliō qdē erit verū. aliud
aut̄ ūl ūm. lāguere nāqz socratē z nō lāguere so
cratē cū ipe sit palā ē qz alterū ūm alterū at
ſūl ūm ē. et cū sit ſūl. languere em̄ cū nō sit ſūl ē
nō lāguere aut̄ ūm: qre in his ſol. ppriū erit
sp̄ alterū corū ūm z alēm falsū cē qcūqz tār
ē affirmatōe et negatōe opposita sunt.

Gaffirmatio et negatio opposita sunt
Per sequenter pbs compar epoem traditorum ad oes alias spes, et pmo facit hoc. sedo ponit qdā 2 dicitores sive proprietates pratorum, ibi (traditorum) autem ad p̄mā dicunt. Qdā cuncti sunt opposita ratiōnē affirmatio et negatio. Ita est traditorum nullo p̄dictorum modo op̄ posse traditorum opponuntur. Qdā sic ostendit. quia in traditorum necessarii est alterū eoz ē esse verū et alterū falso. et deinde si filū ambo. sed hoc nec ē in oppositis trarier nec in relatione oppositū nec ē in oppositū p̄tū. Qdā nō ē oppositū trarier p̄q̄ sanitas et laetitia p̄traria sunt et neutrum neque verū est neque falsū. silt̄ autē duplū et dimidū ratiōnē relatione opposita sunt et nō ēst vnu eoz verū et reliquā falsū. silt̄ neque ea qdā finū p̄uaerat et habuitur sunt. (sicut visio et ceteras) Qdā p̄bāt qdā eoz qdā finū nullā p̄plexione dicūt neutrum neque verū neque falsū est. led oīa ista dicūt sine p̄plexione qdā neque verū vel falsū significant. Postea p̄bat pbs qdā si ista etiā dicantur cū p̄plexione nō est necānū alterū esse verū et alterū falsū. sicut socratez lāguere ad h̄ qdā est socratez sanū et p̄trariū. Et ibi dicuntur cū p̄plexione et tñ nō ē necātūm vnu esse verū et alterū falsū. cū em̄ socratez ē al terū est verū et alterū falsū. cū autē oīo nō sit neque verū est neque falsū ē. socratez lāguere vel sanū ē. H̄is in p̄parti ue oppositis subiecto nō exīste neutrum est verū etiā subiecto exīsten̄t est sūc necānū alterū ē verū. qdā ante ipsō detinutū a natura etiā neutrum est verū. sc̄i vñz usq; habere et ceterū ēt̄ esse. In affirmatioē ipso et negatioē sūc sive sūcne nō sit aliud qdā erit verū. aliud autē falsū. vt cum d̄r̄ so crates lāguere et socrates nō lāguere sūc alterū verū ē et alterū falsū. Et h̄ maīestū sūc socrates sit. si ipso nō sit. sūc etiā socrates lāguere et illa sūc socrates nō lāguere. Quā re in his sol. pp̄: iū erit alterū eoz verū et alterū falsū et cū cunctis affirmatio et negatio opposita sunt.

Questiones

predicamentorum

matio aut negatio vera et de nullo ambo simul non esse
firme veritatis et cum illi principio innata demonstratio sequitur
quod nihil firmum et certum aliter scire. Secundum probatur
quod nullum sit inter traditorum opposita eum medius est abnegatio
et exterminatio. Tercium probatur quod demonstratio Propositio
de lege traditorum propria non esset videretur vera quia
dicitur necesse est semper altera et vera et altera fallam. Quarto
hic dicit probatur quod haec opposita sunt tales affirmatio et
tales negatio quod necesse est alterum et vero et alterum fallam.
Tertio probatur quod ad veritatem alterum enuntiationis sufficit
essentialis inclusio predicandi in ratione subiecti. quod e qualiter est re
bus existentibus actus et non existentibus ergo veritas alicuius
ius enuntiationis fuit ab eterno.

Arguitur Nulla enuntiatio sine nullum enuntiatio
bile fuit ab eterno. quod peritias aliis
cuius enuntiatio est eterna. Ans propter
quod omne enuntiabile est aliquod predicabile aut creatum. Quod se
quenter tenet. quod peritias sine enuntiacione et enuntiabiliter non
existit. Propter quod res (a quibus peritias) per duplum capiuntur
non modo secundum eum quod habent in natura. et sic non fuerunt ab etero
sed utrum possibile sit aliquod creatum ab eterno fuisse hunc
alibi videri. Alio modo captiuntur secundum eum quod habent in ordi
nabilitate sine vniuersitate inter se et sic fuerunt ab eterno
quod ordinabilitas res ab eterno fuit ut per illa ubi predicatur
secundum principium in ratione essentiali subiecti quod causat possibiliter
vera sine existentiis non existat. Et si hoc in quod fuit ordinabilitas
res qui non erant res dicitur et fuit in ipsis rerum
rationibus quod videtur nonne fuerunt ab eterno in sapientia cre
antis et ordinantes. Propter quoniam replicatur in sapientia prima
non potest esse ordinabilitas unius ad alterum probatur quia
quicquid est in intellectu diuino est ibi simpliciter et unitudo
est ex his cum ipso. Dominus et res in intellectu prima cause
duplum intelliguntur. uno modo per se sunt idem realiter cum intellectu
et causa primo quo intelliguntur. et sic sunt ibi simpliciter et vni
uersitatem. Alio modo considerantur ut sunt producentes vel producibilis
es. et modo possibiliter sunt ad plenitatem et ordinem non quod
inacti ordinantur sed in ipsis ordinabilibus et sic veritas
sunt fuit eterna.

Allas peritias alicuius enuntiatio est eterna. Secundum
quod plura sunt eterna quod sunt secundum et errorum
non. Dominus et solus deus. prius et essentialiter
est eternus quod habet suam eternitatem a se et per se. sed peritias (quod di
cunt eternae peritiae) habet suam eternitatem auctio de. et sic non
participans deo in eternitate. Quod dominus et secundum ipsum vero
mera probatur. vero est in intellectu et quod peritias est in intellectu eterni
non qui est intellectus diuinus solus ideo peritias est eterna. Quoniam non
sequitur quod aliquid extra deum sit eternum.

Contrarium autem est bono de necessitate
malum. hoc autem palam est per singulorum induc
tionem. ut sanitati lagor et iniusticie iniusticia et
fortitudini debilitas. sicut autem et in aliis. **P**halo autem
aliquam quod est bonum contrario est aliquam malum
egestati (cum sit malum) superabundantia propria est cum
sit et ipsa malum. sed in paucis hoc tale liberum
spicitur. in plurimo vero per se malum bono contrario est
Amplius contrario non est enim contrario si alterum sit et

reliquum esse sanas. Namque omnibus sanitatis quod est
erit lagor vero non erit sicut ac cum oculis sint albii
albedo quod est nigredo vero non erit. Amplius
si socrate sanum est ad id quod est socrate lagore,
re contrario est cum non sit possibile utrare eidem significare
inevitabile non erit possibile cum alterum contrario sit et
reliquum esse. cum enim sit socratem sanum est non erit
lagore socrate. Palam vero est quod circa id est aut
specie aut genere natura habet fieri contrarietas. la
guor namque et saitas in corpore animali natura habet
fieri albedo autem et nigredo simpliciter in corpore in
stancia vero et iniusticia in anima. Accidens autem est
omnis contrario vel in eodem genere vel in contrariis
genibus vel ipsa est genera. albii enim et nigri in eodem ge
nere sunt color et corporis genus. iniusticia vero et in
justicia in contrariis genibus: huius enim est vel, huius
autem nequit genus est bonum vero et malum non sunt in
generis ipsa sunt genera aliorum existentia.

Contra peritias ponit aliquod proprietates contrariorum. Secundum
videtur in quibus secundum quod ponit proprietates. sed ibi (am
plius in contrariis) tercium ibi (amplius si socrate) quartum
ibis (palam vero) quinta ibi (necontrarium est autem). Prima est quod bo
no in contrario malum ut sanitati lagor et iniusticie iniusticia
et fortitudini debilitas sed malo solo contrario
boni quod quoniam malum est malo contrario ut virtutis superabundantia
datur contrario vice defectus. Secunda proprietas est quod si v
erum contrario fuerit actu in natura non est necontrarium alterum
rum est. Si enim hypothesis ponatur omnia corpora sana sunt et
statim hypothesi sanitatis erit et lagor non erit. Tertius si
ponatur omnis corporis terminatus esse albus tunc albedo quod est
nigredo autem non erit. quod si esset opere etiam est in aliis corporibus
terminato. sed talia positiva sunt omnia alba. Quartus proprie
tas quod est declaratio portio est ista quod contrario non potest esse
in eodem subiecto numero. Quod si ostenditur dices. si id est
modus opponitur in contrariis quod est in pluribus. tunc cum dicatur
quod socrate sanum est et socrate lagore cum non sit possibile
quod hec insint id est in eodem non erit possibile quod cum alterum
sit et simul cum hoc sit et reliquum. cum enim sit et vero sit lo
cute sanum est tunc per eodem non erit possibile socrate lag
ore albus secundum insint contrario. Quarta proprietas
est quod naturalis contra habet fieri circa idem generem
aut speciem. ut sanitatis et lagore in corpore animali. albedo autem
et nigredo simpliciter in corpore. iniusticia vero et iniusticia in anima
et iniusticia autem et iniusticia (cum contra sit in contrariis
generibus) primis. quod iniusticia est in genere virtutis et iniusticia

Arestotelis dag tractatq Folio lxxxv

In genere vicij, virtus autem et vice sunt contraria genera. Justicie enim genus est virtus, iniusticie autem genus negicia illius vice. Bonum vero et malum secundum se accepta et vel non sunt in aliquo sicut in genere, sed ipsa secundum se sunt contraria genera, scilicet sunt genera aliorum existentia ad qualemvis multam vel omnia sicut ad genera reducuntur.

Dalū *etrariā bono*. q̄ malū nō *etrariā* mā
Ilo. Q̄cēq̄ntia tenz. q̄ tñ vñ vñ ē *etrariū* p̄
celi. **D**om q̄ tñ vñ vñ est *etrariū* p̄mo et
p̄ se. sed ex p̄nti et p̄ acc̄ns vñ *etrariā* plurib. vi malū
p̄ se *etrariā* bono. I^z p̄ acc̄ns q̄ inq̄tū malū ē ex singul
defectib. q̄z vñ marie distat ab alto sic vñ malū cō
trariā alteri. vt p̄z de victio ex defecti et p̄ supabūdātiā
z boni ve d̄t ph̄s. i. ethicoz. ē ex vna sola cā z integrā
et est vniſorme. sed vniſorme vniſorme nō opponi neq̄
opponi potest. q̄ vniſorme cū vniſormi ūnent. q̄re bō
num nō *etrariā* bono sed tñ malo

Pbs in sedo de celo dicit q̄ si vñ p̄trarioū ē
Antre natura et reliquū. ḡ sedo p̄petas estia.
Dom q̄ P̄tr. nō h̄z p̄titatē loq̄ndo de ēē in ac-
tū. s̄ loq̄ndo de ēē in actu v̄l in potētia. et etiā loq̄n-
do de p̄trariū q̄ mutuo se expellit circa id subiectū. q̄a-
tū si vñ p̄trarioū est subiectū ei⁹ ē. si subiectū ei⁹ ē. q̄ig-
reliquū p̄trariū ē in potētia. q̄ subiectū illū ē in posa ad
alter p̄trariū. **A**ll dōz q̄ pbs ibi loq̄d de p̄trariū p̄pe-
tuis. **E**tia h̄z p̄titatē q̄m p̄traria p̄siderant q̄stuz ad
actōem sp̄ficationis quā ad inuicē habet
Si bonū et malū cōnt met diuersa quā. secrēt⁹

Si bonū et malū cent met diuersa ḡia. legere p̄
duodeci cēti p̄ta. **O**d̄z q̄ Ar̄. loq̄ h̄ fin
op̄ion p̄tagor: i eo q̄ posu: r̄unt domo p̄ncipia
vnū bonoz z talid̄ maloz. p̄t h̄ q̄ nō s̄iderauerit cāz
vlem toti entis. s̄z p̄ticularēs tñ cās p̄ticulariū effectuū
et sic ponebat bonū cē p̄ncipiū bonoz. malū āt maloru
vt h̄ t̄gat p̄bs p̄suuit em Ar̄. z p̄cipue in libris logi
calibz ponere exēpla q̄ p̄babiliā erat suo tpe fm op̄ione
aliq̄z phoz. **E**l d̄z q̄ bonū et malū nō negāt simpli
cē in vno generē cū sint in genere q̄litariis. s̄z negant esse
in genere coz. q̄ fm mores determinant. q̄i sic sunt genera
alioz z habet sub se diuersas species

Prinus autem alterus altero dicit quod duplum
primum quidem et propriebus tamen est quod secundum
antiquum alterum et secundum et tertium dicitur in eo
enim quod tamen amplius est et antiquus et secundus dicitur **S**e
cundo autem quod non pertinet secundum subsistendi prima ut
vnum duobus potest esse: duobus enim existib[us] mox primis
est vnum esse. uno autem secundum non est secundum duo esse.
idcirco non pertinet ab uno prima ut sit reliquum
primum autem videtur illud esse a quo non pertinet in eo quod
est esse primam. **T**ercum vero secundum quemadmodum ordinatur per
dicitur quoadmodum et in disciplinis et in ordinationibus nam
in demotis disciplinis est prius et posterior per ordinem
dicitur. clementia enim in geometria poterat esse bis
quod describuntur per ordinem. sed et in grammatica clementia

multa hora sunt syllab. et in orōe similitudinem
cum eis p̄us ē narratōe p̄ ordinē. Ampli⁹ su-
per ea q̄ d̄cā sunt qd̄ meli⁹ ē t̄ honorabilius
p̄us eē videt. Sicuterūt at et plimi honorar-
biliores et mag⁹ d̄lectos a se p̄ores dicere a-
pud se. ē qd̄ et pene alienissim⁹ p̄ors h̄ mor-
dus. **D**ōi itaq̄ (qd̄cī sunt) de p̄ori isti sunt
videt at p̄ter eos q̄ d̄cī sunt alter eē p̄or⁹ mo-
dus. **E**or⁹ yō q̄ p̄uertunt fīm essentie p̄nam
quod alter⁹ q̄uolibet cā ē digne p̄us natu-
ra d̄r. qz yō sunt quedā h̄mōi palā est. ē nā
q̄boīem p̄uerti⁹ fīm eēntie p̄nam ad veraz
dese orōem. **N**ā si ē bō yā est orō qd̄z qz est
bō t̄ p̄uerti⁹ bō qz ē: naz si vera ē orō in q̄ d̄r
bō est. h̄oīem eē nccē ē. **E**st autē yā qd̄e orō
nequaq̄s cā q̄ sit res. **C**lerūsī videt res qdā
mō cā vt sit orō vera. cū em̄ res ē aut non ē
vera orō aut falsa dica⁹ nccē est. Ideoq̄ fīm
q̄nq̄ modos prius alterū altero dicitur

Astud est caplū scdm istū tractat̄. in q̄ p̄hs decim
nat de scdo postp̄nto q̄d est p̄us. Et diuidit in duas p̄
tes. q̄d p̄no ponit q̄tuo modos p̄oris ap̄d logicos cō
munit visitatos sedo addit̄ quēdā modū an̄ tps suū in
usitatū ibi (*videſt̄ at̄*) **P**riō dicit q̄d altez d̄ q̄drupl̄ p̄
us alto. p̄no 7 p̄rie vñū ē p̄us alto fīm tps. sicut id q̄d
est antiquis sen̄ sem̄ altero d̄ h̄ mō p̄us. sicut h̄o rr. an̄
noz p̄oz est hoiez x. annoz. **H**ecdo d̄ illōs p̄us alto a
quo nō p̄uerit̄ subtilidē p̄ia. 7 sic vñū est p̄us duob̄
q̄d duob̄ eritibus stat̄ leq̄ q̄ vñū ē. uno aut̄ erit̄ nō
leq̄ q̄ duo sunt. 7 iō nō p̄uerit̄ p̄ia ab uno ad duo. id
est posito uno nō necāto ponit̄ duo. **C**ercio alicqd̄
d̄; ec̄ p̄us alto fin̄ quēdā ōdiem. sicut in disciplinis deſ
mōstratis 7 orōib̄ rethorictis ve in geometria elemēta
q̄ sunt p̄iūt̄ linea circul̄ angul̄ 7 h̄mōi p̄ora fīc̄ ordine
elemētali deſcriptōib̄ 7 p̄pōib̄ figuraz. angulariū. et
in grāmatica elemēta lr̄az p̄ora fīc̄ syllab. 7 syllabē dcō
bus. 7 dcōes ōzib̄. 7 in ōde rethorica. phenūm̄ p̄us ē
narratio p̄ ordine. **Q**uarto vñū d̄r̄ p̄us alto q̄d ē
honorabil̄ 7 digni. 7 sic plūm̄ quoq̄ iudicium nō p̄ in
toto ec̄ fīm p̄suerit̄ honorabilitores 7 a magis dile
ctos vocare p̄ores. 7 iste mod̄ est alienissim⁹. **T**ūc
cludit q̄ illi lunt̄ moī q̄tuo magis famosi 7 vulgati. q̄
bus vt dicit Boetii. Ar̄. addit̄ vñū q̄ an̄ tps suū nō
fuit. 7 est ille q̄ est inter illa q̄ p̄uerit̄ fīm eēndi p̄iam
(et vñū est alteri cā q̄uolitib̄) id ē fīm q̄dēc̄ gen̄ cā
causa em̄ in actu 7 effect̄ p̄uerit̄ fīm eēndi p̄iam. 7
tamē dignū est vt cā natura siue naturali ordine p̄oſ ſic
effect̄. **N**ā aut̄ quēdā h̄mōi ſun̄ palā est. q̄d boiez elie
p̄uerit̄ fīm eēndi p̄iam. cū h̄ q̄d est verā ōzōmēce. naz

Questiones

predicamentorum

si fin rem hō est pā ē orō q̄ di hō est et tū res est qdāmō causa p̄itare. q̄ ab eo q̄ res est v̄l nō ē orō q̄ fin rem si dicis pā v̄l s̄a. si tiḡl causa p̄or est suo causato. tūc necesse est q̄ qm̄q mōis v̄nū dicat altero p̄us.

Quāt̄ p̄us sit v̄nū postp̄tū sufficiēter p̄ qm̄q modos distictū. **O**r̄d̄z q̄stic. et q̄st postp̄tu p̄z. q̄ v̄z ad q̄dā q̄ dēa s̄i in verō p̄ne. ve p̄z trāscureōd̄ oēs mōis. nā p̄m̄ v̄l ad q̄gnoscendū ordi- nē inter subaz et accēnta coia. eo q̄ suba est p̄or tpe accēnti bus cōib. **E**cōs valz ad q̄gnoscendū ordi- nē int̄ sup̄iora et inferiora. q̄ a superiorib ad inferiora no v̄z p̄nālō s̄istēdi. et tō lugius est p̄us iferiori. **S**ecundū mod̄ v̄l ad q̄gnoscendū ordi- nē inf̄ diuinā et sp̄ēs. dīne em̄ s̄i de sp̄ō ne sp̄ēi. idō sunt simpliciores et q̄ p̄ns p̄res ordine. **S**ecundū mod̄ hō nō est p̄ncipal̄ int̄ent̄. s̄i ponis v̄l ip̄m̄ alij māfēstēs. q̄re dicit tpe q̄ sit alienissimū p̄ol̄ set tū dici et valeat ad q̄gnoscendū ordi- nē iter subaz et accēnta. eo q̄ suba dignior̄ et accēntib. illr alt̄q̄ suba sunt dignior̄ et p̄fectioris nature alīs. **Q**uite valer ad p̄gnoscēd̄ v̄bitudēz it s̄ubiectū et passionē eo q̄ s̄ubiectū et passio- nē cōvertū h̄z eēndi p̄nāz. h̄z s̄ubiectū ē passiois ea. **O**ct̄ q̄ isti qm̄q mōis sufficiā fin q̄phō ad suū p̄positū debūtū p̄z p̄ sufficiēta. q̄ oē p̄us alto v̄l est p̄us duratōne aut natura. si p̄m̄ sic est p̄m̄ mod̄. **S**i fin naturā h̄ est q̄drupl̄. q̄ v̄l fin naturā cālitatis et uertibilitatis s̄il. sic eti q̄t̄ mod̄. aut fin naturā cālitatis et nō con- uertibilitatis tle est terciū mod̄. v̄l fin naturā v̄lita- tis et p̄secutōis v̄nū ad altero. et sic est secundū mod̄. v̄l fin naturā dignitatis et honorabilitatis. et sic est quartū mod̄. Et ē illa diuinis analogia in sua analogata. q̄ di uisum p̄ p̄us dī p̄m̄ mō. q̄ int̄ oēs ē p̄ncipialior.

Secundū p̄bs v̄. metaphysic. mīto p̄les affīctū modos q̄z h̄ positos. q̄ v̄l def̄ q̄ ista determinatiō suū sufficiēta. Ans q̄. q̄ p̄us in loco p̄us fin motū et alios. **O**dīm q̄ p̄us alit̄ s̄iderat h̄ et alibi. nā h̄ cōsiderat v̄l est passio cox. q̄ sunt in gñib p̄ntoz. in cōst̄mētū cōsiderant̄ a rōc. sed in q̄nto metaphysic cōsiderat v̄l dona v̄l passio entis. et q̄m̄ q̄ h̄ p̄ncipal̄ intendunt̄ a libi omittunt̄ et ecōuerlo. q̄re sufficiēta sup̄ius assigna- ta nō est necessaria s̄z cōgruitatis. q̄ p̄bs h̄ p̄it oēs mo- dos nec eti illos ad q̄s eēs sunt reducibiles. tū enē- rat sufficiētes ad suū p̄positū eēndū. **E**t q̄i dī p̄is us noīat relatiōem ad posteri. q̄ erit in p̄dicāmento re- latōis et nō postp̄dicāmentū. **O**dīm q̄ p̄us capiō dupl̄ v̄no mō formāt̄. et sic est qdā relato ad posteri. s̄i v̄r̄ sit real v̄l rōis albi videri h̄z. **A**lio mō capiō material̄. et p̄ denominatio. id ēp̄. re q̄ ēp̄ altera. et sic p̄us est post- p̄dicāmentū et regitur in dueris p̄dicāmentis.

Secundū tpe est qdā ē p̄ncipio. p̄i quis. s̄i nullū ē in tpe p̄ncipii. q̄ v̄l def̄ q̄ nibil sit p̄us h̄z tpe. **D**ator est p̄bi in q̄nto metaphysic. **S**ecundū p̄t̄. q̄a tpe est p̄petuū re p̄z p̄m̄ v̄nū. p̄bicoz. **O**r̄d̄z sicut dicit p̄bs q̄nto metaphysic. q̄ p̄us et posteri in tpe suū munī p̄ cōpatōes ad p̄ns nū signati. s̄i rōis mō in p̄te ritū et futuris. q̄ in p̄teritis remoti. a p̄nti nūc est p̄us in futuris aut̄ p̄us est qdā est p̄inquis huic nūc.

Secundū oētra exēpli p̄mi mō. decē p̄cedere viginti. q̄ res dece annoz dī p̄cedere ea q̄ est viginti anno- nū. **O**colequēta teneri sile. **O**dīm q̄ decez et viginti capiōn̄ dupl̄. v̄no mō in tōne totius p̄t̄. et sic dece p̄cedere viginti. **A**lio mō capiōn̄ fin se et absolu- te fin q̄ sunt sp̄es nūc. et sic p̄t̄ dupl̄ cogari. v̄no mō

ad idē subiectū. et sic iste p̄decē est ante viginti. q̄ hō ha- bet p̄us dece annos q̄ viginti. **A**lio mō p̄panf ad di- uersa subiecta. et sic viginti p̄cedere dece. q̄ hō q̄ est vigi- ti annoz. p̄or est alto q̄ est dece annoz. et sic p̄bs intelligit deīm suū s̄ez cogando v̄nū rem ad altam.

Secundū s̄ermonē est in incōplexis. q̄ p̄ns a quo nō cōvertit subiectū. q̄ p̄na est inf̄ p̄pōnes. in tōne incōplexor. et tūc illō icōz plexū in cōsequēta rōne cuius securit ad aīas. et nō econ- uero. est p̄us illo ante. rōne cuius aīas inf̄rt cōseque- nēs.

Pro maiorī tamē intellectu cōsiderādūm est. q̄ cōle- quēta subiectū cōverri est cōsequētā valere a subiectū vnuus ad subiectū altius. et cōtra abēc altius ad eē p̄m̄. vt cā sic arquif. hō est grātiblē c̄. et cōtra ri- sibile est. q̄ hō est. **S**ed q̄ nō cōverrit tal̄ cōsequētā tē illō a quo nō cōverrit est p̄us. ve bñ sequit. duo sunt q̄ v̄nū est. s̄i nō cōverrit cōsequētā. v̄nū est q̄ duo sunt. q̄re cōcludit q̄ v̄nū sit p̄us duob. et v̄lter oīe lugius p̄i us ē iferiori. vt aīal p̄us eōbie tō hō por̄. et suis īdūdūs.

Secundū resultat ex actu et p̄tēta. vt dī. v̄i. me- taphysic. q̄ nō entit̄ duo s̄i. s̄i actus et p̄onia. **E**cōfirmat q̄ v̄nū est mēsura duorū. s̄i mēsura re- latiō dī ad mēsuraū. q̄ v̄no exēte duo sunt. q̄ relatiōa sunt s̄il naturā. **O**dīm ad p̄m̄ q̄ v̄nū accipit dupl̄ v̄no trāscēdenter t̄ sic cōverrit cū ente. et de tali nō loquunt̄ p̄bs in tertū. **A**lio capiō v̄nū v̄l ē p̄ncipīū mētē. et deillo dī textus. q̄ v̄nū ē p̄us duob. **A**Id cōfirmat̄ oēdīm q̄ v̄p̄ ē in p̄onia. q̄ sui replicat̄ p̄t̄ nūc cōstituere et cōstrūt̄ mēsūrare. sed tū ex hoc nō sequitur q̄

Secundū agnē ad sp̄ēm nō cōs. v̄no exēte duo sunt. **S**ecundū subiectū cōsequētā. tū genūs nō est p̄s us suis sp̄ēb. **S**ecundū p̄bs. q̄ v̄lenibl̄ ē aue est posterius suis singulib. **O**dīm genūs et sp̄ēs s̄i re- lationē q̄ s̄il naturā. q̄ v̄nū nō ē p̄us alio. **O**dīm q̄ v̄le est posterius fin viā abstractōis v̄lis a p̄ticulari. tū fin naturā est p̄us dās ē et rōem sp̄ēb. **A**Id alid dī dī q̄ genus et sp̄ēs capiō dupl̄. v̄no formāt̄ p̄ intentio- et sic sunt relationē et sunt s̄il naturā. **A**lio capiōn̄ ma- terial̄. p̄ naturā q̄ s̄il s̄il ill̄ itētōib. et sic genē ē an sp̄ēm.

Secundū p̄us est p̄us ordie. q̄ tertius modus non diliguit ab alīs. **O**r̄d̄z q̄ ordo capiō dupl̄ v̄no gñal̄. p̄ quoq̄z orde. q̄ dī ēt̄ et inter p̄us et posteri. et sic oīe p̄us ē p̄us ordie. **A**lio accipit sp̄ēa- lis. p̄ ordie distictōis et sp̄ōis. et sic p̄p̄ mod̄ p̄ois.

Secundū p̄a nō cōvertit cū eē rei significata p̄ipam. q̄ exēpli q̄nti mōi nō valz. Ans p̄bs. q̄ iohes currere lepe ē q̄i nō statī est actual̄ alīc p̄positō enūciāt̄ iohēm currere. **O**dīm litēz res significabil̄ p̄ orōem verā nō cōvertit fin eēndi p̄nām cū orōe vera- tī res actual̄ significata p̄ orōem verā zōrō p̄a p̄uer- tunf fin eēndi p̄nām. ita q̄ rem eē p̄cedit orōem verā- tanq̄z cā suū effectū. **O**ct̄ q̄i dī cā et effectus sunt simili- q̄ sunt relationē. **O**dīm q̄ v̄p̄ est q̄i capiōn̄ formal̄ p̄ respectib. nō tū q̄i capiōn̄ material̄ et p̄ denotatis

Secundū simul aut̄ dīcūt̄ simpl̄ q̄dem et p̄prie quoq̄z gñal̄ ē in eōdez tpe neutr̄ em̄ neq̄ p̄us neq̄ posteri. est eōz. simul itaq̄z hec dicunt̄ f̄z

Arestotelis Folio lxxvi

Idētempus. Naturaliter aut̄ etiā siml sunt q̄cūq; puerunt̄ qdē fīm qd̄ ēesse pñam. s̄ nequaq; est cā alter⁹ alteri vt sit. vt in duplo et dimidio: puerunt̄ em̄ hec. nā cū sit duplū est dimidiū. et cū sit dimidiū ē duplū. s̄ neu trū est cā alteri vt sit. Dicunt̄ etiā s̄il natura/ liter et q̄ ex eodē gñē e diverso dividunt̄ a se/ uice. E diverso aut̄ dividit̄ dñr q̄ fīm eandē/ divisionē sūt vt gressibile volatile aquatile/ hec em̄ e diverso dividunt̄ q̄ sunt ex eodez/ gñē. aial nāq; dividit̄ in hec volatile et gres/ sibile et aq̄tile: et nibil hōz p̄us aut̄ poster⁹/ est. s̄ s̄il p̄ naturā hec ēē videt̄. dividit̄ aut̄ et singulū hōz i sp̄es rursus. vt gressibile q̄ial/ et volatile et aq̄tile. erūt ḡ et illa s̄il naturalis/ q̄cūq; ex eodē gñē fīz eandē divisionē st̄. H̄e/ nera p̄o sp̄ p̄ora s̄il. neq; em̄ puerunt̄ fīm qd̄/ est ēē pñam. vt cū sit qd̄ aq̄tile ē aial. cū p̄o sic/ aial nō nccē ē vt aq̄tile sit. H̄il ḡ p̄ naturaz/ dñr q̄cūq; puerunt̄ qdē fīm qd̄ ēē pñam s̄/ neq; cā alter⁹ alteri vt sit. et ea q̄ ex eodē ge/ nere e diverso dividunt̄ ab uice. et simplū/ simul sunt quo p̄ gnatio in eodē tpe ē.

Istud est tertius capitulum in q̄ pl̄s determinat de tercio postp̄to qd̄ est s̄il. Et diuidit̄ in duas p̄es. in p̄ia po/ nit tres modos sūltatis. in scđa remouz qd̄ dā dubiu⁹/ scđa ibi (gn̄a p̄o). P̄io iūt̄ dicit̄ ponēdo p̄mū modū/ sūltatis. q̄ illa dñr simplū et p̄ie siml q̄ sunt coequa/ siue quo p̄ gnatio v̄ē gnatio est in eodē tpe. ita q̄ siml/ sunt gnatio et manetia eodē tpe. et talia dicunt̄ siml fīm tpe. H̄ec dñr dñr s̄il naturalis. vt illa q̄ puerunt̄ fīz/ eendi pñam ita tñ q̄ neutz est cā alter⁹. s̄ si duplū et/ dimidiū dñr esse s̄il. q̄ si duplū est dimidiū ē. et contra/ si dimidiū ē duplū est. et tñ neutz est cā alter⁹. q̄ i for/ ma relatiorū sūltū sunt. Tercio dñr s̄il q̄ erūt sūltū s̄il/ natura. vt dñr q̄ ex oposito dividit̄ aliquid gen̄. sic iste/ dñr gressibile volatile aq̄tile. q̄ nibil istarū videt̄ aut̄/ p̄us aut̄ poster⁹ altero. s̄ videtur esse s̄il naturam/ Singulū at̄ hōz rursus vñteriori diuisione diuidit̄ i spe/ cies. vt gressibile in boiem et equi. volatile in aqlam et/ velutinam. qñ vñū est hōs alas mēbrales. alter⁹ aut̄/ penas. aq̄tile aut̄ in pisces natates pñm. et in ea q̄ na/ tāt motu pedū sicut rane. erūt iūt̄ illa diuidentia siml/ natura i illa qd̄ diuidit̄ q̄cūq; ex eodē gñē v̄ē sp̄e fīz et/ dñr diuisionē sūltū sunt. Tercio ibi (gn̄a p̄o) remouz/ qd̄ dā dubiu⁹. Et diuidit̄ in duo. p̄mo facit̄ h̄. scđo resu/ mit dca. ibi (siml). Primo dicit̄ q̄ gn̄a s̄il sunt priua/

differētis et nō puerunt̄ cū ipsis q̄ bñ sequit̄ si aq̄tile/ est aial est. sed illa nō puerit̄ si aial est q̄ aq̄tile est. Tūc recolligit dca fīm ordinē retrogradū dices sūltū/ ergo fīm naturā siue naturalis dicunt̄ q̄ puerunt̄ ita q̄/ neutz est cā alter⁹. et etiā illa q̄ sunt sub eodē gñē. et ex/ oposito gen̄ illa diuidentia et quo p̄ gnatio ē ē eodē tpe.

Quod̄ s̄ic et assignat̄ p̄hs h̄ illos mōs q̄ de/ seruūt ad agnoscendū alijs p̄petrātes alijs/ rū genē. et maxie ad agnoscendū illā p̄petrāte et relati/ vā s̄il natura. q̄rē s̄ed mōd̄ est h̄ p̄ncipal̄ ad p̄/ positiū. de alijs p̄o determinat̄ h̄ p̄ncipal̄ illū. Et p̄t horū/ modoz sūltūtia s̄il sumit̄ q̄cūq; sumit̄ v̄l sumit̄/ tpe aut̄ natura. si tpe s̄il ē p̄mū mod̄. Si s̄il natura h̄/ est duplū. q̄ v̄l puerunt̄ ad uice. et s̄il ē s̄ed mod̄. Aut̄/ nō puerunt̄ fīm eendi pñam. et s̄il ē tertii mod̄. Et/ p̄mū mod̄ rep̄it̄ in subiectū et passionē et enā in alij/ quas subas et aliq̄ accītia. P̄o mod̄ p̄ncipal̄ regis inf̄ relati. q̄ illa puerunt̄ fīm ēē vñm nō est cā/ alter⁹ q̄n̄ formal̄ capiunt̄. Terci⁹ aut̄ mod̄ rep̄it̄ in/ om̄ pñto. et gnatio in om̄ gñē siue gnatissimo siue s̄balz/ no. q̄ qd̄ gen̄ est h̄z dr̄nas q̄ q̄ diuidit̄. et etiā sp̄es co/ queuas p̄ illas dr̄nas p̄stitutas.

Allēt̄ qñq; mōi p̄oris. q̄ qñq; erūt mōi sūltatis. / Allēt̄ vñū q̄ p̄us et s̄il sunt oposita. s̄il tot̄ mōs/ dis. vñū oposito p̄t̄ q̄t̄ mōs et reliquā. Tēt̄/ cendū q̄ p̄us et s̄il nō oponit̄ quo ad oes modos v̄l/ si oponant̄ quo ad oes. m̄ h̄c solū ponunt̄ famosio/ res. et illi qui p̄l̄ valēt ad gnatioem pñtoz. Alij tñ di/ cunt̄ q̄ p̄us et s̄il nō sunt oposita. s̄il magis dñp̄ata. q̄ p̄/ us et posteri⁹ oponunt̄ q̄ quodā mō sūltū p̄uat̄.

Aliq̄ dicāt̄ et s̄il loco et nō aliq̄ p̄dcōp̄ mōi ū ḡ/ sunt ples. Et p̄firmat̄ q̄ vñla p̄i gnatioz sunt sūltatis/ v̄l q̄t̄ phicoz. et nō fīm aliquē dcoz q̄ mōrūz/ v̄l p̄z trāscurrendo singlos. P̄om ad abo q̄ ee in loco/ solū puerit̄ corpibz. et s̄il in loco modicū v̄l ad gnatio/ nem veroz pñtoz. q̄ vñla nō sunt in pñto vt in loco. s̄il/ v̄l dicibilis et subiectū. V̄l dñm q̄ s̄il in loco p̄phen/ dit sub p̄mo mō p̄pter p̄uenientia hic cīnde repeatam.

Allēt̄ p̄mū et s̄ed mod̄ nō distinguit̄. q̄ sunt pauci/ p̄ies q̄ tres. Alij p̄bas. q̄ illa q̄ puerunt̄ et neutz/ trū cā alter⁹. s̄il tpe. P̄om q̄ illi mōi p̄nt̄/ coincidet̄ in eodē mafia. r. dñct̄i s̄il. mal̄ q̄ alia rōe a/ liq̄ dicunt̄ s̄il tpe et s̄il natura. q̄ illa dicunt̄ s̄il tpe q̄ p̄/ ducunt̄ in eodē instāti tgis. sed s̄il natura sunt q̄ siml/ intelligūt̄ v̄l. pducunt̄ in eodē instāti nature.

Allēt̄ puer et senex mō viuētes sunt s̄il tpe. et tñ eoz/ gnatio nō est in eodē tpe. P̄om q̄ alti⁹ esse s̄il/ tpe p̄ duplū intelligi. vñō s̄il q̄ sunt siml fīz alij/ quā p̄t̄ duratoz tgis. et s̄ic puer et senex s̄il tpe. Alij/ mō q̄ sunt s̄il fīm totā duratoem. vt illa q̄ s̄il ēē incipi/ unt et desinunt sicut hōz r̄sibile. et h̄ mō s̄il tpe dñr qñz/ gnatio est in eodē tpe. Et q̄ dñr gnatio finiat̄ soluz/ ad formā subale. p̄mo de gnacio. s̄il r̄sibile nō ē forma/ subale. q̄ nō p̄t̄ dici gnatio. Alij p̄z q̄ duplū ē gnatio. s̄il simplū/ q̄ ē trāsmutatio de nō ēē accītia ad ēē accītale. et illa finiat̄ ad formaz/ accītale. Alij p̄z q̄ gnatio p̄mo tpe finiat̄ ad subale. s̄il/ finiat̄ ad subale. Alija gnatio fīm qd̄ q̄ ē trāsmutatio/ de nō ēē accītia ad ēē accītale. et illa finiat̄ ad formaz/ accītale. Alij p̄z q̄ gnatio p̄mo tpe finiat̄ ad subale. s̄il/ finiat̄ ad subale.

Allēt̄ ad cui⁹ elle seq̄t̄ alijs. s̄ce vñū et relati seq̄t̄ ad/ ee alti⁹. q̄ vñū et cā alter⁹. P̄om q̄ vñū/ p. iii

Questiones

postpredicatorez

relatim sequi ad aliud potest duplū intelligi. vno mō informa relatiois in qua sunt sūl natura. z sic vez est q̄ uenit in vna forma relatiois a qua habet q̄ esse vnu se quā ad eē alteri. Alio mō causat sic q̄ vnu sit causa alteri. z sic est sim. q̄ causa naturalis est pōr effectu. s̄z relativa sunt simul natura.

Sp̄s rex habet s̄cī nūri octauo. metap h̄ce sed vnu nūrus est pōr alio. ḡ vna sp̄s est prior alia. Et affirmat q̄ affirmatione z negatio s̄cī spe cies emicatois. s̄z affirmatio ē pōr negatio. **D**ōz ad illa sit q̄ sp̄s duplū sp̄ant. vno mō int̄ se z sic vna est a lla pōr sicut etiā pfectio. Alio mō sp̄ant in ordine ad gen⁹ q̄d egle pfectiāt. z sic dñr coeq̄te. s̄l aut̄ noīat q̄n dā coeq̄te. Et q̄ replicat q̄cūs sunt sūl in alio. uenit. s̄z sp̄s diuidētes alio. gen⁹ in nūlo uenit. ḡ nō p̄t dici sim. **D**om⁹ p̄ba⁹ q̄z oppounit dispate q̄ nō p̄t esse in code. **D**om⁹ q̄ illa q̄z oppounit dispate n̄ possunt puenire in vno nūero v̄l specie. sed bene generere quod sufficit ad hoc ut dicant simul.

Nostus aut̄ species sunt sex gn̄atō corruptio. augmentū. diminutō. alteratio. fm̄ locū mutatio. alio ita q̄z mot⁹. palā est. q̄z alio ab inuicem sunt. nō em̄ ē gn̄atio corruptio neq̄ augmentū. n̄m diminutio. neq̄ alteratio fm̄ locū mutatio similiter autem z alio.

Istud est q̄rtū caplū in q̄ ph̄s deēmisat de q̄rto post p̄dicatorez s̄z de motu. Et diuidit in tres p̄tes. p̄mo enuerat sp̄s mot⁹ z cū h̄ oīit eas eē differentes ab iuicem. scđo mouēt vnu dubitatioē z soluit eā. tertio p̄ sef̄ur de vna p̄triate mot⁹ q̄ est p̄triatas. scđo ibi. (in alteratō. p̄o) Tercia ibi (est aut̄ simile). **P**rimo dicat q̄ lex sunt sp̄s mot⁹. s̄z gn̄atio corruptio. augmentatio. diminutio. alteratio z locū mutatio. z dñit iste sp̄s a se inuicem. q̄z gn̄atio nō est corruptio nec augmentatio ē diminutio. nec alteratio ē b̄z locū mutatio. z s̄l ē in alio.

Querit. An p̄sident distinguan̄ sp̄cī es mot⁹. **D**om⁹ q̄ mot⁹ caplū duplū. vno mō gn̄aliter fm̄ q̄ dif finit tertio ph̄sicoz. q̄ est act⁹ entis in potētia. z sic ex tendit se ad oēm mutatioēz tā successiū q̄z instaraneaz. Et illo mō diuidit p̄ sex sp̄s. nō tamen d̄ sp̄s capi p̄ p̄te. sed p̄ mō sp̄cali. q̄ mot⁹ nō est gen⁹. led transcedit p̄dicatore. Alio mō caplū sp̄caliter z p̄rie solū p̄ mutatioē successiū q̄ est de subiecto in subiectu. vt d̄ q̄z to ph̄sicoz. z sic generatio z corruptio n̄ sunt motus neq̄ p̄nūterant sp̄bus mot⁹. debet ḡ mot⁹ h̄ capi p̄ mō. q̄ sic diuidit in sex sp̄s vt haberet ext⁹. Quaz sufficiēta sic sumit. q̄z oīs motus termina ad aliquaz formā. v̄l ergo t̄mīat ad formā absolutā aut respectiāz si scđm sic est locū mutatio. Si p̄mū h̄ est duplū. q̄ vel est forma substātialis aut accidētalis. si p̄mū hoc est duplū. q̄ vel t̄minat ad eē illi⁹. z sic est generatio. vel ad nō esse eius z sic est corruptio. Si ad accidentalem h̄ est duplū. q̄ v̄l termina ad c̄titatē pfecta. z sic

est augmētātō. aut ip̄fecta z sic ē diminutio. **S**i ad q̄tatem sic est alteratio.

Rotandū. **C**ā generatio est p̄gressio

ad caplū trāsumptiue p̄ traſmutatō. z dīct⁹ (de nō eē ad eē) ad explicatō termiōs gn̄atōis. q̄z gn̄atio est p̄o

gressio a nō eē tāq̄ a termiō a quo ad eē tāq̄ ad termiō nā ad quē. **O**corruptio p̄ oppositū est p̄gressio ab esse ad nō esse. q̄z corruptio est mot⁹ dep̄dit⁹. q̄z etiā h̄ termini p̄uatiū. **V**nū notandū est h̄ q̄ nō eē nō d̄ h̄ caſi

pi ut opponi t̄rādeōre v̄l pure negari. s̄z p̄uatiue et p̄uatiue ens in actu. sed p̄supponit ens in potētia marie

Et lics gn̄atō sit q̄nōs ab esse ad eē sicut q̄nō ex aere ge nerat ignis. h̄ tamē q̄ acciā q̄ ignis p̄ se gn̄at et nō igne. q̄ aut̄ nō ignis sit aer h̄ sibi accidit. **A**ugmentatō est p̄exītis c̄titatis maioramētū. **D**iminutō p̄o ē p̄exītis c̄titatis minoramētū. v̄l licet augmētātō ē mot⁹ de mō. i t̄titate ad maiorē. sic diminutio ē moſ

tus c̄titatis de maiorē t̄titate in mō. **A**lteratio aūt̄ ē mot⁹ de c̄titate p̄ia in c̄titatē p̄tratā v̄l media.

Elā altatio fit triplū. p̄mo de extreō in extremū. vt de albedine in nigredine. **S**ecō de medio in extremū. vel ecōtra. vt de rubedine in albedine v̄l ecōtra. **T**er̄o de vno medio in alio. vt de rubedine in viride. **L**oci p̄o mutatō ē de vno lō i alio mutatō. z t̄mīat ad vbi

Alterare morti p̄tinet ad p̄lm̄ naturalē. ḡ male h̄ assignat p̄spīntū. **A**ns p̄z q̄ est passio int̄scēta entis mobilis q̄d est subiectū naturalis ph̄sie. **D**ōz q̄ mot⁹ considerat duplū. vno° fundamēta lit fm̄ q̄ h̄ ee in natura. z sic ph̄sicoz definiat de motu. **A**lio° caplū formalē. vt s̄z e q̄dā ordinabile in diuersib⁹ generibus. z sic p̄tinet ad logicum.

Alteratio ē q̄dā mot⁹. z t̄m̄ nō ponit h̄. ḡ t̄c. **S**ecō d̄ q̄us nō ponat h̄ explicitē. ponit t̄m̄ sp̄licitē z p̄ph̄edit s̄b gn̄atō. q̄ nutritio ē q̄dā p̄tial gn̄atio. vt d̄ p̄mo de gn̄atō. z secō de aia. **G**ilt ei⁹ r̄afactō z p̄defatō p̄ph̄edit s̄b auq̄matōe z diminutōe s̄z suscep̄tio mag⁹ z mi⁹ p̄ph̄edit s̄b altatōe. **E**t creatō nō ē mot⁹ q̄z illū subiectū p̄suppoit sicut alio sp̄s mot⁹.

Abs. v̄l ph̄sicoz phat q̄ gn̄atio z corruptio nō sunt mot⁹. ḡ male h̄ penunt p̄ sp̄bus mot⁹. **E**t p̄fimat. q̄ mot⁹ ē de genere successiū. s̄z ger

neratio est mutatio instaranea. z s̄l corrūptō. **D**ōz q̄ gn̄atio z corruptio n̄ sunt mot⁹ sicut p̄hs loq̄d mo

tu. v̄l ph̄sicoz. vt distinguit p̄tra mutatōe. s̄t t̄m̄ motus vt loq̄d de eē t̄cī ph̄sicoz. vt etiā in corpore actū est.

Alis mot⁹ est de p̄trario in p̄tratō. sed c̄titatē nibil ē p̄tratō ve luḡ patuit. q̄z in c̄titatē nō ē mot⁹. **D**om⁹ q̄ c̄titas p̄o duplū caplū. vno°

fm̄ simplicē eī c̄titatē. z sic in ea nō ē p̄tratō. nec p̄

oīs motus augmētātōis z diminutōis. **A**lio° caplū vt est t̄mīn° corporis naturalē. z sic considerat ph̄sico. z illo mō in c̄titatē ē p̄tratō pfecti z ip̄fecti. q̄ sufficit ad fundādum motū augmētātōis z diminutōis. **E**t q̄n̄ arguit. in ḡne c̄titatē erit t̄m̄ vnu⁹. z s̄l in genere sube. et sic nō erit sex sp̄s mot⁹. **D**om⁹ q̄ vnu⁹. s̄z in c̄titatē z suba nō est notat⁹ nisi in sp̄bus primis

In alteratō p̄o habet quādā questionē ne forte necāriū sit id q̄dā alterat̄ p̄ aliquam

Arestotelis Folio Ixxvii.

reliquarū motionū alterari. hoc autē nō ē rep
nā penē sīm oēs passiones aut ples alterari
accidit nob̄ nlla aliaz motionū cōicātē. nā
neq; augeri nccārū est qd̄ p passionē mouet
neq; minūi. sīl̄ autē t̄ in alijs. Nōq; alia erit
pter alios mot̄ alteratio. nā si cēt eadē opte
ret id qd̄ alterat̄ mot̄ augeri v̄l̄ minūi. v̄l̄ ali
arū p̄nam motōnū fieri sīz nō ē neccē. Similē
autē et qd̄ auger̄ aut aliq; alia muta t̄cē moue
tur alterari oportebit. Sed sunt qdā crescē
tia qd̄ nō alterant̄. vñqdrāgulus circūposito
gnomone creuit qdē alteratū sīo nibil ē fac
tū: sī et i alijs hmōi q̄re alijs sīs mot̄ ab iūicē
q̄ de alteratō h̄z dubitatōe. q̄ nō videſ
dissimila sp̄s mot̄. pat̄ q̄ oīne qd̄ alterat̄ videſ altera
ri p aliquā alia mutatōem. Sed p̄hs solut̄ p̄ intemp
tione dices q̄ h̄z nō ē v̄p qd̄ pbat duab̄ rōib̄ p̄ma est
q̄ subiectū videſ alterari sīm oēs passiones v̄l̄ ad minū
sīm ples nlla alia mutatōe i subiecto facta. q̄ illib̄ qd̄
alterat̄ sīm aliquā passionē h̄z nō nccārū auger̄. nec ne
cessario diminuit̄. sīl̄ est de alijs. Galteratio est p̄c
alias sp̄s motus. q̄ si cēt eadē oportere id qd̄ alterat̄
mot̄ augeri et diminuit̄ aut sīm alia mutatōem moueri
Seda rō q̄ ptingit aliquid augmentari qd̄ tamē nō alte
rat̄ d̄ q̄litate in q̄litatē. q̄ alteratio nō est idē cū aug
mentatōe. Ans pat̄ ex scđo Euclidis. q̄ quadrāgu
lus circūposito gnomone creuit qdē. sed in nllō est al
teratū. q̄ de figura in figuraz non est mutatum. est em
magis factū nō tamē alteratum. quia a figura sua sīm
speciem quadrāguli nō est mutatum. ergo nō est alte
ratum. quia sīm aliam speciem qualitatē alterari nō
potest q̄ sīm figuram. Concluditur ergo q̄ isti motus
a se sunt distincti

Querif Utrum augmentatione possit fieri si
ne alteratione. **Odīm** q̄ sic fz
modū iā dēm. q̄ quadratū p̄ cir
cumpositionem gnomonis augmentatur. et tamē non
est alteratum. quia non potest alterari nisi de figura in
figuram. sed p̄ circumpositionez gnomonis no amittit
elle portis figure. ḡnō est alteratum. **Vnde** gnomon ut
dicit Euclidis est supplementum quadranguli ad in
ueniendū q̄litatēm q̄dranguli. v̄l̄ est figura que gene
ratur ex intersectione duarum litterarum recararum fz
vnū angulum rectum t̄duas partes quadrati. sicut
est instrumentum carpentatorum. Poetius tamē di
cit. q̄ sit tres partes quadrati. Sed quadratū est fi
gura que generatur ex intersectione quatuor linearū
sīm quartuor angulos rectos

Sīl̄ omnī augmentatione est alteratio. ergo
instantia philosophi non est vera. **Vñcedens**
probatur. quia philosoph⁹ primo celi probat
celuz esse iaugmentabile quia est inalterabile. Et co

firmatur. quia multe p̄ditiones augmentationis non
possunt in exemplo textus saluari. ergo nō est vera au
gmentatio. **Vñcedens** pater. quia nō quelibet pars
autē auger̄ cali additione. similiter talis additio ē
p̄ solam iuxta positionē. quā dicit p̄bus in primo de
generatō nō esse augmentationem. **Olīendum** q̄
omnis augmentatione naturalis t̄ proprie dīcta p̄s
supponit alteratōem. nihilominus specificē dīstinguī
q̄ sunt ad distinctos terminos p̄se. quia augmentation
tio est per se ad q̄litatē. sed alteratio est per se ad q̄
litatē. Erat ita similiter dīm est de generatōe t̄ alterati
one. Sed ad Aresto. dīm q̄ instantia sua nō est ad pro
positū de augmentatione p̄prie dicta. sed de iuxta positi
one. que aliquo modo augmentationi assimilatur. et p̄
tanto dictum Arestotelis saluat̄. Et per hoc patet
solutio ad p̄fimatōem

Est autē simpliciter qdē motui quies
p̄trariū. his sīo que per singula sunt gene
ratōi qdē corruptio : augmentatione vero dī
minutio. sīm locum sīo mutationi q̄es ma
xime videatur oppositū esse. t̄ forte iñ p̄trari
um locuz mutatione. vt ei que inferius est ea
que superius est. et ei q̄ superius est ea q̄ in
ferius est. Reliq; vero assignatoz motuū nō
est facere assignare quid p̄trariū. Videlur
autē neq; esse aliquid ei contrariū. nisi q̄s
et in hoc sīm qualitatē quietē opponat. aut
in contrariū locum mutatione. **E**t em̄ alte
ratio mutatione sīm qualitatē. quapropter op
posita erit sīm qualitatē mutationi: quies
sīm qualitatē. aut in contrariū mutatione q̄li
tatis. vt albū fieri ad id quod est nigrum fie
ri. Alteratur em̄ in p̄trariū qualitatē mu
tatione facta.

Nic p̄hs ponit vnam p̄rietatem motus que est
contrarietas. t̄ primo facit hoc. secūdo mouet quoddā
dubium. Dicens p̄mo. q̄ quies simpliciter p̄trariatur
motui. t̄ vñus motus alteri. vt generatio contraria ē
corruptioni. t̄ augmentationi diminutioni. Sed motui
sīm locum maxime videatur esse contraria quies. t̄ etiā
motus qui est ad contrariū terminū. vt loci mutatione q̄
est sursum p̄trariatur ei que est deorsum. **T**unc mo
uet dubitatione de alteratioē dicens. q̄ difficile est al
signare quid contrarium sit alteratioē. q̄a alteratioē
nihil videatur esse p̄trarium. nisi quis dicat q̄ ille alte
rationes sunt contrarie que sum ad p̄trarias qualita
tes. vt album fieri ad id qd̄ est nigrum fieri.

Questiones

postpredicamentorum.

Sicut quesit motus pueris. qmō dicitur. **A**utem p̄z q̄b̄z p̄b̄m q̄s ē p̄uāt̄ mor⁹. **D**icitur q̄ dicitur etas h̄ cap̄ ut se extēdit ad op̄oēm p̄uāt̄. q̄ mō etiā p̄ncipia reū naturaliū dñr ēē p̄teraria. id est p̄h uat̄ ecopolita. **C**um p̄ dic̄ q̄n̄ mor⁹ dñr p̄terarii q̄t̄ q̄ intelligit de q̄t̄ ut ē in timo a q̄. q̄s ē in timo ad p̄t̄. **A**utem p̄ op̄oē mo. q̄n̄ ē summāt̄ motus. **S**icut p̄z q̄b̄z p̄b̄m q̄s ē vñū vñū op̄oē p̄n̄. **D**icitur q̄ motus cap̄ dupl̄r. vno⁹ b̄z q̄ generalē rōem motu. sicut p̄teraria q̄t̄. **A**lio⁹ cap̄ in sp̄eali. sicut p̄teraria alteri motu. sicut idē b̄z diuersas rat̄es potest plurib⁹ esse p̄trarium.

Autem autē mult̄ mōis dñr. Aut ei tāq̄s habitiū et affectū. aut aliā q̄s̄ tāq̄tātē. dicimur ei disciplinam brē atz p̄t̄. Aut ut q̄t̄tātē. qd̄ p̄t̄iget ei q̄b̄z magnitudinē. dñr em̄ bicubitū. Aut ut ea q̄ circa corp⁹ s̄z ut vestimentū v̄l' tu nica. Aut i mēbro ut i manu anulū. Aut ut mēbz ut manū v̄l' pedē. Aut i vase ut i mō dio grana tritici. aut in lagena vñū. vñū em̄ haberelagena dñr et mod⁹ grana tritici h̄g oia dñr ut i vase. Aut ut possessionē. ha bere em̄ domū v̄l' agz dicimur. Aut etiā vir vxorem habere dñr. s̄z et vxor v̄p̄ s̄z videt ali enīssim⁹ q̄nūc̄ dicit⁹ ē mod⁹ ēē in eo qd̄ ē ha bere. nibil em̄ aliō vxore h̄ndo sciamus nisi q̄t̄tātē. Fortē tñ et aliō qdā apparet̄ mod⁹ de eo qd̄ est habere. sed q̄t̄tātē cōsucuerunt dīci pene oēs enumerati sunt.

Istidē vñtū cap̄ h̄ tractat⁹. in q̄ det̄miat dñr v̄l' tio postp̄nto qd̄ h̄t̄. **O**ct̄ didis in duas p̄tes p̄ncipia. les. i p̄mā oñt̄ q̄ mōis dñr h̄t̄. in sc̄d̄ p̄b̄s se excusat dñr postp̄nto quidā alio⁹ mōib⁹ ibi (fortē tñ). **Q**uo ad p̄mūz dicit⁹ q̄ h̄t̄ dñr mlt̄s mōts. p̄mō dñr aliōs h̄t̄ q̄t̄tātē. sc̄t̄tēm sc̄t̄tēm dñr h̄t̄ sciamus et studiosi p̄t̄tēm. **S**ed dñr h̄t̄ q̄t̄tātē q̄ ē v̄l' mēsura. sicut dñr aliōs h̄t̄ mgnitūd̄iē. sicut q̄t̄tātē bicubitale. **T**ercō⁹ dñr h̄t̄ ea (q̄ circa corp⁹ s̄z) q̄ mutat̄ ad corporis figurā. sicut h̄t̄ v̄st̄mētū v̄l' tu nica. **Q**uarto dñr h̄t̄ id qd̄ ē ad decorē sicut dīgit⁹ dñr h̄t̄ anulū. et collū torque. **Q**uito dñr h̄t̄ men bu q̄ mō totū h̄t̄ p̄tes orgaicas (q̄ s̄z ad actū) sicut q̄ dñr h̄t̄ illid qd̄ p̄t̄ne. sicut vas dñr habere grana et lagena vñū. q̄t̄ lagena p̄t̄n̄ vñū et mōurat ip̄m. **S**exto dñr h̄t̄ p̄ modū illū q̄t̄ habere possesso. ut domū v̄l' agz. et h̄t̄ est sp̄eal⁹ mod⁹ h̄ndo et valde p̄p̄. **O**ctauo dñr h̄t̄ sicut vir h̄t̄ vxore aut vxor v̄p̄. mutuo p̄tractu int̄ v̄p̄ et mulier. et h̄t̄ mod⁹ ē alienissim⁹ int̄ oēs mōs h̄ndo q̄ dīgit⁹

cei sunt eo q̄mib⁹ aliō est habere vxore q̄t̄tātē et cohabitat̄ et h̄t̄ mō habes habet̄ eodē mō q̄habet̄. et p̄cūdem p̄t̄ac tñ habet̄ efficiēt̄ habet̄. et h̄t̄ nō ē in alio⁹ mōru⁹.

Tūc ibi (fortē tñ) excusat se de omissione alio⁹ mōru⁹ dices q̄ forte aliō apparet̄ h̄ndo mōi. s̄z mōi q̄ magis v̄t̄at̄ s̄z ap̄ sap̄ies pem̄ h̄t̄ q̄s̄ oēs sunt enīssim⁹

Querit enter enīssim⁹. **O**dm q̄ sic et de

ut h̄t̄ cap̄ q̄nūl fīm q̄ q̄t̄tātē res dñr aliqd̄ habere quoq̄s mō. et sic etiā ē postp̄ntum. q̄t̄tātē dic̄t̄ coordiātē pluriū ad vñū gen⁹ nō reducibilū. **E**nī aliq̄ istop̄ modū sunt redūctiō de ḡne q̄t̄tātē sicut habere affectū. aliō de ḡne q̄t̄tātē. vi habere q̄t̄tātē. aliō de ḡne relatiois ut habere vestimentū. vñmo ut sic habere ē vñū gen⁹ q̄nūl fīm ab aliōs diffīctum. sed sic cap̄ sp̄eal⁹. aliō de ḡne substātē ut habere mēbz. aliō de ḡne v̄b̄ ut sex⁹ mod⁹. et ita de alijs. **O**ct̄ q̄ pat̄z q̄t̄tātē dñs nō est ḡnis in sp̄es. q̄t̄tātē habet̄ nō dicit̄ vñtūc̄ de istis mōis eo q̄mib⁹ ē cōe vñtūc̄ q̄t̄tātē p̄t̄ntū. s̄z est dñs nō vñtūc̄ vocis infatōes. hoc p̄t̄tātē mōr sufficiētā faciliēt̄ p̄t̄tātē haberi q̄t̄tātē studiosis.

Subha dñs habere acrōez̄ p̄assione. et sic de alijs

Sunt p̄t̄tātē. tñli mōi nō ponit̄ hic. ḡt̄. **O**dm q̄t̄tātē et q̄t̄tātē sunt p̄ncipia p̄dīca mēta accentū. et iō sub ill̄ (quis s̄b̄ dñr habere q̄t̄tātē ut q̄t̄tātē p̄phendunt̄) oēs aliō mōi q̄bus s̄b̄ dñr habere acc̄ns. Et q̄p̄is p̄b̄s q̄nto metaphysice ponat̄ alios mōs. tñli isti s̄b̄ magi. v̄t̄at̄ q̄t̄tātē ad noticiā p̄t̄ntū

Subam et q̄t̄tātē nō mediat̄ q̄ suba nō dñr habere q̄t̄tātē. **D**īnot̄ p̄b̄s. q̄t̄tātē immediate inheret̄ substātē. **O**dm q̄ fīm doctorē sc̄m maior est falsa. q̄t̄tātē inter illa q̄t̄tātē talis est distinctio q̄t̄tātē sunt in q̄bus nō mediat̄ inter habet̄. et id q̄t̄tātē habet̄ sicut inter subam et q̄t̄tātē v̄l' q̄t̄tātē q̄dā aut̄ sunt in q̄bus est aliqd̄ mediat̄ inter vñtūc̄ s̄z sola relaciō. sicut dñr aliqd̄ habere locū v̄l' amicū. et ita de alijs. **V**l' dñm q̄t̄tātē mediat̄ inter subam et q̄t̄tātē. nō q̄t̄tātē realiter rāq̄t̄tātē reālēt̄ a q̄t̄tātē. cū nō sit aliud. q̄t̄tātē. sed fīm rōem q̄t̄tātē inherētāt̄ q̄t̄tātē in suba q̄t̄tātē media inter subam et q̄t̄tātē

Gilbertus Poritanus solū enīte rat̄ q̄t̄tātē modūs. tq̄t̄tātē videtur q̄ Aretō. si sup̄flūs v̄l' ip̄e dīminut̄. **O**dm q̄ Gilbert̄ in suis q̄t̄tātē modūs p̄p̄hēdit̄ h̄t̄ p̄t̄ntū. q̄t̄tātē sub sc̄d̄. sub tertio p̄phendunt̄ aliō h̄t̄ positi et alibi omissi. Et ad Pet̄z hypanū (q̄t̄tātē p̄t̄ntū p̄t̄ntū) dñm q̄t̄tātē tertiu p̄phendit̄ sub vno q̄t̄tātē habere ea que circa corpus sunt. quoq̄t̄tātē carmen distinet̄t̄ sa cūlīc̄t̄ haberi potest. quia vel illa sunt ad necessitatem et sic est tertius modūs. aut ad ornatum et decorem. et sic est quartus modūs.

Oct̄ in hoc finis liber p̄dicamentorum Aretostor̄

Notat̄